

Grupa Kapitałowa
Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń
Spółki Akcyjnej

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku
sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami
Sprawozdawczości Finansowej

Spis treści

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	4
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	5
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	7
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	9
Informacje dodatkowe i noty objaśniające	11
1. Wstęp	11
2. Skład Grupy PZU	14
3. Struktura akcjonariatu	28
4. Skład Zarządu, Rady Nadzorczej i Dyrektorzy Grupy	28
5. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości i kluczowe szacunki i osądy	30
6. Sprawozdawczość dotycząca segmentów	48
7. Zarządzanie ryzykiem	59
8. Zarządzanie kapitałem własnym	94
9. Wartość godziwa	96
10. Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	106
11. Przychody z tytułu prowizji i opłat	108
12. Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	108
13. Pozostałe przychody netto z inwestycji	109
14. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	110
15. Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	110
16. Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	111
17. Pozostałe przychody operacyjne	112
18. Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	112
19. Koszty z tytułu prowizji i opłat	113
20. Koszty odsetkowe	114
21. Koszty akwizycji	114
22. Koszty administracyjne	115
23. Koszty pracownicze	115
24. Pozostałe koszty operacyjne	116
25. Podatek dochodowy	116
26. Zysk na jedną akcję	118
27. Wartość firmy	118
28. Wartości niematerialne	121
29. Inne aktywa	124
30. Odroczone koszty akwizycji	125
31. Rzeczowe aktywa trwałe	126

32. Nieruchomości inwestycyjne.....	128
33. Jednostki wyceniane metodą praw własności	130
34. Należności od klientów z tytułu kredytów	130
35. Pochodne instrumenty finansowe	132
36. Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe.....	144
37. Należności	149
38. Utrata wartości aktywów finansowych	149
39. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	159
40. Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	160
41. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	162
42. Zobowiązania podporządkowane	171
43. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	172
44. Zobowiązania wobec banków	173
45. Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	174
46. Inne zobowiązania	174
47. Rezerwy	176
48. Odroczonego podatek dochodowy	183
49. Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży	186
50. Leasing	186
51. Aktywa stanowiące zabezpieczenie należności, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych	190
52. Aktywa i zobowiązania warunkowe	190
53. Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych	191
54. Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych	192
55. Sprawy sporne	192
56. Transakcje z podmiotami powiązanymi	196
57. Zatrudnienie.....	200
58. Pozostałe informacje	200

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone) ¹⁾
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	10	23 866	24 191
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto		(1 016)	(1 012)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto		22 850	23 179
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto		174	(89)
Składki zarobione netto		23 024	23 090
Przychody z tytułu prowizji i opłat	11	4 197	4 139
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	12	10 262	12 015
Pozostałe przychody netto z inwestycji	13	586	376
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	14	111	278
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	15	(3 342)	(2 208)
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	16	869	837
Pozostałe przychody operacyjne	17	1 395	1 203
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		(16 105)	(16 085)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		525	390
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	18	(15 580)	(15 695)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	19	(1 031)	(860)
Koszty odsetkowe	20	(1 134)	(2 129)
Koszty akwizycji	21	(3 317)	(3 363)
Koszty administracyjne	22	(6 597)	(6 606)
Pozostałe koszty operacyjne	24	(5 385)	(3 993)
Zysk z działalności operacyjnej		4 058	7 084
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności		-	(4)
Zysk brutto		4 058	7 080
Podatek dochodowy	25	(1 528)	(1 895)
Zysk netto, w tym:		2 530	5 185
- zysk przypisywany właścicielom jednostki dominującej		1 912	3 295
- zyski (straty) przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		618	1 890
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	26	863 332 499	863 285 340
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	26	2,21	3,82

¹⁾ Informacje o przekształceniu danych za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2019 roku zaprezentowano w punkcie 5.4.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone) ¹⁾
Zysk netto		2 530	5 185
Inne całkowite dochody	25	1 602	496
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		1 549	489
Wycena instrumentów dłużnych		906	375
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów		17	18
Różnice kursowe z przeliczenia		104	(4)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych		522	100
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat		53	7
Wycena instrumentów kapitałowych		58	2
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych		-	6
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych		(5)	(1)
Dochody całkowite netto, razem		4 132	5 681
- dochody całkowite przypisywane właścicielom jednostki dominującej		2 619	3 657
- dochody całkowite przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących		1 513	2 024

¹⁾ Informacje o przekształceniu danych za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2019 roku zaprezentowano w punkcie 5.4.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

Aktywa	Nota	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia 2019 (przekształcone) ¹⁾
Wartość firmy	27	2 776	4 034	3 871
Wartości niematerialne	28	3 206	3 157	3 180
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	48	2 511	2 313	2 234
Inne aktywa	29	753	734	562
Odroczone koszty akwizycji	30	1 550	1 574	1 546
Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych	41	2 101	1 856	1 512
Rzeczowe aktywa trwałe	31	4 188	4 229	3 184
Nieruchomości inwestycyjne	32	2 493	1 981	1 697
Jednostki wyceniane metodą praw własności	33	72	11	17
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	49	590	580	1 147
Należności od klientów z tytułu kredytów	34	197 288	194 868	182 054
Pochodne instrumenty finansowe	35	6 339	3 107	2 487
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	36	140 922	111 416	101 665
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		66 864	45 938	45 234
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		64 248	55 211	38 737
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		9 810	10 267	17 694
Należności	37	6 246	5 737	6 343
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	39	7 939	7 788	17 055
Aktywa, razem		378 974	343 385	328 554

Kapitały i zobowiązania	Nota	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019 (przekształcone) ¹⁾	1 stycznia 2019 (przekształcone) ¹⁾
Kapitały				
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej		18 777	16 169	14 925
Kapitał podstawowy	40.1	86	86	86
Pozostałe kapitały	40.3	17 093	13 036	12 566
Niepodzielony wynik		1 598	3 047	2 273
Strata z lat ubiegłych		(314)	(248)	(940)
Zysk netto		1 912	3 295	3 213
Udziały niekontrolujące	2.4	24 626	23 119	22 482
Kapitały, razem		43 403	39 288	37 407
Zobowiązania				
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	41	48 471	47 329	45 839
Zobowiązania podporządkowane	42	6 679	6 700	6 061
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	43	7 532	9 273	12 009
Zobowiązania wobec banków	44	9 751	6 604	6 044
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	45	241 975	218 588	207 635
Pochodne instrumenty finansowe	35	6 281	3 018	3 365
Inne zobowiązania	46	12 434	10 599	8 805
Rezerwy	47	1 378	1 211	854
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	48	949	746	486
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	49	121	29	49
Zobowiązania, razem		335 571	304 097	291 147
Kapitały i zobowiązania, razem		378 974	343 385	328 554

¹⁾ Informacje o przekształceniu danych na 1 stycznia i 31 grudnia 2019 roku zaprezentowano w punkcie 5.4.

Warszawa, dnia 24 marca 2021 roku

Załączone noty stanowią integralną część skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej										Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik		Razem		
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Skumulowane inne dochody całkowite			Wynik z lat ubiegłych	Zysk netto			
					Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia					
Nota	40.1		40.3		40.3	40.3	40.3				2.4	
Stan na 1 stycznia 2020 roku	86	(7)	13 113	(324)	294	1	(41)	3 047	-	16 169	23 119	39 288
Wycena instrumentów kapitałowych	-	-	(4)	-	1	-	-	-	-	(3)	61	58
Wycena instrumentów dłużnych	-	-	-	-	453	-	-	-	-	453	453	906
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	-	-	3	-	-	-	-	3	14	17
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-	-	-	-	146	-	-	-	-	146	376	522
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	106	-	-	106	(2)	104
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	(7)	(5)
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	(4)	-	603	2	106	-	-	707	895	1 602
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	1 912	1 912	618	2 530
Całkowite dochody razem	-	-	(4)	-	603	2	106	-	1 912	2 619	1 513	4 132
Pozostałe zmiany, w tym:	-	(2)	2 739	619	(6)	-	-	(3 361)	-	(11)	(6)	(17)
Podział wyniku finansowego	-	-	2 741	620	-	-	-	(3 361)	-	-	-	-
Transakcje na akcjach własnych	-	(2)	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	(10)	-	-	-	-	-	-	(10)	(2)	(12)
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości i pozostałe	-	-	6	(1)	(6)	-	-	-	-	(1)	(4)	(5)
Stan na 31 grudnia 2020 roku	86	(9)	15 848	295	891	3	65	(314)	1 912	18 777	24 626	43 403

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (kontynuacja)

Sprawozdanie ze zmian w skonsolidowanym kapitale własnym (przekształcone) ¹⁾	Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej										Udziały niekontrolujące	Kapitał własny, razem
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały						Niepodzielony wynik		Razem		
		Akcje własne	Kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Skumulowane inne dochody całkowite			Wynik z lat ubiegłych	Zysk netto			
					Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	Różnice kursowe z przeliczenia					
Nota	40.1		40.3		40.3	40.3	40.3				2.4	
Stan na 1 stycznia 2019 roku	86	(11)	12 660	18	(65)	-	(36)	2 273	-	14 925	22 482	37 407
Wycena instrumentów kapitałowych	-	-	(1)	-	(8)	-	-	-	-	(9)	11	2
Wycena instrumentów dłużnych	-	-	-	-	334	-	-	-	-	334	41	375
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	-	-	4	-	-	-	-	4	14	18
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-	-	-	-	31	-	-	-	-	31	69	100
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	-	-	(5)	-	-	(5)	1	(4)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	(2)	(1)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	-	6	-	-	-	-	6	-	6
Inne całkowite dochody netto, razem	-	-	(1)	-	367	1	(5)	-	-	362	134	496
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	-	-	-	-	3 295	3 295	1 890	5 185
Całkowite dochody razem	-	-	(1)	-	367	1	(5)	-	3 295	3 657	2 024	5 681
Pozostałe zmiany, w tym:	-	4	454	(342)	(8)	-	-	(2 521)	-	(2 413)	(1 387)	(3 800)
Podział wyniku finansowego	-	-	444	(340)	-	-	-	(2 522)	-	(2 418)	(1 385)	(3 803)
Transakcje na akcjach własnych	-	4	-	-	-	-	-	-	-	4	-	4
Transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	2	4
Sprzedaż przeszacowanych nieruchomości i pozostałe	-	-	8	(2)	(8)	-	-	1	-	(1)	(4)	(5)
Stan na 31 grudnia 2019 roku	86	(7)	13 113	(324)	294	1	(41)	(248)	3 295	16 169	23 119	39 288

¹⁾ Informacje o przekształceniu danych za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2019 roku zaprezentowano w punkcie 5.4.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone) ¹⁾
Zysk brutto		4 058	7 080
Korekty		24 521	(6 032)
Zmiana stanu należności od klientów z tytułu kredytów		(5 514)	(14 959)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu depozytów		25 221	10 522
Zmiana wyceny aktywów wycenianych w wartości godziwej		(869)	(837)
Przychody i koszty odsetkowe		(2 608)	(2 574)
Zrealizowane zyski/straty z działalności lokacyjnej i odpisy z tytułu utraty wartości		2 931	1 823
Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz wartości firmy		1 505	19
Wynik z tytułu różnic kursowych		(55)	123
Zmiana stanu odroczonego kosztów akwizycji		24	(28)
Amortyzacja wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych		1 319	1 293
Zmiana stanu udziału reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych		(245)	(344)
Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych		1 142	1 490
Zmiana stanu należności		277	(644)
Zmiana stanu zobowiązań		1 616	2 454
Przepływy z tytułu kontraktów inwestycyjnych		6	(13)
Nabycia i odkupienia jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych		313	158
Podatek dochodowy zapłacony		(1 886)	(2 084)
Pozostałe korekty		1 344	(2 431)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		28 579	1 048
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy		866 620	759 573
- zbycie nieruchomości inwestycyjnych		12	619
- wpływy z nieruchomości inwestycyjnych		260	305
- zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych		29	87
- zbycie udziałów i akcji		682	3 061
- realizacja dłużnych papierów wartościowych		407 813	157 856
- zamknięcie transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży		246 687	281 450
- zamknięcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		182 521	289 755
- realizacja pozostałych lokat		26 844	24 678
- odsetki otrzymane		1 566	1 673
- dywidendy otrzymane		149	55
- pozostałe wpływy z lokat		57	34

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych (kontynuacja)

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Nota	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone) ¹⁾
Wydatki		(894 247)	(764 426)
- nabycie nieruchomości inwestycyjnych		(200)	(198)
- wydatki na utrzymanie nieruchomości inwestycyjnych		(139)	(139)
- nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowych aktywów trwałych		(1 264)	(903)
- nabycie udziałów i akcji		(615)	(2 633)
- nabycie udziałów i akcji w jednostkach zależnych		(70)	(211)
- zmniejszenie stanu środków pieniężnych z tytułu sprzedaży jednostek i zmiany zakresu konsolidacji		-	(32)
- nabycie dłużnych papierów wartościowych		(436 679)	(165 545)
- otwarcie transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży		(247 271)	(282 273)
- otwarcie lokat terminowych w instytucjach kredytowych		(182 142)	(288 342)
- nabycie pozostałych lokat		(25 835)	(24 129)
- pozostałe wydatki na lokaty		(32)	(21)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(27 627)	(4 853)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy		91 069	106 012
- wpływy z tytułu kredytów i pożyczek	54	1 661	4 300
- wpływy z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	54	9 658	8 820
- otwarcie transakcji z przyrzeczeniem odkupu	54	79 750	92 892
Wydatki		(92 050)	(111 499)
- dywidendy wypłacone właścicielom jednostki dominującej	40.2.1.1	-	(2 418)
- dywidendy wypłacone właścicielom udziałów niekontrolujących		-	(1 385)
- spłata kredytów i pożyczek	54	(898)	(3 415)
- wykup własnych dłużnych papierów wartościowych	54	(11 473)	(10 845)
- zamknięcie transakcji z przyrzeczeniem odkupu	54	(79 194)	(92 837)
- odsetki od kredytów i pożyczek	54	(47)	(75)
- odsetki od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	54	(163)	(227)
- wydatki z tytułu leasingu		(275)	(297)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(981)	(5 487)
Przepływy pieniężne netto, razem		(29)	(9 292)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		7 788	17 055
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		180	25
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu, w tym:	39	7 939	7 788
- o ograniczonej możliwości dysponowania	39	19	89

¹⁾ Informacje o przekształceniu danych za okres 1 stycznia – 31 grudnia 2019 roku zaprezentowano w punkcie 5.4.

Informacje dodatkowe i noty objaśniające

1. Wstęp

Oświadczenie o zgodności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej (odpowiednio „skonsolidowane sprawozdanie finansowe” oraz „Grupa PZU”) sporządzono zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Komisję Europejską („MSSF”), które na 31 grudnia 2020 roku zostały opublikowane i weszły w życie.

Okres objęty sprawozdaniem

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono za okres 12 miesięcy od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku.

Zatwierdzenie sprawozdania

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało podpisane i zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej 24 marca 2021 roku i będzie podlegało zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej.

Waluta funkcjonalna i prezentacji

Walutą funkcjonalną i prezentacji PZU jest polski złoty. O ile nie zaznaczono inaczej, wszystkie kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazane są w milionach złotych.

Walutą funkcjonalną spółek mających siedzibę na Ukrainie jest hrywna ukraińska, spółek z siedzibą na Litwie, Łotwie i w Szwecji – euro, a spółki w Wielkiej Brytanii – funt brytyjski.

Założenie kontynuowania działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę PZU w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. w okresie co najmniej 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego. Na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdzono istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę PZU w okresie 12 miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Przyjmując to założenie, Zarząd PZU uwzględnił w swojej ocenie wpływ czynników obarczonych niepewnością, a w szczególności pandemii COVID-19 na sytuację makroekonomiczną i własną działalność. Więcej informacji na ten temat zaprezentowano w punkcie 5.1.

Działalność zaniechana

Zarówno w 2020, jak i w 2019 roku Grupa PZU nie zaniechała prowadzenia jakiegokolwiek istotnego rodzaju działalności.

Słowniczek pojęć

Poniżej wyjaśniono najważniejsze pojęcia i skróty użyte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Nazwy spółek

AAS Balta – Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta.

Alior Bank – Alior Bank SA.

Grupa Kapitałowa Alior Banku – Alior Bank wraz z jednostkami zależnymi wymienionymi w punkcie 2.2.

Grupa Kapitałowa Pekao – Pekao wraz z jednostkami zależnymi wymienionymi w punkcie 2.2.

Harberton – Harberton sp. z o.o. w likwidacji.

Idea Bank – Idea Bank SA.

LD – Lietuvos Draudimas AB.

Link4 – Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA.

Pekao – Bank Pekao SA.

PFR – Polski Fundusz Rozwoju SA.

PIM – Pekao Investment Management SA.

PKN Orlen – Polski Koncern Naftowy Orlen Spółka Akcyjna.

PZU, jednostka dominująca – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna.

PZU LT GD – UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas.

PZU CO – PZU Centrum Operacji SA.

PZU Ukraina – PrJSC IC PZU Ukraine.

PZU Ukraina Życie – PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance.

PZU Życie – Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna.

RUCH – RUCH Spółka Akcyjna.

Tomma – Tomma Diagnostyka Obrazowa SA.

TFI PZU – Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA.

TUW PZUW – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Pozostałe definicje

BFG – Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego.

CGU – jednostka generująca przepływy pieniężne (ang. *cash generating unit*).

EBA – Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (ang. *European Banking Authority*).

ECL – oczekiwane straty kredytowe (ang. *expected credit loss*).

Forbearance – narzędzia stosowane w restrukturyzacji zadłużenia, najczęściej mające postać udogodnień udzielanych dłużnikowi przez wierzyciela.

GOOZPDO – główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w rozumieniu MSSF 8 – Segmenty operacyjne.

IBNR – ang. *Incurring But Not Reported* lub II rezerwa – rezerwa na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone.

IBOR – ang. *Interbank Offered Rate* – referencyjna stawka oprocentowania kredytów na rynku międzybankowym.

IRS – swap stopy procentowej (ang. *Interest rate swap*).

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2020 rok – roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej za 2020 rok, sporządzone zgodnie z PSR, podpisane przez Zarząd PZU 24 marca 2021 roku.

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego.

Kodeks spółek handlowych – ustawa z 15 września 2000 roku Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz.1526 z późn. zm.).

LGD - (ang. *Loss Given Default*) - procentowa strata w odniesieniu do sumy ekspozycji w przypadku niewypłacalności kontrahenta.

MSSF – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, które na 31 grudnia 2020 roku zostały opublikowane i weszły w życie.

NBP – Narodowy Bank Polski.

PD – (ang. *Probability of Default*) - prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez kontrahenta w określonym horyzoncie czasowym.

POCI – aktywa finansowe nabyte lub udzielone z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (ang. *purchased or originated credit-impaired financial assets*).

PGK – Podatkowa Grupa Kapitałowa PZU – 20 września 2017 roku podpisano umowę Podatkowej Grupy Kapitałowej obejmującą 13 spółek: PZU, PZU Życie, Link4, PZU CO, PZU Pomoc SA, Ogrodowa-Inwestycje, PZU Zdrowie SA, Tulare Investments sp. z o.o., PZU CASH SA, Ipsilon sp. z o.o., PZU Finanse sp. z o.o., PZU LAB SA, Omicron Bis SA. PGK powołana została na okres 3 lat – od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2020 roku, a Naczelnik Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie, 21 listopada 2017 roku wydał decyzję o jej rejestracji. Od 1 stycznia 2021 roku w skład PGK wchodzi dodatkowo także PZU Projekt 01 SA, w związku z kolejną umową PGK z 22 września 2020 roku (decyzja o rejestracji z 11 grudnia 2020 roku), która obowiązuje w okresie 1 stycznia 2021 – 31 grudnia 2023 roku. Spółką dominującą i reprezentującą PGK jest PZU. PGK rozlicza się z Urzędem Skarbowym w cyklach miesięcznych. PZU dokonuje wpłat zaliczek do US z tytułu podatku CIT należnych od wszystkich spółek, a one przekazują do PZU zaliczki na podatek CIT, dotyczące swojej działalności gospodarczej.

PSR – ustawa z 29 września 1994 roku o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2021 roku, poz. 217) oraz przepisy wydane na jej podstawie.

PTTŻ – Polskie Tablice Trwania Życia publikowane rocznie przez Główny Urząd Statystyczny.

RBNP – ang. *Reported But Not Paid* lub I rezerwa – rezerwa na szkody zgłoszone niezlikwidowane i zlikwidowane niewypłacone.

RMSR – Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Rozporządzenie CRR – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe – skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU wg MSSF za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku.

TSUE – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

UKNF – Urząd Komisji Nadzoru Finansowego.

Ustawa o BFG – ustawa z 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (t. j. Dz. U. z 2020 roku poz. 842).

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej – ustawa z 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t. j. Dz. U. z 2020 roku poz. 895).

Ustawa o zasadach rozwiązywania stosunków pracy – ustawa z 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1969)

Ustawa o nadzorze uzupełniającym – ustawa z 15 kwietnia 2005 roku o nadzorze uzupełniającym nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz. 1413 z późn. zmianami).

Wytyczne EBA – Wytyczne dotyczące ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów stosowanych w obliczu kryzysu spowodowanego przez pandemię COVID-19 (EBA/GL/2020/02) z 2 kwietnia 2020 roku (z późn. zm.).

ZWZ PZU – Zwyczajne Walne Zgromadzenie Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej.

2. Skład Grupy PZU

2.1 Podstawowe informacje o Grupie PZU

Podstawowe informacje o grupie	
Nazwa jednostki sprawozdawczej	Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna
Zmiana nazwy jednostki sprawozdawczej	nazwa jednostki sprawozdawczej nie uległa zmianie
Forma prawna	Spółka Akcyjna
Siedziba	Al. Jana Pawła II 24, 00-133 Warszawa
Państwo rejestracji	Polska
Adres rejestracji biura jednostki	Al. Jana Pawła II 24, 00-133 Warszawa
Podstawowe miejsce prowadzenia działalności gospodarczej	Polska
Podstawowy przedmiot działalności	pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe (65.12 wg Polskiej Klasyfikacji Działalności i Europejskiej Klasyfikacji Działalności)
Krajowy Rejestr Sądowy	Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, rejestr przedsiębiorców - numer 0000009831
Nazwa jednostki dominującej	brak jednostki dominującej
Nazwa jednostki dominującej najwyższego szczebla	brak jednostki dominującej najwyższego szczebla

2.2 Jednostki Grupy PZU oraz jednostki stowarzyszone

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	
Jednostki ubezpieczeniowe objęte konsolidacją						
1	Powszechny Zakład Ubezpieczeń SA	Warszawa	nd.	nd.	nd.	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-sa
2	Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie SA	Warszawa	18.12.1991	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-zycie
3	Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	15.09.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.link4.pl/
4	Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych	Warszawa	20.11.2015	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. https://www.tuwpuw.pl/
5	Lietuvos Draudimas AB	Wilno (Litwa)	31.10.2014	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe i osobowe. http://www.ld.lt/
6	Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta	Ryga (Łotwa)	30.06.2014	99,99%	99,99%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.balta.lv/
7	PrJSC IC PZU Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia majątkowe. http://www.pzu.com.ua/
8	PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Ubezpieczenia na życie. http://www.pzu.com.ua/
9	UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	Wilno (Litwa)	26.04.2002	99,34%	99,34%	Ubezpieczenia na życie. https://pzugd.lt/
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Pekao						
10	Bank Pekao SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi bankowe. https://www.pekao.com.pl/
11	Pekao Bank Hipoteczny SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi bankowe. http://www.pekaobh.pl/
12	Pekao Leasing sp. z o.o.	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi leasingowe. http://www.pekaoleasing.com.pl/
13	Pekao Investment Banking SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi maklerskie. http://pekaoib.pl/
14	Pekao Faktoring sp. z o.o.	Lublin	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usług faktoringowe. https://www.pekaofaktoring.pl/
15	Pekao Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	11.12.2017	20,02%	20,02%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi. https://pekaotfi.pl/
16	Centrum Kart SA	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi finansowe pomocnicze. http://www.centrumkart.pl/
17	Pekao Financial Services sp. z o.o.	Warszawa	07.06.2017	46,81% ¹⁾	46,81% ¹⁾	Agent transferowy. http://www.pekao-fs.com.pl/pl/
18	Pekao Direct sp. z o.o.	Kraków	07.06.2017	20,02%	20,02%	Usługi call – center. https://www.pekaodirect.pl/
19	Pekao Property SA w likwidacji ²⁾	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Działalność deweloperska.
20	FPB – Media sp. z o.o. w upadłości	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Działalność deweloperska.
21	Pekao Fundusz Kapitałowy sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	07.06.2017	20,02%	20,02%	Doradztwo gospodarcze.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Pekao – ciąg dalszy						
22	Pekao Investment Management SA	Warszawa	11.12.2017	20,02%	20,02%	Zarządzanie aktywami. https://pekaotfi.pl/o-nas/pekao-investment-mangement
23	Dom Inwestycyjny Xelion sp. z o.o. ³⁾	Warszawa	11.12.2017	20,02%	20,02%	Pośrednictwo finansowe. https://www.xelion.pl/
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa Kapitałowa Alior Banku						
24	Alior Bank SA	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi bankowe. https://www.aliorbank.pl/
25	Alior Services sp. z o.o.	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych.
26	Alior Leasing sp. z o.o.	Wrocław	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi leasingowe. https://www.aliorbank.pl/wlasna-dzialalnosc/alior-leasing.html
27	Meritum Services ICB SA	Gdańsk	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi informatyczne.
28	Alior TFI SA	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Usługi asset management i zarządzanie subfunduszami Alior SFIO. https://www.aliortfi.com/
29	New Commerce Services sp. z o.o.	Warszawa	18.12.2015	31,93%	31,93%	Sprzedaż produktów niebankowych, udostępnianie platformy zakupowej.
30	Absource sp. z o.o.	Kraków	04.05.2016	31,93%	31,93%	Działalność usługowa w zakresie informatyki.
31	Serwis Ubezpieczeniowy sp. z o.o.	Katowice	30.01.2017	31,93%	31,93%	Działalność brokerska.
32	Corsham sp. z o.o.	Warszawa	04.02.2019	31,93%	31,93%	Doradztwo gospodarcze.
33	RBL_VC sp. z o.o.	Warszawa	07.11.2019	31,93%	31,93%	Działalność związana z zarządzaniem funduszami (venture capital)
34	Harberton sp. z o.o. w likwidacji ⁴⁾	Warszawa	19.02.2020	31,93%	nd.	Doradztwo gospodarcze.
35	RBL_VC sp. z o.o. ASI SKA ⁵⁾	Warszawa	17.04.2020	31,93%	nd.	Działalność trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych.
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa PZU Zdrowie						
36	PZU Zdrowie SA	Warszawa	02.09.2011	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-zdrowie
37	Centrum Medyczne Medica sp. z o.o.	Płock	09.05.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.plock.pzuzdrowie.pl/
38	Sanatorium Uzdrawiskowe „Krystynka” sp. z o.o.	Ciechocinek	09.05.2014	99,09%	99,09%	Usługi szpitalne, rehabilitacyjne, sanatoryjne. http://www.sanatoriumkrystynka.pl/
39	Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o.	Jaworzno	01.12.2014	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.jaworzno.pzuzdrowie.pl/
40	Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.	Łaziska Górne	01.12.2014	57,00%	57,00%	Usługi medyczne. http://www.proelmed.pl/
41	Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o. ⁶⁾	Warszawa	08.09.2015	100,00%	60,46%	Usługi medyczne. http://www.cmgamma.pl/
42	Polmedic sp. z o.o.	Radom	30.11.2016	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.radom.pzuzdrowie.pl/

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	
Jednostki objęte konsolidacją – Grupa PZU Zdrowie – ciąg dalszy						
43	Centrum Medyczne św. Łukasza sp. z o.o.	Częstochowa	09.01.2018	100,00%	100,00%	Usługi medyczne https://www.czestochowa.pzuzdrowie.pl/
44	Starówka sp. z o.o.	Warszawa	03.06.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://www.starowkanczoz.pl/
45	Tomma Diagnostyka Obrazowa SA	Poznań	09.12.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne. https://tomma.com.pl/
46	Bonus-Diagnosta sp. z o.o.	Poznań	09.12.2019	100,00%	100,00%	Usługi medyczne.
Jednostki objęte konsolidacją – pozostałe jednostki						
47	Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA	Warszawa	08.12.1998	100,00%	100,00%	Zarządzanie funduszami emerytalnymi. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pte-pzu
48	PZU Centrum Operacji SA	Warszawa	30.11.2001	100,00%	100,00%	Działalność pomocnicza związana z ubezpieczeniami i funduszami emerytalnymi. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-centrumoperacji
49	Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA	Warszawa	30.04.1999	100,00%	100,00%	Tworzenie, reprezentowanie i zarządzanie funduszami inwestycyjnymi. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/tfi-pzu
50	PZU Pomoc SA	Warszawa	18.03.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-pomoc
51	PZU Finance AB (publ.)	Sztokholm (Szwecja)	02.06.2014	100,00%	100,00%	Usługi finansowe. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-finance
52	PZU Finanse sp. z o.o.	Warszawa	08.11.2013	100,00%	100,00%	Usługi finansowo-księgowe.
53	Tower Inwestycje sp. z o.o.	Warszawa	27.08.1998	100,00%	100,00%	Działalność deweloperska, eksploatacja i wynajem nieruchomości. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/tower-inwestycje
54	Ogrodowa-Inwestycje sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2004	100,00%	100,00%	Nabywanie, eksploatacja, wynajem i zbywanie nieruchomości. http://www.ogrodowainwestycje.pl/
55	Arm Property sp. z o.o.	Kraków	26.11.2014	100,00%	100,00%	Kupno i sprzedaż nieruchomości.
56	Ipsilon sp. z o.o.	Warszawa	02.04.2009	100,00%	100,00%	Usługowa działalność assistance oraz usługi medyczne.
57	PZU Corporate Member Limited	Londyn (Wielka Brytania)	28.09.2017	100,00%	100,00%	Działalność inwestycyjna.
58	PZU LAB SA	Warszawa	13.09.2011	100,00%	100,00%	Usługi konsultingowe, szkoleniowe oraz rozwój innowacji technologicznych w zakresie wsparcia w procesach bezpieczeństwa technicznego i procesowego oraz zarządzania ryzykiem. https://www.pzu.pl/pl/grupa-pzu/spolki/pzu-lab
59	Omicron BIS SA	Warszawa	28.08.2014	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	
Jednostki objęte konsolidacją – pozostałe jednostki – ciąg dalszy						
60	LLC SOS Services Ukraine	Kijów (Ukraina)	01.07.2005	100,00%	100,00%	Usługi assistance.
61	PZU CASH SA	Warszawa	15.09.2017	100,00%	100,00%	Pozostałe pośrednictwo pieniężne. https://www.pzu.pl/grupa-pzu/spolki/pzu-cash-sa
62	Tulare Investments sp. z o.o.	Warszawa	15.09.2017	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
63	PZU Projekt 01 SA	Warszawa	01.09.2020	100,00%	nd.	Nie prowadzi działalności.
Jednostki objęte konsolidacją - Grupa Kapitałowa Armatura						
64	Armatura Kraków SA	Kraków	07.10.1999	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż grzejników, baterii sanitarnych oraz administracja i zarządzanie grupą kapitałową. https://www.kfa.pl/
65	Aquaform SA	Środa Wlkp.	15.01.2015	100,00%	100,00%	Produkcja i sprzedaż wyposażenia łazienkowego.
66	Aquaform Badprodukte GmbH in Liquidation	Anhausen (Niemcy)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
67	Aquaform Ukraine TOW	Żytomierz (Ukraina)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
68	Aquaform Romania SRL	Prejmer (Rumunia)	15.01.2015	100,00%	100,00%	Nie prowadzi działalności.
Jednostki objęte konsolidacją – fundusze inwestycyjne						
69	PZU SFIO Universum	Warszawa	15.12.2009	nd.	nd.	Lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu.
70	PZU FIZ Dynamiczny w likwidacji	Warszawa	27.01.2010	nd.	nd.	j.w.
71	PZU FIZ Sektora Nieruchomości ⁷⁾	Warszawa	01.07.2008	nd.	nd.	j.w.
72	PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 ⁷⁾	Warszawa	21.11.2011	nd.	nd.	j.w.
73	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1	Warszawa	12.12.2012	nd.	nd.	j.w.
74	PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2	Warszawa	19.11.2012	nd.	nd.	j.w.
75	PZU FIO Globalny Obligacji Korporacyjnych	Warszawa	30.05.2016	nd.	nd.	j.w.
76	inPZU Inwestycji Ostrożnych	Warszawa	10.04.2018	nd.	nd.	j.w.
77	inPZU Obligacje Polskie	Warszawa	10.04.2018	nd.	nd.	j.w.
78	inPZU Akcje Polskie	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
79	inPZU Akcji Rynków Rozwiniętych	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
80	inPZU Obligacji Rynków Rozwiniętych	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.
81	inPZU Obligacji Rynków Wschodzących	Warszawa	10.05.2018	nd.	nd.	j.w.

L.p.	Nazwa podmiotu	Siedziba	Data objęcia kontroli / znaczącego wpływu	% kapitału akcyjnego/udziałowego oraz % głosów posiadanych bezpośrednio lub pośrednio przez PZU		Przedmiot działalności i adres strony internetowej
				31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	
Jednostki objęte konsolidacją – fundusze inwestycyjne – ciąg dalszy						
82	inPZU Goldman Sachs ActiveBeta Akcje Rynków Wschodzących	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.
83	inPZU Goldman Sachs ActiveBeta Akcje Amerykańskich Dużych Spółek	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.
84	inPZU Akcje CEE plus	Warszawa	28.10.2019	nd.	nd.	j.w.
85	inPZU Puls Życia 2025	Warszawa	22.10.2020	nd.	nd.	j.w.
86	inPZU Puls Życia 2030	Warszawa	22.10.2020	nd.	nd.	j.w.
87	inPZU Puls Życia 2040	Warszawa	22.10.2020	nd.	nd.	j.w.
88	inPZU Puls Życia 2050	Warszawa	22.10.2020	nd.	nd.	j.w.
89	inPZU Puls Życia 2060	Warszawa	22.10.2020	nd.	nd.	j.w.
Jednostki stowarzyszone						
90	GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA	Gliwice	08.06.1999	30,00%	30,00%	Obsługa ubezpieczeń. http://gsupomoc.pl/
91	PayPo sp. z o.o. ⁸⁾	Warszawa	15.11.2018	6,39%	6,39%	Usługi finansowe. https://paypo.pl/
92	Sigma BIS SA	Warszawa	03.10.2019	34,00%	34,00%	Działalność reklamowa.
93	RUCH SA ⁹⁾	Warszawa	23.12.2020	30,92%	nd.	Sprzedaż detaliczna gazet i artykułów piśmienniczych prowadzonych w wyspecjalizowanych sklepach. https://ruch.com.pl/

¹⁾ PZU posiada bezpośrednio 33,5% akcji Pekao Financial Services sp. z o.o. a Pekao – 66,5%.

²⁾ 1 marca 2019 roku otwarto proces likwidacji spółki.

³⁾ W grudniu 2020 roku Pekao podpisał przedwstępną umowę sprzedaży 100% udziałów.

⁴⁾ Dodatkowe informacje zaprezentowano w punkcie 2.3.1.2.

⁵⁾ 17 kwietnia 2020 roku zarejestrowano w KRS nową spółkę, której założycielami są Alior Bank oraz RBL_VC sp. z o.o. Kapitał zakładowy spółki wynosi 50 tys. zł i dzieli się na 50 000 akcji imiennych o wartości nominalnej 1 zł każda akcja.

⁶⁾ 30 października 2020 roku PZU Zdrowie SA nabyło pozostałe udziały Centrum Medycznego Gamma sp. z o.o. i od tego dnia udział Grupy PZU w kapitale i głosach na zgromadzeniu wspólników wynosi 100%.

⁷⁾ Fundusze PZU FIZ Sektora Nieruchomości i PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2 prowadzą swoją działalność inwestycyjną poprzez zależne spółki prawa handlowego (objęte konsolidacją) mające charakter jednostek specjalnego przeznaczenia, których liczba na 31 grudnia 2020 roku wynosiła odpowiednio 18 i 14 (na 31 grudnia 2019 roku: 18 dla każdego funduszu).

⁸⁾ Jednostka stowarzyszona z Alior Bankiem, w której posiada on 20,00% udziału. W konsekwencji Zarząd PZU uznaje, że Grupa PZU wywiera na tę jednostkę znaczący wpływ. 7 stycznia 2021 roku Grupa PZU zbyła wszystkie posiadane udziały w PayPo sp. z o.o. (10 lutego 2021 roku sprzedaż zarejestrowano w KRS). Transakcja nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.

⁹⁾ Dodatkowe informacje na temat RUCH zaprezentowano w punkcie 2.3.1.1.

2.3 Zmiany zakresu konsolidacji i struktury Grupy PZU

Szczegółowe zasady rachunkowości dotyczące rozliczania transakcji przejęcia zaprezentowano w punkcie 5.7.

2.3.1. Nabycia spółek

2.3.1.1. RUCH

3 czerwca 2020 roku Harberton, którego jedynym udziałowcem jest Alior Bank i Lurena Investments B.V., z siedzibą w Holandii, zawarły umowę sprzedaży akcji, na podstawie której Harberton nabył 108.824.007 akcji RUCH, stanowiących łącznie 100% kapitału zakładowego, za cenę 1,00 złoty. Akcje RUCH nabyto w wyniku procesu restrukturyzacji tego podmiotu. Proces restrukturyzacji RUCH rozpoczął się od otwarcia Przyspieszonych Postępowań Układowych 1 i 2 (odpowiednio 7 września 2018 roku i 7 lutego 2019 roku) przez RUCH, kontrolowany wtedy przez spółkę Lurena Investments, których założeniem było objęcie restrukturyzacją części zobowiązań RUCH.

Celem strategicznym Grupy PZU było płynne wprowadzenie do RUCH inwestora strategicznego (PKN Orlen), umożliwiającego dalszy rozwój RUCH oraz skuteczne zakończenie procesów restrukturyzacyjnych.

Realizacja celu strategicznego znalazła odzwierciedlenie w podpisanych 1 czerwca 2020 roku:

- Porozumieniu Akcjonariuszy dotyczącym spółki RUCH – zawartym pomiędzy PKN Orlen, PZU, PZU Życie oraz Alior Bankiem;
- Umowie inwestycyjnej – dotyczącej zasad realizacji inwestycji Grupy PZU w akcje RUCH. Alior Bank, poprzez Harberton, zobowiązał się do dokonania umorzenia istniejących akcji RUCH SA oraz do podwyższenia kapitału zakładowego RUCH.

Od dnia objęcia kontroli, tj. od 3 czerwca 2020 roku, Grupa PZU objęła RUCH konsolidacją metodą pełną. Jednocześnie, na podstawie zapisów pkt 7 – 9 MSSF 5 Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana oraz postanowień Porozumienia Akcjonariuszy i Umowy inwestycyjnej, zaklasyfikowała aktywa i zobowiązania RUCH jako grupy przeznaczone do zbycia.

9 listopada 2020 roku nastąpiło prawomocne stwierdzenie wykonania przyspieszonych postępowań układowych.

24 listopada 2020 roku Walne Zgromadzenie akcjonariuszy RUCH podjęło uchwałę w sprawie obniżenia (w wyniku umorzenia dotychczasowych akcji) i podwyższenia (w wyniku emisji nowych akcji) kapitału zakładowego RUCH, wyłączenia prawa poboru oraz zmiany statutu RUCH, co oznaczało umorzenie akcji RUCH posiadanych przez Harberton. Jednocześnie nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego i objęcie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym RUCH – zgodnie z Umową inwestycyjną przez:

- PKN Orlen – 65%;
- PZU – 14,5%;
- PZU Życie – 14,5%;
- Alior Bank – 6%.

24 listopada 2020 roku Harberton udzielił na rzecz PKN Orlen nieodwołalnego pełnomocnictwa do wykonywania prawa głosu z pozostałych 100 000 akcji RUCH, obowiązującego do momentu rejestracji przez sąd czynności z 24 listopada 2020 roku.

23 grudnia 2020 roku Sąd Rejonowy XIV Wydział Gospodarczy KRS dokonał rejestracji wniosku RUCH w zakresie obniżenia oraz jednoczesnego podwyższenia kapitału zakładowego, w wyniku czego Harberton przestał być większościowym akcjonariuszem RUCH. W związku z powyższym Grupa PZU utraciła kontrolę nad RUCH i została znaczącym inwestorem, a RUCH – jednostką stowarzyszoną z Grupą PZU, w której posiada ona 35% głosów na walnym zgromadzeniu.

W związku z utratą kontroli, od 23 grudnia 2020 roku Grupa PZU zaprzestała konsolidacji RUCH i rozpoczęła wycenę metodą praw własności.

Rozliczenie utraty kontroli nad RUCH zaprezentowano poniżej:

Rozliczenie utraty kontroli nad RUCH	
Cena objęcia akcji nowej emisji	70
Wartość godziwa zachowanego udziału, w tym:	65
- udział w wartości godziwej aktywów netto RUCH	5
- wartość firmy	60
Wynik z tytułu utraty kontroli	(5)

Wynik z tytułu utraty kontroli ujęto w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”.

Wartość godziwą zachowanego udziału ustalono metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych w oparciu o najbardziej aktualne projekcje finansowe. Stopę dyskontową użytą na potrzeby kalkulacji wartości godziwej ustalono na poziomie średniego ważonego kosztu kapitału. Koszt kapitału własnego ustalono zgodnie z modelem CAPM, z uwzględnieniem premii rynkowych. Stopę wolną od ryzyka ustalono w oparciu o uśrednioną rentowność 10-letnich obligacji rządowych.

2.3.1.2. Harberton sp. z o.o.

19 lutego 2020 roku Alior Bank nabył 100 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, stanowiących 100% udziałów w spółce Harberton sp. z o.o. od Blackstone sp. z o.o. Holdings sp.k.

1 lutego 2021 roku spółkę postawiono w stan likwidacji.

2.3.1.3. Tomma

Ostateczne rozliczenie nabycia akcji Tomma na dzień objęcia kontroli przeprowadzono na podstawie danych sporządzonych na 30 listopada 2019 roku. Nie wystąpiły istotne różnice danych księgowych pomiędzy 30 listopada a 9 grudnia 2019 roku (datą nabycia). W trakcie kalkulacji wartości firmy:

- dokonano wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań wykazanych w sprawozdaniach finansowych nabytych jednostek;
- rozpoznano wartości niematerialne niewykazywane dotąd w sprawozdaniach finansowych nabytych jednostek;
- nie zidentyfikowano zobowiązań warunkowych, ani potencjalnych aktywów z tytułu odszkodowania wymagających ujęcia.

Poniżej zaprezentowano ostateczne rozliczenie transakcji na podstawie wartości godziwej nabytych aktywów i zobowiązań.

Wartość nabytych aktywów netto	Wartość bilansowa	Korekta do wartości godziwej	Wartość godziwa
Aktywa	90	64	154
Wartości niematerialne	-	61	61
Rzeczowe aktywa trwałe	73	3	76
Należności	12	-	12
Pozostałe aktywa	5	-	5
Zobowiązania	(87)	(12)	(99)
Wartość nabytych aktywów netto	3	52	55

Wyliczenie wartości firmy	Rozliczenie prowizoryczne	Korekta	Rozliczenie ostateczne
Przekazana zapłata	147	33	180
Wartość netto możliwych do zidentyfikowania aktywów	(3)	(52)	(55)
Wartość firmy	144	(19)	125

Dane historyczne na 31 grudnia 2019 zostały odpowiednio przekształcone, co zaprezentowano w punkcie 5.4.

2.3.2. Zmiany w zakresie konsolidacji funduszy inwestycyjnych

30 listopada 2020 roku zlikwidowano PZU FIZ Akcji Combo. Zdarzenie nie miało wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

22 października 2020 roku objęto konsolidacją nowo utworzone fundusze inwestycyjne inPZU Puls Życia 2025, inPZU Puls Życia 2030, inPZU Puls Życia 2040, inPZU Puls Życia 2050, inPZU Puls Życia 2060.

2.3.3. Likwidacje spółek i transakcje pod wspólną kontrolą

W trakcie 2020 roku zarejestrowano następujące połączenia jednostek gospodarczych w Grupie PZU:

- 2 stycznia 2020 roku połączenie Centrum Medycznego Medica sp. z o.o. (spółka przejmująca) ze spółką Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa „PROF-MED” sp. z o.o. (spółka przejmowana);
- 30 czerwca 2020 roku połączenie PZU Zdrowie SA (spółka przejmująca) ze spółką Alergo-Med Sp. z o.o. (spółka przejmowana);
- 30 czerwca 2020 roku połączenie Bonus-Diagnosta sp. z o.o. (spółka przejmująca) ze spółką Asklepios Diagnostyka sp. z o.o. (spółka przejmowana);
- 30 października połączenie PZU Zdrowie SA (spółka przejmująca) ze spółką FCM Zdrowie sp. z o.o. (spółka przejmowana);

29 maja 2020 roku Pekao nabył zorganizowaną część przedsiębiorstwa Pekao Investment Banking SA związaną ze świadczeniem usług maklerskich.

19 listopada 2020 roku Pekao Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA w likwidacji wykreślono z rejestru KRS.

30 grudnia 2020 roku rozwiązano spółkę CPF Management.

Transakcje nie miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

2.4 Udziały niekontrolujące

2.4.1. Zasady rachunkowości

Udziały niekontrolujące stanowią tę część kapitałów w jednostce zależnej, której nie można bezpośrednio lub pośrednio przyporządkować do jednostki dominującej. Na dzień objęcia kontroli udziały niekontrolujące wycenia się w wartości proporcjonalnego udziału w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto jednostki zależnej. Na kolejne daty bilansowa wartość udziałów niekontrolujących jest aktualizowana o wartość całkowitych dochodów należnych udziałowcom niekontrolującym.

2.4.2. Dane ilościowe

W tabeli poniżej przedstawiono spółki zależne, w których występują lub występowały udziały niekontrolujące:

Nazwa jednostki	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Pekao ¹⁾	79,98%	79,98%
Alior Bank ²⁾	68,07%	68,07%
Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.	43,00%	43,00%
Sanatorium Uzdrawiskowe „Krystynka” sp. z o.o.	0,91%	0,91%
UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas	0,66%	0,66%
AAS Balta	0,01%	0,01%
Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o. ³⁾	0,00%	39,54%

¹⁾ W konsekwencji PZU posiada także udziały niekontrolujące w jednostkach zależnych Pekao, wymienionych w tabeli w punkcie 2.2.

²⁾ W konsekwencji PZU posiada także udziały niekontrolujące w jednostkach zależnych Alior Banku wymienionych w tabeli w punkcie 2.2.

³⁾ 30 października 2020 roku PZU Zdrowie SA nabyło pozostałe udziały Centrum Medycznego Gamma sp. z o.o. i od tego dnia udział Grupy PZU w kapitale i głosach na zgromadzeniu wspólników wynosi 100%.

Wartość bilansowa udziałów niekontrolujących	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Grupa Pekao	20 329	18 683
Grupa Alior Banku	4 296	4 430
Pozostałe	1	6
Razem	24 626	23 119

Zarówno Pekao, jak i Alior Bank prowadzą swoją działalność przede wszystkim na terytorium Polski. Poniżej przedstawiono skrócone informacje finansowe dotyczące Grupy Kapitałowej Pekao oraz Grupy Kapitałowej Alior Banku ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym (bez uwzględniania wyłączeń konsolidacyjnych). Dane Grupy Kapitałowej Pekao i Grupy Kapitałowej Alior Banku, uwzględniają efekt korekt z tytułu wyceny aktywów i zobowiązań do wartości godziwej na dzień obejmowania kontroli oraz ich późniejszego rozliczenia w czasie.

Aktywa	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Wartość firmy	692	692	-	-
Wartości niematerialne	1 938	1 683	424	644
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 251	1 087	1 217	1 178
Inne aktywa	53	45	44	35
Rzeczowe aktywa trwałe	2 098	2 112	702	764
Jednostki wyceniane metodą praw własności	-	-	5	10
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	53	16	-	-
Należności od klientów z tytułu kredytów	141 332	139 464	55 783	55 368
Pochodne instrumenty finansowe	5 591	2 457	717	508
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	73 116	48 338	16 037	15 996
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	28 569	15 743	8 753	5 387
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	43 069	31 167	7 072	10 438
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	1 478	1 428	212	171
Należności	2 305	1 956	1 106	667
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	4 727	5 463	2 359	1 319
Aktywa, razem	233 156	203 313	78 394	76 489

Kapitały i zobowiązania	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Kapitały				
Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	25 417	23 360	6 311	6 508
Kapitał podstawowy	262	262	1 306	1 306
Pozostałe kapitały	22 092	20 510	5 776	5 637
Niepodzielony wynik	3 063	2 588	(771)	(435)
Udziały niekontrolujące	11	12	-	-
Kapitały, razem	25 428	23 372	6 311	6 508
Zobowiązania				
Zobowiązania podporządkowane	2 758	2 764	1 793	1 794
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	6 152	6 322	1 380	2 951
Zobowiązania wobec banków	9 165	6 097	619	437
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	177 006	156 688	65 680	62 433
Instrumenty pochodne	5 690	2 649	479	369
Inne zobowiązania	5 908	4 687	1 794	1 638
Rezerwy	938	704	337	358
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	28	30	1	1
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	83	-	-	-
Zobowiązania, razem	207 728	179 941	72 083	69 981
Kapitały i zobowiązania, razem	233 156	203 313	78 394	76 489

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku	Grupa PZU	Wyłączenie danych Pekao	Wyłączenie danych Alior Banku	Eliminacja korekt konsolidacyj- nych	Grupa PZU bez Pekao i Alior Banku
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	23 866	-	-	24	23 890
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	(1 016)	-	-	-	(1 016)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	22 850	-	-	24	22 874
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto	174	-	-	1	175
Składki zarobione netto	23 024	-	-	25	23 049
Przychody z tytułu prowizji i opłat	4 197	(2 884)	(1 160)	97	250
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	10 262	(5 761)	(3 201)	78	1 378
Pozostałe przychody netto z inwestycji	586	(234)	(133)	5	224
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	111	(124)	(80)	-	(93)
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(3 342)	1 620	1 736	-	14
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	869	(133)	(63)	-	673
Pozostałe przychody operacyjne	1 395	(175)	(166)	59	1 113
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(16 105)	-	-	(9)	(16 114)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	525	-	-	-	525
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(15 580)	-	-	(9)	(15 589)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(1 031)	481	555	(5)	-
Koszty odsetkowe	(1 134)	638	427	(17)	(86)
Koszty akwizycji	(3 317)	-	-	(136)	(3 453)
Koszty administracyjne	(6 597)	3 288	1 508	(36)	(1 837)
Pozostałe koszty operacyjne	(5 385)	1 616	827	1 240	(1 702)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	4 058	(1 668)	250	1 301	3 941
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności	-	-	-	-	-
Zysk (strata) brutto	4 058	(1 668)	250	1 301	3 941
Podatek dochodowy	(1 528)	612	81	-	(835)
Zysk (strata) netto	2 530	(1 056)	331	1 301	3 106

Skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku (przeeksztalcone)	Grupa PZU	Wyłączenie danych Pekao	Wyłączenie danych Alior Banku	Eliminacja korekt konsolida- cyjnych	Grupa PZU bez Pekao i Alior Banku
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	24 191	-	-	25	24 216
Udział reasekuratorów w składce ubezpieczeniowej przypisanej brutto	(1 012)	-	-	-	(1 012)
Składki ubezpieczeniowe przypisane netto	23 179	-	-	25	23 204
Zmiana stanu rezerwy składki ubezpieczeniowej netto	(89)	-	-	(12)	(101)
Składki zarobione netto	23 090	-	-	13	23 103
Przychody z tytułu prowizji i opłat	4 139	(2 857)	(1 151)	107	238
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	12 015	(6 672)	(3 959)	34	1 418
Pozostałe przychody netto z inwestycji	376	(229)	52	(7)	192
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	278	(154)	(78)	-	46
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(2 208)	740	1 468	-	-
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	837	(127)	(219)	3	494
Pozostałe przychody operacyjne	1 203	(211)	(167)	42	867
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(16 085)	-	-	-	(16 085)
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	390	-	-	-	390
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(15 695)	-	-	-	(15 695)
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(860)	388	473	(3)	(2)
Koszty odsetkowe	(2 129)	1 215	789	(19)	(144)
Koszty akwizycji	(3 363)	-	-	(60)	(3 423)
Koszty administracyjne	(6 606)	3 389	1 478	(34)	(1 773)
Pozostałe koszty operacyjne	(3 993)	1 567	787	(76)	(1 715)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	7 084	(2 951)	(527)	-	3 606
Udział w wynikach finansowych netto jednostek wycenianych metodą praw własności	(4)	-	(1)	-	(5)
Zysk (strata) brutto	7 080	(2 951)	(528)	-	3 601
Podatek dochodowy	(1 895)	825	249	-	(821)
Zysk (strata) netto	5 185	(2 126)	(279)	-	2 780

Sprawozdanie z całkowitych dochodów	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 31 grudnia 2020	1 stycznia – 31 grudnia 2019 (przekształcone)	1 stycznia – 31 grudnia 2020	1 stycznia – 31 grudnia 2019 (przekształcone)
Zysk netto	1 056	2 126	(331)	279
Inne całkowite dochody	1 001	146	139	22
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	939	154	135	38
Wycena instrumentów dłużnych	550	63	20	23
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	17	18	-	-
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych netto	372	73	115	15
Niepodlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	62	(8)	4	(16)
Wycena instrumentów kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	71	(6)	6	(17)
Zyski i straty aktuarialne związane z rezerwami pracowniczymi	(9)	(2)	(2)	1
Dochoody całkowite netto, razem	2 057	2 272	(192)	301

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 31 grudnia 2020	1 stycznia – 31 grudnia 2019	1 stycznia – 31 grudnia 2020	1 stycznia – 31 grudnia 2019
Przeptywy pieniężne netto z działalności operacyjnej	23 573	(1 388)	2 776	53
Przeptywy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(25 025)	(7 506)	(71)	(335)
Przeptywy pieniężne netto z działalności finansowej	624	1 140	(1 691)	(475)
Przeptywy pieniężne netto, razem	(828)	(7 754)	1 014	(757)

Informacje o dywidendach	Grupa Kapitałowa Pekao		Grupa Kapitałowa Alior Banku	
	1 stycznia – 31 grudnia 2020	1 stycznia – 31 grudnia 2019	1 stycznia – 31 grudnia 2020	1 stycznia – 31 grudnia 2019
Data uchwalenia dywidendy	-	26 czerwca 2019	-	-
Dzień dywidendy	-	10 lipca 2019	-	-
Dzień wypłaty dywidendy	-	30 lipca 2019	-	-
Kwota dywidendy na akcję (w zł)	-	6,60	-	-
Wartość dywidendy przypadająca Grupie PZU	-	347	-	-
Wartość dywidendy przypadająca akcjonariuszom niekontrolującym	-	1 385	-	-

3. Struktura akcjonariatu

Struktura akcjonariatu PZU z uwzględnieniem akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu PZU przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2020

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu
1	Skarb Państwa	295 217 300	34,1875%
2	Fundusze zarządzane przez Nationale Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne Spółka Akcyjna	44 260 638	5,1256%
3	Pozostali akcjonariusze	524 045 062	60,6869%
Razem		863 523 000	100,00%

31 grudnia 2019

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów na Walnym Zgromadzeniu	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu
1	Skarb Państwa	295 217 300	34,1875%
2	Pozostali akcjonariusze	568 305 700	65,8125%
Razem		863 523 000	100,00%

Informacje o liczbie akcji uwzględnionej w wyliczeniu zysku na akcję przedstawiono w punkcie 26.

Transakcje dotyczące znacznych pakietów akcji PZU

16 grudnia 2020 roku fundusze zarządzane przez Nationale Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne Spółka Akcyjna zwiększyły łączny stan posiadania akcji PZU powyżej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

4. Skład Zarządu, Rady Nadzorczej i Dyrektorzy Grupy

4.1 Skład Zarządu jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2020 roku w skład Zarządu PZU wchodził:

- Paweł Surówka – Prezes Zarządu PZU;
- Aleksandra Agatowska – Członek Zarządu PZU;
- Adam Brzozowski – Członek Zarządu PZU;
- Marcin Eckert – Członek Zarządu PZU;
- Elżbieta Häuser – Schöneich – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Kulik – Członek Zarządu PZU;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Sadurska – Członek Zarządu PZU.

19 lutego 2020 roku Aleksandra Agatowska złożyła rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU z tym samym dniem.

12 marca 2020 roku Paweł Surówka złożył, w porozumieniu z Radą Nadzorczą, rezygnację z pełnienia funkcji Prezesa Zarządu PZU SA z tym samym dniem.

12 marca 2020 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwałę dotyczącą powołania Beaty Kozłowskiej-Chyły w skład Zarządu PZU, powierzając jej pełnienie funkcji Prezesa Zarządu PZU (do dnia uzyskania zgody KNF, czyli do 2 października 2020 roku, pełniła ona obowiązki Prezesa Zarządu w zakresie dopuszczalnym przez stosowne przepisy). Uchwała weszła w życie z chwilą podjęcia. Powołanie nastąpiło z dniem 12 marca 2020 roku na okres wspólnej kadencji obejmującej trzy pełne lata obrotowe 2020 – 2022.

12 marca 2020 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwałę powołującą Małgorzatę Kot w skład Zarządu PZU i powierzającą jej pełnienie funkcji członka Zarządu PZU. Uchwała weszła w życie z chwilą podjęcia, a powołanie miało nastąpić na okres wspólnej kadencji obejmującej trzy pełne lata obrotowe 2020 – 2022, ze skutkiem od 1 czerwca 2020 roku. 15 kwietnia 2020 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwałę uchylającą uchwałę z 12 marca 2020 roku w sprawie powołania Małgorzaty Kot w skład Zarządu PZU.

15 kwietnia 2020 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwałę dotyczącą powołania Ernesta Bejdy w skład Zarządu PZU, powierzając mu pełnienie funkcji Członka Zarządu PZU. Uchwała weszła w życie z chwilą podjęcia. Powołanie nastąpiło na okres wspólnej kadencji obejmującej trzy pełne lata obrotowe 2020 – 2022, ze skutkiem od 4 maja 2020 roku.

9 września 2020 roku Elżbieta Häuser – Schöneich i Adam Brzozowski złożyli rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu PZU.

9 września 2020 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwały dotyczące powołania Małgorzaty Kot oraz Krzysztofa Szypuły w skład Zarządu PZU, powierzając im pełnienie funkcji Członków Zarządu PZU. Uchwały weszły w życie z chwilą podjęcia. Powołanie nastąpiło na okres wspólnej kadencji obejmującej trzy pełne lata obrotowe 2020 – 2022, ze skutkiem od 10 września 2020 roku.

Od 10 września 2020 roku do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego w skład Zarządu PZU wchodził:

- Beata Kozłowska – Chyła – Prezes Zarządu PZU;
- Ernest Bejda – Członek Zarządu PZU;
- Marcin Eckert – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Kot – Członek Zarządu PZU;
- Tomasz Kulik – Członek Zarządu PZU;
- Maciej Rapkiewicz – Członek Zarządu PZU;
- Małgorzata Sadurska – Członek Zarządu PZU;
- Krzysztof Szypuła – Członek Zarządu PZU.

4.2 Skład Rady Nadzorczej jednostki dominującej

Od 1 stycznia 2020 roku w skład Rady Nadzorczej PZU wchodził:

- Maciej Łopiński – Przewodniczący Rady;
- Paweł Górecki – Wiceprzewodniczący Rady;
- Alojzy Nowak – Sekretarz Rady;
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Agata Górnicka – Członek Rady;
- Robert Jastrzębski – Członek Rady;
- Tomasz Kuczur – Członek Rady;
- Elżbieta Mączyńska – Ziemačka – Członek Rady;
- Krzysztof Opolski – Członek Rady;
- Robert Śnitko – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

21 kwietnia 2020 roku Alojzy Nowak złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Rady Nadzorczej PZU z dniem 21 kwietnia 2020 roku.

28 kwietnia 2020 roku Robert Śnitko został wybrany na Sekretarza Rady Nadzorczej PZU.

26 maja 2020 roku Walne Zgromadzenie PZU powołało Józefa Wierzbowskiego w skład Rady Nadzorczej PZU. Uchwała weszła w życie z chwilą powzięcia.

Od 26 maja 2020 roku do dnia przekazania niniejszego raportu okresowego w skład Rady Nadzorczej PZU wchodziło:

- Maciej Łopiński – Przewodniczący Rady;
- Paweł Górecki – Wiceprzewodniczący Rady;
- Robert Śnitko – Sekretarz Rady;
- Marcin Chludziński – Członek Rady;
- Agata Górnicka – Członek Rady;
- Robert Jastrzębski – Członek Rady;
- Tomasz Kuczur – Członek Rady;
- Elżbieta Mączyńska – Ziemačka – Członek Rady;
- Krzysztof Opolski – Członek Rady;
- Józef Wierzbowski – Członek Rady;
- Maciej Zaborowski – Członek Rady.

4.3 Dyrektorzy Grupy PZU

Oprócz Członków Zarządu kluczowym personelem kierowniczym w Grupie PZU są także Dyrektorzy Grupy PZU.

Od 1 stycznia 2020 roku Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Adam Brzozowski (PZU Życie);
- Bartłomiej Litwińczuk (PZU);
- Dorota Macieja (PZU);
- Roman Pałac (PZU).

Z dniem 13 marca 2020 roku ze stanowiska Dyrektora Grupy PZU odwołano Romana Pałaca.

W 2020 roku na stanowisko Dyrektora Grupy PZU powołano Aleksandrę Agatowską (z dniem 20 lutego 2020 roku), Małgorzatę Kot (z dniem 16 kwietnia 2020 roku) oraz Ernesta Bejdę (z dniem 4 maja 2020 roku).

Z dniem 9 września 2020 roku ze stanowiska Dyrektora Grupy PZU odwołano Małgorzatę Kot oraz Adama Brzozowskiego.

Na dzień przekazania niniejszego raportu okresowego Dyrektorami Grupy PZU byli:

- Aleksandra Agatowska (PZU);
- Ernest Bejda (PZU Życie);
- Bartłomiej Litwińczuk (PZU);
- Dorota Macieja (PZU).

5. Podstawowe zasady (polityka) rachunkowości i kluczowe szacunki i osądy

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono w oparciu o następujące zasady wyceny:

- według wartości godziwej dla instrumentów pochodnych, aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu, instrumentów kapitałowych, jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych, aktywów finansowych zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z pozyskiwania

kontraktowych przepływów pieniężnych oraz ze sprzedaży aktywów finansowych i jednocześnie spełniających test SPPI, pozostałych aktywów finansowych niespełniających kryterium SPPI;

- według zamortyzowanego kosztu dla aktywów finansowych zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest osiągnięcie korzyści z pozyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych i jednocześnie spełniających test SPPI oraz pozostałych zobowiązań finansowych;
- według kosztu historycznego dla aktywów i zobowiązań niefinansowych.

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu PZU dokonania profesjonalnych osądów oraz szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady rachunkowości oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów.

Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu co do wartości księgowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.

Dokonując osądów, szacunków czy też przyjmując założenia Zarząd PZU może, w istotnych kwestiach, opierać się na opiniach niezależnych ekspertów.

Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej. Osądy, szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Ich zmiany są ujmowane w sposób opisany w punkcie 5.2.

Najważniejsze zasady rachunkowości oraz szacunki i oceny zastosowane przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego opisano poniżej oraz w poszczególnych notach, zgodnie z poniższą tabelą.

Pozycja rachunku zysków i strat	Numer noty	Pozycja sprawozdania z sytuacji finansowej	Numer noty
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	10	Wartość firmy	27
Przychody z tytułu prowizji i opłat	11	Wartości niematerialne	28
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	12	Odroczone koszty akwizycji	30
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	14	Rzeczowe aktywa trwałe	31
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	38	Nieruchomości inwestycyjne	32
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	18	Jednostki wyceniane metodą praw własności	33
Koszty odsetkowe	20	Należności od klientów z tytułu kredytów	34
Koszty akwizycji	21	Pochodne instrumenty finansowe	35
Koszty administracyjne	22	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	36
Podatek dochodowy	25	Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	39
		Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży	49
		Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej	40
		Udziały niekontrolujące	2.4
		Rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe	41
		Zobowiązania podporządkowane	42
		Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	43
		Zobowiązania wobec banków	44
		Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	45
		Inne zobowiązania	46
		Rezerwy	47
		Odroczony podatek dochodowy	48

5.1 Wpływ pandemii COVID-19 na stosowane szacunki i założenia

Grupa PZU dokonała oceny przyjętych szacunków i założeń i uwzględniła w nich wpływ pandemii COVID-19 na poszczególne pozycje aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów. Biorąc pod uwagę istotną niepewność co do dalszego rozwoju sytuacji ekonomicznej, przyjęte szacunki mogą ulegać zmianie.

W tabeli poniżej zaprezentowano elementy skonsolidowanego sprawozdania finansowego, na które ma wpływ pandemia COVID-19 oraz wskazano noty, w których zaprezentowano szczegółowe ujawnienia w danej kwestii.

Nr noty	Obszar	Wpływ pandemii COVID-19 na działalność Grupy PZU
7.5.3.1	Ryzyko stopy procentowej	Obniżenie wyniku odsetkowego ze względu na obniżki stóp procentowych.
7.5.4	Ryzyko płynności	Zwiększenie płynności sektora bankowego. Brak istotnego wpływu na ubezpieczeniową część działalności Grupy PZU.
9.3	Hierarchia wartości godziwej	Wzrost zmienności na rynkach finansowych, spadek płynności niektórych segmentów skutkujący reklasyfikacją niektórych aktywów do niższych poziomów wartości godziwej.
27.3	Wartość firmy	Odpisy z tytułu utraty wartości wartości firmy powstałych w wyniku nabycia Alior Banku i Pekao.
28	Wartości niematerialne	Odpisy z tytułu utraty wartości wartości niematerialnych powstałych w wyniku nabycia Alior Banku.
32.2	Nieruchomości inwestycyjne	Spadek wolumenów transakcji i płynności na rynku nieruchomości. Na 31 grudnia 2020 roku niektóre sektory powróciły do normalnego funkcjonowania.
38.1.1	Oczekiwane straty kredytowe – należności od klientów z tytułu kredytów, inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	Negatywny wpływ na gospodarkę mogący prowadzić do pogorszenia sytuacji finansowej części kredytobiorców. Grupa PZU dostosowała podejście do kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych uwzględniając m. in.: <ul style="list-style-type: none"> • prognozy założeń makroekonomicznych, takie jak poziom oczekiwanego spowolnienia gospodarczego, PKB, zatrudnienia, cen mieszkań, zakłóceń na rynkach kapitałowych; • możliwe zakłócenia w działalności, wynikające z decyzji podejmowanych przez instytucje państwowe, przedsiębiorstwa i konsumentów w celu ograniczenia rozszerzania się pandemii; • skuteczność programów pomocowych dla przedsiębiorstw i konsumentów. Pogorszenie sytuacji makroekonomicznej znalazło odzwierciedlenie w zmianie parametrów PD i LGD. Wprowadzono moratoria dotyczące spłat kredytów przez klientów.
41.2	Rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe	W kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych Grupa PZU monitoruje m. in.: <ul style="list-style-type: none"> • współczynniki śmiertelności, zachorowalności i wypadkowości; • stopę bezrobocia; • stopę zwrotu z aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno – ubezpieczeniowych. W przypadku ubezpieczeń na życie dokonano rewizji niektórych założeń (stopy technicznej, sposobu kalkulacji rezerw dla portfela ubezpieczeń grupowych oraz danych dotyczących śmiertelności). Dla ubezpieczeń grupowych utworzono rezerwę na ryzyka niewygaśnię.

5.2 Zmiany zasad rachunkowości, szacunków, błędy lat poprzednich

Zmiany zasad rachunkowości dokonywane są tylko wówczas, gdy:

- wymagają tego postanowienia MSSF lub
- prowadzi to do tego, iż zawarte w sprawozdaniu finansowym informacje o wpływie transakcji, innych zdarzeń i warunków na sytuację finansową, wynik finansowy czy też przepływy pieniężne Grupy PZU będą bardziej przydatne i wiarygodne.

Zmianę zasad (polityki) rachunkowości związaną z początkowym zastosowaniem MSSF rozlicza się zgodnie z określonymi przepisami przejściowymi zawartymi w tych MSSF. Jeśli zmiana zasad (polityki) rachunkowości dokonywana jest w związku z początkowym zastosowaniem MSSF, które nie zawierają określonych przepisów przejściowych dotyczących tej zmiany lub zmiany dokonuje się dobrowolnie, zmianę tę jednostka wprowadza retrospektywnie. Retrospektywne wprowadzenie zmiany zasad (polityki) rachunkowości dokonywane jest poprzez korektę w sprawozdaniu z sytuacji finansowej salda otwarcia każdej pozycji kapitału własnego, której ta zmiana dotyczy dla najwcześniejszego prezentowanego okresu oraz ujawnienie innych danych porównawczych dla każdego okresu, tak jak gdyby zmienione zasady (polityka) rachunkowości były stosowane od zawsze.

Pozycje sprawozdania finansowego ustalone na podstawie szacunku podlegają weryfikacji, jeśli zmieniają się okoliczności będące podstawą dokonanych szacunków lub w wyniku pozyskania nowych informacji czy zdobycia większego doświadczenia.

Skutki zmiany wartości szacunkowej uwzględnia się prospektywnie, co oznacza, że koryguje się wartości dotyczące transakcji, innych zdarzeń i warunków od momentu, w którym nastąpiła zmiana (zmiana wpływa tylko na bieżące sprawozdanie z całkowitych dochodów, bądź na wyniki danego okresu i okresów przyszłych).

Przyjmuje się założenie, że błędy koryguje się już w okresie, w którym zostały popełnione (a nie odkryte), zatem istotne błędy poprzednich okresów koryguje się retrospektywnie, a różnice odnosi na kapitał własny.

Zarówno w 2020, jak i w 2019 roku nie dokonano korekt błędów lat ubiegłych.

5.3 Zmiany w stosowanych MSSF

5.3.1. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wchodzące w życie od 1 stycznia 2020 roku

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zastosowano następujące zmiany w standardach.

Nazwa standardu/ interpretacji	Rozporządzenie zatwierdzające	Komentarz
Zmiana do założeń koncepcyjnych	2019/2075	Zmienione założenia koncepcyjne zawierają kilka nowych koncepcji dotyczących wyceny, uwzględniają zaktualizowane definicje i kryteria uznawania aktywów i zobowiązań oraz wytyczne dotyczące raportowania wyników finansowych. Dodatkowo zawierają wyjaśnienia dotyczące ważnych obszarów, takich jak rola zarządzania, ostrożność i niepewności pomiaru w sprawozdaniach finansowych. Zmiany nie miały znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiany do MSR 1 i MSR 8 – definicja materialności	2019/2104	Zgodnie z nową definicją, informacje są istotne, jeżeli w uzasadniony sposób można oczekiwać, że ich pominięcie, zniekształcenie lub ukrycie może mieć wpływ na decyzje podejmowane przez głównych użytkowników sprawozdań finansowych na podstawie tych sprawozdań finansowych. Zmiana nie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiana do MSSF 9 i MSSF 7 – reforma referencyjnej stopy procentowej (IBOR)	2020/34	Zmiana wymaga przygotowania ujawnień jakościowych i ilościowych, aby umożliwić użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie, w jaki sposób na relacje zabezpieczające jednostki wpływa niepewność wynikająca z reformy referencyjnej stopy procentowej. Zmiany wprowadzają czasowe zwolnienie ze stosowania określonych wymogów rachunkowości zabezpieczeń w taki sposób, aby reforma wskaźników stóp procentowych nie powodowała rozwiązania powiązań zabezpieczających. Kluczowe zwolnienia dotyczą wymogów, aby przepływy były „wysoco prawdopodobne”, komponentów ryzyka, oceny prospektywnej, retrospektywnego testu efektywności i przeklasyfikowania rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych. Grupa PZU zastosowała zwolnienie wynikające ze zmiany do standardów i nie dokonała weryfikacji efektywności relacji zabezpieczających.
Zmiana do MSSF 3 – Połączenia jednostek	2020/551	Zmiany mają na celu doprecyzowanie różnicy pomiędzy nabyciem działalności a nabyciem grupy aktywów. Zmiany nie miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.
Zmiana do MSSF 16 – modyfikacje płatności wynikające z pandemii COVID-19	2020/1434	Zmiana pozwala leasingobiorcy traktować wszystkie zmiany dotyczące płatności leasingowych wynikające z udzielonych udogodnień tak, jak gdyby nie stanowiły modyfikacji leasingu, bez dokonywania osądów, o których mówi standard. Zmiany płatności muszą być bezpośrednią konsekwencją pandemii COVID-19. Zmiana nie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.

5.3.2. Standardy i interpretacje oraz zmiany standardów wydane, jeszcze nieobowiązujące

- Zatwierdzone rozporządzeniem Komisji Europejskiej:

Nazwa standardu/ interpretacji	Data wejścia w życie	Rozporządzenie zatwierdzające	Komentarz
Zmiany do MSSF 4 – Przedłużenie tymczasowego zwolnienia ze stosowania MSSF 9	1 stycznia 2021	2020/2097	<p>Zmiana przedłuża tymczasowe zwolnienie ze stosowania MSSF 9 o dwa lata (odracza termin wygaśnięcia zwolnienia z okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku na okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2023 roku lub później – zgodnie z terminem wejścia w życie MSSF 17 Kontrakty ubezpieczeniowe), przy czym wcześniejsze wdrożenie jest dopuszczalne. Zmiana wynika z opublikowanych 25 czerwca 2020 roku zmian do MSSF 17.</p> <p>Zmiana nie będzie miała zastosowania w Grupie PZU, ze względu na fakt wdrożenia MSSF 9 z początkiem 2018 roku.</p> <p>Główne zmiany określają, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozliczanie modyfikacji aktywów finansowych, zobowiązań finansowych i zobowiązań leasingowych, które będą wymagane jako bezpośrednia konsekwencja reformy wskaźników stóp procentowych i dokonanych na ekonomicznie równoważnych zasadach, poprzez aktualizację efektywnej stopy procentowej, reforma wskaźników stóp procentowych bezpośrednio nie powoduje zaprzestania stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń. Powiązania zabezpieczające (i związana z nimi dokumentacja) muszą zostać zmienione w celu uwzględnienia modyfikacji pozycji zabezpieczanej, instrumentu zabezpieczającego i zabezpieczanego ryzyka. Zmienione powiązania zabezpieczające powinny spełniać wszystkie kryteria kwalifikujące do stosowania rachunkowości zabezpieczeń, w tym wymogi dotyczące efektywności, celem umożliwienia użytkownikom zrozumienia charakteru i zakresu ryzyk wynikających z reformy wskaźników stóp procentowych, na które jednostka jest narażona, oraz sposobu, w jaki jednostka zarządza tymi ryzykami, a także postępów jednostki w przechodzeniu z wskaźników stóp procentowych na alternatywne stopy referencyjne oraz w jaki sposób jednostka zarządza tym przejściem, wymagane jest ujawnienie: <ul style="list-style-type: none"> informacji o sposobie zarządzania przejściem z wskaźników referencyjnych stóp procentowych na alternatywne stopy referencyjne, postępach poczynionych na dzień sprawozdawczy oraz ryzyku wynikającym z przejścia, informacji ilościowych na temat aktywów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi, zobowiązań finansowych niebędących instrumentami pochodnymi i instrumentów pochodnych, które nadal podlegają referencyjnym wskaźnikom stóp procentowych podlegającym reformie, wykazanych w podziale według znaczących wskaźników referencyjnych stóp procentowych, informacji w zakresie, w jakim reforma wskaźników stóp procentowych spowodowała zmiany w strategii zarządzania ryzykiem jednostki, opis tych zmian oraz sposób zarządzania tym ryzykiem przez jednostkę. <p>Grupa PZU jest w trakcie analizy wpływu tych zmian na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.</p>
Zmiany do MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 i MSSF 16 – Reforma referencyjnej stopy procentowej (IBOR - faza 2)	1 stycznia 2021	2021/25	

• Niezatwierdzone przez Komisję Europejską:

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez RMSR	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
MSSF 17 – Kontrakty ubezpieczeniowe	18 maja 2017 25 czerwca 2020 (zmiany do standardu)	1 stycznia 2023	<p>Celem standardu jest określenie jednolitych zasad rachunkowości dla wszystkich typów kontraktów ubezpieczeniowych, z uwzględnieniem posiadanych przez ubezpieczyciela kontraktów reasekuracyjnych. Wprowadzenie jednolitych standardów powinno zapewnić porównywalność raportów finansowych pomiędzy jednostkami, państwami i rynkami kapitałowymi.</p> <p>Nowy standard definiuje jako kontrakt ubezpieczeniowy umowę, w której jedna strona przyjmuje znaczące ryzyko ubezpieczeniowe od posiadacza polisy i zobowiązuje się do zrekompensowania posiadaczowi polisy niekorzystnego efektu określonego, niepewnego przyszłego zdarzenia. Poza zakresem standardu pozostaną m. in. umowy inwestycyjne, gwarancje na produkt, gwarancje kredytowe, obligacje katastroficzne i tzw. pogodowe instrumenty pochodne (umowy, które wymagają płatności w oparciu o czynnik klimatyczny, geologiczny lub inną zmienną fizyczną, która nie jest specyficzna dla strony umowy).</p> <p>Standard wprowadza definicję granicy kontraktu, definiując jej początek jako wcześniejszy z momentów – początek ochrony, data wymagalności pierwszej składki, moment, gdy fakty i okoliczności wskazują, że umowa należy do grupy umów stratnych. Koniec granicy kontraktu występuje, gdy ubezpieczyciel ma prawo lub praktyczną możliwość ponownej oceny ryzyka dla konkretnego posiadacza polisy lub grupy polis, a wycena składki nie obejmuje ryzyka związanego z przyszłymi okresami.</p> <p>Zgodnie z MSSF 17 kontrakty będą wyceniane w jeden z poniższych sposobów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • GMM – <i>General Measurement Model</i> – podstawowy model wyceny, gdzie łączną wartość zobowiązania ubezpieczeniowego kalkuluje się jako sumę: <ul style="list-style-type: none"> ○ zdyskontowanej wartości najlepszego oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych – oczekiwanych (ważonych prawdopodobieństwem) przepływów pieniężnych ze składek, roszczeń, świadczeń, wydatków i kosztów akwizycji, ○ korekty z tytułu ryzyka (ang. <i>risk adjustment</i> – RA) – indywidualnego oszacowania niepewności związanej z ilością oraz czasem przyszłych przepływów pieniężnych oraz ○ marży dla usług umownych (<i>contractual service margin</i> – CSM) – reprezentującej oszacowanie przyszłych zysków rozpoznawanych w czasie trwania polisy. Wartość CSM jest wrażliwa na zmiany oszacowań przepływów pieniężnych, wynikających np. ze zmian założeń nieekonomicznych. CSM nie może być wartością ujemną – wszelkie straty z kontraktu rozpoznaje się natychmiast w rachunku zysków i strat; • PAA – <i>premium allocation approach</i> – model uproszczony, który można zastosować do wyceny kontraktów ubezpieczeniowych o okresie ochrony nieprzekraczającym 1 roku lub gdy jego zastosowanie nie prowadzi do istotnych różnic w stosunku do modelu GMM. W tym modelu wycena zobowiązania z tytułu pozostałej ochrony ubezpieczeniowej (<i>liability for remaining coverage</i>) jest analogiczna do mechanizmu rezerwy składki, bez oddzielnej prezentacji RA i CSM, natomiast wycenę zobowiązania z tytułu poniesionych szkód (<i>liability for incurred claims</i>) przeprowadza się za pomocą modelu GMM (bez kalkulacji CSM). • VFA – <i>variable fee approach</i> – model stosowany dla kontraktów ubezpieczeniowych z bezpośrednim udziałem w zysku. Wartość zobowiązania liczona jest analogicznie, jak w modelu GMM, wartość CSM jest dodatkowo wrażliwa na zmiany założeń ekonomicznych. <p>MSSF 17 zakłada odrębne ujmowanie kontraktów reasekuracyjnych od reasekurowanych kontraktów ubezpieczeniowych. Cedent wycenia kontrakty reasekuracyjne za pomocą zmodyfikowanej metody GMM lub (o ile to możliwe) – metodą PAA. Modyfikacje metody GMM wynikają przede wszystkim z faktu, iż kontrakty reasekuracyjne są zazwyczaj aktywem, a nie zobowiązaniem, a cedent raczej płaci wynagrodzenie reasekuratorowi niż czerpie zyski z kontraktu. Modyfikacje mają także zredukować rozbieżności wynikające z odrębnego ujmowania kontraktu reasekuracyjnego od reasekurowanych kontraktów ubezpieczeniowych.</p> <p>W przypadku kontraktów reasekuracyjnych zarówno zysk, jak i stratę skalkulowaną na moment rozpoznania kontraktu ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i rozlicza przez okres ochrony reasekuracyjnej. Założenia do wyceny kontraktu reasekuracyjnego powinny być spójne z używanymi do wyceny</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez RMSR	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
			<p>reasekurowanych kontraktów ubezpieczeniowych. Dodatkowo wycena powinna uwzględniać ryzyko niewywiązania się reasekuratora ze swoich zobowiązań.</p> <p>25 czerwca 2020 roku RMSR opublikowała zmiany do MSSF 17, z których najważniejszą jest odroczenie wdrożenia standardu do 1 stycznia 2023 roku. Poza szczegółowymi wyjaśnieniami dotyczącymi poszczególnych rodzajów kontraktów ubezpieczeniowych, zmiana wprowadziła także możliwość zmiany szacunków aktuarialnych związanych z wdrożeniem MSSF 17 w kolejnych śródrocznych sprawozdaniach finansowych lub w sprawozdaniu rocznym (konieczność spójnego zastosowania na poziomie raportującej jednostki) oraz uprościła zasady prezentacji kontraktów w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dopuszczając agregację aktywów lub zobowiązań na poziomie portfela, a nie grup umów.</p> <p>W połowie 2018 roku Grupa PZU formalnie rozpoczęła prace projektowe w zakresie wdrożenia standardu we wszystkich ubezpieczeniowych spółkach Grupy PZU. W ramach projektu Grupa PZU pracuje m. in. nad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizą luki w istniejących procesach, narzędziach i systemach IT; • określeniem nowych elementów koniecznych do zaimplementowania w procesach i obszarach, na które istotny wpływ będzie miało wdrożenie MSSF 17; • analizą aktualnej oferty produktowej pod kątem segmentacji i zasad wyceny zgodnie z MSSF 17; • wyborem systemu wspierającego proces raportowania zgodnie z wymogami MSSF 17. <p>Na dzień przekazania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Komisja Europejska nie zatwierdziła standardu, a RMSR kontynuuje prace nad jego ostatecznym kształtem.</p> <p>Grupa PZU prowadzi prace projektowe związane z wdrożeniem standardu. W obecnej fazie projektu implementacji MSSF 17, nie jest możliwe oszacowanie wpływu zastosowania MSSF 17 na całkowite dochody i kapitały własne Grupy PZU.</p>
Zmiana do MSR 1 – klasyfikacja zobowiązań jako krótko i długoterminowe	23 stycznia 2020	1 stycznia 2023	<p>Zmiana precyzuje, że przy określaniu prawa do odroczenia realizacji zobowiązania bierze się pod uwagę warunki istniejące na koniec okresu sprawozdawczego, a także, że klasyfikacja nie zależy od intencji lub oczekiwań jednostki co do chęci skorzystania z możliwości odroczenia realizacji zobowiązania.</p> <p>Zmiany nie będą miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSSF 3	14 maja 2020	1 stycznia 2022	<p>Zmiany obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktualizacja odniesień do Założeń koncepcyjnych (z 2018 roku zamiast 1989 roku); • dodanie konieczności stosowania MSR 37 lub KIMSF 21 zamiast założeń koncepcyjnych – w przypadku transakcji i zdarzeń objętych zakresem tego standardu i interpretacji na potrzeby identyfikacji zobowiązań przejętych w transakcji połączenia jednostek; • jednoznaczny zakaz ujmowania aktywów warunkowych nabytych w ramach połączenia jednostek. <p>Zmiana nie będzie miała wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez RMSR	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
Zmiana do MSR 16 – Rzeczowe aktywa trwałe: przychody osiągnięte przed oddaniem do użytkowania	14 maja 2020	1 stycznia 2022	<p>Zmiana zabrania odliczania od wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych kwot uzyskanych ze sprzedaży produktów, wytworzonych w trakcie doprowadzania składnika aktywów do stanu zdatności do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem (z produkcji testowej). Takie wpływy ze sprzedaży i związane z nimi koszty będą ujmowane w wyniku finansowym.</p> <p>Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiana do MSR 37 – Umowy rodzące obciążenia – koszty wypełnienia obowiązków umownych	14 maja 2020	1 stycznia 2022	<p>Zmiany określają, jakie koszty należy uwzględnić przy ocenie, czy dana umowa jest umową rodzącą obciążenia. W zmianach sprecyzowano, że „koszty wykonania umowy” to koszty bezpośrednio związane z umową i obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyrostowe koszty wykonania umowy, np. koszty materiałów bezpośrednich, robocizna bezpośrednia; oraz • alokację innych kosztów, które są bezpośrednio związane z wykonaniem umowy, np. alokacja odpisu amortyzacyjnego od pozycji rzeczowych aktywów trwałych wykorzystywanych do wykonania umowy. <p>Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSSF 2018 – 2020	14 maja 2020	1 stycznia 2022	<p>Zmiany dotyczą:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. MSSF 1 – zmiana zezwała jednostce zależnej, która przyjmuje MSSF do stosowania później niż jej jednostka dominująca i stosuje paragraf D16(a) MSSF 1, na wycenę skumulowanych różnic kursowych przy użyciu kwot zaraportowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej na podstawie daty przejścia jednostki dominującej na MSSF; 2. MSSF 9 – zmiana wyjaśnia, że na potrzeby testu „10 procent” do oceny, czy należy zaprzestać ujmowania zobowiązania finansowego należy uwzględnić jedynie opłaty zapłacone lub otrzymane między pożyczkobiorcą a pożyczkodawcą, w tym opłaty zapłacone lub otrzymane przez pożyczkobiorcę lub pożyczkodawcę w imieniu drugiej strony; 3. MSSF 16 – zmiana usuwa przykład dotyczący zwrotu kosztów ulepszeń leasingu przez leasingodawcę (ze względu na niejasności z nim związane); 4. MSR 41 – w celu zapewnienia spójności z MSSF 13, zmiana usuwa wymóg z paragrafu 22 MSR 41, zgodnie z którym jednostki powinny wyłączać przepływy pieniężne z opodatkowania przy wycenie wartości godziwej składnika aktywów biologicznych metodą wartości bieżącej. <p>Zmiany nie będą miały istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy PZU.</p>
Zmiany do MSR 1 – Prezentacja sprawozdań finansowych	12 lutego 2021	1 stycznia 2023	<p>Zgodnie ze zmianami jednostka będzie zobowiązania do ujawnienia istotnych zamiast znaczących (jak do tej pory) zasad rachunkowości. Zmiana zawiera przykłady identyfikacji istotnych zasad rachunkowości i precyzuje, że zasada rachunkowości może być istotna ze względu na swoją naturę, nawet jeżeli wartości liczbowe są nieistotne. Zasada rachunkowości jest istotna, jeżeli użytkownicy sprawozdania finansowego potrzebują jej do zrozumienia innych istotnych informacji w tym sprawozdaniu. Ujawnianie nieistotnych zasad rachunkowości nie może przestaniać istotnych zasad rachunkowości.</p> <p>Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.</p>

Nazwa standardu/interpretacji	Data wydania przez RMSR	Data wejścia w życie (wg RMSR)	Komentarz
Zmiany do MSR 8 – Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów	12 lutego 2021	1 stycznia 2023	Zmiany do MSR 8 obejmują: <ul style="list-style-type: none"> • zastąpienie definicji zmiany wartości szacunkowych definicją wartości szacunkowych. Zgodnie z nową definicją wartości szacunkowe to „kwoty pieniężne w sprawozdaniach finansowych, które są objęte niepewnością wyceny”, • wyjaśnienie, że zmiana wartości szacunkowej wynikająca z nowych informacji lub nowych wydarzeń nie stanowi korekty błędu. Ponadto skutki zmiany danych wejściowych lub techniki wyceny zastosowanej do ustalenia wartości szacunkowej stanowią zmiany wartości szacunkowych, o ile nie wynikają one z korekty błędów poprzednich okresów, • wyjaśnienie, że zmiana wartości szacunkowej może wpłynąć tylko na zysk lub stratę bieżącego okresu lub zysk lub stratę zarówno okresu bieżącego, jak i okresów przyszłych. Skutek zmiany dotyczący bieżącego okresu ujmuje się jako przychód lub koszt bieżącego okresu. Ewentualny wpływ na przyszłe okresy ujmuje się jako przychód lub koszt w przyszłych okresach. Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.
Zmiana do MSSF 16 – modyfikacje płatności wynikające z pandemii COVID-19 po 30 czerwca 2021 roku	11 lutego 2021	1 kwietnia 2021	Zmiana umożliwia przedłużenie możliwości potraktowania zmian dotyczących płatności leasingowych wynikających z udzielonych udogodnień tak, jakby nie stanowiły modyfikacji leasingu na wszystkie płatności, których termin przypada najpóźniej do 30 czerwca 2022 roku lub wcześniej (obecne ułatwienie dotyczy wyłącznie płatności, których termin przypada najpóźniej do 30 czerwca 2021 roku). Zmiana powinna być zastosowana retrospektywnie, z rozpoznaniem skumulowanego efektu jako korekty bilansu otwarcia zysków zatrzymanych lub innego składnika kapitału na początek rocznego okresu, w którym ta zmiana została zastosowana. <p>Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie Grupy PZU.</p>

Podsumowując, Grupa PZU nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji (z wyjątkiem MSSF17) miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę PZU zasady rachunkowości.

5.4 Objaśnienie różnicy między rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym za 2019 rok a niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym

W celu lepszego odzwierciedlenia charakteru ekonomicznego transakcji dokonano zmian prezentacyjnych opisanych w punktach 5.4.1 - 5.4.3 oraz 5.4.5 - 5.4.6. Ze względu na ostateczne rozliczenie nabycia akcji Tomma dokonano przekształcenia danych porównywalnych, o czym mowa w punkcie 5.4.4.

5.4.1. Zmiana prezentacji przychodów odsetkowych wyliczonych przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej

Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, które do tej pory prezentowano w „Przychodach netto z inwestycji” wydzielono do odrębnej pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

5.4.2. Zmiana prezentacji odpisów na udzielone gwarancje i poręczenia

Utworzenia i rozwiązania rezerwy na udzielone gwarancje i poręczenia, które były prezentowane w szyku rozwartym odpowiednio w pozostałych kosztach operacyjnych i pozostałych przychodach operacyjnych zaprezentowano w kwocie netto w pozycji „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”.

5.4.3. Zmiana prezentacji wyceny należności od klientów z tytułu kredytów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Wycenę kredytów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, którą w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2019 rok prezentowano w pozycji „Wycena instrumentów dłużnych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody” wydzielono do odrębnej pozycji innych całkowitych dochodów.

5.4.4. Rozliczenie nabycia Tomma

W związku z ostatecznym rozliczeniem nabycia akcji Tomma dokonano retrospektywnego przekształcenia danych na 31 grudnia 2019 roku. Dodatkowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 2.3.1.3.

5.4.5. Zmiana prezentacji zobowiązań finansowych

Zobowiązania podporządkowane, zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych, zobowiązania wobec banków, zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów oraz ujemną wycenę instrumentów pochodnych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2019 rok prezentowano w pozycji „Zobowiązania finansowe”. W celu zwiększenia użyteczności sprawozdań w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zaprezentowano je w odrębnych pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej.

5.4.6. Zmiana prezentacji rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwy na urlopy, programy określonych świadczeń oraz inne długoterminowe świadczenia pracownicze w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2019 rok prezentowano w pozycji „Rezerwy na świadczenia pracownicze”. W celu zwiększenia użyteczności sprawozdań w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zaprezentowano je odpowiednio w Innych zobowiązaniach (rezerwy na urlopy) oraz Rezerwach (programy określonych świadczeń oraz inne długoterminowe świadczenia pracownicze).

5.4.7. Wpływ różnic na skonsolidowane sprawozdanie finansowe

W kolejnych tabelach zaprezentowano wpływu powyższych zmian na pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (historyczne)	5.4.1	5.4.2	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone)
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	nd.	12 015	-	12 015
Pozostałe przychody netto z inwestycji	nd.	376	-	376
Przychody netto z inwestycji	12 391	(12 391)	-	nd.
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(2 166)	-	(42)	(2 208)
Pozostałe przychody operacyjne	1 492	-	(289)	1 203
Pozostałe koszty operacyjne	(4 324)	-	331	(3 993)
Zysk netto, w tym:	5 185	-	-	5 185
- zysk przypisywany właścicielom jednostki dominującej	3 295	-	-	3 295
- zyski (straty) przypisywane właścicielom udziałów niekontrolujących	1 890	-	-	1 890

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (historyczne)	5.4.3	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone)
Zysk netto	5 185	-	5 185
Inne całkowite dochody	496	-	496
Podlegające późniejszemu przeniesieniu do rachunku zysków i strat	489	-	489
Wycena instrumentów dłużnych	393	(18)	375
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	nd.	18	18
Dochody całkowite netto, razem	5 681	-	5 681

Aktywa	31 grudnia 2019 (historyczne)	5.4.4	31 grudnia 2019 (przekształcone)
Wartość firmy	4 053	(19)	4 034
Wartości niematerialne	3 096	61	3 157
Rzeczowe aktywa trwałe	4 226	3	4 229
Aktywa, razem	343 340	45	343 385

Kapitały i zobowiązania	31 grudnia 2019 (historyczne)	5.4.4	5.4.5	5.4.6	31 grudnia 2019 (przekształcone)
Kapitały, razem	39 288	-	-	-	39 288
Zobowiązania					
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	47 329	-	-	-	47 329
Zobowiązania podporządkowane	nd.	-	6 700	-	6 700
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	nd.	-	9 273	-	9 273
Zobowiązania wobec banków	nd.	-	6 604	-	6 604
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	nd.	-	218 588	-	218 588
Pochodne instrumenty finansowe	nd.	-	3 018	-	3 018
Inne zobowiązania	8 069	33	2 307	190	10 599
Rezerwy na świadczenia pracownicze	534	-	-	(534)	nd.
Rezerwy	867	-	-	344	1 211
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	734	12	-	-	746
Zobowiązania finansowe	246 490	-	(246 490)	-	nd.
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	29	-	-	-	29
Zobowiązania, razem	304 052	45	-	-	304 097
Kapitały i zobowiązania, razem	343 340	45	-	-	343 385

Aktywa	1 stycznia 2019 (historyczne)	Korekty	1 stycznia 2019 (przekształcone)
Aktywa, razem	328 554	-	328 554

Kapitały i zobowiązania	1 stycznia 2019 (historyczne)	5.4.4	5.4.5	5.4.6	1 stycznia 2019 (przekształcone)
Kapitały, razem	37 407	-	-	-	37 407
Zobowiązania					
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	45 839	-	-	-	45 839
Zobowiązania podporządkowane	nd.	-	6 061	-	6 061
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	nd.	-	12 009	-	12 009
Zobowiązania wobec banków	nd.	-	6 044	-	6 044
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	nd.	-	207 635	-	207 635
Pochodne instrumenty finansowe	nd.	-	3 365	-	3 365
Inne zobowiązania	7 407	-	1 202	196	8 805
Rezerwy na świadczenia pracownicze	531	-	-	(531)	nd.
Rezerwy	519	-	-	335	854
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	486	-	-	-	486
Zobowiązania finansowe	236 316	-	(236 316)	-	nd.
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	49	-	-	-	49
Zobowiązania, razem	291 147	-	-	-	291 147
Kapitały i zobowiązania, razem	328 554	-	-	-	328 554

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (historyczne)	5.4.5	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone)
Zysk brutto	7 080	-	7 080
Korekty	(6 032)	-	(6 032)
Odpisy na aktywa niefinansowe	-	19	19
Zmiana stanu zobowiązań	1 113	1 341	2 454
Pozostałe korekty	(1 071)	(1 360)	(2 431)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 048	-	1 048

5.5 Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2020 roku obejmuje dane finansowe jednostki dominującej i wszystkich jednostek zależnych, po wyeliminowaniu wzajemnych transakcji.

Jednostka zależna to jednostka, nad którą inna jednostka sprawuje kontrolę, czyli jednocześnie: sprawuje władzę nad jednostką, podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do zmiennych wyników finansowych oraz posiada możliwość wykorzystania sprawowanej władzy do wywierania wpływu na wysokość swoich dochodów finansowych.

Konsolidacja polega na łączeniu podobnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów, kosztów i przepływów pieniężnych jednostki dominującej oraz jej jednostek zależnych, a następnie wyłączeniu wartości bilansowej inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego każdej z jednostek zależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej. Wyłączeniu podlegają również aktywa i zobowiązania, przychody, koszty i przepływy pieniężne odnoszące się do transakcji między jednostkami Grupy PZU.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej.

Jednostki zależne konsoliduje się od dnia objęcia kontroli do dnia ustania kontroli.

Zasady przeliczania aktywów, zobowiązań oraz całkowitych dochodów zagranicznych jednostek zależnych wyrażonych w walutach obcych przedstawiono w punkcie 5.6.

5.5.1. Osądy w zakresie sprawowania kontroli

W celu stwierdzenia, czy Grupa PZU dysponuje prawami, które są wystarczające do zapewnienia władzy, czyli praktycznej możliwości kierowania istotnymi działaniami w sposób jednostronny Grupa PZU analizuje m. in.:

- jak dużą liczbą głosów dysponuje na walnym zgromadzeniu i czy posiada więcej praw głosów niż inni inwestorzy (uwzględniając przy tym potencjalne prawa głosu oraz prawa wynikające z innych ustaleń umownych);
- jak dużo podmiotów musiałoby podjąć wspólne działanie w celu przegłosowania Grupy PZU;
- rozkład głosów podczas poprzednich walnych zgromadzeń;
- czy kluczowy personel jednostki lub członkowie organu zarządzającego jednostką, w której dokonano inwestycji to osoby powiązane z Grupą PZU;
- zdolność powoływania członków organów zarządzających lub nadzorujących danej jednostki;
- ewentualne zobowiązania do zapewnienia nieprzerwanego funkcjonowania jednostki, w której dokonano inwestycji;
- możliwość zobligowania lub powstrzymania danej jednostki od dokonania istotnych transakcji;
- inne przesłanki.

Poniżej przedstawiono analizę przesłanek sprawowania kontroli nad Pekao oraz Alior Bankiem na 31 grudnia 2020 roku.

Kryterium	Pekao	Alior Bank
Udział w głosach na walnym zgromadzeniu	20,02%	31,93%
Pozostały akcjonariat	Tylko dwóch akcjonariuszy posiada pakiety akcji powyżej 5%, stanowiące łącznie 10,09% akcji. Pozostały akcjonariat jest rozdrobniony i znaczna liczba podmiotów musiałaby podjąć wspólne działania w celu przegłosowania PZU na walnym zgromadzeniu.	Tylko dwóch akcjonariuszy posiada pakiety akcji pomiędzy 7% a 10%. Pozostały akcjonariat jest rozdrobniony i znaczna liczba podmiotów musiałaby podjąć wspólne działania w celu przegłosowania PZU na walnym zgromadzeniu.
Porozumienia między akcjonariuszami	23 stycznia 2017 roku PZU oraz PFR (posiadający 12,8% kapitału zakładowego Pekao) podpisali Porozumienie Akcjonariuszy w celu budowania długoterminowej wartości Pekao, prowadzenia wobec Pekao polityki zmierzającej do zapewnienia rozwoju, stabilności finansowej oraz skutecznego i ostrożnego zarządzania Pekao. Określa ono zasady współpracy PZU i PFR, w szczególności w zakresie wspólnego wykonywania prawa głosu z posiadanych akcji, a także prowadzenia wspólnej długoterminowej polityki w zakresie działalności Pekao. Porozumienie Akcjonariuszy daje możliwość realnego wpływania na politykę operacyjną Pekao. Zarząd PZU nie posiada informacji o ewentualnych porozumieniach zawartych pomiędzy innymi akcjonariuszami Pekao.	Zarząd PZU nie posiada informacji o ewentualnych porozumieniach zawartych pomiędzy innymi akcjonariuszami Alior Banku.
Potencjalne prawa głosu	Nie stwierdzono istnienia potencjalnych praw głosu.	Nie stwierdzono istnienia potencjalnych praw głosu.
Możliwość podjęcia uchwał zgodnie z intencją PZU	Analiza frekwencji na przeszłych walnych zgromadzeniach nie daje jednoznacznych podstaw do zaniegowania kontroli.	Analiza frekwencji na przeszłych walnych zgromadzeniach nie daje jednoznacznych podstaw do zaniegowania kontroli.
Przedstawiciele PZU w organach jednostki	Wśród członków Rady Nadzorczej znajdują się osoby pełniące wcześniej lub obecnie kluczowe funkcje kierownicze w PZU.	Wśród członków Rady Nadzorczej znajdują się osoby pełniące wcześniej lub obecnie kluczowe funkcje kierownicze w PZU.
Zobowiązania inwestorskie i narażenie na zmienność wyników finansowych	W związku z działaniami dotyczącymi <i>bancassurance</i> , <i>assurbanking</i> , wspólnych inicjatyw w obszarze kosztów w tym IT i nieruchomości pomiędzy PZU a Pekao, PZU ma dostęp do wyników finansowych, działań i operacji niedostępnych dla pozostałych posiadaczy akcji Pekao.	Grupa PZU podjęła zobowiązania inwestorskie wobec Alior Banku, a także prowadzi wspólne operacje z Alior Bankiem, przez co jest bardziej narażona na zmienność wyników finansowych Alior Banku, niż wynikałoby to z udziału procentowego w kapitale Alior Banku.

W świetle powyższych przesłanek uznano, że Grupa PZU nieprzerwanie sprawuje kontrolę zarówno nad Pekao (od 7 czerwca 2017 roku), jak i nad Alior Bankiem (od 18 grudnia 2015 roku) wraz z ich jednostkami zależnymi i dlatego objęto je konsolidacją.

5.5.2. Zasady konsolidacji funduszy inwestycyjnych

Grupa PZU przyjęła, że sprawuje kontrolę nad funduszem inwestycyjnym, jeżeli łącznie spełnione są przesłanki:

- spółki Grupy PZU posiadają łącznie zdolność użycia swojej władzy nad funduszem w celu oddziaływania na wartość zwrotu z inwestycji, przy czym przesłankami tej zdolności są m. in. kontrola nad towarzystwem funduszy inwestycyjnych i znaczny udział w łącznej liczbie głosów na zgromadzeniu inwestorów lub radzie inwestorów;
- łączna ekspozycja spółek Grupy PZU na zmienne zwroty z zaangażowania w fundusz inwestycyjny jest znaczna, co oznacza, że łączny udział spółek Grupy PZU w aktywach netto tego funduszu jest równy lub przekracza 20% (przy czym do ustalenia tak rozumianego łącznego udziału nie wlicza się aktywów funduszu będących aktywami netto umów ubezpieczeniowych lub inwestycyjnych z funduszem kapitałowym (*unit-linked*)). Przyjmuje się, że w przypadku zaangażowania niższego niż 20% aktywów netto funduszu ekspozycja na zmienność wyników finansowych funduszu, rozpatrywana łącznie z uprawnieniami decyzyjnymi stanowią przesłankę stwierdzenia niekontrolowania takiego funduszu.

Grupa PZU dopuszcza utrzymanie konsolidacji (lub odpowiednio nieobejmowanie konsolidacją) funduszu przez dwa kolejne kwartały następujące po kwartale, na koniec którego po raz pierwszy stwierdzono spadek (lub odpowiednio wzrost) udziału

w aktywach netto funduszu poniżej (lub odpowiednio powyżej) 20% w sytuacji, gdy spadek ten (lub odpowiednio wzrost) wynika z wpłat (lub odpowiednio z wypłat) uczestników spoza Grupy PZU.

Fundusze inwestycyjne kontrolowane przez Grupę PZU są konsolidowane. Ich aktywa w całości prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe wg rodzaju i klasyfikuje do odpowiednich portfeli, a zobowiązanie dotyczące aktywów netto funduszu należących do inwestorów zewnętrznych – w pozycji „Inne zobowiązania”. W przypadku utraty kontroli nad funduszem inwestycyjnym zaprzestaje się jego konsolidacji i wyłącza ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej aktywa i zobowiązania tego funduszu, a także ewentualne zobowiązania wobec jego uczestników. W zamian prezentuje się jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne odpowiadające wartości godziwej udziałów spółek Grupy PZU w aktywach netto takiego funduszu.

5.6 Ujmowanie transakcji i sald wyrażonych w walutach obcych i zastosowane kursy walutowe

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż polski złoty ujmuje się po kursie obowiązującym w dniu dokonania transakcji, ustalonym przez NBP. Na koniec okresu sprawozdawczego, pozycje pieniężne denominowane w walutach obcych przelicza się według średniego kursu NBP obowiązującego na ten dzień. Pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się według kursu średniego NBP obowiązującego w dniu ustalenia wartości godziwej. Zyski i straty wynikłe z przeliczenia walut odnosi się bezpośrednio do rachunku zysków i strat.

Dane finansowe zagranicznych jednostek zależnych przelicza się na polskie złote:

- aktywa i zobowiązania – po średnim kursie ustalonym przez NBP obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego;
- pozycje rachunku zysków i strat, innych całkowitych dochodów oraz przepływów pieniężnych – po średniej arytmetycznej średnich kursów ustalanych przez NBP na daty kończące każdy miesiąc okresu sprawozdawczego.

Różnice z przeliczeń ujmuje się w pozycji „Różnice kursowe z przeliczenia” w kapitałach.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przyjęto następujące kursy walutowe:

Kursy walutowe przyjęte do przeliczenia danych finansowych zagranicznych jednostek podporządkowanych	1 stycznia – 31 grudnia 2020	1 stycznia – 31 grudnia 2019	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
euro	4,4742	4,3018	4,6148	4,2585
funt brytyjski	5,0240	4,9106	5,1327	4,9971
hrywna ukraińska	0,1439	0,1502	0,1326	0,1602

5.7 Metoda nabycia

Nabycia jednostek zależnych przez Grupę PZU rozlicza się metodą nabycia.

W przypadku każdej transakcji nabycia identyfikowana jest jednostka przejmująca oraz ustalany dzień przejęcia, którym jest dzień objęcia kontroli nad nabywaną jednostką. W dniu przejęcia ujmuje się, osobno od wartości firmy, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa, przejęte zobowiązania oraz wszelkie niekontrolujące udziały w nabytej jednostce.

W dniu przejęcia, możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenia się w wartości godziwej.

W przypadku każdego nabycia, wszelkie niekontrolujące udziały w nabywanym podmiocie wycenia się w wartości proporcjonalnego udziału w wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania aktywów netto nabywanego podmiotu.

Wycena aktywów i zobowiązań w wartości godziwej wiąże się z istotną niepewnością dotyczącą szacunków, gdyż wymaga od Zarządu PZU wypracowania profesjonalnych osądów oraz wykorzystania skomplikowanych i subiektywnych założeń. Stosunkowo niewielkie zmiany w kluczowych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wynik wyceny. Kluczowe założenia obejmują, między innymi, stopy dyskonta, koszty ryzyka kredytowego, stopy przedpłat dla portfeli pracujących oraz terminy i wysokości oczekiwanych przepływów pieniężnych dla portfeli niepracujących.

Ustalenie wartości firmy lub zysku z okazijnego nabycia

Wartość firmy wycenia się i ujmuje się na dzień objęcia kontroli w kwocie nadwyżki sumy:

- przekazanej zapłaty wycenionej w wartości godziwej na dzień objęcia kontroli;
- wartości wszelkich niekontrolujących udziałów w nabywanej jednostce, wycenionych tak, jak opisano powyżej;
- wartości godziwej udziału w kapitale nabywanej jednostki należącego do Grupy PZU przed objęciem kontroli;

nad ustaloną na dzień objęcia kontroli kwotą netto wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

W przypadku gdy kwota netto wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań przewyższa wartość godziwą przekazanej zapłaty, powiększonej o wartość wszelkich niekontrolujących udziałów w nabywanej jednostce i wartość godziwą udziału w kapitale nabywanej jednostki i posiadanej przed objęciem kontroli, w skonsolidowanym rachunku zysków i strat ujmuje się zysk z okazijnego nabycia. Przed ujęciem zysku z okazijnego nabycia dokonuje się ponownej oceny czy poprawnie zidentyfikowano wszystkie nabyte aktywa i wszystkie przejęte zobowiązania oraz ujęto wszystkie dodatkowe aktywa i zobowiązania.

W okresie maksymalnie jednego roku od dnia objęcia kontroli Grupa PZU może korygować retrospektywnie prowizoryczne wartości godziwe aktywów i zobowiązań ujęte na dzień objęcia kontroli, aby odzwierciedlić nowe informacje uzyskane o faktach i okolicznościach, które istniały na dzień objęcia kontroli oraz, jeśli byłyby znane, wpłynęłyby na wycenę tych aktywów i zobowiązań. Korekty takie odnosi się w ciężar rozpoznanej wartości firmy lub zysku z okazijnego nabycia.

Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w transakcji połączenia jednostek gospodarczych ujmuje się w wartości godziwej ustalonej na dzień objęcia kontroli. Wartość godziwa składnika wartości niematerialnych odzwierciedla oczekiwania dotyczące prawdopodobieństwa osiągnięcia w przyszłości przez jednostkę korzyści ekonomicznych z tego składnika. Wartość godziwą wartości niematerialnych określa się w następujący sposób:

- znak towarowy – metodą zwolnienia z opłat licencyjnych (ang. *relief-from-royalty method*), bazującą na potencjalnych oszczędnościach z tytułu opłat licencyjnych, których jednostka nie poniesie, będąc właścicielem danego znaku towarowego (tj. bieżącej wartości przyszłych potencjalnych opłat licencyjnych). Ustalenie rynkowego poziomu opłaty licencyjnej polega na analizie stawek licencyjnych na użytkowanie znaków towarowych stosowanych pomiędzy niepowiązаныmi stronami w obrębie porównywalnego segmentu rynku. Następnie określa się hipotetyczne płatności licencyjne, które odpowiadają iloczynowi przyjętej stawki opłaty licencyjnej oraz wartości szacowanych przychodów ze sprzedaży. W celu obliczenia dochodu netto z licencji, płatności licencyjne należy zredukować o hipotetyczną wartość podatku dochodowego. Obliczone przepływy pieniężne netto powiększane są o potencjalną oszczędność podatkową z tytułu amortyzacji podatkowej znaku towarowego - TAB (ang. *tax amortisation benefit*). Na koniec, wyznaczone strumienie pieniężne podlegają dyskontowaniu za pomocą stopy dyskontowej, uwzględniającej m. in. ryzyko charakterystyczne dla danego znaku towarowego;
- relacje z brokerami oraz relacje z klientami – metodą wielookresowej nadwyżki dochodów – (MEEM, ang. *multiperiod excess earnings method*) bazującą na bieżącej wartości przyszłych zysków generowanych przez poszczególne relacje. Wartość godziwa określana jest na podstawie zdyskontowanych przyszłych strumieni pieniężnych wynikających z dodatkowego przychodu generowanego przez spółkę posiadającą daną wartość niematerialną ponad przychody generowane przez spółkę, która takiej wartości nie posiada. Relacje identyfikuje się, następnie określa prognozowany okres ich dalszego trwania (poprzez odpowiedni wskaźnik odejść z zastosowaniem tzw. krzywej Weibulla) oraz prognozuje przychody i koszty związane z poszczególnymi relacjami. Zidentyfikowany i obliczony poziom obciążeń z tytułu aktywów kapitałowych (CAC, ang. *contributory asset charge*), takich jak utrzymanie wskaźników kapitałowych na poziomach wymaganych przez organy nadzorcze, środki trwałe, zorganizowana siła robocza, znak towarowy oraz pozostałe wartości niematerialne aplikowany jest do przepływów pieniężnych po opodatkowaniu. Jeżeli istnieją struktury podatkowe, umożliwiające przeciętnemu uczestnikowi rynku podatkową amortyzację relacji – w jej wycenie uwzględnia się TAB;
- systemy informatyczne – wartość brutto systemów zakupionych ustalono jako wysokość nakładów finansowych poniesionych na ich nabycie. W przypadku systemów wewnętrznie wytworzonych wartość brutto ustala się w wysokości

skapitalizowanych nakładów poniesionych na ich wytworzenie. Tak określone wartości koryguje się o pozostały horyzont operacyjnego wykorzystania systemu, który określa się jako procentowy parametr długości cyklu ekonomicznego życia systemu w stosunku do zakładanego okresu operacyjnego wykorzystania. Wartość godziwą systemów w trakcie budowy koryguje się do wysokości nakładów poniesionych na funkcjonalności, dla których nie zakończono prac deweloperskich lub których nie przetestowano i które nie są gotowe do odbioru produkcyjnego;

- relacje z klientami posiadającymi rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe (CDI, ang. *core deposit intangible*) – jako bieżąca wartość różnicy pomiędzy kosztem finansowania rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych a alternatywnym kosztem finansowania (uwzględniającym koszty odsetkowe oraz koszty administracyjne), jaki musiałby ponieść bank, gdyby nie posiadał portfela takich rachunków. Wartość CDI określa się metodą *favourable source of funds*, będącą pochodną metod kosztowych i dochodowych. W metodzie tej prognozuje się poziom retencji rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych (z zastosowaniem tzw. krzywej Weibulla), szacuje średnie saldo początkowe i liczbę rachunków, które należy uwzględnić w wycenie, oblicza salda netto depozytów, skorygowane o wskaźnik retencji oraz niestabilną część bazy depozytowej. Na podstawie wymagań w zakresie rezerwy obowiązkowej, kosztów odsetkowych oraz administracyjnych, pomniejszonych o wynik prowizyjny z rachunków kalkuluje się koszt nabytych depozytów. Następnie, na bazie benchmarków stóp procentowych szacowany jest alternatywny koszt finansowania. W kolejnym kroku wylicza się różnicę pomiędzy alternatywnym kosztem finansowania a kosztami nabytych rachunków, która podlega dyskontowaniu za pomocą wymaganej stopy zwrotu. W wycenie CDI nie uwzględniono korzyści podatkowej z tytułu amortyzacji (TAB).

Stopa dyskontowa wykorzystywana do wyceny wartości niematerialnych odzwierciedla wartość pieniądza w czasie oraz ryzyka związane z przewidywanymi przyszłymi przepływami pieniężnymi. Jest kalkulowana na podstawie oczekiwanego zwrotu z najlepszej inwestycji alternatywnej w stosunku do inwestycji wycenianej. Stopa ta wyznacza najmniejszy wymagany przez inwestora zwrot na wycenianym aktywie w ten sposób, aby uzyskać on z niego stopę zwrotu przynajmniej równą najlepszej dostępnej alternatywie inwestycyjnej. Zwrot z alternatywnej inwestycji musi być porównywalny pod względem wartości, czasu i pewności.

Koszt kapitału własnego (CE) szacuje się na dzień objęcia kontroli zgodnie z modelem CAPM (*ang. Capital Asset Pricing Model*): $CE = RF + ERP \times \beta + SP + SR$, gdzie RF to stopa wolna od ryzyka, ERP – premia za ryzyko rynkowe, β – to miernik ryzyka systematycznego ponoszonego przez właścicieli kapitału, uwzględniający ryzyko operacyjne oraz finansowe związane z daną działalnością, SP – premia za niską kapitalizację, SR – premie specyficzne.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wycenę portfela kredytowego do wartości godziwej przeprowadzono metodą dochodową polegającą na dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych z wycenianego składnika kredytów. Dla kredytów bez utraty wartości wartość godziwą oszacowano jako wartość bieżącą przepływów pieniężnych określoną jako sumę kontraktowych rat kapitałowych i odsetkowych (zgodnie z kontraktowymi stopami marżowymi i niezapadłą częścią kapitału) skorygowaną o przedpłaty tam, gdzie były one istotne. Do dyskontowania przepływów pieniężnych stosuje się:

- stopę procentową wyznaczoną w oparciu o instrumenty rynku pieniężnego oraz transakcje pochodne (krzywa standardowa) z uwzględnieniem struktury terminowej i waluty kredytu;
- spread kredytowy (krzywa spreadu kredytowego) z uwzględnieniem struktury terminowej, w podziale na poziom ryzyka kredytowego klienta lub transakcji;
- marżę na płynność (krzywa płynności) z uwzględnieniem struktury terminowej i waluty kredytu;
- marżę rynkową, uwzględniającą koszt kapitału i marżę zysku, w podziale na segment klienta, rodzaj i walutę produktu.

Na potrzeby wyceny portfel kredytów podzielono wg walut, grup produktowych, poziomu ryzyka oraz segmentów klienta.

Krzywą standardową wyznaczono w oparciu o kwotowania depozytów dla węzłów do 1 roku oraz transakcji IRS dla węzłów powyżej 1 roku.

Krzywą spreadu kredytowego wyznaczono w oparciu o szacowane skumulowane krzywe prawdopodobieństwa niewypłacalności oraz średnie oczekiwane stopy odzysku dla danej grupy produktowej i segmentu klienta.

Krzywą płynności dla złotych polskich wyznaczono jako większą z dwóch wartości: zero lub różnica pomiędzy krzywą PLN:BOND (krzywa zerokuponowa wyznaczona w oparciu o ceny obligacji Skarbu Państwa) a krzywą PLN:Std. Dla innych walut krzywą

płynności powiększono o koszt swapa zamieniającego złotego na daną walutę (wyznaczony z kwotowań FX Swap i Cross Currency Basis Swap). Gdy koszt ten był ujemny przyjęto wartość zero.

Marżę rynkową skalibrowano dla kredytów udzielanych w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę uzyskania kontroli tak, żeby wartość godziwa była równa wartości bilansowej brutto. W przypadku gdy marża rynkowa w wyniku kalibracji przyjmowała wartość ujemną, ustalano ją na poziomie zero. Dla hipotecznych kredytów walutowych marża została ustalona jako marża dla kredytów hipotecznych w złotych polskich powiększona o różnicę w średniej marży pomiędzy kredytami hipotecznymi udzielanymi w walutach obcych a średnią marżę kredytów hipotecznych w złotych.

Dla kredytów krótkoterminowych o charakterze obrotowym jako wartość godziwą przyjęto wartość bilansową netto.

Na podstawie przeprowadzonych analiz uznano, że wartość godziwa kredytów z utratą wartości nie odbiega istotnie od ich wartości bilansowej.

Rzeczowe aktywa trwałe

Nieruchomości wycenia się metodą dochodową, a inne rzeczowe aktywa - metodą porównawczą lub odtworzeniową.

5.8 Klasyfikacja umów ubezpieczeniowych zgodnie z MSSF 4

Spółki Grupy PZU prowadzące działalność ubezpieczeniową stosują wytyczne zawarte w MSSF 4, dotyczące klasyfikacji swoich produktów jako umowy ubezpieczeniowe podlegające MSSF 4 bądź kontrakty inwestycyjne. Umowa spełnia definicję umowy ubezpieczeniowej jedynie wtedy, gdy zdarzenie objęte ubezpieczeniem może spowodować konieczność wypłacenia przez ubezpieczyciela znacznych świadczeń dodatkowych w każdym scenariuszu, wyłączając scenariusze, którym brakuje treści ekonomicznej (tzn. nie wywierają dostrzegalnego wpływu na ekonomikę transakcji), a więc gdy umowa przenosi znaczące ryzyko ubezpieczeniowe.

Ocena, czy dana umowa przenosi znaczące ryzyko ubezpieczeniowe wymaga analizy przepływów pieniężnych związanych z danym produktem w różnych scenariuszach oraz oszacowania prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Ocena ta zawiera element subiektywnego osądu, mającego istotny wpływ na stosowane zasady rachunkowości. Zgodnie z założeniami przyjętymi przez Grupę PZU, z istotnym ryzykiem ubezpieczeniowym mamy do czynienia wtedy, gdy wystąpienie zdarzenia objętego ubezpieczeniem pociąga za sobą wypłatę świadczenia co najmniej o 10% wyższego od świadczenia, jakie byłoby wypłacone w przypadku gdyby zdarzenie nie wystąpiło. Na podstawie tego kryterium zawierane kontrakty ujmowane są albo zgodnie z MSSF 4 albo zgodnie z MSSF 9.

5.8.1. Klasyfikacja umów w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że wszystkie umowy ubezpieczeń majątkowych i osobowych przenoszą istotne ryzyko ubezpieczeniowe i w rezultacie podlegają wymogom MSSF 4.

Dodatkowo, nadal stosuje się rachunkowość umów ubezpieczeniowych w odniesieniu do gwarancji finansowych, spełniających definicję instrumentu finansowego.

5.8.2. Klasyfikacja umów w ubezpieczeniach na życie

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że w ofercie Grupy PZU znajdują się produkty, które nie transferują istotnego ryzyka ubezpieczeniowego (są to niektóre produkty z gwarantowaną stopą zwrotu oraz niektóre produkty z funduszem kapitałowym – *unit-linked*), w związku z czym nie spełniają definicji umowy ubezpieczeniowej w myśl MSSF 4 i zostały zaklasyfikowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jako kontrakty inwestycyjne, ujmowane zgodnie z wymogami MSSF 9 (w zależności od konstrukcji danego produktu) w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej.

Do kontraktów inwestycyjnych zakwalifikowano m. in.: indywidualne ubezpieczenie na życie i dożycie Pewny Zysk (ujmowane wg zamortyzowanego kosztu), indywidualne ubezpieczenie na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym PZU IKZE oraz Program Inwestycyjny Prestige (ujmowane w wartości godziwej).

Zarówno umowy ubezpieczeniowe, jak i kontrakty inwestycyjne mogą zawierać uznaniowe udziały w zyskach. Uprawniają one ubezpieczonego do otrzymania dodatkowego świadczenia lub premii jako dodatku do świadczenia gwarantowanego. Świadczenie takie jest znaczącą częścią całego kontraktowego/umownego świadczenia, jego kwota lub okres trwania są umowne i zależne od decyzji ubezpieczyciela, a wystąpienie zależy od:

- przebiegu określonego zbioru lub określonego typu umów;
- zrealizowania lub niezrealizowania zysków z określonych aktywów;
- osiągnięcia zysków lub strat przez ubezpieczyciela, fundusz lub inną jednostkę związaną z umową.

Wszystkie umowy zawierające uznaniowy udział w zyskach, który może być określany jednostronnie przez zakład ubezpieczeń są rozpoznawane zgodnie z MSSF 4.

Ponadto nie zidentyfikowano żadnych umów ubezpieczenia na życie, w przypadku których następuje równoczesny transfer ryzyka ubezpieczeniowego i finansowego, dla których wymagane byłoby wydzielenie części ubezpieczeniowej i inwestycyjnej (ang. *unbundling*). W odniesieniu do umów, w przypadku których wydzielenie wbudowanych opcji (takich, jak prawo do wykupu umowy, zamiany na umowę bezskładkową, gwarantowaną wysokość renty za umówioną z góry składkę, indeksację sum ubezpieczeń i składek) jest możliwe, ale zgodnie z MSSF 4 nieobowiązkowe, nie wydziela się elementu inwestycyjnego.

6. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

6.1 Segmenty sprawozdawcze

6.1.1. Kryterium podstawowe podziału

Segmenty operacyjne to części składowe jednostki, dla których dostępne są odrębne informacje finansowe, podlegające regularnej ocenie przez GOOZPDO (w praktyce jest to Zarząd PZU), związanej z alokacją zasobów i oceną wyników działalności.

Podstawowy podział segmentacyjny Grupy PZU oparty jest na kryteriach charakteru działalności, linii produktowych, grup klientów oraz środowiska regulacyjnego. Charakterystykę poszczególnych segmentów zaprezentowano w poniższej tabeli.

Segment	Standardy rachunkowości	Opis segmentu	Kryteria agregacji
Ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia osobowe i majątkowe)	PSR	Szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, dostosowanych do potrzeb klienta i z indywidualną wyceną ryzyka, oferowanych dużym podmiotom gospodarczym przez PZU, Link4, TUW PZUW.	Agregacji dokonano ze względu na podobieństwo oferowanych produktów, podobnych grup klientów, dla których są oferowane, kanałów dystrybucji oraz funkcjonowania w tym samym środowisku regulacyjnym.
Ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia osobowe i majątkowe)	PSR	Szeroki zakres produktów ubezpieczeń majątkowych, wypadkowych, odpowiedzialności cywilnej i komunikacyjnych, oferowanych klientom indywidualnym oraz podmiotom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw przez PZU i Link4.	Jak wyżej.

Segment	Standardy rachunkowości	Opis segmentu	Kryteria agregacji
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane (ubezpieczenia na życie)	PSR	Ubezpieczenia grupowe, kierowane przez PZU Życie do grup pracowników oraz innych grup formalnych (np. związki zawodowe), w ramach których do umowy ubezpieczenia przystępują osoby pozostające w stosunku prawnym z ubezpieczającym (np. pracodawcą, związkiem zawodowym) oraz ubezpieczenia indywidualnie kontynuowane, gdzie ubezpieczający nabył prawo do indywidualnej kontynuacji w fazie grupowej. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych.	Brak agregacji.
Ubezpieczenia indywidualne (ubezpieczenia na życie)	PSR	Ubezpieczenia oferowane przez PZU Życie klientom indywidualnym, w ramach których umowa ubezpieczenia dotyczy konkretnego ubezpieczonego a ubezpieczony podlega indywidualnej ocenie ryzyka. Oferta PZU Życie obejmuje szeroki zakres ubezpieczeń ochronnych, inwestycyjnych (niebędących kontraktami inwestycyjnymi) i zdrowotnych.	Brak agregacji.
Inwestycje	PSR	Segment obejmuje: 1. działalność lokacyjną w zakresie środków własnych Grupy PZU rozumianych jako nadwyżka lokat nad rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi w PZU, Link4 i PZU Życie, powiększoną o nadwyżkę dochodów osiągniętą ponad stopę wolną od ryzyka z inwestycji odpowiadających wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w produktach ubezpieczeniowych, czyli nadwyżkę dochodów z lokat ponad dochody alokowane według cen transferowych do segmentów ubezpieczeniowych; 2. dochody z innych wolnych środków finansowych w Grupie PZU (w szczególności konsolidowane fundusze inwestycyjne).	Agregacji dokonano ze względu na podobny, nadwyżkowy charakter przychodów.
Działalność bankowa	MSSF	Szeroki zakres produktów bankowych oferowanych zarówno klientom korporacyjnym, jak i indywidualnym przez Grupę Pekao i Grupę Alior Banku.	Agregacji dokonano ze względu na podobne produkty i usługi oferowane przez spółki oraz identyczne środowisko regulacyjne działania.
Ubezpieczenia emerytalne	PSR	Ubezpieczenia emerytalne II filaru.	Brak agregacji.
Kraje bałtyckie	MSSF	Produkty ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz na życie oferowane przez LD wraz z oddziałem w Estonii, AAS Balta oraz PZU LT GD.	Agregacji dokonano ze względu na podobne produkty i usługi oferowane przez spółki oraz podobne środowisko regulacyjne działania.
Ukraina	MSSF	Produkty ubezpieczeń majątkowych, osobowych i na życie oferowanych przez PZU Ukraina i PZU Ukraina Życie.	Agregacji dokonano ze względu na podobne środowisko regulacyjne działania.
Kontrakty inwestycyjne	PSR	Produkty PZU Życie nietransferujące istotnego ryzyka ubezpieczeniowego w rozumieniu MSSF 4 i niespełniające definicji umowy ubezpieczeniowej (tj. niektóre produkty z gwarantowaną stopą zwrotu oraz niektóre produkty z funduszem kapitałowym <i>unit-linked</i>).	Brak agregacji.
Pozostałe	PSR/MSSF	Pozostałe produkty i usługi, niezakwalifikowane do żadnego z segmentów powyżej.	

6.1.2. Informacje dotyczące obszarów geograficznych

Grupa PZU stosuje uzupełniający podział segmentacyjny wg kryterium geograficznego, na podstawie którego wyodrębniono następujące obszary geograficzne:

- Polska;
- Kraje bałtyckie;
- Ukraina.

6.2 Rozliczenia pomiędzy segmentami

Wynik netto z inwestycji (różnica pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami) wykazywany w ubezpieczeniach korporacyjnych (ubezpieczenia osobowe i majątkowe), ubezpieczeniach masowych (ubezpieczenia osobowe i majątkowe), ubezpieczeniach grupowych i indywidualnie kontynuowanych (ubezpieczenia na życie), ubezpieczeniach indywidualnych (ubezpieczenia na życie) określany jest na podstawie cen transferowych opartych na stopach procentowych z krzywych rentowności skarbowych papierów wartościowych. W przypadku produktów ubezpieczeniowych typu *unit-linked*, z gwarantowaną stopą oraz strukturyzowanych wykazuje się wprost wynik netto z lokat stanowiących pokrycie odpowiadających im rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

6.3 Miara zysku segmentu

Podstawową miarą zysku segmentu w Grupie PZU jest:

- w przypadku segmentów ubezpieczeń korporacyjnych, masowych, grupowych i indywidualnie kontynuowanych oraz indywidualnych – wynik na ubezpieczeniach, będący wynikiem finansowym przed podatkiem oraz pozostałymi przychodami i kosztami operacyjnymi (w tym kosztami finansowania), uwzględniający jednak przychody z inwestycji (odpowiadające wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych) określone wg stopy wolnej od ryzyka. Wynik na ubezpieczeniach jest miarą zbliżoną do zdefiniowanego w PSR wyniku technicznego, z uwzględnieniem różnicy w sposobie ujmowania wyniku netto z inwestycji opisanej w zdaniu poprzednim;
- w przypadku segmentu inwestycje – wynik z lokat spółek Grupy PZU pomniejszony o wynik alokowany do segmentów ubezpieczeniowych i skorygowany o dywidendy otrzymane od jednostek zależnych oraz wycenę metodą praw własności tych jednostek (przeprowadzoną zgodnie z PSR);
- w przypadku kontraktów inwestycyjnych – wynik z działalności operacyjnej, wyliczany w sposób zbliżony do wyniku technicznego zgodnie z PSR;
- w przypadku działalności bankowej oraz zagranicznej działalności ubezpieczeniowej – wynik z działalności operacyjnej według lokalnych standardów rachunkowości w kraju siedziby spółki lub według MSSF, będący wynikiem finansowym przed podatkiem.

6.4 Zastosowane zasady rachunkowości według PSR

6.4.1. PZU

PSR oraz różnice pomiędzy PSR i MSSF w zakresie dotyczącym jednostkowej sprawozdawczości finansowej PZU przedstawiono szczegółowo w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU za 2020 rok.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe PZU za 2020 rok dostępne jest na stronie internetowej PZU pod adresem www.pzu.pl w zakładce „Relacje inwestorskie”.

6.4.2. PZU Życie

Zasady rachunkowości według PSR dotyczące PZU Życie są zbieżne z PSR dotyczącymi PZU.

Specyficzną różnicą dla PZU Życie są zasady dotyczące rachunkowości umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych PZU Życie według MSSF.

Podstawową różnicą pomiędzy PSR i MSSF w odniesieniu do rachunkowości umów ubezpieczeniowych i kontraktów inwestycyjnych PZU Życie jest klasyfikacja kontraktów. W PSR nie ma pojęcia kontraktu inwestycyjnego, w konsekwencji wszystkie umowy klasyfikowane są jako umowy ubezpieczeniowe. Wg MSSF klasyfikację umów przeprowadza się zgodnie z wytycznymi zawartymi w MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe, dotyczącymi klasyfikacji produktów jako umowy ubezpieczeniowe (podlegające MSSF 4) bądź kontrakty inwestycyjne (ujmowane zgodnie z MSSF 9 Instrumenty finansowe). W przypadku tych ostatnich przypis składki nie jest rozpoznawany. Klasyfikację umów opisano w punkcie 5.8.

6.5 Uproszczenia w nocie segmentowej

W nocie segmentowej zastosowano pewne uproszczenia dopuszczalne przez MSSF 8 Segmenty operacyjne::

- odstąpienie od prezentacji danych o alokacji wszystkich aktywów i zobowiązań do poszczególnych segmentów – wynika z niesporządzania i nieprezentowania Zarządowi PZU takich zestawień. Główną informacją dostarczaną Zarządowi PZU są dane o wynikach danych segmentów i na tej podstawie podejmowane są decyzje zarządcze, w tym o alokacji zasobów. Analiza dotycząca alokowanych do segmentów aktywów i zobowiązań ograniczona jest w głównej mierze do monitoringu spełniania wymogów regulacyjnych;
- prezentacja wyniku netto z inwestycji jedną kwotą jako różnicy pomiędzy zrealizowanymi i niezrealizowanymi przychodami oraz kosztami z inwestycji – wynikające z wewnętrznej oceny wyników segmentów w oparciu o taką łączną miarę wyników inwestycyjnych;
- niealokowanie do segmentu „inwestycje” przychodów i kosztów innych niż dotyczące zrealizowanych i niezrealizowanych przychodów i kosztów z inwestycji – wynikające ze sposobu analizy danych tego segmentu oraz niepraktyczność takiej alokacji.

6.6 Dane ilościowe

Ubezpieczenia korporacyjne (ubezpieczenia majątkowe i osobowe)	1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019
Składki przypisane brutto na zewnątrz	2 962	3 264
Składki przypisane brutto między segmentami	64	52
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	3 026	3 316
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	96	(283)
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	3 122	3 033
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(861)	(786)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	104	229
Składki zarobione netto	2 365	2 476
Dochody z lokat, w tym:	116	100
operacje na zewnątrz	116	100
operacje między segmentami	-	-
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	58	32
Przychody	2 539	2 608
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe	(1 593)	(1 610)
Zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	44	7
Koszty akwizycji	(511)	(519)
Koszty administracyjne	(144)	(131)
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	47	43
Pozostałe	(69)	(71)
Wynik na ubezpieczeniach	313	327

Ubezpieczenia masowe (ubezpieczenia majątkowe i osobowe)	1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019
Składki przypisane brutto na zewnątrz	10 200	10 332
Składki przypisane brutto między segmentami	44	71
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	10 244	10 403
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	54	(21)
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	10 298	10 382
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(78)	(149)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(28)	28
Składki zarobione netto	10 192	10 261
Dochody z lokat, w tym:	525	481
operacje na zewnątrz	525	481
operacje między segmentami	-	-
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	100	126
Przychody	10 817	10 868
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe	(6 221)	(6 410)
Zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	132	(1)
Koszty akwizycji	(2 010)	(1 986)
Koszty administracyjne	(673)	(651)
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	-	3
Pozostałe	(374)	(374)
Wynik na ubezpieczeniach	1 671	1 449

Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane (ubezpieczenia na życie)	1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019
Składki przypisane brutto na zewnątrz	7 007	6 966
Składki przypisane brutto między segmentami	-	-
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	7 007	6 966
Zmiany stanu rezerw składek	(50)	-
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	6 957	6 966
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(1)	(1)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	-	-
Składki zarobione netto	6 956	6 965
Dochody z lokat, w tym:	675	668
operacje na zewnątrz	675	668
operacje między segmentami	-	-
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	3	3
Przychody	7 634	7 636
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe oraz zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	(5 190)	(5 057)
Koszty akwizycji	(381)	(388)
Koszty administracyjne	(632)	(640)
Pozostałe	(40)	(54)
Wynik na ubezpieczeniach	1 391	1 497

Ubezpieczenia indywidualne (ubezpieczenia na życie)	1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019
Składki przypisane brutto na zewnątrz	1 712	1 581
Składki przypisane brutto między segmentami	-	-
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 712	1 581
Zmiany stanu rezerw składek	(2)	(2)
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	1 710	1 579
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	-	-
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	-	-
Składki zarobione netto	1 710	1 579
Dochody z lokat, w tym:	465	548
operacje na zewnątrz	465	548
operacje między segmentami	-	-
Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	1	1
Przychody	2 176	2 128
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe oraz zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	(1 670)	(1 640)
Koszty akwizycji	(175)	(139)
Koszty administracyjne	(81)	(72)
Pozostałe	(6)	(6)
Wynik na ubezpieczeniach	244	271

Inwestycje	1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019
Dochody z lokat, w tym:	383	397
- operacje na zewnątrz	323	333
- operacje między segmentami	60	64
Wynik z działalności operacyjnej	383	397

Działalność bankowa	1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019 (przekształcone)
Przychody z tytułu prowizji i opłat	4 044	4 008
- operacje na zewnątrz	3 945	3 901
- operacje między segmentami	99	107
Dochody z lokat	6 248	8 972
- operacje na zewnątrz	6 248	8 972
- operacje między segmentami	-	-
Przychody	10 292	12 980
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(1 036)	(862)
Koszty odsetkowe	(1 074)	(2 013)
Koszty administracyjne	(4 782)	(4 850)
Pozostałe	(3 206)	(1 757)
Wynik z działalności operacyjnej	194	3 498

Ubezpieczenia emerytalne	1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019
Dochody z lokat, w tym:	4	6
operacje na zewnątrz	4	6
operacje między segmentami	-	-
Pozostałe przychody	130	142
Przychody	134	148
Koszty administracyjne	(56)	(43)
Pozostałe	(5)	(4)
Wynik z działalności operacyjnej	73	101

Ubezpieczenia - kraje bałtyckie	1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019
Składki przypisane brutto na zewnątrz	1 694	1 713
Składki przypisane brutto między segmentami	-	-
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 694	1 713
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	11	(54)
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	1 705	1 659
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(65)	(57)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	3	(2)
Składki zarobione netto	1 643	1 600
Dochody z lokat, w tym:	18	38
operacje na zewnątrz	18	38
operacje między segmentami	-	-
Przychody	1 661	1 638
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(965)	(989)
Koszty akwizycji	(340)	(335)
Koszty administracyjne	(141)	(133)
Pozostałe	5	4
Wynik na ubezpieczeniach	220	185

Ubezpieczenia - Ukraina	1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019
Składki przypisane brutto na zewnątrz	291	335
Składki przypisane brutto między segmentami	-	-
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	291	335
Zmiany stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	8	(8)
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	299	327
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	(99)	(106)
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek oraz na ryzyko niewygasłe brutto	(4)	(4)
Składki zarobione netto	196	217
Dochody z lokat, w tym:	39	33
operacje na zewnątrz	39	33
operacje między segmentami	-	-
Przychody	235	250
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	(76)	(81)
Koszty akwizycji	(101)	(118)
Koszty administracyjne	(33)	(31)
Pozostałe	29	19
Wynik na ubezpieczeniach	54	39

Kontrakty inwestycyjne	1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019
Składki przypisane brutto	33	35
Zmiany stanu rezerw składek	-	-
Składki ubezpieczeniowe zarobione brutto	33	35
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	-	-
Udział reasekuratora w zmianie stanu rezerw składek	-	-
Składki zarobione netto	33	35
Dochody z lokat, w tym:	13	16
operacje na zewnątrz	13	16
operacje między segmentami	-	-
Pozostałe przychody	-	-
Przychody	46	51
Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe oraz zmiana stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto	(37)	(42)
Koszty akwizycji	-	-
Koszty administracyjne	(3)	(4)
Pozostałe	-	-
Wynik z działalności operacyjnej	6	5
Pozostałe segmenty	1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019
Dochody z lokat, w tym:	19	6
- operacje na zewnątrz	19	6
- operacje między segmentami	-	-
Pozostałe przychody	1 234	1 086
Przychody	1 253	1 092
Koszty	(1 288)	(1 149)
Pozostałe	28	22
Wynik z działalności operacyjnej	(7)	(35)

Uzgodnienia 1 stycznia 2020 - 31 grudnia 2020	Składki zarobione netto	Dochody z lokat	Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	Koszty akwizycji	Koszty admini- stracyjne	Wynik z działalności operacyjnej
Ubezpieczenia korporacyjne	2 365	116	(1 593)	(511)	(144)	313
Ubezpieczenia masowe	10 192	525	(6 221)	(2 010)	(673)	1 671
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	6 956	675	(5 190)	(381)	(632)	1 391
Ubezpieczenia indywidualne	1 710	465	(1 670)	(175)	(81)	244
Inwestycje	-	383	-	-	-	383
Działalność bankowa	-	6 248	-	-	(4 782)	194
Ubezpieczenia emerytalne	-	4	-	(5)	(56)	73
Ubezpieczenia - kraje bałtyckie	1 643	18	(965)	(340)	(141)	220
Ubezpieczenia - Ukraina	196	39	(76)	(101)	(33)	54
Kontrakty inwestycyjne	33	13	(37)	-	(3)	6
Pozostałe segmenty	-	19	-	-	-	(7)
Segmenty razem	23 095	8 505	(15 752)	(3 523)	(6 545)	4 542
Prezentacja kontraktów inwestycyjnych	(33)	(7)	37	-	-	-
Prezentacja zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	-	-	(1)	-	-	-
Oszacowane regresy i odzyski	-	-	24	-	-	24
Wycena instrumentów kapitałowych	-	(6)	-	-	-	(6)
Wycena nieruchomości	-	-	-	-	(3)	(4)
Eliminacja rezerwy na wyrównanie szkodowości i funduszu przewencyjnego	-	-	-	-	-	(185)
Odpisy na ZFŚS i koszty aktuarialne	-	-	-	-	(16)	(16)
Korekty konsolidacyjne	(38)	(6)	112	206	(33)	(297) ¹⁾
Dane skonsolidowane	23 024	8 486²⁾	(15 580)	(3 317)	(6 597)	4 058

¹⁾ Korekty konsolidacyjne wynikają przede wszystkim z dywidend wypłacanych pomiędzy poszczególnymi segmentami oraz z różnych standardów rachunkowości, w jakich raportowane są poszczególne segmenty sprawozdawcze (PSR i MSSF) oraz dane skonsolidowane (MSSF).

²⁾ Suma następujących pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat: „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”, „Pozostałe przychody netto z inwestycji”, „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”, „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”, „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Uzgodnienia 1 stycznia 2019 - 31 grudnia 2019 (przekształcone)	Składki zarobione netto	Dochody z lokat	Odszkodowania i świadczenia ubezpieczeniowe netto	Koszty akwizycji	Koszty admini- stracyjne	Wynik z działalności operacyjnej
Ubezpieczenia korporacyjne	2 476	100	(1 610)	(519)	(131)	327
Ubezpieczenia masowe	10 261	481	(6 410)	(1 986)	(651)	1 449
Ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane	6 965	668	(5 057)	(388)	(640)	1 497
Ubezpieczenia indywidualne	1 579	548	(1 640)	(139)	(72)	271
Inwestycje	-	397	-	-	-	397
Działalność bankowa	-	8 972	-	-	(4 850)	3 498
Ubezpieczenia emerytalne	-	6	-	(5)	(43)	101
Ubezpieczenia - kraje bałtyckie	1 600	38	(989)	(335)	(133)	185
Ubezpieczenia - Ukraina	217	33	(81)	(118)	(31)	39
Kontrakty inwestycyjne	35	16	(42)	-	(4)	5
Pozostałe segmenty	-	6	-	-	-	(35)
Segmenty razem	23 133	11 265	(15 829)	(3 490)	(6 555)	7 734
Prezentacja kontraktów inwestycyjnych	(35)	(7)	42	-	-	-
Oszacowane regresy i odzyski	-	-	(4)	-	-	(4)
Wycena instrumentów kapitałowych	-	(14)	-	-	-	(14)
Wycena nieruchomości	-	(4)	-	-	(2)	(9)
Eliminacja rezerwy na wyrównanie szkodowości i funduszu prewencyjnego	-	-	-	-	-	(12)
Odpisy na ZFŚS i koszty aktuarialne	-	-	-	-	(12)	(12)
Korekty konsolidacyjne	(8)	58	96	127	(37)	(599) ¹⁾
Dane skonsolidowane	23 090	11 298²⁾	(15 695)	(3 363)	(6 606)	7 084

¹⁾ Korekty konsolidacyjne wynikają przede wszystkim z dywidend wypłacanych pomiędzy poszczególnymi segmentami oraz z różnych standardów rachunkowości, w jakich raportowane są poszczególne segmenty sprawozdawcze (PSR i MSSF) oraz dane skonsolidowane (MSSF).

²⁾ Suma następujących pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat: „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”, „Pozostałe przychody netto z inwestycji”, „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”, „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”, „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Podział geograficzny	1 stycznia – 31 grudnia 2020					1 stycznia – 31 grudnia 2019 (przekształcone)				
	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealo- kowane	Wartość skonsoli- dowana	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealo- kowane	Wartość skonsoli- dowana
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto na zewnątrz	21 881	1 694	291	-	23 866	22 143	1 713	335	-	24 191
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto między segmentami	79	-	-	(79)	-	93	-	-	(93)	-
Przychody z tytułu prowizji i opłat	4 197	-	-	-	4 197	4 138	1	-	-	4 139
Dochody z lokat ¹⁾	8 429	18	39	-	8 486	11 227	38	33	-	11 298

¹⁾ Suma następujących pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat: „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”, „Pozostałe przychody netto z inwestycji”, „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”, „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”, „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Podział geograficzny	31 grudnia 2020					31 grudnia 2019 (przekształcone)				
	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane	Wartość skonsolidowana	Polska	Kraje bałtyckie	Ukraina	Niealokowane	Wartość skonsolidowana
Aktywa trwałe inne niż aktywa finansowe ¹⁾	7 116	272	6	-	7 394	7 133	247	6	-	7 386
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 507	-	2	-	2 509	2 310	-	3	-	2 313
Aktywa	376 435	3 406	535	(1 402)	378 974	341 372	2 877	596	(1 460)	343 385

¹⁾ Suma następujących pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej: „Wartości niematerialne”, „Rzeczowe aktywa trwałe”

6.7 Informacje dotyczące głównych klientów

Ze względu na charakter działalności spółek Grupy PZU nie występują kontrahenci, od których przychody stanowiłyby 10% lub więcej łącznych przychodów Grupy PZU (rozumianych jako składka przypisana brutto).

7. Zarządzanie ryzykiem

7.1 Wprowadzenie

Zarządzanie ryzykiem ma na celu budowę wartości dla wszystkich interesariuszy Grupy PZU przez aktywne i świadome zarządzanie wielkością przyjmowanego ryzyka. Istotą procesu jest również zapobieganie przyjmowania ryzyka na poziomie, który mógłby zagrozić stabilności finansowej Grupy PZU, która jest także konglomeratem finansowym.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie PZU jest oparte o analizę ryzyka we wszystkich procesach i jednostkach. Zarządzanie ryzykiem jest integralną częścią systemu zarządzania.

Aby zapewnić spójność sektorową oraz realizację planów strategicznych poszczególnych podmiotów, jak i celów biznesowych całej Grupy PZU wdrożono główne elementy zarządzania ryzykiem Grupy PZU, do których należą m. in.:

- systemy limitów i ograniczeń akceptowalnego poziomu ryzyka, w tym poziom apetytu na ryzyko;
- procesy obejmujące identyfikację, pomiar i ocenę, monitorowanie i kontrolę, raportowanie oraz działania zarządcze dotyczące poszczególnych ryzyk oraz znaczącej koncentracji ryzyka;
- struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem, w której kluczową rolę odgrywają zarządy i rady nadzorcze podmiotów oraz dedykowane Komitety.

Podmioty sektora finansowego zobowiązane są ponadto do stosowania standardów właściwych dla danego sektora. W przyjętych regulacjach wewnętrznych określają m.in.:

- procesy, metody i procedury umożliwiające pomiar i zarządzanie ryzykiem;
- podział obowiązków w procesie zarządzania ryzykiem;
- zakres oraz warunki i częstotliwość sporządzania sprawozdań dotyczących zarządzania ryzykiem.

System zarządzania ryzykiem w Grupie PZU oparty jest na:

- podziale kompetencji i zadań realizowanych w procesie zarządzania ryzykiem przez organy statutowe, komitety oraz jednostki i komórki organizacyjne;
- procesie zarządzania ryzykiem – w tym metodach identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania i kontroli, raportowania ryzyka oraz podejmowania działań zarządczych.

PZU sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem Grupy PZU na podstawie porozumień o wzajemnej współpracy zawartych z podmiotami Grupy PZU. Na podstawie przekazywanych informacji PZU zarządza ryzykiem Grupy PZU w ujęciu zagregowanym. Zawarte porozumienia oraz zakres przekazywanych informacji uwzględniają specyfikę prawną poszczególnych podmiotów, w tym ograniczenia związane z tajemnicą bankową.

Ponadto PZU, jako podmiot wiodący w konglomeracie finansowym, zarządza koncentracją ryzyka na poziomie całego konglomeratu. Podmiot wiodący określił zasady zarządzania koncentracją ryzyka, w szczególności poprzez wprowadzenie zasad identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania i raportowania znaczącej koncentracji ryzyka oraz podejmowania decyzji zarządczych.

Dodatkowo, w Grupie PZU istnieją procesy zapewniające efektywność zarządzania ryzykiem na poziomie Grupy PZU. Zasady zarządzania ryzykiem w podmiotach zależnych zawierają rekomendację PZU w zakresie organizacji systemu zarządzania ryzykiem w tych podmiotach (zarówno z sektora ubezpieczeniowego, jak i bankowego). Dodatkowo wydawane są wytyczne regulujące w sposób szczegółowy poszczególne procesy w obszarze zarządzania ryzykiem w podmiotach Grupy PZU.

Zarządy podmiotów Grupy PZU są odpowiedzialne za realizowanie swoich obowiązków, zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa krajowego i międzynarodowego, w szczególności za wdrożenie adekwatnego i efektywnego systemu zarządzania ryzykiem.

Nadzór nad systemami zarządzania ryzykiem w poszczególnych jednostkach sektora finansowego sprawują Rady Nadzorcze, do których PZU powołuje swoich przedstawicieli.

7.2 Podział kompetencji i zadań

Spójny podział kompetencji i zadań w Grupie PZU i w poszczególnych podmiotach sektora finansowego Grupy PZU opiera się na czterech poziomach kompetencyjnych.

Trzy pierwsze to:

- Rada Nadzorcza, która sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu w ramach decyzji określonych w statucie danego podmiotu i regulaminie Rady Nadzorczej;
- Zarząd, który organizuje i zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem poprzez uchwalanie strategii, polityk, wyznaczanie apetytu na ryzyko, określenie profilu ryzyka i określenie tolerancji na poszczególne kategorie ryzyk;
- komitety, które podejmują decyzje dotyczące ograniczania poziomu poszczególnych ryzyk do ram wyznaczonych przez apetyt na ryzyko. Komitety przyjmują procedury i metodyki związane z ograniczaniem poszczególnych ryzyk, a także akceptują limity ograniczające poszczególne rodzaje ryzyk.

Czwarty poziom kompetencyjny dotyczy działań operacyjnych i podzielony jest pomiędzy trzy linie obrony:

- pierwsza linia obrony – obejmuje bieżące zarządzanie ryzykiem na poziomie jednostek i komórek organizacyjnych spółek oraz podejmowanie decyzji w ramach procesu zarządzania ryzykiem, w tym w ramach obowiązujących limitów;
- druga linia obrony – obejmuje zarządzanie ryzykiem poprzez wyspecjalizowane komórki zajmujące się identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i raportowaniem ryzyka oraz kontrolą limitów;
- trzecia linia obrony – obejmuje audyt wewnętrzny, który przeprowadza niezależne audyty elementów systemu zarządzania ryzykiem oraz czynności kontrolnych wbudowanych w działalność Grupy.

W procesie zarządzania ryzykiem w bankach (Pekao i Alior Bank) aktywną rolę odgrywają Zarządy i Rady Nadzorcze oraz dedykowane komitety z obszaru ryzyka kredytowego, finansowego i operacyjnego oraz zarządzania aktywami i pasywami.

Rady Nadzorcze sprawują nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem corocznie określając strategię w tym zakresie. Zarządy odpowiadają m. in. za akceptację polityk i instrukcji regulujących zarządzanie ryzykiem oraz wyznaczanie szczegółowych limitów dla ograniczenia ryzyka banków oraz zapewnienie odpowiedniego mechanizmu ich kontroli.

Dedykowane komitety sprawują bieżącą kontrolę nad zarządzaniem ryzykiem banku, w tym: decydują o poziomie akceptowanego ryzyka kredytowego dla pojedynczej transakcji, rekomendują Zarządom limity portfelowe na ryzyko kredytowe, kontrolują poziom ryzyka płynności, limity na ryzyko rynkowe oraz dopuszczalny poziom ryzyka operacyjnego. Dodatkowo monitorują poziom apetytu na ryzyko oraz adekwatności kapitałowej.

7.3 Apetyt na ryzyko, profil ryzyka oraz tolerancja na ryzyko

W ubezpieczeniowych podmiotach Grupy PZU wdrożono proces ustalania apetytu na ryzyko oraz limitów na poszczególne kategorie ryzyka zgodny z procesem grupowym. Zarząd każdego z podmiotów wyznacza apetyt na ryzyko, profil ryzyka oraz tolerancję na ryzyko, odzwierciedlające jego plany finansowe, strategię biznesową oraz cele całej Grupy PZU.

Apetyt na ryzyko definiuje się jako ryzyko, które spółka jest gotowa podjąć w trakcie realizacji swoich celów biznesowych. Miarą apetytu na ryzyko jest poziom potencjalnych strat finansowych, spadku wartości aktywów lub wzrostu wartości zobowiązań w okresie jednego roku. Poziom apetytu na ryzyko określa się jako minimalny poziom wskaźnika pokrycia wymagań kapitałowych. Apetyt na ryzyko określa maksymalny poziom dopuszczalnego ryzyka przy wyznaczaniu limitów i ograniczeń na poszczególne ryzyka cząstkowe oraz poziom, po przekroczeniu którego podejmowane są określone działania zarządcze niezbędne do ograniczenia dalszego wzrostu ryzyka.

Profil ryzyka to limity ilościowe uszczegóławiające apetyt na ryzyko.

Limity tolerancji to dodatkowe limity wprowadzone na poszczególne rodzaje ryzyka ograniczające potencjalne ryzyko.

Takie podejście zapewnia adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem w Grupie PZU oraz zapobiega akceptacji ryzyka na poziomie, który mógłby zagrozić stabilności finansowej zarówno podmiotów, jak i całej Grupy PZU. Za ustalenie odpowiedniego poziomu ryzyka w każdym z podmiotów odpowiedzialny jest jego Zarząd. Jednostka ds. ryzyka co najmniej raz w roku dokonuje przeglądu wielkości apetytu na ryzyko. Wszystkie działania koordynowane są z poziomu Grupy PZU.

Apetyt na ryzyko ustala się co najmniej raz w roku także w podmiotach sektora bankowego, należących do Grupy PZU. Podstawą tego procesu są regulacje nadzorcze (w tym wynikające z planów naprawy) oraz dobre praktyki. Proces ten jest zindywidualizowany w przypadku obu banków tak, aby odzwierciedlał strategię biznesową i kapitałową obu podmiotów. Apetyt na ryzyko w podmiotach sektora bankowego podlega konsultacjom z podmiotem dominującym Grupy PZU oraz opiniowaniu przez Komitet Ryzyka Grupy PZU, aby zapewnić zgodność działań banków z planami strategicznymi oraz celami biznesowymi całej Grupy PZU, przy zachowaniu dopuszczalnego poziomu ryzyka na poziomie Grupy PZU. Uzgodniony poziom apetytu na ryzyko jest zatwierdzany przez Rady Nadzorcze podmiotów bankowych.

7.4 Metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka

Identyfikacja, pomiar i ocena, monitorowanie i kontrola, raportowanie ryzyka oraz podejmowane działania zarządcze zapewniają bieżącą adekwatność i efektywność systemu zarządzania ryzykiem. W Grupie PZU proces zarządzania ryzykiem składa się z:

- **identyfikacji ryzyka** – rozpoczynającej się wraz z propozycją rozpoczęcia tworzenia produktu ubezpieczeniowego, nabycia instrumentu finansowego, zmiany procesu operacyjnego, a także z chwilą wystąpienia każdego innego zdarzenia, potencjalnie wpływającego na powstanie ryzyka. Proces identyfikacji występuje do momentu wygaśnięcia zobowiązań, należności lub działań związanych z danym ryzykiem. Identyfikacja ryzyka polega na rozpoznaniu rzeczywistych i potencjalnych źródeł ryzyka, następnie analizowanych pod względem istotności;
- **pomiaru i oceny ryzyka** – przeprowadzanych w zależności od charakterystyki danego typu ryzyka oraz poziomu jego istotności. Pomiar ryzyka przeprowadzają wyspecjalizowane jednostki. Jednostka ds. ryzyka w każdym podmiocie odpowiada za rozwój narzędzi oraz pomiar ryzyka w zakresie określającym apetyt na ryzyko, profil ryzyka i tolerancji na ryzyko;
- **monitorowania i kontroli ryzyka** – polegających na bieżącym przeglądzie odchyień realizacji od założonych punktów odniesienia (limitów, wartości progowych, planów, wartości z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń);
- **raportowania** – umożliwiającego efektywną komunikację o ryzyku i wspierającego zarządzanie ryzykiem na różnych poziomach decyzyjnych;
- **działań zarządczych**, obejmujących m. in.: unikanie ryzyka, transfer ryzyka, ograniczanie ryzyka, określanie apetytu na ryzyko, akceptację poziomu ryzyka oraz narzędzia wspierające te działania, takie jak limity, programy reasekuracyjne czy regularny przegląd regulacji wewnętrznych.

W procesie zarządzania ryzykiem wyróżnione są dwa poziomy:

- **poziom Grupy PZU** – zapewniający, że Grupa PZU realizuje swoje cele biznesowe w sposób bezpieczny i dopasowany do skali ponoszonego ryzyka. Grupa PZU zapewnia wsparcie we wdrażaniu systemu zarządzania ryzykiem, obejmującego wprowadzenie spójnych mechanizmów, standardów i organizacji funkcjonowania efektywnego systemu kontroli wewnętrznej (ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zgodności), systemu zarządzania ryzykiem (w szczególności w obszarze reasekuracji) oraz systemu zarządzania bezpieczeństwem w Grupie PZU oraz monitoruje ich bieżące stosowanie. Realizując swoje zadania w ramach systemu zarządzania ryzykiem upoważnione osoby z Grupy PZU współpracują z zarządcami podmiotów zależnych oraz z kierownictwem takich obszarów jak finanse, ryzyko, aktuariat, reasekuracja, inwestycje oraz compliance, na podstawie właściwych porozumień o współpracy. Wdrożono także system zarządzania koncentracją ryzyka zapewniający, że podmioty w ramach konglomeratu finansowego będą realizować swoje cele biznesowe w sposób zapewniający stabilność finansową zarówno całego konglomeratu, jak i poszczególnych podmiotów. W ramach tego systemu monitorowane są odpowiednie miary koncentracji ryzyka oraz ich limity i wartości progowe. Pomiar ryzyka pozwala na zidentyfikowanie źródeł koncentracji w poszczególnych rodzajach ryzyka zarówno na poziomie konglomeratu finansowego, jak i poszczególnych podmiotów regulowanych oraz umożliwia ocenę wpływu tych koncentracji na stabilność finansową;
- **poziom podmiotu** – zapewniający, że realizuje on swoje cele biznesowe w sposób bezpieczny i dopasowany do skali ponoszonego przez niego ryzyka. Na tym poziomie monitorowane są limity oraz specyficzne kategorie ryzyka występujące w danym podmiocie oraz w ramach systemu zarządzania ryzykiem, wdrażane są mechanizmy, standardy i organizacja funkcjonowania efektywnego systemu kontroli wewnętrznej (ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zgodności), systemu zarządzania ryzykiem (w szczególności w obszarze reasekuracji) oraz systemu zarządzania bezpieczeństwem.

7.5 Profil ryzyka

Do głównych typów ryzyka, na które narażona jest Grupa PZU należą: kredytowe (w szczególności związane z portfelem kredytowym banków), aktuarialne, rynkowe (w szczególności ryzyko stopy procentowej, walutowe oraz cen instrumentów finansowych i towarów), płynności, koncentracji, operacyjne, braku zgodności i modeli.

W związku z pandemią COVID-19 zidentyfikowano wzrost ryzyka w wybranych obszarach, w szczególności ryzyka stopy procentowej, kredytowego, płynności czy śmiertelności.

W ramach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Grupa PZU identyfikuje, mierzy i monitoruje koncentrację ryzyka. W celu wypełnienia obowiązków regulacyjnych, jakie nałożone są na grupy kapitałowe identyfikowane jako konglomeraty finansowe, w 2020 roku wdrożono model zarządzania znaczącą koncentracją ryzyka w Konglomeracie Finansowym PZU, zgodnie z wymogami ustawy o nadzorze uzupełniającym. Regulowane podmioty zależne monitorują i cyklicznie raportują do podmiotu wiodącego (PZU) w konglomeracie finansowym niezbędne miary i dane służące do identyfikacji koncentracji ryzyka. W przypadku identyfikacji nadmiernej koncentracji ryzyka wdrażane są działania zarządcze odpowiednio na poziomie danego podmiotu lub całego konglomeratu finansowego.

7.5.1 Ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji

Ryzyko kredytowe to ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające z wahań wiarygodności i zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, kontrahentów i wszelkich dłużników, materializujące się niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta lub wzrostem spreadu kredytowego. Definicja obejmuje również ryzyko kredytowe w ubezpieczeniach finansowych.

Ryzyko kredytowe w Grupie PZU obejmuje:

- **ryzyko kredytowe w działalności bankowej** – ryzyko kredytowe wynikające z działalności w sektorze bankowym, związane przede wszystkim z niebezpieczeństwem niewywiązania się dłużnika lub kredytobiorcy ze swoich zobowiązań;
- **ryzyko kredytowe w ubezpieczeniach finansowych** – ryzyko kredytowe wynikające z działalności w sektorze ubezpieczeń finansowych, związane przede wszystkim z niebezpieczeństwem niewywiązania się klienta Grupy PZU – ze zobowiązań

wobec podmiotu trzeciego lub dłużnika/kredytobiorcy wobec klienta Grupy PZU; zagrożenie to może wynikać z niepowodzenia w realizacji przedsięwzięcia lub z niekorzystnego wpływu otoczenia gospodarczego;

- **ryzyko spreadu kredytowego** – ryzyko poniesienia straty z tytułu zmiany wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych spowodowane zmianą poziomu *spreadów* kredytowych w odniesieniu do struktury terminowej stóp procentowych dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub wahania ich zmienności;
- **ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta** – ryzyko poniesienia straty w związku z nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązań przez kontrahentów i dłużników lub pogorszenia się ich zdolności kredytowej.

Ryzyko koncentracji to ryzyko wynikające z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczego emitenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych emitentów.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe w Grupie PZU wynika bezpośrednio z działalności bankowej, działalności lokacyjnej, działalności w segmencie ubezpieczeń finansowych i gwarancji, a także umów reasekuracji oraz działalności *bancassurance*. W Grupie PZU wyróżnia się następujące rodzaje ekspozycji na ryzyko kredytowe:

- ryzyko niewykonania zobowiązania przez klienta wobec Grupy PZU z tytułu zaciągniętych kredytów lub pożyczek (w działalności bankowej);
- ryzyko bankructwa emitenta instrumentów finansowych, w które Grupa PZU inwestuje lub którymi obraca, np. obligacje korporacyjne;
- ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta np. reasekuracja lub pozagiełdowe instrumenty pochodne oraz działalność *bancassurance*;
- ryzyko niewykonania zobowiązania przez klienta Grupy PZU wobec osoby trzeciej np. ubezpieczenia wierzycelności pieniężnych, gwarancje ubezpieczeniowe.

7.5.1.1. Ryzyko koncentracji związane z działalnością kredytową

W tej sekcji przedstawiono informacje związane z działalnością kredytową banków Grupy PZU.

W celu zapobiegania niekorzystnym zdarzeniom wynikającym z nadmiernej koncentracji zaangażowań zarówno Pekao, jak i Alior Bank ograniczają ryzyko koncentracji, ustanawiając limity i stosując normy koncentracji wynikające zarówno z przepisów zewnętrznych, jak i przyjętych wewnętrznie. Należą do nich m. in.:

- zasady identyfikacji obszarów wystąpienia ryzyka koncentracji z tytułu działalności kredytowej;
- uwzględnianie ryzyka koncentracji w procesie szacowania kapitału wewnętrznego;
- proces ustalania i aktualizowania wysokości limitów;
- proces zarządzania limitami wraz z ustaleniem sposobu postępowania w przypadku przekroczenia dozwolonego poziomu limitu;
- proces monitorowania ryzyka koncentracji, w tym sprawozdawczość;
- kontrola procesu zarządzania ryzykiem koncentracji.

W procesie ustalenia i aktualizacji limitów koncentracji bierze się pod uwagę:

- informacje o poziomie ryzyka kredytowego limitowanych segmentów portfela i ich wpływie na realizację założeń apetytu na ryzyko w zakresie jakości portfela kredytowego i pozycji kapitałowej;
- wrażliwość limitowanych segmentów portfela na zmiany w otoczeniu makroekonomicznym ocenianą w ramach cyklicznie przeprowadzanych testów warunków skrajnych;
- wiarygodne informacje ekonomiczne i rynkowe dotyczące każdego z obszarów koncentracji zaangażowań, w szczególności wskaźniki makroekonomiczne, branżowe, informacje dotyczące trendów gospodarczych, z uwzględnieniem projekcji wysokości stóp procentowych, kursów wymiany, analizy ryzyka politycznego, ratingi rządów oraz instytucji finansowych;
- wiarygodne informacje na temat sytuacji ekonomicznej podmiotów, branż, gałęzi, sektorów gospodarki, informacji ogólnogospodarczych, w tym o sytuacji gospodarczej i politycznej krajów oraz inne informacje potrzebne do oceny ryzyka koncentracji;

- interakcje między różnymi rodzajami ryzyka, tj.: ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i operacyjnym.

Analizy ryzyka dokonuje się w ujęciu indywidualnym i portfelowym. Podejmowane działania prowadzą do:

- minimalizacji poziomu ryzyka kredytowego pojedynczego kredytu przy założonym poziomie zwrotu;
- redukcji łącznego ryzyka kredytowego wynikającego z posiadania określonego portfela kredytowego.

W ramach minimalizacji poziomu ryzyka pojedynczego zaangażowania każdorazowo przy udzielaniu kredytu lub innego produktu kredytowego ocenia się:

- wiarygodność oraz zdolność kredytową z uwzględnieniem m.in. szczegółowej analizy źródła spłaty ekspozycji;
- zabezpieczenia, w tym weryfikuje się ich stan formalno-prawny oraz ekonomiczny, z uwzględnieniem m. in. adekwatności LTV (ang. *loan to value*).

W celu wzmocnienia kontroli ryzyka indywidualnych ekspozycji, cyklicznie monitoruje się klientów, podejmując stosowne działania w przypadku zidentyfikowania czynników podwyższonego ryzyka.

W zakresie minimalizacji poziomu ryzyka kredytowego wynikającego z posiadania określonego portfela:

- wyznacza i kontroluje się limity koncentracji;
- monitoruje się sygnały wczesnego ostrzeżenia;
- regularnie monitoruje się portfel kredytowy, kontrolując istotne parametry ryzyka kredytowego;
- przeprowadza się regularne testy warunków skrajnych.

7.5.1.2. Ryzyko kredytowe w działalności bankowej

Ocena ryzyka w procesie kredytowym

Udzielanie produktów kredytowych realizowane jest zgodnie z metodykami kredytowania właściwymi dla danego banku, a w jego ramach – segmentu klienta i rodzaju produktu. Proces nadawania ratingu wewnętrznego w obu bankach stanowi istotny element oceny ryzyka kredytowego klienta i transakcji, stanowiąc ważny etap w procesie podejmowania decyzji kredytowej zarówno o udzieleniu, jak i zmianie warunków kredytu oraz w procesie monitorowania jakości portfela kredytowego. Każdy z banków wypracował własne modele, stosowane w procesie oceny zdolności kredytowej klientów, poprzedzającej wydanie decyzji o udzieleniu produktu kredytowego. Modele bazują zarówno na informacjach zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Udzielanie produktów kredytowych przebiega zgodnie z obowiązującymi w bankach procedurami operacyjnymi wskazującymi właściwe czynności wykonywane w procesie kredytowym, odpowiedzialne za nie jednostki oraz wykorzystywane narzędzia.

Decyzje kredytowe zapadają zgodnie z obowiązującym systemem podejmowania decyzji kredytowych (szczególnie kompetencyjne dopasowane do poziomu ryzyka związanego z klientem oraz transakcją).

W celu regularnej oceny podejmowanego ryzyka kredytowego oraz mitygowania ewentualnych strat na ekspozycjach kredytowych, w okresie kredytowania monitoruje się sytuację klienta poprzez identyfikację sygnałów wczesnego ostrzeżenia oraz okresowe indywidualne przeglądy ekspozycji kredytowych.

W celu minimalizacji ryzyka kredytowego ustanawia się zabezpieczenia odpowiednie do ponoszonego ryzyka kredytowego, mając na uwadze poziom stopy odzysku z danego rodzaju zabezpieczenia. Ustanowienie zabezpieczenia nie zwalnia z obowiązku badania zdolności kredytowej klienta.

Zabezpieczenie kredytu ma na celu zapewnienie zwrotu udzielonego kredytu wraz z należnymi odsetkami i kosztami, jeśli kredytobiorca nie ureguluje należności w terminach ustalonych umową kredytową, a działania restrukturyzacyjne nie przyniosą oczekiwanych efektów. Do akceptowanych zabezpieczeń należą m. in.: gwarancje, poręczenia, blokady, zastawy rejestrowe, przewłaszczenia, cesje wierzytelności, cesje z ubezpieczenia kredytu, weksle, hipoteki, pełnomocnictwa do rachunku bankowego i kaucje (jako szczególne formy zabezpieczeń). Przedmioty zabezpieczeń są weryfikowane w procesie kredytowym pod kątem prawnej możliwości skutecznego zabezpieczenia oraz ocenia się ich wartość rynkową, jak również wartość możliwą do odzyskania w ewentualnym procesie egzekucji.

Efekt finansowy ustanowionych zabezpieczeń dla portfela ekspozycji ocenianych indywidualnie z rozpoznaną utratą wartości na 31 grudnia 2020 roku wynosi 2 658 mln zł (na 31 grudnia 2019 roku: 2 902 mln zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych odpisów z tytułu utraty wartości dla tego portfela byłyby wyższe, gdyby przy ich szacowaniu nie zostały uwzględnione zdyskontowane przepływy pieniężne uzyskane z zabezpieczeń.

W związku z pandemią COVID-19 i podwyższonym ryzykiem kredytowym banki wdrożyły w 2020 roku ograniczenia w akceptacji nowych zaangażowań oraz ścisły monitoring potencjalnie zagrożonych ekspozycji. Ograniczenia nowej sprzedaży dotyczą m.in. wybranych branż czy krajów szczególnie narażonych na negatywne skutki ekonomiczne pandemii.

Scoring i rating kredytowy

Skala ratingowa jest zróżnicowana w zależności od banku, segmentu klienta oraz rodzaju transakcji. W poniższych tabelach zaprezentowano jakość portfeli kredytowych dla ekspozycji objętych wewnętrznymi modelami ratingowymi. Z uwagi na odmienne modele ratingowe stosowane przez Pekao i Alior Bank dane zaprezentowano dla każdego z banków oddzielnie.

Pekao

Portfel klienta indywidualnego (bez utraty wartości) objęty modelem ratingowym – wartość bilansowa brutto	31 grudnia 2020				31 grudnia 2019			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem
Kredyty mieszkaniowe zabezpieczone hipotecznie	53 574	7 715	-	61 289	52 685	5 337	-	58 022
Klasa 1 (0,00% ≤ PD < 0,06%)	10 325	378	-	10 703	10 583	6	-	10 589
Klasa 2 (0,06% ≤ PD < 0,19%)	5 054	296	-	5 350	5 354	8	-	5 362
Klasa 3 (0,19% ≤ PD < 0,35%)	25 829	3 438	-	29 267	24 723	2 278	-	27 001
Klasa 4 (0,35% ≤ PD < 0,73%)	11 274	1 761	-	13 035	10 600	1 270	-	11 870
Klasa 5 (0,73% ≤ PD < 3,50%)	787	1 013	-	1 800	989	880	-	1 869
Klasa 6 (3,50% ≤ PD < 14,00%)	188	420	-	608	244	421	-	665
Klasa 7 (14,00% ≤ PD < 100,00%)	117	409	-	526	192	474	-	666
Pożyczki gotówkowe konsumenckie	9 021	2 054	-	11 075	10 187	1 730	-	11 917
Klasa 1 (0,00% ≤ PD < 0,09%)	832	136	-	968	746	131	-	877
Klasa 2 (0,09% ≤ PD < 0,18%)	1 630	141	-	1 771	1 551	186	-	1 737
Klasa 3 (0,18% ≤ PD < 0,39%)	2 779	151	-	2 930	2 746	211	-	2 957
Klasa 4 (0,39% ≤ PD < 0,90%)	2 252	232	-	2 484	2 627	144	-	2 771
Klasa 5 (0,90% ≤ PD < 2,60%)	1 107	464	-	1 571	1 714	158	-	1 872
Klasa 6 (2,60% ≤ PD < 9,00%)	318	396	-	714	626	327	-	953
Klasa 7 (9,00% ≤ PD < 30,00%)	85	292	-	377	156	306	-	462
Klasa 8 (30,00% ≤ PD < 100,00%)	18	242	-	260	21	267	-	288
Limity odnawialne	123	74	-	197	163	78	-	241
Klasa 1 (0,00% ≤ PD < 0,02%)	6	3	-	9	6	1	-	7
Klasa 2 (0,02% ≤ PD < 0,11%)	29	11	-	40	39	11	-	50
Klasa 3 (0,11% ≤ PD < 0,35%)	41	20	-	61	53	23	-	76
Klasa 4 (0,35% ≤ PD < 0,89%)	32	16	-	48	36	14	-	50
Klasa 5 (0,89% ≤ PD < 2,00%)	10	9	-	19	16	13	-	29
Klasa 6 (2,00% ≤ PD < 4,80%)	5	6	-	11	10	9	-	19
Klasa 7 (4,80% ≤ PD < 100,00%)	-	9	-	9	3	7	-	10
Razem segment klienta indywidualnego	62 718	9 843	-	72 561	63 035	7 145	-	70 180

Portfel segmentu przedsiębiorstw (bez utraty wartości) objęty modelem ratingowym – wartość bilansowa brutto	31 grudnia 2020				31 grudnia 2019			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem
Klient korporacyjny	22 777	3 856	-	26 633	22 226	3 236	-	25 462
Klasa 1 (0,00% <= PD < 0,14%)	122	-	-	122	274	1	-	275
Klasa 2 (0,14% <= PD < 0,25%)	1 010	4	-	1 014	1 881	4	-	1 885
Klasa 3 (0,25% <= PD < 0,42%)	2 518	5	-	2 523	3 964	162	-	4 126
Klasa 4 (0,42% <= PD < 0,77%)	5 847	64	-	5 911	6 078	130	-	6 208
Klasa 5 (0,77% <= PD < 1,42%)	5 556	735	-	6 291	4 813	270	-	5 083
Klasa 6 (1,42% <= PD < 2,85%)	2 468	578	-	3 046	3 178	540	-	3 718
Klasa 7 (2,85% <= PD < 6,00%)	3 970	802	-	4 772	566	218	-	784
Klasa 8 (6,00% <= PD < 12,00%)	1 264	1 517	-	2 781	1 331	1 685	-	3 016
Klasa 9 (12,00% <= PD < 100,00%)	22	151	-	173	141	226	-	367
Małe i średnie przedsiębiorstwa (SME)	2 382	344	-	2 726	2 977	397	-	3 374
Klasa 1 (0,00% <= PD < 0,06%)	16	-	-	16	20	-	-	20
Klasa 2 (0,06% <= PD < 0,14%)	192	2	-	194	225	-	-	225
Klasa 3 (0,14% <= PD < 0,35%)	623	37	-	660	773	53	-	826
Klasa 4 (0,35% <= PD < 0,88%)	645	59	-	704	818	70	-	888
Klasa 5 (0,88% <= PD < 2,10%)	484	80	-	564	610	68	-	678
Klasa 6 (2,10% <= PD < 4,00%)	241	56	-	297	258	37	-	295
Klasa 7 (4,00% <= PD < 7,00%)	93	45	-	138	104	42	-	146
Klasa 8 (7,00% <= PD < 12,00%)	59	26	-	85	68	46	-	114
Klasa 9 (12,00% <= PD < 22,00%)	15	16	-	31	84	29	-	113
Klasa 10 (22,00% <= PD < 100,00%)	14	23	-	37	17	52	-	69
Razem segment przedsiębiorstw	25 159	4 200	-	29 359	25 203	3 633	-	28 836

Jednostki samorządu terytorialnego (bez utraty wartości) objęte modelem ratingowym – wartość bilansowa brutto	31 grudnia 2020				31 grudnia 2019			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem
Klasa 1 (0,00% <= PD < 0,04%)	6	-	-	6	19	-	-	19
Klasa 2 (0,04% <= PD < 0,06%)	223	-	-	223	241	-	-	241
Klasa 3 (0,06% <= PD < 0,13%)	84	-	-	84	136	-	-	136
Klasa 4 (0,13% <= PD < 0,27%)	377	-	-	377	508	-	-	508
Klasa 5 (0,27% <= PD < 0,50%)	319	-	-	319	337	-	-	337
Klasa 6 (0,50% <= PD < 0,80%)	466	-	-	466	582	-	-	582
Klasa 7 (0,80% <= PD < 1,60%)	130	-	-	130	103	-	-	103
Klasa 8 (1,60% <= PD < 100,00%)	-	-	-	-	6	-	-	6
Razem jednostki samorządu terytorialnego	1 605	-	-	1 605	1 932	-	-	1 932

Portfel ekspozycji z tytułu kredytowania specjalistycznego w rozumieniu Rozporządzenia CRR – bez utraty wartości – wg klas nadzorczych – wartość bilansowa brutto	31 grudnia 2020				31 grudnia 2019			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem
Wysoka	449	-	-	449	655	-	-	655
Dobra	2 475	1 911	-	4 386	4 174	-	-	4 174
Zadowolająca	105	842	-	947	298	609	-	907
Słaba	-	-	-	-	-	55	-	55
Razem	3 029	2 753	-	5 782	5 127	664	-	5 791

Segment przedsiębiorstw objęty modelem ratingowym Pekao Banku Hipotecznego SA	31 grudnia 2020				31 grudnia 2019			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCl	Razem
Klasa 1	4	4	-	8	6	-	-	6
Klasa 2	12	9	-	21	23	4	-	27
Klasa 3	110	22	-	132	331	9	-	340
Klasa 4	283	188	-	471	381	15	-	396
Klasa 5	-	12	-	12	7	14	-	21
Razem	409	235	-	644	748	42	-	790

Portfel Pekao	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019		
	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto	Wartość bilansowa brutto	Odpis	Wartość bilansowa netto
Ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	140 153	(1 529)	138 624	137 985	(921)	137 064
Portfel objęty modelem ratingowym dla segmentu klienta indywidualnego	72 561	(635)	71 926	70 180	(473)	69 707
Kredyty mieszkaniowe	61 289	(253)	61 036	58 022	(161)	57 861
Pożyczki gotówkowe (konsumenckie)	11 075	(378)	10 697	11 917	(308)	11 609
Limity odnawialne	197	(4)	193	241	(4)	237
Portfel objęty modelem ratingowym dla segmentu przedsiębiorstw	29 359	(275)	29 084	28 836	(38)	28 798
Klienci korporacyjni	26 633	(213)	26 420	25 462	1	25 463
Małe i średnie przedsiębiorstwa (SME)	2 726	(62)	2 664	3 374	(39)	3 335
Portfel objęty modelem ratingowym dla segmentu jednostek samorządu terytorialnego	1 605	-	1 605	1 932	3	1 935
Segment przedsiębiorstw objęty modelem ratingowym Pekao Banku Hipotecznego SA	644	(4)	640	791	(3)	788
Ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego	5 782	(114)	5 668	5 791	(73)	5 718
Ekspozycje nieobjęte modelem ratingowym	30 202	(501)	29 701	30 455	(337)	30 118
Ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	8 516	(5 595)	2 921	8 083	(5 335)	2 748
Razem należności od klientów z tytułu kredytów podlegające utracie wartości ¹⁾	148 669	(7 124)	141 545	146 068	(6 256)	139 812

¹⁾ Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane wg zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Alior Bank

Należności od klientów z tytułu kredytów – nieprzeterminowane	31 grudnia 2020				31 grudnia 2019			
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3 i POCI	Razem
Segment detaliczny	29 535	1 559	-	31 094	27 001	1 360	-	28 361
PD < 0,18%	3 364	22	-	3 386	5 002	11	-	5 013
0,18% ≤ PD < 0,28%	3 451	25	-	3 476	2 597	10	-	2 607
0,28% ≤ PD < 0,44%	3 049	24	-	3 073	2 397	8	-	2 405
0,44% ≤ PD < 0,85%	5 080	62	-	5 142	4 605	52	-	4 657
0,85% ≤ PD < 1,33%	2 927	71	-	2 998	3 063	96	-	3 159
1,33% ≤ PD < 2,06%	3 197	151	-	3 348	3 201	165	-	3 366
2,06% ≤ PD < 3,94%	4 993	391	-	5 384	2 693	193	-	2 886
3,94% ≤ PD < 9,10%	2 114	277	-	2 391	2 414	314	-	2 728
PD ≥ 9,1%	1 272	536	-	1 808	1 029	511	-	1 540
Brak scoringu	88	-	-	88	-	-	-	-
Segment biznesowy	13 936	3 802	-	17 738	16 241	2 577	-	18 818
PD < 0,28%	8	1	-	9	1	-	-	1
0,28% ≤ PD < 0,44%	40	1	-	41	60	4	-	64
0,44% ≤ PD < 0,85%	225	65	-	290	513	33	-	546
0,85% ≤ PD < 1,33%	2 239	100	-	2 339	1 031	48	-	1 079
1,33% ≤ PD < 2,06%	2 411	184	-	2 595	4 247	44	-	4 291
2,06% ≤ PD < 3,94%	2 399	377	-	2 776	5 813	875	-	6 688
3,94% ≤ PD < 9,1%	4 362	1 230	-	5 592	3 077	597	-	3 674
PD ≥ 9,1%	2 026	1 844	-	3 870	1 497	957	-	2 454
Brak scoringu	226	-	-	226	2	19	-	21
Razem – należności od klientów z tytułu kredytów – nieprzeterminowane	43 471	5 361	-	48 832	43 242	3 937	-	47 179

Należności od klientów z tytułu kredytów – przeterminowane	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Koszyk 1 i Koszyk 2	2 948	3 595
Segment detaliczny	1 438	1 757
Segment biznesowy	1 510	1 838
Koszyk 3	2 409	2 416
Segment detaliczny	754	711
Segment biznesowy	1 655	1 705
POCI	520	663
Segment detaliczny	174	224
Segment biznesowy	346	439
Razem aktywa przeterminowane	5 877	6 674

7.5.1.3. Stosowanie udogodnień *forbearance*

Udogodnienia *forbearance* stosuje się, gdy istnieje zagrożenie realizacji warunków umowy przez klienta z powodu jego trudności finansowych, w tym problemów z obsługą zadłużenia. W takiej sytuacji warunki umowy mogą być zmodyfikowane w celu zapewnienia kredytobiorcy zdolności do obsługi zadłużenia. Modyfikacja warunków umowy może obejmować obniżenie oprocentowania, rat kapitałowych, naliczonych odsetek, zmianę harmonogramu spłat kapitału lub odsetek.

Grupa PZU określa listę udogodnień *forbearance* zawierającą w szczególności:

- wydłużenie okresu kredytowania (w formie zawarcia aneksu do umowy) lub podpisanie umowy restrukturyzacyjnej (w przypadku zadłużenia w całości przeterminowanego), co skutkuje zmniejszeniem raty kapitałowo-odsetkowej;
- udzielenie karencji w spłacie;
- zmiana warunków umowy pozwalająca na niższe niż umowne spłaty odsetek lub kapitału;
- umowa podlegająca refinansowaniu.

Grupa PZU identyfikuje istotny wzrost ryzyka kredytowego aktywów, dla których zastosowano modyfikacje *forbearance*, na potrzeby oceny utraty wartości zgodnie z MSSF9.

W przypadku udzielenia wakacji kredytowych lub innych działań łagodzących skutki pandemii COVID-19 Grupa PZU stosuje podejście zgodne ze wskazówkami regulacyjnymi w tym zakresie i nie klasyfikuje takich pozycji automatycznie jako *forborne*.

Należności od klientów z tytułu kredytów	31 grudnia 2020						31 grudnia 2019					
	Ko-szyk 1	Ko-szyk 2	Koszyk 3		POCI	Ra-zem	Ko-szyk 1	Ko-szyk 2	Koszyk 3		POCI	Ra-zem
			Analiza indywidualna	Analiza grupowa					Analiza indywidualna	Analiza grupowa		
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie												
Ekspozycje <i>forborne</i> brutto	1 153	1 385	1 965	1 031	2 054	7 588	396	796	1 352	701	2 232	5 477
Odpis z tytułu utraty wartości	(12)	(155)	(927)	(524)	(1 509)	(3 127)	(24)	(101)	(415)	(267)	(1 456)	(2 263)
Ekspozycje <i>forborne</i> netto	1 141	1 230	1 038	507	545	4 461	372	695	937	434	776	3 214
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	X	X	X	X	X	1	X	X	X	X	X	1
Razem	1 141	1 230	1 038	507	545	4 462	372	695	937	434	776	3 215

Zmiana stanu wartości bilansowej netto ekspozycji <i>forborne</i>	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Bilans otwarcia		2 836
Wartość ekspozycji ujętych w okresie	3 090	1 282
Wartość ekspozycji wyłączonych w okresie	(702)	(456)
Zmiana odpisów aktualizujących	(761)	(136)
Inne zmiany	(380)	(311)
Razem należności netto	4 462	3 215

7.5.1.4. Ryzyko kredytowe związane z działalnością inwestycyjną

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie PZU wynikającym z działalności inwestycyjnej reguluje szereg dokumentów zatwierdzonych przez rady nadzorcze, zarządy i dedykowane komitety.

Zaangażowanie obciążone ryzykiem kredytowym wobec poszczególnych kontrahentów oraz emitentów podlega ograniczeniom poprzez ustanawianie limitów zaangażowania. Limity są ustanawiane przez dedykowane komitety na podstawie analiz ryzyk związanych z danym zaangażowaniem, z uwzględnieniem sytuacji finansowej podmiotów lub grup podmiotów powiązanych oraz wpływu tych zaangażowań na wystąpienie ryzyka koncentracji. Uzupełniającym czynnikiem mitygującym zidentyfikowane ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji w działalności inwestycyjnej są ograniczenia jakościowe wobec zaangażowań ustanawiane zgodnie z kompetencjami poszczególnych komitetów.

Limity odnoszą się do zaangażowania wobec pojedynczego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych (zarówno limity kredytowe, jak i limity koncentracji). Wykorzystanie limitów w zakresie ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji podlega raportowaniu i monitorowaniu. W przypadku przekroczenia przyznanego limitu podejmowane są odpowiednie działania zdefiniowane w regulacjach wewnętrznych.

W zakresie oceny ryzyka kredytowego danego podmiotu wyznacza się wewnętrzne ratingi kredytowe (podejście do wyznaczania ratingu różni się w zależności od typu podmiotu). Ratingi są oparte na analizie ilościowej oraz jakościowej i stanowią jeden z podstawowych elementów procesu ustanawiania limitów zaangażowania. Jakość kredytowa kontrahentów oraz emitentów podlega cyklicznemu monitoringowi. Jednym z podstawowych elementów monitoringu jest okresowa aktualizacja ratingów wewnętrznych.

Jednostki ds. ryzyka identyfikują, dokonują pomiaru i monitorują narażenie na ryzyko kredytowe i ryzyko koncentracji związane z działalnością inwestycyjną, w szczególności opiniują wnioski o ustalenie limitów zaangażowania kierowane na poszczególne komitety.

Informacje o jakości kredytowej aktywów związanych z działalnością inwestycyjną zaprezentowano w punkcie 38.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe

W kolejnych tabelach zaprezentowano ekspozycję na ryzyko kredytowe aktywów obciążonych ryzykiem kredytowym w poszczególnych kategoriach ratingów Fitch (w przypadku braku ratingu agencji Fitch zastosowano rating agencji Standard&Poor's lub EuroRating). Ekspozycję na ryzyko kredytowe wynikającą z transakcji warunkowych przedstawiono jako ekspozycję wobec emitenta papierów przyjętych jako zabezpieczenie.

W zestawieniu nie uwzględniono należności od klientów z tytułu kredytów oraz należności z tytułu umów ubezpieczeniowych. Wynikało to ze znacznego rozproszenia tych portfeli aktywów, skutkującego m.in. znacznym udziałem należności od podmiotów i osób fizycznych nie posiadających ratingów.

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 31 grudnia 2020	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie – wartość bilansowa	57 800	71	-	-	57 871
- wartość bilansowa brutto	57 850	73	34	-	57 957
- od AAA do A	49 199	-	-	-	49 199
- od BBB do B	609	35	-	-	644
- brak ratingu	8 042	38	34	-	8 114
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(50)	(2)	(34)	-	(86)
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – wartość bilansowa	63 387	256	-	-	63 643
- od AAA do A	47 181	-	-	-	47 181
- od BBB do B	5 495	55	-	-	5 550
- brak ratingu	10 711	201	-	-	10 912
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych ¹⁾	(68)	(13)	-	-	(81)
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – wartość bilansowa	X	X	X	X	3 566
- od AAA do A	X	X	X	X	1 999
- od BBB do B	X	X	X	X	161
- brak ratingu	X	X	X	X	220
- aktywa na ryzyko klienta	X	X	X	X	1 186
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych i transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży – wartość bilansowa	5 609	-	-	-	5 609
- wartość bilansowa brutto	5 610	-	-	-	5 610
- od AAA do A	1 156	-	-	-	1 156
- od BBB do B	328	-	-	-	328
- brak ratingu	4 093	-	-	-	4 093
- aktywa na ryzyko klienta	33	-	-	-	33
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(1)	-	-	-	(1)

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 31 grudnia 2020	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Pożyczki – wartość bilansowa	3 311	73	-	-	3 384
- wartość bilansowa brutto	3 318	79	-	-	3 397
- od BBB do B	40	-	-	-	40
- brak ratingu	3 278	79	-	-	3 357
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(7)	(6)	-	-	(13)
Instrumenty pochodne	X	X	X	X	6 339
- od AAA do A	X	X	X	X	4 718
- od BBB do B	X	X	X	X	485
- brak ratingu	X	X	X	X	1 108
- aktywa na ryzyko klienta	X	X	X	X	28
Udział reasekuratorów w rezerwach szkodowych	X	X	X	X	1 176
- od AAA do A	X	X	X	X	1 022
- od BBB do B	X	X	X	X	1
- brak ratingu	X	X	X	X	153
Należności z tytułu reasekuracji	X	X	X	X	55
- od AAA do A	X	X	X	X	35
- brak ratingu	X	X	X	X	20
Razem	130 107	400	-	-	141 643

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 31 grudnia 2019	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie – wartość bilansowa	35 581	349	-	-	35 930
- wartość bilansowa brutto	35 614	368	34	-	36 016
- od AAA do A	29 402	-	-	-	29 402
- od BBB do B	994	36	-	-	1 030
- brak ratingu	5 218	332	34	-	5 584
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(33)	(19)	(34)	-	(86)
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – wartość bilansowa	54 537	156	-	-	54 693
- od AAA do A	43 737	-	-	-	43 737
- od BBB do B	4 505	74	-	-	4 579
- brak ratingu	6 295	82	-	-	6 377
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych ¹⁾	(41)	(2)	-	-	(43)
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – wartość bilansowa	X	X	X	X	4 602
- od AAA do A	X	X	X	X	3 209
- od BBB do B	X	X	X	X	234
- brak ratingu	X	X	X	X	43
- aktywa na ryzyko klienta	X	X	X	X	1 116
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych i transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży – wartość bilansowa	5 517	1	-	-	5 518
- wartość bilansowa brutto	5 519	1	-	-	5 520
- od AAA do A	1 481	1	-	-	1 482
- od BBB do B	451	-	-	-	451
- brak ratingu	3 538	-	-	-	3 538
- aktywa na ryzyko klienta	49	-	-	-	49
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(2)	-	-	-	(2)

Aktywa obciążone ryzykiem kredytowym na 31 grudnia 2019	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Pożyczki – wartość bilansowa	4 490	-	-	-	4 490
- wartość bilansowa brutto	4 517	-	-	-	4 517
- od BBB do B	699	-	-	-	699
- brak ratingu	3 818	-	-	-	3 818
- odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(27)	-	-	-	(27)
Instrumenty pochodne	X	X	X	X	3 107
- od AAA do A	X	X	X	X	2 019
- od BBB do B	X	X	X	X	374
- brak ratingu	X	X	X	X	671
- aktywa na ryzyko klienta	X	X	X	X	43
Udział reasekuratorów w rezerwach szkodowych	X	X	X	X	1 000
- od AAA do A	X	X	X	X	792
- od BBB do B	X	X	X	X	1
- brak ratingu	X	X	X	X	207
Należności z tytułu reasekuracji	X	X	X	X	58
- od AAA do A	X	X	X	X	39
- brak ratingu	X	X	X	X	19
Razem	100 125	506	-	-	109 398

¹⁾ Odpis ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny i nie pomniejsza on wartości bilansowej aktywów.

7.5.1.5. Ryzyko kredytowe reasekuratora w działalności ubezpieczeniowej

Grupa PZU zawiera umowy reasekuracyjne o charakterze nieproporcjonalnym oraz proporcjonalnym w celu ograniczenia zobowiązań wynikających z podstawowej działalności. Reasekuracja jest obciążona ryzykiem kredytowym związanym z ryzykiem niewykonania zobowiązania przez reasekuratora.

Jakość kredytową reasekuratorów ocenia się na podstawie danych rynkowych, danych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, a także na podstawie modelu wewnętrznego. Model dzieli reasekuratorów na kilka klas, w zależności od poziomu szacowanego ryzyka. Akceptuje się tylko podmioty o ryzyku niższym niż ustalony punkt odcięcia. Akceptacja nie jest automatyczna, a analizę uzupełnia się o ocenę dokonaną przez brokerów reasekuracyjnych. W ramach monitoringu ryzyka kredytowego ww. ocenę danego podmiotu aktualizuje się raz na kwartał.

W poniższych tabelach przedstawiono ryzyko kredytowe reasekuratorów, z którymi współpracowały spółki Grupy PZU.

Reasekurator	Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (netto) na 31 grudnia 2020	Rating A.M. Best wg stanu na 31 grudnia 2020 ²⁾
Reasekurator 1	218	A+
Reasekurator 2	170	brak ratingu
Reasekurator 3	135	A+
Reasekurator 4	104	A++
Reasekurator 5	98	A+
Reasekurator 6	66	A+
Reasekurator 7	55	A+
Reasekurator 8	47	A+
Reasekurator 9	45	AA-
Reasekurator 10	44	AA-
Pozostali, w tym: ¹⁾	1 119	
Posiadający rating inwestycyjny	979	BBB- lub wyższy
Posiadający rating poniżej inwestycyjnego lub bez ratingu	140	BB+ lub niższy, lub brak ratingu
Razem	2 101	

¹⁾ W pozycji „Pozostali” wykazano udziały reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych o mniejszej wartości bilansowej niż dla wymienionych powyżej.

²⁾ W przypadku braku ratingu A.M. Best uwzględniono rating agencji Standard&Poor's.

Reasekurator	Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (netto) na 31 grudnia 2019	Rating Standard&Poor's wg stanu na 31 grudnia 2019 ²⁾
Reasekurator 1	213	A+
Reasekurator 2	189	brak ratingu
Reasekurator 3	93	AA-
Reasekurator 4	88	AA-
Reasekurator 5	59	AA+
Reasekurator 6	50	A+
Reasekurator 7	49	AA-
Reasekurator 8	47	A
Reasekurator 9	43	AA-
Reasekurator 10	42	AA-
Pozostali, w tym: ¹⁾	983	
Posiadający rating inwestycyjny	834	BBB- lub wyższy
Posiadający rating poniżej inwestycyjnego lub bez ratingu	149	BB+ lub niższy, lub brak ratingu
Razem	1 856	

¹⁾ W pozycji „Pozostale” wykazano udziały reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych o mniejszej wartości bilansowej niż dla wymienionych powyżej.

²⁾ W przypadku braku ratingu Standard&Poor's uwzględniono rating agencji A.M. Best.

Ryzyko kontrahenta związane z reasekuracją jest ograniczane poprzez współpracę Grupy PZU z wieloma reasekuratorami o wiarygodnym ratingu kredytowym.

7.5.1.6. Koncentracja ryzyka w ryzyku kredytowym

Poniższa tabela prezentuje koncentrację branżową zaangażowań Grupy PZU według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) uwzględniającą:

- wartość zaangażowania w lokaty finansowe takie jak instrumenty kapitałowe, dłużne papiery wartościowe, udzielone pożyczki, transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży, rachunki bankowe i depozyty terminowe;
- sumy ubezpieczeniowe udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych;
- limity odpowiedzialności dla ubezpieczeń wierzycelności pieniężnych;
- wartość kredytów (zaangażowanie bilansowe oraz pozabilansowe bez odsetek i pobranych opłat oraz uwzględniania odpisów) pomniejszoną o wniesione kaucje pieniężne.

Segment branżowy	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Administracja publiczna i obrona narodowa	14,54%	30,54%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12,83%	9,81%
Przetwórstwo przemysłowe	16,09%	13,20%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych	12,70%	11,29%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8,78%	8,07%
Budownictwo	5,89%	4,79%
Transport i gospodarka magazynowa	5,47%	4,62%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę	4,79%	4,50%
Informacja i komunikacja	2,59%	2,33%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6,79%	2,56%
Górnictwo i wydobywanie	1,19%	1,01%
Pozostałe sektory	8,34%	7,28%
Razem	100,00%	100,00%

7.5.2. Ryzyko aktuarialne (ubezpieczenia majątkowe i osobowe oraz ubezpieczenia na życie)

Ryzyko aktuarialne to możliwość poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych, w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny składek i tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Ryzyko aktuarialne obejmuje:

	Ubezpieczenia majątkowe	Ubezpieczenia na życie
Ryzyko długowieczności - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynnika umieralności, tendencji współczynnika umieralności lub jego zmienności, w przypadku gdy spadek współczynnika umieralności prowadzi do zwiększenia wartości zobowiązań ubezpieczeniowych.	X	X
Ryzyko związane z wysokością ponoszonych kosztów - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie wydatków ponoszonych na obsługę umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji, tendencji tych wydatków lub ich zmienności.	X	X
Ryzyko związane z rezygnacjami z umów - ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników rezygnacji z umów, zamykania, odnawiania i wykupów polis lub zmienności tych współczynników.	X	X
Ryzyko katastroficzne - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze znacznej niepewności założeń dotyczących wyceny i tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, związanych z ekstremalnymi lub wyjątkowymi zdarzeniami.	X	X
Ryzyko składki - możliwość nieodpowiedniego oszacowania stawek taryfowych i możliwości odchylenia przypisu składek od oczekiwanego poziomu, wynikające ze zmienności w zakresie występowania, częstości i skali ubezpieczanych zdarzeń.	X	nd.
Ryzyko rezerw - możliwość nieodpowiedniego oszacowania poziomu rezerw techniczno - ubezpieczeniowych, jak również możliwości fluktuacji faktycznych szkód wokół ich średniej statystycznej ze względu na stochastyczną naturę przyszłych wypłat odszkodowań.	X	nd.
Ryzyko rewizji wysokości rent - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników korygujących stosowanych do rent, tendencji tych współczynników lub ich zmienności, w związku ze zmianami otoczenia prawnego lub stanu zdrowia ubezpieczonej osoby.	X	nd.
Ryzyko śmiertelności - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian poziomu, współczynnika umieralności, tendencji współczynnika umieralności lub jego zmienności, w przypadku gdy wzrost współczynnika umieralności prowadzi do zwiększenia wartości zobowiązań ubezpieczeniowych.	nd.	X
Ryzyko zachorowalności (niezdolności do pracy) - możliwość straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników niezdolności do pracy, chorobowości i zachorowalności, tendencji tych współczynników lub ich zmienności.	nd.	X

Grupa PZU zarządza ryzykiem aktuarialnym między innymi poprzez:

- kalkulację i monitorowanie adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- strategię taryfową oraz monitorowanie adekwatności składki;
- *underwriting*;
- reasekurację.

Kalkulacja i monitoring adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Grupa PZU zarządza ryzykiem adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych poprzez stosowanie odpowiedniej metodyki ich obliczania i kontrolę procesów związanych z ustalaniem rezerw. Polityka tworzenia rezerw opiera się na:

- ostrożnościowym podejściu do określania wielkości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- zasadzie ciągłości, polegającej na niezmienności metodyki tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych o ile tylko nie wystąpią istotne okoliczności uzasadniające dokonanie zmian.

W przypadku ubezpieczeń majątkowych i osobowych poziom rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oceniany jest raz w miesiącu i w określonych okolicznościach (dokonanie wypłaty, pozyskanie nowych informacji od likwidatorów lub prawników)

aktualizuje się ich wysokość. Do analizy rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykorzystuje się zestawienia ich rozwoju oraz wypłat w kolejnych latach. Wynikiem tej analizy jest ocena dokładności stosowanych metod aktuarialnych.

W przypadku ubezpieczeń na życie głównymi źródłami danych przy szacowaniu oczekiwanej częstości występowania świadczeń są statystyki publiczne (tablice trwania życia) publikowane przez wyspecjalizowane jednostki statystyczne oraz analizy danych historycznych z portfeli ubezpieczeniowych. Okresowych analiz statystycznych częstości występowania świadczeń dokonuje się na poziomie grup produktów, poszczególnych portfeli ubezpieczeniowych oraz odpowiednio zdefiniowanych homogenicznych grup ryzyka. Przeprowadzane analizy dają możliwość określenia względnych częstości występowania zdarzeń w stosunku do statystyk publicznych. Stosowanie odpowiednich metod statystycznych pozwala na określenie istotności wyznaczanych statystyk. W miarę potrzeb, stosowane są odpowiednie narzuty bezpieczeństwa przy tworzeniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i wycenie ryzyka.

W Grupie PZU oszacowanie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przeprowadza się pod nadzorem głównych aktuariuszy.

Strategia taryfowa oraz monitoring adekwatności składki

Celem polityki taryfowej jest zagwarantowanie adekwatnego poziomu składki (tj. wystarczającego na pokrycie obecnych i przyszłych zobowiązań, wynikających z zawartych polis oraz wydatków). Równoległe z opracowywaniem taryfy składek lub zmian w taryfach wykonuje się symulacje dotyczące prognozowanego wpływu zmian na wynik w przyszłości. Ponadto regularnie analizuje się adekwatność składek oraz rentowności portfeli dla poszczególnych ubezpieczeń na podstawie m.in. oceny wyniku technicznego produktu za dany okres sprawozdawczy. Częstość analiz zależy od materialności produktu i możliwej fluktuacji wyniku. W przypadku trwale niekorzystnego przebiegu ubezpieczenia podejmuje się działania dla przywrócenia określonego poziomu rentowności, polegające np. na dostosowaniu taryfy składek, zmianie reguł underwritingowych, modyfikacji kontraktów reasekuracyjnych lub na zmianie profilu ubezpieczonego ryzyka poprzez modyfikację ogólnych warunków ubezpieczenia.

Underwriting

W przypadku klientów korporacyjnych obszar underwritingu funkcjonuje niezależnie od obszaru sprzedaży co oznacza, że zasady oceny i akceptacji ryzyka oraz poziomy kompetencyjne kształtowane są w obszarze underwritingu. Proces sprzedaży ubezpieczeń dla klientów korporacyjnych jest poprzedzony analizą i oceną ryzyka realizowaną przez zespoły sprzedażowe, w ramach posiadanych kompetencji. Dla ryzyk niebędących w kompetencjach obszaru sprzedaży, decyzje underwritingowe podejmowane są przez dedykowane do tego celu zespoły underwritingu.

Reasekuracja

Program reasekuracyjny Grupy PZU w ubezpieczeniach majątkowych i pozostałych osobowych pełni funkcję zabezpieczającą jego podstawową działalność, ograniczając ryzyko wystąpienia zjawisk o charakterze katastroficznym, mogących w negatywny sposób wpłynąć na pozycję finansową Grupy PZU. Zadanie to jest realizowane poprzez umowy obligatoryjne wraz z uzupełniającą je reasekuracją fakultatywną.

Grupa PZU ogranicza swoje ryzyko m.in. poprzez:

- nieproporcjonalną umowę nadwyżki szkód chroniącą portfele przed szkodami o charakterze katastroficznym (np. powódź, huragan);
- nieproporcjonalne umowy nadwyżki szkód chroniące między innymi portfele ubezpieczeń majątkowych, technicznych, morskich, transportowych i lotniczych, OC (w tym OC z ubezpieczeń komunikacyjnych) przed skutkami dużych pojedynczych szkód;
- proporcjonalną umowę chroniącą portfel ubezpieczeń finansowych.

Optymalizacja programu reasekuracyjnego w zakresie ochrony przed szkodami o charakterze katastroficznym bazuje na wynikach wewnętrznych analiz oraz wykorzystuje modele firm zewnętrznych.

7.5.2.1. Stopień narażenia na ryzyko aktuarialne - ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Podstawowe wskaźniki kosztów w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia – 31 grudnia 2020	1 stycznia – 31 grudnia 2019
Wskaźnik wydatków	26,27%	25,80%
Wskaźnik szkodowości na udziale własnym	61,31%	62,10%
Wskaźnik zatrzymania składki przez reasekuratora	6,78%	6,53%
Wskaźnik mieszany	87,58%	87,90%

Wskaźnik wydatków to stosunek sumy kosztów akwizycji, kosztów administracyjnych oraz prowizji reasekuracyjnych i udziału w zyskach reasekuratorów do składek zarobionych netto.

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym to stosunek odszkodowań oraz zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto do składek zarobionych netto.

Wskaźnik zatrzymania składki przez reasekuratora to procentowy udział reasekuratora w składkach ubezpieczeniowych przypisanych brutto.

Wskaźnik mieszany to stosunek sumy kosztów akwizycji, kosztów administracyjnych, prowizji reasekuracyjnych i udziału w zyskach reasekuratorów, odszkodowań oraz zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych netto do składek zarobionych netto.

Poniższe tabele prezentują rozwój rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz wypłaty w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Rozwój szkód w ubezpieczeniach bezpośrednich majątkowych i osobowych brutto (wg okresu sprawozdawczego)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rezerwa na koniec okresu sprawozdawczego	9 870	10 989	11 783	13 312	13 163	13 181	13 990	14 975	15 627	16 540
Rezerwa oraz łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego):										
- wyliczone 1 rok później	10 298	11 286	12 241	13 032	12 908	13 353	14 251	14 929	15 833	
- wyliczone 2 lata później	10 753	11 958	12 180	12 719	12 922	13 500	14 281	15 008		
- wyliczone 3 lata później	11 590	11 973	12 080	12 822	13 135	13 518	14 438			
- wyliczone 4 lata później	11 738	11 910	12 172	13 089	13 183	13 686				
- wyliczone 5 lat później	11 702	12 067	12 439	13 172	13 353					
- wyliczone 6 lat później	11 871	12 340	12 536	13 356						
- wyliczone 7 lat później	12 184	12 421	12 713							
- wyliczone 8 lat później	12 282	12 598								
- wyliczone 9 lat później	12 442									
Suma rezerwy oraz łącznych wypłat odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	12 442	12 598	12 713	13 356	13 353	13 686	14 438	15 008	15 833	
Łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	7 584	7 422	7 130	7 119	6 512	5 986	5 463	4 435	2 843	
Rezerwa wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	4 858	5 176	5 583	6 237	6 841	7 700	8 975	10 573	12 990	
Różnica pomiędzy rezerwą na koniec pierwszego roku a rezerwą oszacowaną na koniec okresu sprawozdawczego (ang. <i>run-off result</i>)	(2 572)	(1 609)	(930)	(44)	(190)	(505)	(448)	(33)	(206)	
Powyższa różnica jako procent rezerwy na koniec pierwszego roku	-26%	-15%	-8%	0%	-1%	-4%	-3%	0%	-1%	

Rozwój szkód w ubezpieczeniach bezpośrednich majątkowych i osobowych na udziale własnym (wg okresu sprawozdawczego)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rezerwa na koniec okresu sprawozdawczego	9 305	10 413	11 453	12 814	12 653	12 559	12 880	13 484	13 933	14 545
Rezerwa oraz łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego):										
- wyliczone 1 rok później	9 731	10 722	11 787	12 525	12 355	12 576	13 066	13 362	13 952	
- wyliczone 2 lata później	10 185	11 282	11 704	12 201	12 278	12 664	13 005	13 393		
- wyliczone 3 lata później	10 947	11 278	11 599	12 224	12 473	12 615	13 112			
- wyliczone 4 lata później	11 071	11 215	11 642	12 481	12 463	12 758				
- wyliczone 5 lat później	11 047	11 326	11 891	12 515	12 623					
- wyliczone 6 lat później	11 167	11 581	11 938	12 689						
- wyliczone 7 lat później	11 449	11 624	12 109							
- wyliczone 8 lat później	11 512	11 794								
- wyliczone 9 lat później	11 664									
Suma rezerwy oraz łącznych wypłat odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	11 664	11 794	12 109	12 689	12 623	12 758	13 112	13 393	13 952	
Łączne wypłaty odszkodowań (od zakończenia pierwszego okresu sprawozdawczego do końca bieżącego okresu sprawozdawczego z pominięciem wypłat dokonanych przed końcem pierwszego okresu sprawozdawczego)	7 030	6 892	6 852	6 789	6 170	5 547	4 856	3 650	2 396	
Rezerwa wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	4 634	4 902	5 257	5 900	6 453	7 211	8 256	9 743	11 556	
Różnica pomiędzy rezerwą na koniec pierwszego roku a rezerwą oszacowaną na koniec okresu sprawozdawczego (ang. <i>run-off result</i>)	(2 359)	(1 381)	(656)	125	30	(199)	(232)	91	(19)	
Powyższa różnica jako procent rezerwy na koniec pierwszego roku	-25%	-13%	-6%	1%	0%	-2%	-2%	1%	0%	

Główną część portfela Grupy PZU stanowią ubezpieczenia komunikacyjne – autocasco oraz OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Oba rodzaje ubezpieczeń zawierane są na ogół na rok, w trakcie którego szkoda musi zaistnieć, aby została wypłacona. W przypadku ubezpieczenia autocasco czas na zgłoszenie szkody jest krótki i nie jest źródłem niepewności. Inaczej jest w przypadku ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, gdzie czas na zgłoszenie szkody może wynosić aż 30 lat. Wysokość szkód majątkowych jest w szczególności wrażliwa na ilość zgłaszanych roszczeń sądowych oraz zapadające w poszczególnych sprawach wyroki sądowe. W przypadku umów ubezpieczeń OC pojawiają się nowe typy szkód oraz dodatkowe roszczenia ujawniane ze znacznym opóźnieniem, co istotnie komplikuje proces szacowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Koncentracja ryzyka w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

W ramach ryzyka aktuarialnego, Grupa PZU identyfikuje ryzyko koncentracji w odniesieniu do możliwych szkód spowodowanych przez zdarzenia katastroficzne, w szczególności takich jak powódzie i huragany. Poniższa tabela przedstawia sumy ubezpieczeń w zadanych przedziałach w podziale na poszczególne województwa (dla działalności na terenie Polski) oraz kraje (dla działalności zagranicznej). W kontekście ekspozycji na ryzyko powodzi i huraganu, system zarządzania ryzykiem funkcjonujący w Grupie PZU zapewnia jej cykliczny monitoring, a stosowany program reasekuracji pozwala na istotną redukcję wielkości potencjalnej szkody katastroficznej na udziale własnym.

Narażenie na szkody katastroficzne w ubezpieczeniach majątkowych	Suma ubezpieczenia (w mln zł) 31 grudnia 2020							Suma ubezpieczenia (w mln zł) 31 grudnia 2019						
	0-0,2	0,2-0,5	0,5-2	2-10	10-50	pow. 50	Suma	0-0,2	0,2-0,5	0,5-2	2-10	10-50	pow. 50	Suma
dolnośląskie	0,9%	1,3%	1,2%	0,5%	0,4%	1,7%	6,0%	1,1%	1,5%	1,2%	0,6%	0,4%	2,1%	6,9%
kujawsko - pomorskie	0,5%	0,6%	0,5%	0,3%	0,3%	1,1%	3,3%	0,6%	0,7%	0,5%	0,4%	0,3%	1,4%	3,9%
lubelskie	0,5%	0,6%	0,2%	0,1%	0,1%	1,6%	3,1%	0,6%	0,6%	0,3%	0,2%	0,1%	1,8%	3,6%
lubuskie	0,2%	0,3%	0,2%	0,1%	0,1%	0,5%	1,4%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,1%	0,4%	1,5%
łódzkie	0,6%	0,9%	0,6%	0,3%	0,2%	5,3%	7,9%	0,7%	1,0%	0,7%	0,3%	0,3%	4,9%	7,9%
małopolskie	0,7%	1,4%	0,8%	0,4%	0,4%	1,4%	5,1%	0,8%	1,6%	0,9%	0,5%	0,4%	1,7%	5,9%
mazowieckie	1,5%	2,4%	2,0%	0,8%	0,9%	9,4%	17,0%	1,7%	2,5%	2,1%	0,9%	1,0%	9,6%	17,8%
opolskie	0,2%	0,4%	0,3%	0,1%	0,1%	1,4%	2,5%	0,3%	0,4%	0,3%	0,1%	0,1%	1,2%	2,4%
podkarpackie	0,5%	0,8%	0,3%	0,2%	0,2%	1,3%	3,3%	0,6%	0,8%	0,3%	0,2%	0,2%	0,8%	2,9%
podlaskie	0,3%	0,4%	0,3%	0,1%	0,2%	0,5%	1,8%	0,3%	0,4%	0,3%	0,2%	0,1%	0,3%	1,6%
pomorskie	0,5%	0,9%	0,8%	0,4%	0,5%	6,0%	9,1%	0,6%	0,9%	0,8%	0,5%	0,5%	3,8%	7,1%
śląskie	1,0%	1,4%	0,9%	0,5%	0,3%	4,3%	8,4%	1,2%	1,5%	0,9%	0,5%	0,3%	3,3%	7,7%
świętokrzyskie	0,3%	0,4%	0,2%	0,1%	0,1%	1,1%	2,2%	0,4%	0,5%	0,2%	0,1%	0,1%	0,8%	2,1%
warmińsko-mazurskie	0,3%	0,4%	0,3%	0,2%	0,1%	1,2%	2,5%	0,4%	0,4%	0,3%	0,2%	0,1%	0,6%	2,0%
wielkopolskie	1,0%	1,6%	1,2%	0,6%	0,5%	2,0%	6,9%	1,1%	1,6%	1,3%	0,7%	0,6%	3,0%	8,3%
zachodnio-pomorskie	0,3%	0,4%	0,4%	0,3%	0,3%	5,2%	6,9%	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	2,8%	4,7%
Litwa i Estonia	0,6%	1,7%	2,5%	0,8%	1,0%	2,1%	8,7%	0,8%	1,8%	2,5%	0,9%	1,2%	2,2%	9,4%
Łotwa	0,1%	0,6%	0,8%	0,4%	0,4%	0,5%	2,8%	0,1%	0,6%	0,8%	0,4%	0,4%	0,8%	3,1%
Ukraina	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,5%	0,7%	0,1%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,6%	1,0%
Norwegia	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
Razem	10,0%	16,5%	13,5%	6,3%	6,2%	47,5%	100,0%	12,0%	17,5%	14,1%	7,4%	6,7%	42,3%	100,0%

Skapitalizowana wartość rent

Poniższe wyniki nie uwzględniają wpływu zmian wyceny lokat uwzględnianych przy wyliczaniu wartości rezerwy.

Wpływ zmiany założeń dla rezerwy na skapitalizowaną wartość rent w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych na wynik finansowy netto i kapitały własne	31 grudnia 2020		31 grudnia 2019	
	Brutto	na udziale własnym	brutto	na udziale własnym
Stopa techniczna – podwyższenie o 0,5 p.p.	457	427	441	416
Stopa techniczna – obniżenie o 1,0 p.p.	(1 180)	(1 104)	(1 141)	(1 080)
Śmiertelność 110% założonej	134	129	134	128
Śmiertelność 90% założonej	(151)	(143)	(149)	(143)

7.5.2.2. Stopień narażenia na ryzyko ubezpieczeniowe - ubezpieczenia na życie

Grupa PZU nie zaprezentowała informacji dotyczących rozwoju szkód w ubezpieczeniach na życie, ze względu na fakt, że niepewność kwot i okresu wypłaty odszkodowań zwykle ustępuje w ciągu jednego roku.

Koncentracja ryzyka związana jest z koncentracją umów lub sum ubezpieczenia. W przypadku tradycyjnych ubezpieczeń indywidualnych, gdzie ryzyko koncentracji związane jest z możliwością wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego lub z potencjalną wysokością wypłat z tytułu pojedynczego zdarzenia, ryzyko ocenia się w sposób indywidualny. Ocena obejmuje zarówno ryzyko medyczne, jak też – w uzasadnionych przypadkach – finansowe. Dzięki temu dokonywana jest selekcja ryzyk (ocena osoby przystępującej do umowy ubezpieczenia) oraz określenie maksymalnego poziomu akceptowalnego ryzyka.

W ubezpieczeniach grupowych wystąpienie ryzyka koncentracji jest ograniczone poprzez wielkość portfela umów. Pozwala to zmniejszyć poziom zaburzeń wynikających z losowości przebiegów ubezpieczeń. Ponadto istotnym czynnikiem zmniejszającym ryzyko związane z koncentracją jest forma umowy zbiorowej, w ramach której wszyscy członkowie grupy mają tę samą sumę ubezpieczenia oraz zakres gwarantowanej ochrony. Tym samym zjawisko koncentracji niektórych ryzyk w ramach portfela umów nie występuje.

W przypadku umów ubezpieczeń grupowych, gdzie dopuszcza się możliwość kształtowania zakresu ochrony ubezpieczeniowej na poziomie poszczególnych umów grupowych, stosowana jest uproszczona ocena ryzyka. Prowadzi się ją na podstawie informacji o branży zawodowej danego zakładu pracy przy założeniu odpowiednich limitów uczestnictwa osób ubezpieczonych w stosunku do osób zatrudnionych w zakładzie pracy. Stosowane w tych przypadkach składki ubezpieczeniowe i odpowiednie narzuty wynikają z prowadzonych analiz statystycznych częstości występowania świadczeń na poziomie zdefiniowanych homogenicznych grup ryzyka, z uwzględnieniem względnych częstości występowania zdarzeń w stosunku do statystyk publicznych.

Należy również zaznaczyć, że dla większości umów wielkość świadczenia jest ściśle zdefiniowana w umowie ubezpieczenia. W porównaniu do typowych umów ubezpieczeń majątkowych i osobowych zmniejsza się ryzyko koncentracji, polegające na stosunkowo rzadkim występowaniu pojedynczych zdarzeń o znacznej wysokości wypłat.

Ubezpieczenia rentowe w ubezpieczeniach na życie

Wpływ zmiany założeń dla rezerw w ubezpieczeniach rentowych w ubezpieczeniach na życie na wynik finansowy netto i kapitały własne	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Stopa techniczna - obniżenie o 1,0 p.p.	(20)	(22)
Śmiertelność 90% założonej	(9)	(10)

Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń rentowych

Wpływ zmiany założeń dla rezerw w ubezpieczeniach na życie z wyłączeniem rezerw w ubezpieczeniach rentowych na wynik finansowy netto i kapitały własne	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Stopa techniczna - obniżenie o 1,0 p.p.	(2 491)	(1 976)
Śmiertelność 110% założonej	(896)	(850)
Zachorowalność i wypadkowość - 110% założonej	(205)	(138)

Wpływ rezygnacji klientów w ubezpieczeniach na życie

W wyliczeniach matematycznych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie nie uwzględnia się ryzyka rezygnacji ubezpieczonych. Poniżej zaprezentowano wpływ hipotetycznej rezygnacji 10% wszystkich klientów w ubezpieczeniach na życie.

Pozycja sprawozdania finansowego	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	2 213	2 186
Odszkodowania i świadczenia wypłacone	(860)	(835)
Zmiana stanu odroczonej kosztów akwizycji	(11)	(12)
Wynik finansowy brutto	1 342	1 339
Wynik finansowy netto i kapitały własne	1 087	1 085

7.5.3. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów, *spreadu* kredytowego, wartości zobowiązań i instrumentów finansowych.

Ryzyko rynkowe w Grupie PZU obejmuje:

- **ryzyko cen akcji** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych cen akcji lub wahań zmienności rynkowych cen akcji;
- **ryzyko cen udziałów i akcji nienotowanych** – możliwość poniesienia straty na skutek zmian wycen akcji nienotowanych i udziałów;
- **ryzyko cen nieruchomości** – możliwość poniesienia straty na skutek zmian wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych cen nieruchomości lub wahań zmienności rynkowych cen nieruchomości;
- **ryzyko cen towarów** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych cen towarów lub wahań zmienności rynkowych cen towarów;
- **ryzyko inflacji** – możliwość poniesienia straty związana z poziomem realizowanej inflacji, w szczególności inflacji cen towarów i usług, a także oczekiwań dotyczących przyszłego poziomu inflacji, mających wpływ na wycenę aktywów i zobowiązań;
- **ryzyko płynności** – ryzyko niemożności zrealizowania lokat i innych aktywów bez wpływu na ich rynkowe ceny w celu uregulowania swoich zobowiązań finansowych w momencie, gdy stają się one wymagalne;
- **ryzyko stopy procentowej** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości instrumentów finansowych lub innych aktywów oraz zmiany wartości bieżącej prognozowanych przepływów ze zobowiązań w wyniku zmian w strukturze terminowej rynkowych stóp procentowych lub wahań zmienności rynkowych stóp procentowych wolnych od ryzyka;
- **ryzyko bazowe** – możliwość poniesienia straty na skutek zmiany wartości instrumentów finansowych lub aktywów oraz zmiany wartości bieżącej prognozowanych przepływów ze zobowiązań, w wyniku zmian w strukturze terminowej *spreadów* rynkowych stóp procentowych względem stóp wolnych od ryzyka lub wahań zmienności tych *spreadów* – z wyłączeniem *spreadów* kredytowych;

- **ryzyko walutowe** – możliwość poniesienia straty na skutek zmian wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych w wyniku zmian kursów wymiany walut lub wahań zmienności kursów wymiany walut;
- **ryzyko spreadu kredytowego** – możliwość poniesienia straty z tytułu zmiany wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych spowodowanych zmianą poziomu *spreadów* kredytowych w odniesieniu do struktury terminowej stóp procentowych dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub wahań ich zmienności;
- **ryzyko koncentracji** – możliwość poniesienia straty wynikającej z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczego emitenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych emitentów.

Ryzyko koncentracji aktywów oraz ryzyko *spreadu* kredytowego jest traktowane jako integralna część ryzyka rynkowego przy pomiarze ryzyka na potrzeby profilu ryzyka, tolerancji na ryzyko i raportowaniu wskaźników ryzyka rynkowego. Jednak proces zarządzania tymi ryzykami ma odmienną specyfikę niż proces zarządzania pozostałymi podkategoriami ryzyka rynkowego i został opisany w punkcie 7.5.1.1 wraz z procesem zarządzania ryzykiem niewypłacalności kontrahenta.

Ryzyko rynkowe w Grupie PZU pochodzi z trzech głównych źródeł:

- działalności związanej z dopasowaniem aktywów do zobowiązań (portfel ALM);
- działalności związanej z aktywną alokacją, tj. wyznaczaniem optymalnej średnioterminowej struktury aktywów (portfele AA);
- działalności bankowej w Pekao i Alior Banku – generującej istotne narażenie na ryzyko stopy procentowej.

Działalność inwestycyjną w spółkach Grupy PZU reguluje szereg dokumentów zatwierdzonych przez rady nadzorcze, zarządy i dedykowane komitety.

Jednostki ds. ryzyka współuczestniczą w identyfikacji ryzyka, dokonują ich pomiaru oraz monitorują i raportują o tych ryzykach. Ryzyko rynkowe mierzy się przy wykorzystaniu modelu kalkulacji kapitału ekonomicznego ryzyka rynkowego w oparciu o metodę wartości zagrożonej (VaR, ang. *Value at Risk*) lub formuły standardowej zgodnie z zasadami zdefiniowanymi przez dyrektywę Wypłacalność II. W celu efektywnego zarządzania ryzykiem rynkowym ustala się limity w postaci kwoty kapitału alokowanego na dane ryzyko rynkowe, jak również limity na poszczególne czynniki ryzyka rynkowego.

W Pekao funkcjonuje system zarządzania ryzykiem rynkowym, stanowiący strukturalno-organizacyjne i metodologiczne ramy, mające na celu utrzymanie struktury bilansu i pozycji pozabilansowych w zgodzie z zakładanymi celami strategicznymi. Proces zarządzania ryzykiem rynkowym oraz procedury go regulujące uwzględniają podział na księgę handlową i bankową.

Zarządzając ryzykiem rynkowym księgi handlowej Pekao dąży do optymalizowania wyników finansowych oraz zapewnienia maksymalnie wysokiej jakości obsługi klientów banku w zakresie dostępu do rynku (*market making*) pozostając w ramach limitów zatwierdzonych przez zarząd i radę nadzorczą.

Zarządzając ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej Pekao kieruje się celem zabezpieczenia wartości ekonomicznej kapitału oraz realizacji założonego wyniku odsetkowego w ramach przyjętych limitów.

W Alior Banku ekspozycja na ryzyko rynkowe i płynności jest ograniczana przez system limitów, okresowo aktualizowanych, wprowadzanych uchwałą rady nadzorczej lub zarządu, obejmujących wszystkie miary ryzyka. W Alior Banku funkcjonują trzy rodzaje limitów, różniące się zakresem oraz sposobem funkcjonowania – limity podstawowe, uzupełniające, limity stress-test. Zarządzanie ryzykiem rynkowym skupia się na ograniczaniu potencjalnych niekorzystnych zmian wartości ekonomicznej kapitału oraz optymalizowaniu wyniku finansowego.

Ekspozycja na ryzyko rynkowe

Wartość bilansowa	Nota	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019			Razem	Razem
		Aktywa na ryzyko Grupy	Aktywa na ryzyko klienta	Razem	Aktywa na ryzyko Grupy	Aktywa na ryzyko klienta	Razem		
			w tym aktywa banków			w tym aktywa banków			
Aktywa finansowe i środki pieniężne narażone na ryzyko stopy procentowej		343 532	298 283	1 221	344 753	309 124	267 846	1 167	310 291
Dłużne papiery wartościowe o stałym oprocentowaniu	36	99 459	64 231	1 142	100 601	62 965	32 858	1 101	64 066
Dłużne papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu	36	24 436	22 633	43	24 479	31 144	29 494	15	31 159
Należności od klientów z tytułu kredytów	34	197 288	197 288	-	197 288	194 868	194 868	-	194 868
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	36	919	516	33	952	1 405	599	49	1 454
Pożyczki	36	3 384	-	-	3 384	4 490	-	-	4 490
Środki pieniężne	39	7 936	7 040	3	7 939	7 786	6 759	2	7 788
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	36	4 657	1 127	-	4 657	4 064	897	-	4 064
Instrumenty pochodne	35	5 453	5 448	-	5 453	2 402	2 371	-	2 402
Aktywa finansowe narażone na inne ryzyko cenowe		2 676	1 486	5 059	7 735	2 163	1 079	4 725	6 888
Instrumenty kapitałowe	36	1 818	636	5 031	6 849	1 501	486	4 682	6 183
Instrumenty pochodne	35	858	850	28	886	662	593	43	705
Razem		346 208	299 769	6 280	352 488	311 287	268 925	5 892	317 179

W tabeli poniżej zaprezentowano aktywa finansowe banków oraz na ryzyko klienta wg miejsca ujęcia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

Aktywa finansowe banków oraz aktywa finansowe na ryzyko klienta	Nota	31 grudnia 2020		31 grudnia 2019	
		Pekao i Alior Bank	Aktywa finansowe na ryzyko klienta	Pekao i Alior Bank	Aktywa finansowe na ryzyko klienta
Należności od klientów z tytułu kredytów	34	197 288	-	194 868	-
Pochodne instrumenty finansowe		6 298	28	2 964	43
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe		89 143	6 249	64 334	5 847
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie		37 321	33	21 130	49
Dłużne papiery wartościowe		35 678	-	19 634	-
Rządowe		29 806	-	13 944	-
Krajowe		29 806	-	13 944	-
Oprocentowanie stałe		26 965	-	11 094	-
Oprocentowanie zmienne		2 841	-	2 850	-
Pozostałe		5 872	-	5 690	-
Oprocentowanie stałe		2 128	-	797	-
Oprocentowanie zmienne		3 744	-	4 893	-
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży		1 127	-	897	-
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych		516	33	599	49

Aktywa finansowe banków oraz aktywa finansowe na ryzyko klienta	Nota	31 grudnia 2020		31 grudnia 2019	
		Pekao i Alior Bank	Aktywa finansowe na ryzyko klienta	Pekao i Alior Bank	Aktywa finansowe na ryzyko klienta
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		50 131	-	41 605	-
Instrumenty kapitałowe		396	-	276	-
Dłużne papiery wartościowe		49 735	-	41 329	-
Rządowe		37 248	-	26 960	-
Krajowe		37 248	-	26 960	-
Oprocentowanie stałe		29 254	-	14 525	-
Oprocentowanie zmienne		7 994	-	12 435	-
Pozostałe		12 487	-	14 369	-
Oprocentowanie stałe		4 764	-	6 186	-
Oprocentowanie zmienne		7 723	-	8 183	-
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy		1 691	6 216	1 599	5 798
Instrumenty kapitałowe		232	376	181	378
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne		8	4 655	29	4 304
Dłużne papiery wartościowe		1 451	1 185	1 389	1 116
Rządowe		1 415	1 145	1 226	1 101
Krajowe		1 415	1 139	1 226	1 096
Oprocentowanie stałe		1 117	1 136	247	1 096
Oprocentowanie zmienne		298	3	979	-
Zagraniczne		-	6	-	5
Oprocentowanie stałe		-	6	-	5
Pozostałe		36	40	163	15
Oprocentowanie stałe		3	-	9	-
Oprocentowanie zmienne		33	40	154	15
Środki pieniężne		7 040	3	6 759	2
Aktywa finansowe banków oraz aktywa finansowe na ryzyko klienta, razem		299 769	6 280	268 925	5 892

W ramach swojej działalności lokacyjnej Grupa PZU wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe jako narzędzia zmniejszania ryzyka (z użyciem rachunkowości zabezpieczeń lub bez niej) oraz ułatwiające efektywne zarządzanie portfelem inwestycyjnym.

Zaangażowanie Grupy PZU w instrumenty pochodne zaprezentowano w punkcie 35.

Zaangażowanie w dłużne papiery emitowane przez rządy inne niż RP

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy inne niż RP	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Litwa	910	756
Rumunia	221	134
Chorwacja	173	132
Łotwa	169	149
Węgry	144	57
Ukraina	132	130
Indonezja	129	86
Kolumbia	104	83
Rosja	100	70
Bułgaria	90	74
Brazylia	83	80
Panama	78	74
Meksyk	68	18
Kazachstan	62	41
Peru	58	46
Arabia Saudyjska	57	27
Republika Południowej Afryki	55	52
Urugwaj	55	50
Dominikana	53	56
Pozostałe	328 ¹⁾	328 ²⁾
Razem	3 069	2 443

¹⁾ Pozycja Pozostałe obejmuje obligacje 41 krajów, wobec których jednostkowe zaangażowanie bilansowe nie przekracza równowartości 50 mln zł.

²⁾ Pozycja Pozostałe obejmuje obligacje 40 krajów.

Zaangażowanie w dłużne papiery emitowane przez korporacje oraz jednostki samorządu terytorialnego

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez korporacje, jednostki samorządu terytorialnego oraz Narodowy Bank Polski	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Banki zagraniczne	7 069	4 717
Samorządy krajowe	5 859	6 199
Narodowy Bank Polski	2 275	4 815
Spółki Indeksu WIG - Energia	1 732	2 375
Spółki sektora energetyczno-paliwowego (w tym: Spółki Indeksu WIG - Paliwa)	1 324	651
Usługi finansowe i ubezpieczeniowe	793	761
Transport i gospodarka magazynowa	603	615
Spółki Indeksu WIG - Banki	555	558
Przetwórstwo przemysłowe	482	1 163
Budownictwo i obsługa rynku nieruchomości	481	479
Usługi komunalne	382	410
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (w tym: WIG hotele i restauracje)	365	315
Informacja i telekomunikacja (w tym: WIG Telekomunikacja)	307	201
Górnictwo i wydobywanie (w tym: spółki indeksu WIG - Górnictwo)	252	353
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	184	410
Pozostałe	92	147
Razem	22 755	24 169

7.5.3.1. Ryzyko stopy procentowej

W tabeli poniżej zaprezentowano test wrażliwości portfela instrumentów finansowych, dla których ryzyko ponosi Grupa PZU (z wyjątkiem należności od klientów z tytułu kredytów i zobowiązań z tytułu depozytów).

Zmiana wartości portfela w wyniku zmiany krzywej dochodowości o +/- 100 p.b. wg waluty instrumentu	31 grudnia 2020		31 grudnia 2019	
	spadek	wzrost	spadek	wzrost
polski złoty	3 307	(3 163)	2 090	(1 982)
euro	34	(30)	16	(16)
dolar amerykański	183	(163)	127	(111)
pozostałe	(9)	8	(9)	8
Razem	3 515	(3 348)	2 224	(2 101)

Powyższe testy wrażliwości nie zawierają wpływu zmian stóp procentowych dla rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i zobowiązań z tytułu kontraktów inwestycyjnych. Analizę wpływu zmiany stopy technicznej na wycenę umów ubezpieczeniowych zaprezentowano w punktach 7.5.2.1 i 7.5.2.2.

Istotny wpływ na poziom ekspozycji na ryzyko stopy procentowej i na wielkość realizowanego wyniku odsetkowego, za rok 2020, miały cykl znaczących obniżek stóp procentowych NBP oraz zwiększenie płynności sektora bankowego, będące reakcją na rozwijającą się pandemię COVID-19. W celu zabezpieczenia rachunków bieżących oraz ochrony wyniku odsetkowego Grupa PZU kontynuowała realizację strategii hedgingowej poprzez zawieranie transakcji IRS oraz zakup obligacji stałokuponowych.

W związku z uwzględnieniem występujących obecnie poziomów stóp procentowych w procesach biznesowych, w krótkim horyzoncie ryzyko związane z niskimi stopami procentowymi w segmencie ubezpieczeniowym Grupy PZU nie jest uznawane za istotne. Ryzyko jest na bieżąco monitorowane i analizowane pod kątem właściwego dostosowania struktury portfela lokat.

W poniższej tabeli przedstawiono kształtowanie się poziomu kontraktowej wrażliwości dochodu odsetkowego (NII) na zmianę stóp procentowych o 100 p.b. oraz wrażliwości wartości ekonomicznej kapitału (EVE) banków Grupy PZU na zmianę stóp procentowych o 200 p.b. Miara (NII) jest wykorzystywana w zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej do ograniczenia zmienności dochodu odsetkowego. Przez EVE rozumie się bieżącą wartość przyszłych przepływów pieniężnych, które będą wygenerowane przez aktywa jednostki, pomniejszoną o bieżącą wartość przyszłych przepływów pieniężnych koniecznych do uregulowania zobowiązań tej jednostki. W obu analizach zakładana jest natychmiastowa zmiana stóp rynkowych. Oprocentowanie produktów bankowych zmienia się zgodnie z zapisami umownymi, przy czym w przypadku kontraktowej wrażliwości NII, dla depozytów od klientów detalicznych, uwzględnia się ograniczenie spadku stóp minimalnie do zera, lecz nie do wartości ujemnych, zaś dla wrażliwości EVE zerowe ograniczenie spadku oprocentowania obowiązuje dla wszystkich pasywów. Ponadto dla wrażliwości EVE dla depozytów bieżących w złotych polskich stosowany jest model urealnijający profil ich przeszacowania.

Podmiot	Miara	31 grudnia 2020		31 grudnia 2019	
		spadek	wzrost	spadek	wzrost
Grupa Pekao	NII	-6,31%	1,99%	-6,98%	4,08%
	EVE	2,76%	-7,10%	1,61%	-3,04%
Grupa Alior Banku	NII	-13,09%	1,84%	-9,30% ¹⁾	3,14%
	EVE	-0,14%	-1,03%	-1,70%	1,35%

¹⁾ ze względu na przebudowę apetytu na ryzyko stopy procentowej we wrześniu 2020 dane sprawozdane do porównywalności

7.5.3.2. Ryzyko walutowe

Ekspozycja na ryzyko walutowe

Aktywa wg walut	31 grudnia 2020					31 grudnia 2019				
	PLN	EUR	USD	Pozosta- -te	Razem	PLN	EUR	USD	Pozosta- -te	Razem
Należności od klientów z tytułu kredytów	163 264	28 498	1 617	3 909 ¹⁾	197 288	163 827	25 914	1 423	3 704 ²⁾	194 868
Pochodne instrumenty finansowe	5 796	374	165	4	6 339	2 626	368	110	3	3 107
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	123 250	7 243	9 374	1 055	140 922	97 050	7 427	5 748	1 191	111 416
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	65 120	1 271	205	268	66 864	43 587	1 643	278	430	45 938
Dłużne papiery wartościowe	57 056	695	5	115	57 871	34 837	969	1	123	35 930
Rządowe	50 374	138	5	115	50 632	28 975	88	1	123	29 187
Pozostałe	6 682	557	-	-	7 239	5 862	881	-	-	6 743
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	4 657	-	-	-	4 657	4 064	-	-	-	4 064
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	576	183	40	153	952	885	175	87	307	1 454
Pożyczki	2 831	393	160	-	3 384	3 801	499	190	-	4 490
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	49 915	5 189	8 417	727	64 248	44 523	5 006	4 965	717	55 211
Instrumenty kapitałowe	569	36	-	-	605	504	14	-	-	518
Dłużne papiery wartościowe	49 346	5 153	8 417	727	63 643	44 019	4 992	4 965	717	54 693
Rządowe	38 884	3 749	5 617	-	48 250	30 774	3 600	3 099	3	37 476
Pozostałe	10 462	1 404	2 800	727	15 393	13 245	1 392	1 866	714	17 217
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	8 215	783	752	60	9 810	8 940	778	505	44	10 267
Instrumenty kapitałowe	701	15	207	23	946	567	140	114	24	845
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	4 200	730	341	27	5 298	3 954	604	243	19	4 820
Dłużne papiery wartościowe	3 314	38	204	10	3 566	4 419	34	148	1	4 602
Rządowe	3 240	25	168	10	3 443	4 250	19	123	1	4 393
Pozostałe	74	13	36	-	123	169	15	25	-	209
Należności	5 044	1 006	102	94	6 246	4 125	1 404	110	98	5 737
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	3 654	1 810	1 290	1 185 ³⁾	7 939	4 973	1 542	482	791 ⁴⁾	7 788
Aktywa, razem	301 008	38 931	12 548	6 247	358 734	272 601	36 655	7 873	5 787	322 916

¹⁾ W tym 2 617 mln zł we frankach szwajcarskich i 611 mln zł w funtach brytyjskich.

²⁾ W tym 2 695 mln zł we frankach szwajcarskich i 533 mln zł w funtach brytyjskich.

³⁾ W tym 317 mln zł w funtach brytyjskich, 284 mln zł w koronach norweskich, 186 mln zł we frankach szwajcarskich, 82 mln zł w koronach szwedzkich, 68 mln w lejach rumuńskich oraz 60 mln zł w koronach duńskich.

⁴⁾ W tym 310 mln zł w funtach brytyjskich, 144 mln zł we frankach szwajcarskich, 70 mln zł w koronach norweskich, 56 mln zł w koronach szwedzkich oraz 39 mln zł w koronach duńskich.

Zobowiązania wg walut	31 grudnia 2020					31 grudnia 2019				
	PLN	EUR	USD	Pozos- tałe	Razem	PLN	EUR	USD	Pozos- tałe	Razem
Zobowiązania podporządkowane	6 632	47	-	-	6 679	6 656	44	-	-	6 700
Zobowiązania z tytułu własnych dłużnych papierów wartościowych	7 084	429	19	-	7 532	9 006	229	38	-	9 273
Zobowiązania wobec banków	5 392	4 171	18	170 ¹⁾	9 751	3 120	3 242	19	223 ²⁾	6 604
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	203 273	22 631	12 802	3 269 ³⁾	241 975	182 288	22 150	11 123	3 027 ⁴⁾	218 588
Pochodne instrumenty finansowe	5 528	501	244	8	6 281	2 529	378	106	5	3 018
Inne zobowiązania	10 661	1 266	418	89	12 434	8 902	1 251	347	99	10 599
Zobowiązania wg walut, razem	238 570	29 045	13 501	3 536	284 652	212 501	27 294	11 633	3 354	254 782

¹⁾ W tym 153 mln zł we frankach szwajcarskich.

²⁾ W tym 187 mln zł we frankach szwajcarskich.

³⁾ W tym 1 740 mln zł w funtach brytyjskich, 760 mln zł we frankach szwajcarskich, 236 mln zł w koronach norweskich, 134 mln zł w koronach szwedzkich, 108 mln zł w dolarach kanadyjskich, 64 mln zł w dolarach australijskich, 47 mln zł w rublach rosyjskich, 32 mln zł w lejach rumuńskich, 30 mln zł w koronach czeskich oraz 26 mln zł w jenach japońskich.

⁴⁾ W tym 1 532 mln zł w funtach brytyjskich, 648 mln zł we frankach szwajcarskich, 234 mln zł w koronach norweskich, 147 mln zł w koronach szwedzkich, 86 mln zł w dolarach kanadyjskich, 48 mln zł w koronach czeskich oraz 121 mln zł w jenach japońskich.

W celu zarządzania ryzykiem walutowym Grupa PZU wykorzystuje także instrumenty pochodne, co pozwala m. in. na zajęcie wybranej ekspozycji rynkowej w sposób bardziej efektywny niż instrumenty kasowe.

Kolejna tabela prezentuje test wrażliwości portfela instrumentów finansowych Grupy PZU (z wyjątkiem należności od klientów z tytułu kredytów i zobowiązań z tytułu depozytów), w odniesieniu do instrumentów finansowych, dla których ryzyko ponosi Grupa PZU.

W skład aktywów finansowych narażonych na ryzyko kursów walutowych wchodzi inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe Grupy PZU oraz pochodne instrumenty finansowe denominowane w walutach obcych.

Zmiana wartości portfela w wyniku zmiany kursu walut o +/- 20%	31 grudnia 2020		31 grudnia 2019	
	Spadek	wzrost	spadek	wzrost
EUR	(700)	724	(598)	643
USD	(74)	68	(51)	59
GBP	4	(4)	7	(7)
Pozostałe	(49)	50	(52)	52
Razem	(819)	838	(694)	747

7.5.3.3. Ryzyko cen akcji

Stopień narażenia na ryzyko

Wartość portfela kapitałowych instrumentów finansowych zaprezentowano w punkcie 36.2.

Analiza wrażliwości

W tabeli poniżej przedstawiono test wrażliwości portfela notowanych instrumentów kapitałowych Grupy PZU, dla których ryzyko ponosi Grupa PZU.

Wpływ zmiany wyceny notowanych instrumentów kapitałowych na kapitał własny	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
wzrost wyceny notowanych instrumentów kapitałowych o 20%	122	112
spadek wyceny notowanych instrumentów kapitałowych o 20%	(122)	(112)

7.5.4. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności finansowej to możliwość utraty zdolności do bieżącego regulowania zobowiązań Grupy PZU wobec jej klientów lub kontrahentów. Celem zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zachowanie poziomu płynności umożliwiającego bieżące regulowanie zobowiązań danego podmiotu. Ryzyko płynności jest zarządzane odrębnie dla części ubezpieczeniowej oraz bankowej.

Identyfikacja ryzyka polega na analizie możliwości wystąpienia niekorzystnych zdarzeń, w szczególności:

- niedoboru środków płynnych w stosunku do bieżących potrzeb;
- braku płynności posiadanych instrumentów finansowych;
- strukturalnego niedopasowania zapadalności aktywów do wymagalności zobowiązań.

Pomiar i ocena ryzyka są przeprowadzane poprzez oszacowanie niedoborów środków finansowych na wypłaty zobowiązań. W części ubezpieczeniowej oszacowanie dokonywane jest w następujących ujęciach:

- luk płynnościowych (statycznym, ryzyko płynności finansowej długoterminowej) – poprzez monitorowanie niedopasowania przepływów netto, wynikających z umów ubezpieczenia zawartych do dnia bilansowego i wpływów z tytułu aktywów na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych w poszczególnych okresach, na podstawie projekcji przepływów finansowych sporządzanej na dany dzień;
- potencjalnego niedoboru środków finansowych (ryzyko płynności finansowej średnioterminowej) – poprzez analizę historycznych i spodziewanych przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej;
- stress testowym (ryzyko płynności finansowej średnioterminowej) – poprzez oszacowanie możliwości zbycia w krótkim czasie portfela lokat finansowych na zaspokojenie zobowiązań z tytułu wystąpienia zdarzeń ubezpieczeniowych, w tym o charakterze nadzwyczajnym;
- preliminarzy bieżących (ryzyko płynności finansowej krótkoterminowej) – poprzez monitorowanie zgłoszonego przez jednostki danego podmiotu ubezpieczeniowego z Grupy PZU zapotrzebowania na środki w terminie określonym przez obowiązujące w tym podmiocie regulacje.

W zakresie zarządzania ryzykiem płynności banki w Grupie PZU stosują miary wynikające z regulacji sektorowych, w tym Rekomendacji P wydanej przez KNF.

Do zarządzania płynnością banków w Grupie PZU wykorzystuje się współczynniki płynności dla różnych okresów, w tym do 7 dni, do miesiąca, do 12 oraz powyżej 12 miesięcy.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności banki w Grupie PZU dokonują również analizy profilu zapadalności/wymagalności w dłuższym terminie, zależnej w dużym stopniu od przyjętych założeń w zakresie kształtowania się przyszłych przepływów gotówkowych związanych z pozycjami aktywów i pasywów. Założenia uwzględniają:

- stabilność pasywów o nieokreślonych terminach wymagalności (np. rachunki bieżące, zerwania i odnowienia depozytów, poziom ich koncentracji);
- możliwość skrócenia terminu zapadalności określonych pozycji aktywów (np. kredyty hipoteczne z możliwością wcześniejszej spłaty);
- możliwość zbycia pozycji aktywów (portfel płynnościowy).

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka płynności finansowej polega na analizie wykorzystania wyznaczonych limitów.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie płynności finansowej różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Ograniczeniu ryzyka płynności finansowej służą:

- utrzymywanie środków w wyodrębnionym portfelu płynnościowym, w wysokości zgodnej z limitami wartości tego portfela;
- utrzymywanie odpowiednich środków w walucie obcej w portfelach lokat przeznaczonych na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych wyrażonych w danej walucie obcej;

- postanowienia Umowy o zarządzanie portfelami instrumentów finansowych zawartej pomiędzy TFI PZU oraz PZU dotyczące ograniczenia czasu wycofania środków z portfeli zarządzanych przez TFI PZU do maksymalnie 3 dni po złożeniu zapotrzebowania na środki pieniężne;
- posiadanie otwartych linii kredytowych w bankach lub/i możliwość dokonywania transakcji typu *sell-buy-back* na skarbowych papierach wartościowych, w tym utrzymywanych do terminu wykupu;
- centralizacja zarządzania portfelami/funduszami przez TFI PZU;
- limity wskaźników płynnościowych w bankach należących do Grupy PZU.

W związku z pandemią COVID-19 banki doświadczyły w 2020 roku nadpłynności. Pandemia istotnie zakłóciła dotychczasowy, prosty model transferu przez banki środków z depozytów do kredytowania gospodarki. W bilansach banków obecnie niezakłócony pozostaje napływ depozytów, ale odpływ nie kieruje się głównie na kredytowanie gospodarki, a na zakup papierów skarbowych i gwarantowanych przez Skarb Państwa. Skutkuje to wzrostem w bilansach banków wolumenu papierów dłużnych, co powoduje wzrost płynności. Ograniczenie akcji kredytowej wynika z restrykcyjnej polityki kredytowej samych banków i jednocześnie awersji klientów do zadłużania się w trudno przewidywalnych warunkach. Sytuację płynnościową banków dodatkowo wzmocniła obniżka stopy rezerwy obowiązkowej NBP z 3,5% do 0,5% obowiązująca od końca kwietnia 2020 roku.

Wpływ pandemii COVID-19 na płynność w segmencie ubezpieczeniowym Grupy PZU w 2020 roku należy określić jako niewielki. Obserwowany był wzrost liczby zgonów (wzrost śmiertelności), co mogło wynikać m.in. z utrudnionego dostępu do służby zdrowia oraz powikłań związanych z COVID-19. Nie wpłynęło to jednak istotnie na ryzyko płynności Grupy PZU. W 2020 brak było podstaw do podejmowania nadzwyczajnych działań zarządczych w zakresie ryzyka płynności w związku z pandemią COVID-19. W ramach rutynowych działań zarządczych w roku 2020 w zakresie ryzyka płynności Grupa PZU stale monitorowała wielkość dostępnych środków płynnych oraz wykorzystanie limitów płynnościowych.

Ekspozycja na ryzyko

Wartość bilansowa instrumentów dłużnych wg daty wykupu	31 grudnia 2020							31 grudnia 2019						
	do 1 roku	1 - 2 lat	2 - 3 lat	3 - 4 lat	4 - 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	do 1 roku	1 - 2 lat	2 - 3 lat	3 - 4 lat	4 - 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Należności od klientów z tytułu kredytów	51 145	23 135	18 113	16 480	13 230	75 185	197 288	53 167	19 432	18 451	14 267	14 130	75 421	194 868
Inwestycyjne (lokacyjne) instrumenty dłużne	25 253	21 159	12 116	17 928	13 143	44 474	134 073	16 298	15 935	13 048	9 315	15 156	35 481	105 233
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	11 138	9 702	6 493	7 446	6 418	25 667	66 864	7 884	3 526	4 908	5 170	6 675	17 775	45 938
Dłużne papiery wartościowe	5 558	9 515	6 289	5 563	5 996	24 950	57 871	2 347	3 470	3 950	4 259	4 510	17 394	35 930
Rządowe	4 555	9 124	5 764	4 736	5 234	21 219	50 632	1 581	2 770	3 377	3 296	3 815	14 348	29 187
Pozostałe	1 003	391	525	827	762	3 731	7 239	766	700	573	963	695	3 046	6 743
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	4 657	-	-	-	-	-	4 657	4 064	-	-	-	-	-	4 064
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	923	15	5	9	-	-	952	1 398	56	-	-	-	-	1 454
Pożyczki	-	172	199	1 874	422	717	3 384	75	-	958	911	2 165	381	4 490
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13 777	10 798	4 937	9 930	6 190	18 011	63 643	8 221	10 847	7 504	3 568	7 851	16 702	54 693
Rządowe	7 471	9 817	3 559	8 757	4 762	13 884	48 250	2 590	6 742	6 958	2 735	6 281	12 170	37 476
Pozostałe	6 306	981	1 378	1 173	1 428	4 127	15 393	5 631	4 105	546	833	1 570	4 532	17 217
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	338	659	686	552	535	796	3 566	193	1 562	636	577	630	1 004	4 602
Rządowe	323	653	679	523	520	745	3 443	73	1 549	629	573	607	962	4 393
Pozostałe	15	6	7	29	15	51	123	120	13	7	4	23	42	209
Razem	76 398	44 294	30 229	34 408	26 373	119 659	331 361	69 465	35 367	31 499	23 582	29 286	110 902	300 101

W poniższej tabeli zaprezentowano przyszłe niezdyktowane przepływy pieniężne z aktywów i zobowiązań.

Ryzyko płynności	31 grudnia 2020								31 grudnia 2019 (przekształcone)							
	Do 1 roku	1 – 2 lat	2 – 3 lat	3 – 4 lat	4 – 5 lat	5 – 10 lat	Powyżej 10 lat	Razem	Do 1 roku	1 – 2 lat	2 – 3 lat	3 – 4 lat	4 – 5 lat	5 – 10 lat	Powyżej 10 lat	Razem
Aktywa	130 075	41 146	32 990	30 064	19 290	60 340	58 889	372 794	101 092	34 483	34 809	25 583	28 717	64 451	54 939	344 074
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	7 232	50	35	28	24	84	486	7 939	3 410	151	109	90	78	290	3 694	7 822
Należności	3 291	1 600	92	111	337	495	319	6 245	3 725	1 188	352	8	145	321	-	5 739
Należności od klientów z tytułu kredytów	46 442	26 786	23 673	19 902	12 874	38 208	44 113	211 998	49 666	25 154	23 366	16 679	16 973	39 462	42 200	213 500
Dłużne papiery wartościowe	67 012	12 224	8 631	8 266	5 559	21 097	13 788	136 577	38 328	7 483	9 936	7 628	9 180	23 974	9 045	105 574
Pożyczki	228	414	449	1 633	474	456	179	3 833	444	366	986	1 074	2 223	382	-	5 475
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	4 657	-	-	-	-	-	-	4 657	4 064	-	-	-	-	-	-	4 064
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 213	72	110	124	22	-	4	1 545	1 455	141	60	104	118	22	-	1 900
Zobowiązania	(139 157)	(20 423)	(9 840)	(7 835)	(6 890)	(24 387)	(114 314)	(322 846)	(119 987)	(14 179)	(6 524)	(4 813)	(4 317)	(17 388)	(128 819)	(296 027)
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	(13 861)	(2 318)	(1 493)	(1 184)	(914)	(3 928)	(20 920)	(44 618)	(13 107)	(2 002)	(1 373)	(1 103)	(903)	(3 405)	(20 965)	(42 858)
Zobowiązania z tytułu leasingu	(116)	(57)	(18)	(22)	(36)	(98)	(681)	(1 028)	(234)	(221)	(147)	(146)	(65)	(119)	(376)	(1 308)
Pozostałe zobowiązania	(125 180)	(18 048)	(8 329)	(6 629)	(5 940)	(20 361)	(92 713)	(277 200)	(106 646)	(11 956)	(5 004)	(3 564)	(3 349)	(13 864)	(107 478)	(251 861)
Luka	(9 082)	20 723	23 150	22 229	12 400	35 953	(55 425)	49 948	(18 895)	20 304	28 285	20 770	24 400	47 063	(73 880)	48 047

W poniższej tabeli zaprezentowano przyszłe niezdyktowane przepływy ze zobowiązań pozabilansowych banków (wg terminów umownych).

Udzielone zobowiązania pozabilansowe	31 grudnia 2020						31 grudnia 2019					
	do 1 miesiąca	1-3 miesiące	od 3 miesięcy do 1 roku	1 – 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	do 1 miesiąca	1-3 miesiące	od 3 miesięcy do 1 roku	1 – 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dotyczące finansowania	49 733	-	-	-	-	49 733	44 499	-	-	-	-	44 499
Gwarancyjne	14 411	-	-	-	-	14 411	13 481	-	-	-	-	13 481
Razem	64 144	-	-	-	-	64 144	57 980	-	-	-	-	57 980

7.5.5. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość poniesienia straty wynikającej z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja jego poziomu i efektywności operacyjnej w działalności Grupy PZU, prowadząca do ograniczenia strat i kosztów spowodowanych materializacją tego ryzyka oraz zapewnienie adekwatnych i efektywnych mechanizmów kontrolnych. Informacje na temat poziomu ryzyka operacyjnego są okresowo przedkładane właściwym organom wewnętrznym.

Identyfikacja ryzyka operacyjnego odbywa się w szczególności poprzez:

- gromadzenie i analizę informacji o incydentach ryzyka operacyjnego oraz przyczynach ich wystąpienia;
- samoocenę ryzyka operacyjnego;
- analizy scenariuszowe.

Ocena i pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się poprzez:

- określanie skutków wystąpienia incydentów ryzyka operacyjnego;
- szacowanie skutków wystąpienia potencjalnych incydentów ryzyka operacyjnego.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka operacyjnego realizowane jest głównie poprzez ustanowiony system wskaźników ryzyka operacyjnego oraz limitów umożliwiających ocenę zmian poziomu ryzyka operacyjnego w czasie oraz czynników mających wpływ na jego poziom w działalności.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka operacyjnego, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w ramach reakcji na zidentyfikowane i ocenione ryzyko operacyjne polegają w szczególności na:

- podjęciu działań mających na celu minimalizację ryzyka, między innymi poprzez wzmocnienie systemu kontroli wewnętrznej;
- transferze ryzyka – w szczególności za pomocą zawarcia umowy ubezpieczenia;
- unikaniu ryzyka poprzez niepodejmowanie lub wycofanie się z określonej działalności biznesowej w przypadku stwierdzenia zbyt wysokiego ryzyka operacyjnego, którego koszty ograniczenia są nieopłacalne;
- akceptacji ryzyka – aprobatę konsekwencji wynikających z ewentualnej materializacji ryzyka operacyjnego, jeśli nie zagraża ono przekroczeniem poziomu tolerancji na ryzyko operacyjne.

PZU posiadał Plany Ciągłości Działania, które nie przewidywały scenariusza epidemii w postaci COVID-19. Po ogłoszeniu 25 lutego 2020 roku sytuacji kryzysowej w PZU, działaniami Sztabu Kryzysowego uzupełniono plany awaryjne m.in.: w zakresie przechodzenia w tryb pracy zdalnej oraz jej wykonywania, poziomów reagowania w przypadku zagrożenia epidemiologicznego w PZU. Jednocześnie wykonano działania w zakresie rozbudowy, rekonfiguracji i zwielokrotnienia pojemności środowiska VPN oraz zmian rozwojowych w systemach informatycznych przy zachowaniu ciągłości działania oraz zabezpieczeniu interesów klientów objętych ochroną ubezpieczeniową.

Procesy sprzedażowe, obsługi umów oraz szkód dostosowano tak, aby zapewnić ciągłość działania i jednocześnie bezpieczną obsługę klientów.

Mimo kryzysowej sytuacji w żadnej ze spółek Grupy PZU nie doszło do istotnych zakłóceń związanych z przerwaniem ciągłości działania i obsługą klientów.

7.5.6. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności (ang. *compliance*) to ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się przez spółki Grupy PZU, ich pracowników lub podmioty działające w ich imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Na podstawie regulacji wewnętrznych wprowadzono podział kompetencji w ramach systemowego i bieżącego zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Zarządzanie systemowe polega w szczególności na formułowaniu rozwiązań dotyczących realizacji zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, monitorowaniu procesu zarządzania tym ryzykiem oraz promowaniu i monitorowaniu przestrzegania regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania w zakresie zgodności.

Bieżące zarządzanie ryzykiem braku zgodności to identyfikacja, ocena i pomiar oraz dostosowanie do wymogów regulacyjnych.

7.5.7. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli, zakwalifikowane jako istotne dla Grupy PZU, zdefiniowano jako ryzyko poniesienia straty finansowej, błędnego oszacowania danych raportowanych do organu nadzoru, podjęcia błędnych decyzji lub utraty reputacji z powodu błędów w opracowaniu, wdrożeniu lub stosowaniu modeli. Formalny proces identyfikacji i oceny tego ryzyka jest rozwijany obecnie w PZU i PZU Życie. Celem tego procesu jest zapewnienie wysokiej jakości stosowanych praktyk dotyczących zarządzania ryzykiem modeli. Proces zarządzania ryzykiem modeli obejmuje:

- identyfikację ryzyka – odbywającą się poprzez cykliczną identyfikację modeli wykorzystywanych w obszarach objętych procesem i poddanie ich ocenie istotności;
- pomiar ryzyka – opierający się na wynikach niezależnych walidacji oraz na wynikach monitoringów modeli;
- monitorowanie ryzyka – polegające na bieżącej analizie odchyłeń realizacji od założonych punktów odniesienia w zakresie ryzyka modeli (m.in. weryfikacja sposobu realizacji zaleceń, porównanie poziomu ryzyka do przyjętego poziomu tolerancji);
- raportowanie ryzyka – polegające na komunikowaniu na odpowiednim poziomie zarządczym rezultatów procesu, w szczególności wyników monitoringów, walidacji oraz poziomu ryzyka;
- działania zarządcze – mające na celu ograniczanie poziomu ryzyka modeli (aktywne – np. zalecenia wynikające z przeprowadzonych walidacji oraz pasywne – np. rozwijanie standardów zarządzania modelami i ich ryzykiem).

W podmiotach sektora bankowego, z uwagi na wysoką istotność ryzyka modeli, zarządzanie tym rodzajem ryzyka wdrożono w ramach dostosowania do wymogów rekomendacji W wydanej przez KNF. Oba banki określiły standardy procesu zarządzania ryzykiem modeli, w tym zasady budowy modeli oraz oceny jakości ich działania, przy zapewnieniu właściwych rozwiązań w ramach ładu korporacyjnego.

8. Zarządzanie kapitałem własnym

3 października 2016 roku Rada Nadzorcza PZU podjęła uchwałę w sprawie zatwierdzenia polityki kapitałowej i dywidendowej Grupy PZU na lata 2016 – 2020 („Polityka”).

Zgodnie z Polityką Grupa PZU dąży do:

- efektywnego zarządzania kapitałem poprzez optymalizację wykorzystania kapitału z perspektywy Grupy PZU;
- maksymalizacji stopy zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy podmiotu dominującego w szczególności przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje;
- zapewnienia wystarczających środków finansowych na pokrycie zobowiązań Grupy PZU wobec klientów.

Polityka zarządzania kapitałem opiera się m. in. na następujących zasadach:

- zarządzanie kapitałem (w tym kapitałem nadwyżkowym) Grupy PZU na poziomie PZU jako podmiotu dominującego;

- utrzymanie docelowych współczynników wypłacalności na poziomie 200% dla Grupy PZU, PZU oraz PZU Życie (wg Wypłacalność II);
- zapewnienie środków na rozwój i akwizycje w najbliższych latach;
- brak emisji akcji przez PZU w okresie obowiązywania Polityki.

Polityka dywidendowa Grupy PZU i PZU zakłada, że:

- wysokość dywidendy proponowanej przez Zarząd PZU za dany rok obrotowy, ustalana jest w oparciu o skonsolidowany wynik finansowy Grupy PZU przypisany jednostce dominującej, przy czym:
 - nie więcej niż 20% powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) na cele związane z rozwojem organicznym i innowacjami oraz realizacją inicjatyw wzrostowych;
 - nie mniej niż 50% podlega wypłacie w ramach rocznej dywidendy;
 - pozostała część zostanie wypłacona w ramach rocznej dywidendy lub powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) w przypadku realizacji w danym roku istotnych nakładów związanych z realizacją założeń Strategii Grupy PZU, w tym w szczególności w ramach transakcji fuzji i przejęć;

z zastrzeżeniem punktów poniżej:

- zgodnie z planami Zarządu PZU oraz własną oceną ryzyk i wypłacalności podmiotu dominującego środki własne podmiotu dominującego oraz Grupy PZU po deklaracji lub wypłacie dywidendy, pozostają na poziomie, który zapewnia spełnienie warunków określonych w polityce kapitałowej;
- przy określeniu dywidendy uwzględniane są rekomendacje organu nadzoru w zakresie dywidendy.

Zewnętrzne wymogi kapitałowe

Zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej, kalkulację wymogu kapitałowego oparto o ryzyka rynkowe, aktuariale (ubezpieczeniowe), niewypłacalności kontrahenta, katastroficzne i operacyjne. Aktywa, zobowiązania, a w konsekwencji środki własne, stanowiące pokrycie wymogu kapitałowego wycenia się w wartości godziwej. Wymóg kapitałowy kalkulowany jest zgodnie z formułą standardową na poziomie całej Grupy PZU.

Na podstawie art. 412 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej Grupa PZU zobowiązana jest sporządzać i ujawniać roczne sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej na poziomie grupy, zgodnie z zasadami Wypłacalność II. Sprawozdanie za rok 2019, opublikowane 28 maja 2020 roku dostępne jest na stronie <https://www.pzu.pl/relacje-inwestorskie/informacje-finansowe>. Dla sprawozdania za rok 2020 termin publikacji przypada nie później niż 20 tygodni od końca roku, tj. w praktyce do 20 maja 2021 roku. Zgodnie z art. 290 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń podlega badaniu przez firmę audytorską.

Niezależnie od powyższego, niektóre jednostki Grupy PZU zobowiązane są do przestrzegania własnych wymogów kapitałowych, nałożonych właściwymi regulacjami prawnymi.

Współczynnik wypłacalności Grupy PZU na 31 grudnia 2019 roku, opublikowany w sprawozdaniu na temat wypłacalności i kondycji finansowej Grupy PZU za 2019 rok wyniósł 245%. W 2020 roku raportowany do KNF i niepodlegający badaniu przez firmę audytorską współczynnik wypłacalności (zarówno jednostkowy, jak i skonsolidowany) na koniec każdego kwartału utrzymywał się powyżej poziomu 200%. Na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyliczenie współczynnika wypłacalności na 31 grudnia 2020 nie jest jeszcze dostępne.

Utrzymywane poziomy współczynnika wypłacalności są zgodne z założonymi w polityce kapitałowej Grupy PZU.

9. Wartość godziwa

9.1 Opis technik wyceny

9.1.1. Dłużne papiery wartościowe i pożyczki

Wartości godziwe dłużnych papierów wartościowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku lub wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych.

Grupa PZU dokonuje wewnętrznej weryfikacji wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, porównując je z dostępnymi wycenami z innych źródeł, opierających się na danych obserwowalnych na rynku.

Wartość godziwą pożyczek oraz dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek, wyznacza się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskontowe określa się w oparciu o krzywą rentowności papierów rządowych przesuniętą o *spread* kredytowy. Jest on wyliczany na dzień najnowszej emisji w stosunku do ceny emisyjnej i powoduje równoległe przesunięcie krzywej rentowności papierów rządowych o stałą wartość na całej jej długości lub jako różnica pomiędzy rentownościami notowanych dłużnych papierów wartościowych emitentów o podobnym ratingu i działających w podobnych branżach a rentownością obligacji rządowych (w przypadku papierów denominowanych w euro są to obligacje rządu Niemiec) przemnożona przez współczynnik ustalany na dzień emisji, uwzględniający w krzywej dyskontowej ryzyko specyficzne danego emitenta.

9.1.2. Kapitałowe aktywa finansowe

Wartości godziwe kapitałowych aktywów finansowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku gdy nie są one dostępne – w oparciu o obecną wartość przyszłych, prognozowanych wyników spółek lub modeli wyceny bazujących na dostępnych danych rynkowych.

9.1.3. Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych

Wartości godziwe jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się według wartości jednostki uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych publikowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych. Wycena ta odzwierciedla udział Grupy PZU w aktywach netto tych funduszy.

9.1.4. Instrumenty pochodne

Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. *forward*) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stawki z krzywych OIS (ang. *overnight indexed swaps*) uwzględniających walutę, w której denominowany jest depozyt zabezpieczający dla danego instrumentu.

Wartość godziwą opcji określa się za pomocą modelu Blacka-Scholesa (opcje typu „*plain vanilla*”) lub jako zdyskontowaną na dzień wyceny wartość oczekiwaną funkcji wypłaty opcji (opcje azjatyckie oraz koszykowe). Wartość oczekiwana funkcji wypłaty wyznaczana jest w drodze modelowania metodą Monte Carlo.

9.1.5. Należności od klientów z tytułu kredytów

W celu ustalenia zmiany wartości godziwej należności od klientów z tytułu kredytów (z pominięciem kredytów w rachunku bieżącym) marże osiąmane na nowo udzielonych kredytach (w miesiącu poprzedzającym datę, na którą sporządza się skonsolidowane sprawozdanie finansowe) porównuje się z marżami na całym portfelu kredytowym. Jeśli marże na nowo przyznawanych kredytach są wyższe niż marże na dotychczasowym portfelu, wartość godziwa portfela kredytów jest niższa od jego wartości bilansowej.

Należności od klientów z tytułu kredytów zostały zaklasyfikowane w całości do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej ze względu na fakt zastosowania modelu wyceny z istotnymi nieobserwowanymi danymi wejściowymi, czyli bieżącymi marżami osiąganymi na nowo udzielanych kredytach.

9.1.6. Nieruchomości wyceniane w wartości godziwej

W zależności od charakteru danej nieruchomości, wartość godziwą określa się za pomocą metody porównawczej, dochodowej lub pozostałościowej.

Metodą porównawczą wycenia się wolne grunty pod zabudowę i niektóre mniejsze i mniej wartościowe budynki (takie jak lokale mieszkalne, garaże itp.). Metoda porównawcza zakłada ustalenie wartości godziwej poprzez odniesienie do obserwowalnych cen rynkowych, z uwzględnieniem współczynników korygujących. Współczynniki korygujące uwzględniają przykładowo takie czynniki jak upływ czasu i trend zmian cen rynkowych, lokalizacja, ekspozycja, przeznaczenie w planie zagospodarowania przestrzennego, dostępność komunikacyjna i dojazd, powierzchnia, sąsiedztwo (w tym położenie względem atrakcyjnych obiektów), możliwości inwestycyjne, warunki fizyczne, forma władania itp.

Metoda dochodowa zakłada oszacowanie wartości godziwej nieruchomości na podstawie zdyskontowanej wartości przepływów pieniężnych. W kalkulacji uwzględnia się takie zmienne jak stopa kapitalizacji, poziom czynszów, poziom kosztów eksploatacyjnych, rezerwa z tytułu pustostanów, straty z tytułu zwolnień w płatnościach czynszu i zaległości czynszowych itp. Poziom zmiennych opisanych powyżej różni się w zależności od charakteru i przeznaczenia wycenianej nieruchomości (powierzchnia biurowa, powierzchnia handlowa, powierzchnia logistyczno-magazynowa), jej nowoczesności oraz lokalizacji (dojazd, odległość od centrum, dostępność, ekspozycja itp.), a także parametrów właściwych dla danego rynku lokalnego (m.in. stopy kapitalizacji, stawki czynszu, koszty eksploatacji).

Metodę pozostałościową stosuje się do określenia wartości rynkowej jeżeli nieruchomość ma być objęta pracami budowlanymi. Wartość godziwą nieruchomości określa się jako różnicę wartości nieruchomości po wykonaniu robót budowlanych oraz przeciętnych wartości kosztów tych robót, z uwzględnieniem zysków uzyskiwanych na rynku podobnych nieruchomości.

Nieruchomości wykazywane w wartości godziwej wyceniają licencjonowani rzeczoznawcy majątkowi. Akceptacja każdej z takich wycen jest dodatkowo poprzedzona przeglądem przez pracowników jednostek Grupy PZU w celu eliminacji potencjalnych omyłek i niespójności. Powstające ewentualne wątpliwości wyjaśniane są na bieżąco.

Nieruchomości inwestycyjne wycenia się zgodnie z poniższymi zasadami:

- nieruchomości posiadane przez fundusze inwestycyjne zależne od PZU – wyceniane co 6 miesięcy – na dni kończące każde półrocze i rok obrotowy;
- nieruchomości inwestycyjne posiadane przez spółki Grupy PZU – najbardziej wartościowe pozycje wyceniane są w przypadku stwierdzenia przesłanek o możliwej istotnej zmianie wartości (przeważnie z częstotliwością roczną). Bez względu na wartość, każda nieruchomość inwestycyjna jest wyceniana nie rzadziej niż raz na 5 lat;
- nieruchomości przeznaczone do sprzedaży – wyceniane przed rozpoczęciem ich aktywnej ekspozycji na rynku, zgodnie z wymogami MSSF 5.

9.1.7. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązania podporządkowane

Wartość godziwą zobowiązań z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych, w tym zobowiązań podporządkowanych, wyznacza się jako wartość bieżącą oczekiwanych płatności w oparciu o bieżące krzywe procentowe oraz historyczny *spread* kredytowy z daty emisji.

9.1.8. Zobowiązania z tytułu depozytów

Ze względu na fakt, że depozyty przyjmuje się w ramach bieżącej działalności na bazie dziennej, a więc ich warunki są zbliżone do aktualnych warunków rynkowych identycznych transakcji, a czas do zapadalności tych pozycji jest krótki, uznaje się, że dla zobowiązań wobec klientów o zapadalności do 1 roku wartość godziwa nie odbiega istotnie od wartości bilansowej. Dla depozytów powyżej 1 roku wartość godziwą ustala się jako kwotę przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową za pomocą stopy rynkowej wolnej od ryzyka powiększonej o marżę.

9.1.9. Inne zobowiązania

9.1.9.1. Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta

Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta wyceniane są zgodnie z wartością godziwą aktywów stanowiących pokrycie zobowiązań funduszu kapitałowego powiązanego z danym kontraktem inwestycyjnym.

9.1.9.2. Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych

Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych wyceniane są zgodnie z wartością godziwą składników majątku funduszu inwestycyjnego (wg udziału w aktywach netto funduszu inwestycyjnego).

9.1.9.3. Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych pożyczonych w celu dokonania krótkiej sprzedaży wyceniane są w wartości godziwej pożyczonych papierów.

9.2 Hierarchia wartości godziwej

W oparciu o dane wejściowe wykorzystywane przy ustalaniu wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań, dla których zaprezentowano wartość godziwą, klasyfikowane są do następujących poziomów:

- Poziom I – aktywa i zobowiązania wyceniane na bazie cen notowanych (nieskorygowanych) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów i zobowiązań. Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - płynne notowane dłużne papiery wartościowe;
 - akcje i certyfikaty inwestycyjne notowane na giełdach;
 - instrumenty pochodne notowane na giełdach;
 - zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych notowanych na giełdach (krótka sprzedaż).
- Poziom II – aktywa i zobowiązania, których wycena opiera się na danych wejściowych innych niż ceny notowane zaliczane do Poziomu I, które są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (bazujący na cenach). Do tego poziomu zaklasyfikowano:

- notowane dłużne papiery wartościowe wyceniane na podstawie wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny;
 - instrumenty pochodne – m. in. FX Swap, FX Forward, IRS, CIRS, FRA;
 - jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych;
 - nieruchomości inwestycyjne lub nieruchomości przeznaczone do sprzedaży, wycenione przy zastosowaniu metody porównawczej, obejmujące wolne grunty pod zabudowę i niektóre mniejsze i mniej wartościowe budynki (w tym lokale mieszkalne, garaże itp.);
 - zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych;
 - kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta.
- Poziom III – aktywa, których wycena opiera się na danych wejściowych niemożliwych do zaobserwowania na rynkach (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tego poziomu zaklasyfikowano:
 - nienotowane dłużne papiery wartościowe oraz nie płynne notowane dłużne papiery wartościowe (w tym nieskarbowe papiery dłużne emitowane przez inne podmioty finansowe, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty niefinansowe), wyceniane modelami opartymi na zdyskontowanych przepływach pieniężnych;
 - nieruchomości inwestycyjne lub nieruchomości przeznaczone do sprzedaży, wycenione przy zastosowaniu metody dochodowej lub metody pozostałościowej;
 - należności od klientów z tytułu kredytów oraz zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów;
 - opcje wbudowane w certyfikaty depozytowe wyemitowane przez spółki Grupy PZU oraz opcje zawarte na rynku międzybankowym w celu zabezpieczenia pozycji z tytułu opcji wbudowanych.

W sytuacji gdy do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań używane są dane wejściowe klasyfikowane do różnych poziomów hierarchii wartości godziwej, wyceniany składnik przypisuje się do najniższego poziomu, z którego pochodzą dane wejściowe, mające istotny wpływ na całość wyceny.

Na wartość wyceny zakwalifikowanych do poziomu III składników aktywów lub zobowiązań istotny wpływ mają dane wejściowe nieobserwowalne.

Wyceniane aktywa	Dane nieobserwowalne	Charakterystyka	Wpływ na wycenę
Należności od klientów z tytułu kredytów	Marża płynności oraz bieżąca marża ze sprzedaży danej grupy produktowej	Wartości godziwe szacuje się przy zastosowaniu technik wyceny z uwzględnieniem założenia, iż na moment udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów gotówkowych zdyskontowanych na daną datę bilansową pomniejszonych o oczekiwaną stratę kredytową. Stopa dyskонтująca przepływy jest odpowiednią stopą rynkową wolną od ryzyka powiększoną o marżę płynności oraz bieżącą marżę ze sprzedaży dla danej grupy produktowej kredytu. Marża wyznaczana jest w podziale na grupy produktowe i termin do zapadalności. Dla celów szacowania wartości godziwej kredytów walutowych wykorzystywana jest marża płynności dla kredytów w złotych skorygowana o kwotowania transakcji fx swap i basis-swap. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej ponieważ średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego. W przypadku kredytów nieposiadających harmonogramu spłat (kredyty w rachunku bieżącym, overdrafty oraz karty kredytowe) przyjmuje się, że wartość godziwa równa jest wartości bilansowej.	Korelacja ujemna

Wyceniane aktywa	Dane nieobserwowalne	Charakterystyka	Wpływ na wycenę
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	Marża ze sprzedaży	Wartości godziwe szacuje się przy zastosowaniu technik wyceny z uwzględnieniem założenia, iż na moment przyjęcia depozytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa depozytów terminowych jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów gotówkowych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca przepływy jest odpowiednią stopą rynkową wolną od ryzyka powiększoną o marżę ze sprzedaży. Marża wyznaczana jest na podstawie depozytów przyjętych w ostatnim kwartale w podziale na grupy produktowe i termin do zapadalności. W przypadku depozytów krótkoterminowych (depozytów bieżących, overnight oraz w rachunku oszczędnościowym) za wartość godziwą przyjęto wartość bilansową.	Korelacja ujemna
Opcje wbudowane w certyfikaty depozytowe wyemitowane przez spółki Grupy PZU oraz opcje zawarte na rynku międzybankowym w celu zabezpieczenia pozycji z tytułu opcji wbudowanych	Parametry modelu	Instrumentami wbudowanymi są proste opcje (plain vanilla) oraz opcje egzotyczne na pojedyncze akcje, indeksy, towary oraz inne wskaźniki rynkowe, w tym indeksy stóp procentowych oraz kursy walutowe i ich koszyki. Wszystkie wydzielone opcje są na bieżąco domykane na rynku międzybankowym. Opcje walutowe wyceniane są w oparciu o model opcji Garmana-Kohlhagena (a w przypadku opcji barierowych i azjatyckich w oparciu o tzw. rozszerzony model Garmana-Kohlhagena). Opcje egzotyczne wbudowane w umowy depozytowe i ich domknięcia są wyceniane przy pomocy techniki Monte-Carlo przy założeniu modelu geometrycznego ruchu Browna dla czynników ryzyka.	
Niepłynne obligacje i pożyczki	Spready kredytowe	Spready obserwuje się na wszystkich obligacjach (ich seriach) lub pożyczkach tego samego emitenta lub emitenta o podobnej charakterystyce. Te <i>spready</i> obserwowane są w dniach emisji nowych serii obligacji, dniach zawierania nowych umów pożyczek oraz w dniach transakcji rynkowych, których przedmiotem są wierzycelności wynikające z tych obligacji i pożyczek.	Korelacja ujemna
Nieruchomości inwestycyjne oraz nieruchomości przeznaczone do sprzedaży	Stopa kapitalizacji	Stopę kapitalizacji ustala się na podstawie analizy stóp zwrotu osiągniętych w transakcjach dla podobnych nieruchomości.	Korelacja ujemna
	Koszty budowy	Wartość kosztów budowy określa się na podstawie rynkowych kosztów budowy pomniejszych o koszty poniesione na dzień wyceny.	Korelacja dodatnia
	Miesięczna stawka czynszu za 1m ² odpowiedniego rodzaju powierzchni lub za jedno miejsce parkingowe	Stawki czynszu obserwuje się dla podobnych nieruchomości, podobnej jakości, w podobnych lokalizacjach oraz zbliżonej wielkości wynajmowanej powierzchni.	Korelacja dodatnia
Instrumenty pochodne	Parametry modelu	Opcje walutowe wyceniane są w oparciu o model wyceny opcji Garmana-Kohlhagena (a w przypadku opcji barierowych i azjatyckich w oparciu o tzw. rozszerzony model Garmana-Kohlhagena). Opcje egzotyczne wbudowane w umowy depozytowe i ich domknięcia są wyceniane przy pomocy techniki Monte-Carlo przy założeniu modelu geometrycznego ruchu Browna dla czynników ryzyka.	
Emisje własne oraz pożyczki podporządkowane	Spread emisji ponad krzywą rynkową	W przypadku zastosowania do wyceny historycznego spreadu emisji ponad krzywą rynkową, emisje takie klasyfikuje się do poziomu III hierarchii wartości godziwej.	Korelacja ujemna
Instrumenty kapitałowe nienotowane na aktywnym rynku		Kwotowania serwisów finansowych, obecna wartość przyszłych, prognozowanych wyników spółek lub modele wyceny bazujące na dostępnych danych rynkowych.	

9.2.1. Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej	31 grudnia 2020				31 grudnia 2019			
	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa								
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	27 673	24 797	11 778	64 248	32 595	15 555	7 061	55 211
Instrumenty kapitałowe	257	1	347	605	271	1	246	518
Dłużne papiery wartościowe	27 416	24 796	11 431	63 643	32 324	15 554	6 815	54 693
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	3 616	5 709	485	9 810	4 985	4 996	286	10 267
Instrumenty kapitałowe	575	1	370	946	613	6	226	845
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	134	5 143	21	5 298	111	4 690	19	4 820
Dłużne papiery wartościowe	2 907	565	94	3 566	4 261	300	41	4 602
Należności od klientów z tytułu kredytów	-	-	1 662	1 662	-	-	1 624	1 624
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	-	-	1 475	1 475	-	-	1 381	1 381
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-	187	187	-	-	243	243
Pochodne instrumenty finansowe	-	6 246	93	6 339	4	2 985	118	3 107
Nieruchomości inwestycyjne	-	186	2 307	2 493	-	153	1 828	1 981
Zobowiązania								
Instrumenty pochodne	-	6 221	60	6 281	3	2 947	68	3 018
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	-	265	-	265	-	90	-	90
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	-	268	-	268	-	259	-	259
Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych (krótka sprzedaż)	851	-	-	851	293	-	-	293

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych do Poziomu III hierarchii wartości godziwej w roku zakończonym 31 grudnia 2020	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy			Instrumenty pochodne - aktywa	Instrumenty pochodne - zobowiązania	Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej		Nieruchomości inwestycyjne
	Kapitałowe	Dłużne	Kapitałowe	Certyfikaty inwestycyjne	Dłużne			przez inne całkowite dochody	przez wynik finansowy	
Stan na początek okresu	246	6 815	226	19	41	118	68	1 381	243	1 828
Nabycie / otwarcie pozycji/ udzielenie	24	16 974	28	2	4 070	6	6	99	-	198
Reklasyfikacje z poziomu II ¹⁾	-	43	4	-	30	-	-	-	-	-
Reklasyfikacje z aktywów przeznaczonych do sprzedaży do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	296
Zyski lub straty ujęte w rachunku zysków i strat:	-	181	113	-	1	25	19	30	-	229
- przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	-	172	-	-	-	-	-	30	-	-
- wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	-	9	-	-	2	-	-	-	-	-
- zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej	-	-	113	-	(1)	25	19	-	-	229
Zyski lub straty ujęte w innych całkowitych dochodach	77	13	-	-	-	-	-	15	-	-
Sprzedaż/rozliczenia/spłaty	-	(12 536)	-	-	(4 048)	(56)	(33)	(50)	(56)	(1)
Reklasyfikacje do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(257)
Reklasyfikacje do poziomu II	-	(59)	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmiany w umowach leasingu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
Różnice kursowe	-	-	(1)	-	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	347	11 431	370	21	94	93	60	1 475	187	2 307

¹⁾ Informacje o reklasyfikacjach zaprezentowano w punkcie 9.3.

Zmiana stanu aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych do Poziomu III hierarchii wartości godziwej w roku zakończonym 31 grudnia 2019	Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody		Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy			Instrumenty pochodne - aktywa	Instrumenty pochodne - zobowiązania	Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej		Nieruchomości inwestycyjne
	Kapitałowe	Dłużne	Kapitałowe	Certyfikaty inwestycyjne	Dłużne			przez inne całkowite dochody	przez wynik finansowy	
Stan na początek okresu	212	6 996	115	14	123	68	36	1 511	303	1 556
Ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania (MSSF16)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44
Nabycie / otwarcie pozycji/ udzielenie	-	997	-	-	573	26	21	167	-	195
Reklasyfikacje z poziomu II ¹⁾	-	545	-	-	-	1	-	-	-	-
Reklasyfikacje z aktywów przeznaczonych do sprzedaży do nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Zyski lub straty ujęte w rachunku zysków i strat:	-	176	111	3	6	57	36	29	(2)	48
- przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	-	170	-	-	-	-	-	29	(2)	-
- wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	-	6	-	-	1	-	-	-	-	-
- zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych do wartości godziwej	-	-	111	3	5	57	36	-	-	48
Zyski lub straty ujęte w innych całkowitych dochodach	34	35	-	-	-	-	-	16	-	-
Sprzedaż/rozliczenia/splaty	-	(1 851)	-	-	(661)	(34)	(25)	(342)	(58)	(4)
Reklasyfikacje do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(12)
Reklasyfikacje do poziomu II	-	(83)	-	-	-	-	-	-	-	-
Różnice kursowe	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	246	6 815	226	19	41	118	68	1 381	243	1 828

¹⁾ Informacje o reklasyfikacjach zaprezentowano w punkcie 9.3.

9.2.1.1. Zmiany sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej

Zarówno w 2020, jak i w 2019 roku nie dokonywano zmian sposobu (metody) ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, których wartość byłaby istotna z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

9.2.1.2. Nieruchomości inwestycyjne zakwalifikowane do Poziomu III wartości godziwej

W tabeli poniżej przedstawiono istotne parametry uwzględnione przy wycenie największych nieruchomości inwestycyjnych (w tym prezentowanych jako przeznaczonych do sprzedaży).

Wszystkie nieruchomości zaklasyfikowane do poziomu III wartości godziwej wyceniono za pomocą podejścia dochodowego przy zastosowaniu metody inwestycyjnej i techniki kapitalizacji prostej lub przy pomocy podejścia mieszanego. W wycenie tej wykorzystano dane wejściowe nieobserwowalne takie, jak:

- stopę kapitalizacji – ustaloną na podstawie analizy stóp zwrotu osiąganych w transakcjach dla nieruchomości podobnych;
- miesięczną stawkę czynszu za 1m² odpowiedniego rodzaju powierzchni lub za jedno miejsce parkingowe.

Nieruchomości zaklasyfikowane do poziomu III	Rodzaj powierzchni	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019		
		Wartość bilansowa	Czynsze uwzględnione w wycenie	Stopy kapitalizacji uwzględnione w wycenie	Wartość bilansowa	Czynsze uwzględnione w wycenie	Stopy kapitalizacji uwzględnione w wycenie
Nieruchomości inwestycyjne							
biurowe	Biurowa Parking	740	12,50 – 14,50 EUR 40,00 – 75,00 EUR	6,25% - 7,25%	663	12,00 – 14,50 EUR 40,00 – 70,00 EUR	6,00% - 7,50%
magazynowe	Biurowa Magazynowa	1 507	8,50 – 9,00 EUR 3,30 – 3,50 EUR	5,75% - 7,00%	1 119	9,00 EUR 3,20 – 3,50 EUR	5,90% - 6,45%
pozostałe		60			46		
Razem		2 307			1 828		
Nieruchomości inwestycyjne przeznaczone do sprzedaży							
handlowe	Handlowa	162	w zależności od wielkości wynajmowanej powierzchni	7,75% - 10,00%	153	w zależności od wielkości wynajmowanej powierzchni	7,65% - 9,75%
magazynowe	Biurowa Magazynowa	273	9,00 EUR 3,50 EUR	5,75% - 6,75%	296	9,00 EUR 3,40 – 3,50 EUR	6,50% - 6,95%
pozostałe		67			48		
Razem		502			497		

Nieruchomości zaklasyfikowane do poziomu III	Wartość godziwa	Zmienna szacunkowa	Zakładana fluktuacja zmiennej szacunkowej	Wpływ na wycenę
Nieruchomości inwestycyjne	2 307	Stopa kapitalizacji	+ 0,25 p.p.	(97)
			- 0,25 p.p.	105
		Miesięczna stawka czynszu	+ 5%	97
			- 5%	(99)
Nieruchomości inwestycyjne przeznaczzone do sprzedaży	502	Stopa kapitalizacji	+ 0,25 p.p.	(17)
			- 0,25 p.p.	19
		Miesięczna stawka czynszu	+ 5%	17
			- 5%	(17)

9.2.2. Aktywa i zobowiązania niewyceniane w wartości godziwej

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, dla których jest ona tylko ujawniana	31 grudnia 2020				Wartość bilansowa	31 grudnia 2019				Wartość bilansowa
	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem wartość godziwa		Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem wartość godziwa	
Aktywa										
Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	-	-	193 609	193 609	195 637	-	-	193 964	193 964	193 244
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	42 591	7 450	22 845	72 886	66 864	26 032	2 149	21 742	49 923	45 938
Dłużne papiery wartościowe	42 591	6 168	15 045	63 804	57 871	26 032	1 123	12 674	39 829	35 930
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	-	1 000	3 657	4 657	4 657	-	738	3 326	4 064	4 064
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	-	282	670	952	952	-	288	1 168	1 456	1 454
Pożyczki	-	-	3 473	3 473	3 384	-	-	4 574	4 574	4 490
Zobowiązania										
Zobowiązania wobec banków	-	2 504	7 140	9 644	9 751	-	897	5 728	6 625	6 604
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	-	-	241 171	241 171	241 975	-	-	219 233	219 233	218 588
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych ¹⁾	-	6 423	1 130	7 553	7 532	-	6 700	2 667	9 367	9 273
Zobowiązania podporządkowane ¹⁾	-	2 761	4 038	6 799	6 679	-	2 766	4 014	6 780	6 700
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-	744	410	1 154	1 154	-	599	-	599	599

¹⁾ Do poziomu II zaklasyfikowano te zobowiązania, na wycenę których nieobserwowalne parametry nie miały istotnego wpływu. Przede wszystkim są to zobowiązania z tytułu obligacji emitowanych przez Pekao.

9.3 Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej

W przypadku zmiany sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań, wynikających np. z utraty (lub uzyskania) dostępności notowań obserwowanych na aktywnym rynku przenosi się takie aktywa lub zobowiązania pomiędzy Poziomami I i II.

Składniki aktywów lub zobowiązań są przenoszone pomiędzy poziomami II i III (odpowiednio między poziomami III i II) gdy:

- następuje zmiana modelu wyceny będąca efektem zastosowania nowych czynników nieobserwowalnych (odpowiednio obserwowalnych) lub
- dotychczas stosowane czynniki, których wpływ na wycenę jest istotny przestają być (odpowiednio stają się) obserwowalne na aktywnym rynku.

Przeniesienia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej dokonywane są na koniec każdego kwartału wg wartości na ten dzień.

Wybuch pandemii COVID-19 pośrednio przyczynił się do wzrostu zmienności na rynkach finansowych i spadku płynności niektórych segmentów rynku, w szczególności – korporacyjnych i municypalnych papierów wartościowych. Skutkowało to reklasyfikacją niektórych aktywów do niższych poziomów wartości godziwej.

W 2020 roku dokonano następujących przeniesień aktywów pomiędzy poziomami wartości godziwej:

- z Poziomu III do Poziomu II przeniesiono obligacje korporacyjne, które wyceniono przy użyciu rynkowych informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych, obligacje korporacyjne i municypalne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych miał nieistotny wpływ na wycenę oraz instrumenty pochodne rynku kapitałowego, dla których szacowany parametr (korelacja) nie wpływał istotnie na wycenę;
- z Poziomu II do Poziomu III przeniesiono obligacje korporacyjne i municypalne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych na wycenę był istotny, obligacje skarbowe, dla których wpływ szacowanego spreadu do obligacji referencyjnej miał istotny wpływ na wycenę oraz instrumenty pochodne rynku kapitałowego, dla których szacowany parametr (korelacja) istotnie wpływał na wycenę;
- z Poziomu II do Poziomu I przeniesiono obligacje skarbowe, które wyceniono przy pomocy kwotowań z aktywnego rynku;
- z Poziomu I do Poziomu II przeniesiono obligacje rządowe, dla których dokonano wyceny z wykorzystaniem informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych oraz jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, dla których zaprzestano wyceny na podstawie kwotowań na rynku, ze względu na spadek jego aktywności.

W 2019 roku dokonano następujących przeniesień aktywów pomiędzy poziomami wartości godziwej:

- z poziomu III do poziomu II przeniesiono obligacje municypalne i korporacyjne, dla których dokonano wyceny przy użyciu rynkowych informacji o cenach porównywalnych instrumentów finansowych, obligacje municypalne i korporacyjne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych miał nieistotny wpływ na wycenę z uwagi na brak istotnego wpływu nieobserwowalnego czynnika (korelacji) na wycenę,
- z poziomu II do poziomu III przeniesiono obligacje korporacyjne i municypalne, dla których wpływ szacowanych parametrów kredytowych na wycenę był istotny oraz instrumenty pochodne rynku kapitałowego, dla których szacowany parametr (korelacja) istotnie wpływał na wycenę.

10. Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto

10.1 Zasady rachunkowości

Przypis składek w umowach ubezpieczeniowych oraz w umowach reasekuracji czynnej rozpoznaje się w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.

10.1.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Składki przypisane obejmują kwoty, niezależnie od tego, czy kwoty te opłacono:

- należne za cały okres odpowiedzialności, niezależnie od jego długości, z tytułu zawartych w okresie sprawozdawczym umów ubezpieczenia – jeżeli długość okresu odpowiedzialności jest określona;
- należne w okresie sprawozdawczym – jeżeli długość okresu odpowiedzialności nie jest określona.

Składki te koryguje się o zmianę stanu rezerwy składek w ciągu okresu sprawozdawczego, a także pomniejsza o składki należne reasekuratorom.

10.1.2. Ubezpieczenia na życie

Składki przypisane obejmują kwoty należne w trakcie okresu sprawozdawczego z tytułu zawartych umów ubezpieczenia niezależnie od tego, czy kwoty te opłacono i bez względu na to, czy kwoty te odnoszą się do całości, czy części okresu sprawozdawczego. Składki te koryguje się o zmianę stanu rezerwy składek w ciągu okresu sprawozdawczego, a także pomniejsza o składki należne reasekuratorom.

10.2 Dane ilościowe

Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	14 989	15 494
W ubezpieczeniach bezpośrednich	14 763	15 278
W ubezpieczeniach pośrednich	226	216
Składki ubezpieczeniowe przypisane brutto w ubezpieczeniach na życie	8 877	8 697
Składki ubezpieczeń indywidualnych	1 868	1 730
Składki ubezpieczeń indywidualnie kontynuowanych	2 048	2 026
Składki ubezpieczeń grupowych	4 961	4 941
Składki przypisane brutto, razem	23 866	24 191

W 2020 i w 2019 roku spółki Grupy PZU nie zawierały umów reasekuracji czynnej w zakresie ubezpieczeń na życie.

Składki przypisane brutto w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (wg klas rachunkowych określonych w dziale II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej)	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	893	750
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	5 387	5 765
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	3 699	3 920
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	148	116
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	3 067	3 193
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	873	868
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	89	86
Świadczenie pomocy (grupa 18)	515	536
Ochrona prawna (grupa 17)	12	11
Pozostałe (grupa 16)	306	249
Razem	14 989	15 494

11. Przychody z tytułu prowizji i opłat

11.1 Zasady rachunkowości

Opłaty i prowizje nierozliczane według efektywnej stopy procentowej ujmuje się w sposób odzwierciedlający przekazanie przyrzeczonych usług na rzecz klienta w kwocie odzwierciedlającej wynagrodzenie, do którego Grupa PZU jest uprawniona w zamian za te usługi. Przychody prowizyjne rozlicza się liniowo, gdy są one pobierane z góry za czynność niejednorazową lub gdy dotyczą udzielonych kredytów o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej. Pozostałe opłaty i prowizje za usługi finansowe niezwiązane bezpośrednio z powstaniem składnika aktywów finansowych (np. usługi zarządzania środkami pieniężnymi, usługi maklerskie, doradztwo inwestycyjne, planowanie finansowe, usługi bankowości inwestycyjnej, usługi zarządzania aktywami) oraz marże uzyskane na transakcjach walutowych z klientami, rozpoznaje się w rachunku zysków i strat jednorazowo w momencie wykonania usługi.

Przychody z tytułu zarządzania otwartymi funduszami emerytalnymi oraz przychody i opłaty od funduszy oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych rozpoznaje się w trakcie spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia.

11.2 Dane ilościowe

Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Działalność bankowa	3 553	3 463
Marża na transakcjach walutowych z klientami	756	788
Prowizje maklerskie	172	92
Działalność powiernicza	65	59
Obsługa kart płatniczych, kredytowych	959	930
Wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń	65	75
Kredyty i pożyczki	413	418
Obsługa rachunków bankowych	442	412
Przelewy	265	316
Operacje kasowe	85	98
Skupione wierzytelności	55	49
Gwarancje, akredytywy, inkaso, promesy	78	77
Prowizje z działalności leasingowej	65	57
Pozostałe prowizje	133	92
Przychody i opłaty od funduszy oraz towarzystw funduszy inwestycyjnych	509	528
Ubezpieczenia emerytalne	130	143
Pozostałe	5	5
Przychody z tytułu prowizji i opłat, razem	4 197	4 139

12. Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej

12.1 Zasady rachunkowości

Przychody z tytułu odsetek rozpoznaje się memoriałowo w oparciu o efektywną stopę procentową.

Przychody odsetkowe obejmują odsetki od instrumentów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie i w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje przyszłe przepływy pieniężne do bilansowej wartości brutto składnika aktywów finansowych.

Przychody odsetkowe oblicza się od wartości bilansowej brutto, za wyjątkiem aktywów z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe oraz składników aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI). Dla takich aktywów przychody odsetkowe oblicza się od wartości bilansowej brutto pomniejszonej o odpis na oczekiwane straty kredytowe.

12.2 Dane ilościowe

Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Należności od klientów z tytułu kredytów	7 571	9 119
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	980	1 017
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	1 296	1 268
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	25	73
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	37	99
Pożyczki	223	254
Skupione wierzytelności	100	136
Należności	12	2
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	18	47
Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, razem	10 262	12 015

13. Pozostałe przychody netto z inwestycji

13.1 Zasady rachunkowości

Dywidendy ujmuje się jako przychody w momencie nabycia prawa do dywidendy.

13.2 Dane ilościowe

Pozostałe przychody netto z inwestycji	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Pochodne instrumenty zabezpieczające	348	296
Przychody z dywidend, w tym:	59	57
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	33	35
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	26	22
Różnice kursowe	55	(123)
Przychody z tytułu nieruchomości inwestycyjnych	224	255
Koszty utrzymania nieruchomości inwestycyjnych	(96)	(108)
Koszty działalności inwestycyjnej	(26)	(26)
Pozostałe	22	25
Pozostałe przychody netto z inwestycji, razem	586	376

14. Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji

14.1 Zasady rachunkowości

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych i nieruchomości inwestycyjnych.

14.2 Dane ilościowe

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	265	352
Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	171	150
Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	45	174
Instrumenty kapitałowe	(41)	(18)
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	(1)	118
Instrumenty dłużne	87	74
Instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie	49	28
Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(3)	33
Instrumenty pochodne	23	(1)
Krótką sprzedaż	10	4
Należności	(182)	(112)
Nieruchomości inwestycyjne	3	2
Wynik z tytułu utraty kontroli nad RUCH	(5)	-
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji, razem	111	278

15. Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych

15.1 Zasady rachunkowości

Odpisy z tytułu utraty wartości zawierają saldo utworzonych i rozwiązanych odpisów z tytułu utraty wartości, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 38.1.

15.2 Dane ilościowe

Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone)
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	(22)	21
Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(38)	(3)
Instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie	16	24
- instrumenty dłużne	1	(8)
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1	(1)
- pożyczki	14	33
Należności od klientów z tytułu kredytów	(3 117)	(2 148)
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(3 113)	(2 142)
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(4)	(6)
Udzielone gwarancje i poręczenia	(194)	(42)
Należności	(10)	(36)
Jednostka stowarzyszona – EMC Instytut Medyczny SA	-	(3)
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1	-
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych, razem	(3 342)	(2 208)

16. Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej

16.1 Zasady rachunkowości

Informacje o sposobie ustalania wartości godziwej aktywów i zobowiązań zaprezentowano w punkcie 9.

16.2 Dane ilościowe

Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Inwestycyjne (lokacyjne) instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	723	522
Instrumenty kapitałowe	215	122
Dłużne papiery wartościowe	191	139
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	317	261
Instrumenty pochodne	(85)	325
Wycena zobowiązań wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	(15)	(5)
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	(8)	(10)
Nieruchomości inwestycyjne	252	2
Należności od klientów z tytułu kredytów	2	3
Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej, razem	869	837

17. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone)
Przychody ze sprzedaży wyrobów, towarów i usług przez spółki nieubezpieczeniowe	672	568
Przychody z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	179	217
Rozwiązanie rezerw	169	17
Zwrot kosztów dochodzenia roszczeń	39	46
Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów	67	66
Rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	4	-
Otrzymane odszkodowania	8	23
Odsetki za nieterminowe uregulowanie należności z ubezpieczeń bezpośrednich i reasekuracji biernej	55	34
Zysk ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	1	11
Pozostałe	201	221
Pozostałe przychody operacyjne, razem	1 395	1 203

18. Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

18.1 Zasady rachunkowości

W kosztach okresu sprawozdawczego ujmuje się wszelkie koszty wypłaconych odszkodowań i świadczeń z zawartych umów ubezpieczenia wraz z bezpośrednimi i pośrednimi kosztami likwidacji szkód oraz zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia.

18.1.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

W ubezpieczeniach majątkowych i osobowych koszty odszkodowań i świadczeń pomniejsza się dodatkowo o wszelkie otrzymane regresy i odzyski, a także zmianę stanu oszacowanych regresów i odzysków.

18.1.2. Ubezpieczenia na życie

Świadczenia wypłacone obejmują wszelkie wypłaty i obciążenia dokonywane w okresie sprawozdawczym z tytułu świadczeń powstałych w okresie sprawozdawczym i w okresach ubiegłych (w tym również świadczenia rentowe i wykupy) oraz wszelkie bezpośrednie i pośrednie, zewnętrzne i wewnętrzne koszty likwidacji świadczeń. Koszty likwidacji zawierają także koszty postępowań spornych.

Wartość świadczeń ujmuje się w wysokości faktycznie wypłaconej, po potrąceniu zwrotów i refundacji (z wyjątkiem refundacji z tytułu reasekuracji biernej), powiększonej o zmianę stanu rezerwy na niewypłacone świadczenia oraz pomniejszonej o udział reasekuratorów w wypłaconych świadczeniach i rezerwach.

18.2 Dane ilościowe

Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	16 105	16 085
W ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	9 205	9 328
- odszkodowania i świadczenia	7 480	7 925
- zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	874	584
- koszty likwidacji szkód	851	819
W ubezpieczeniach na życie	6 900	6 757
- odszkodowania i świadczenia	6 493	6 102
- zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	273	520
- koszty obsługi świadczeń	134	135
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach, świadczeniach oraz zmianie stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	(525)	(390)
W ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	(525)	(390)
Odszkodowania, świadczenia ubezpieczeniowe netto, razem	15 580	15 695

Koszty likwidacji szkód i obsługi świadczeń według rodzaju	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Zużycie materiałów i energii	14	15
Usługi obce	296	260
Podatki i opłaty	31	32
Koszty pracownicze	454	431
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	14	15
Amortyzacja wartości niematerialnych	27	23
Inne, w tym:	149	178
- zasądzone koszty, odsetki i kary w sprawach od odszkodowania	136	167
- pozostałe	13	11
Koszty likwidacji szkód i obsługi świadczeń, razem	985	954

19. Koszty z tytułu prowizji i opłat

Koszty z tytułu prowizji i opłat	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Koszty transakcji kartowych i bankomatowych, w tym koszty wydanych kart	672	530
Prowizje z tytułu pozyskania klientów bankowych	107	97
Prowizje za udostępnianie bankomatów	45	44
Koszty nagród dla klientów bankowych	17	16
Koszty przelewów i przekazów	39	41
Usługi dodatkowe do produktów bankowych	23	23
Prowizje maklerskie	25	15
Koszty obsługi rachunków bankowych	5	5
Koszty operacji banknotowych	21	17
Koszty działalności powierniczej	20	18
Pozostałe prowizje	57	54
Koszty z tytułu prowizji i opłat, razem	1 031	860

20. Koszty odsetkowe

20.1 Zasady rachunkowości

Koszty odsetkowe ujmuje się w rachunku zysków i strat z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

20.2 Dane ilościowe

Koszty odsetkowe	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Depozyty terminowe	436	969
Depozyty bieżące	267	542
Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe	316	428
Pochodne instrumenty zabezpieczające	16	16
Pożyczki	3	23
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	13	57
Kredyty bankowe zaciągnięte przez spółki z Grupy PZU	36	33
Leasing	28	29
Pozostałe	19	32
Koszty odsetkowe, razem	1 134	2 129

21. Koszty akwizycji

21.1 Zasady rachunkowości

Koszty akwizycji obejmują koszty związane z zawieraniem i odnawianiem umów ubezpieczenia. Do bezpośrednich kosztów akwizycji zalicza się między innymi koszty prowizji pośredników ubezpieczeniowych, koszty wynagrodzeń pracowników związane z zawieraniem umów ubezpieczenia, koszty atestów, ekspertyz, badań związanych z ryzykiem przyjmowanym. Do pośrednich kosztów akwizycji zalicza się koszty związane z reklamą i promocją produktów ubezpieczeniowych oraz koszty związane z badaniem wniosków i wystawianiem polis.

Zgodnie z zasadą memoriału, część kosztów akwizycji rozlicza się w czasie, zgodnie z zasadami opisanymi w punktach 30.1.1 i 30.1.2.

21.2 Dane ilościowe

Koszty akwizycji według rodzaju	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Zużycie materiałów i energii	25	29
Usługi obce	85	87
Podatki i opłaty	4	5
Koszty pracownicze	635	631
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	28	27
Amortyzacja wartości niematerialnych	25	36
Inne, w tym:	2 483	2 581
- prowizje w działalności ubezpieczeniowej	2 416	2 508
- reklama	61	66
- pozostałe	6	7
Zmiana stanu odroczonej kosztów akwizycji	32	(33)
Koszty akwizycji, razem	3 317	3 363

22. Koszty administracyjne

22.1 Zasady rachunkowości

Koszty administracyjne obejmują m. in.:

- W działalności ubezpieczeniowej – koszty działalności ubezpieczeniowej niezaliczone do kosztów akwizycji, związane z inkasem składek, koszty związane z zarządzaniem portfelem umów ubezpieczenia, portfelem umów reasekuracyjnych oraz z ogólnym zarządzaniem zakładami ubezpieczeń Grupy PZU;
- W działalności bankowej – koszty działania banku, m. in. pracownicze, rzeczowe, amortyzację, podatki i opłaty.

22.2 Dane ilościowe

Koszty administracyjne według rodzaju	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Zużycie materiałów i energii	128	129
Usługi obce	1 243	1 273
Podatki i opłaty	102	81
Koszty pracownicze	3 659	3 673
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	580	578
Amortyzacja wartości niematerialnych	397	326
Wynagrodzenia osób obsługujących ubezpieczenia grupowe w zakładach pracy	205	206
Inne, w tym:	283	340
- reklama	155	244
- pozostałe	128	96
Koszty administracyjne, razem	6 597	6 606

23. Koszty pracownicze

Koszty pracownicze	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Wynagrodzenia	4 299	4 264
Programy określonych składek, w tym:	794	758
- narzuty na wynagrodzenia	701	679
- ubezpieczenia emerytalne III filaru, w tym koszty składek na PPE lub PPK poniesione w okresie	93	79
Pozostałe	273	230
Koszty pracownicze, razem	5 366	5 252

Koszty pracownicze znajdują się w pozycjach „Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych”, „Koszty akwizycji”, „Koszty administracyjne” i „Pozostałe koszty operacyjne” skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

24. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone)
Odpis wartości firmy powstałej w wyniku nabycia Alior Banku ¹⁾	746	-
Odpis wartości firmy powstałej w wyniku nabycia Pekao ¹⁾	555	-
Podatek od instytucji finansowych	1 203	1 134
Koszty podstawowej działalności spółek nie prowadzących działalności ubezpieczeniowej, ani bankowej	801	713
Koszty z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	194	226
Obowiązkowe opłaty na rzecz instytucji rynku ubezpieczeniowego i bankowego	128	129
Bankowy Fundusz Gwarancyjny	541	611
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	63	67
Opłata na rzecz Komendy Głównej Straży Pożarnej oraz Związku Ochotniczych Straży Pożarnych	26	27
Wydatki z tytułu działalności prewencyjnej	56	48
Utworzenie rezerw	428	443
Amortyzacja wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia spółek	173	233
Utworzenie odpisów na aktywa niefinansowe	208 ²⁾	19
Darowizny	30	25
Odsetki za zwłokę, kary, odszkodowania	5	22
Koszty dochodzenia roszczeń	82	92
Pozostałe	146	204
Pozostałe koszty operacyjne, razem	5 385	3 993

¹⁾ Dodatkowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 27.3.

²⁾ W tym odpisy z tytułu utraty wartości wartości niematerialnych zidentyfikowanych podczas nabycia Alior Banku (161 mln zł). Dodatkowe informacje na ten temat zaprezentowano w punkcie 27.3.

25. Podatek dochodowy

25.1 Zasady rachunkowości

Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat obejmuje część bieżącą i odroczoną.

Część odroczone stanowi różnicę pomiędzy stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i na początek okresu sprawozdawczego z zastrzeżeniem, że zmiany stanu rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym odnosi się na kapitał własny.

25.2 Dane ilościowe

Podatek dochodowy	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Zysk brutto (skonsolidowany)	4 058	7 080
Stawka CIT (lub zakres stawek CIT) właściwa dla kraju siedziby jednostki dominującej (w %)	19%	19%
Podatek dochodowy jaki zostałby skalkulowany jako iloczyn zysku księgowego brutto jednostek i stawki CIT właściwej dla kraju siedziby jednostki dominującej	771	1 345
Różnice pomiędzy podatkiem dochodowym skalkulowanym powyżej a podatkiem dochodowym wykazany w rachunku zysków i strat:	757	550
- podatek od instytucji finansowych	223	215
- rezerwy na należności kredytowe w części nie pokrytej podatkiem odroczonym	50	70
- wycena aktywów finansowych	30	(3)
- utworzenie/rozwiązanie odpisów na należności niezaliczone do kosztów uzyskania przychodów	34	65
- utworzenie / rozwiązanie pozostałych rezerw i odpisów na aktywa, niezaliczonych do kosztów uzyskania przychodów	319	44
- opłata na rzecz BFG	103	116
- różnice wynikające z odmiennych stawek podatkowych	(17)	(16)
- opodatkowanie działalności ubezpieczeniowej na Ukrainie	7	7
- straty podatkowe	10	26
- pozostałe zwiększenia, zaniechania, zwolnienia, odliczenia i obniżki podatku	(2)	26
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	1 528	1 895

Łączna kwota podatku bieżącego i odroczonego	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
1. Ujętego w rachunku zysków i strat, w tym:	1 528	1 895
- podatek bieżący	1 841	1 844
- podatek odroczony	(313)	51
2. Ujętego w innych całkowitych dochodach, w tym:	356	117
- podatek odroczony	356	117

Podatek dochodowy dotyczący składników innych całkowitych dochodów	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone)
Inne całkowite dochody brutto	1 958	613
Podatek dochodowy	(356)	(117)
Wycena instrumentów dłużnych	(213)	(88)
Wycena należności od klientów z tytułu kredytów	(4)	(4)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(123)	(24)
Wycena instrumentów kapitałowych	(17)	(1)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	1	-
Inne całkowite dochody netto	1 602	496

W skład Grupy PZU wchodzi jednostki funkcjonujące w różnych krajach i podlegające odrębnym przepisom podatkowym. Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają stosunkowo częstym zmianom. Obowiązujące w krajach, w których działa Grupa PZU przepisy, zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów (w Polsce – przez okres pięciu lat), które uprawnione są do nakładania wysokich kar, a ustalone w wyniku kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z wysokimi odsetkami. Zjawiska te generują ryzyko podatkowe, w wyniku którego kwoty wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organy skarbowe.

26. Zysk na jedną akcję

26.1 Zasady rachunkowości

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie wyniku finansowego, który przypada na zwykłych akcjonariuszy PZU, przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Średnia ważona liczby akcji zwykłych występujących w ciągu okresu to liczba akcji zwykłych na początku danego okresu, skorygowana o liczbę akcji zwykłych odkupionych lub wyemitowanych w ciągu tego okresu ważona wskaźnikiem odzwierciedlającym okres (w dniach) do całkowitej liczby akcji w danym okresie.

26.2 Dane ilościowe

Zysk na jedną akcję	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Zysk netto przypisywany właścicielom jednostki dominującej	1 912	3 295
Podstawowa i rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych	863 332 499	863 285 340
Liczba akcji wyemitowanych	863 523 000	863 523 000
Średnia ważona liczba akcji własnych (w posiadaniu jednostek objętych konsolidacją)	190 501	237 660
Podstawowy i rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w złotych)	2,21	3,82

W 2020 i w 2019 roku nie wystąpiły transakcje ani zdarzenia powodujące rozwodnienie zysku przypadającego na jedną akcję.

27. Wartość firmy

27.1 Zasady rachunkowości

Wartość firmy, której wartość początkową ustalono w sposób opisany w punkcie 5.7 nie podlega amortyzacji, lecz na koniec każdego roku obrotowego oraz każdorazowo, gdy istnieją przesłanki, że mogło dojść do utraty wartości, poddaje się ją testom na utratę wartości. Test na utratę wartości firmy oparty jest na ocenie wartości odzyskiwalnej poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne, do których została zaalokowana wartość firmy i porównaniu jej z ich wartością księgową (łącznie z przypisaną wartością firmy). W sytuacji, gdy wartość odzyskiwalna jest mniejsza, odpis z tytułu utraty wartości odnosi się w pierwszej kolejności na zaalokowaną do jednostki generującej przepływy pieniężne wartość firmy. Jednostka generująca przepływy pieniężne, dla której przeprowadza się test, nie może być większa niż segment operacyjny.

27.2 Dane ilościowe

Wartość firmy	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019 (przekształcone)
Pekao ¹⁾	1 714	2 269
Lietuvos Draudimas AB ²⁾	511	471
Spółki medyczne	284	284
Segment ubezpieczeń masowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych (Link4)	221	221
AAS Balta	41	38
Alior Bank	-	746
Pozostałe	5	5
Wartość firmy, razem	2 776	4 034

¹⁾ Obejmuje wartość firmy z tytułu nabycia PIM.

²⁾ Obejmuje wartość firmy z tytułu nabycia oddziału Lietuvos Draudimas w Estonii.

Zmiana stanu wartości firmy	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (przekształcone)
Wartość firmy brutto na początek okresu	4 049	3 885
- nabycie spółek medycznych	-	169
- różnice kursowe	43	(5)
Wartość firmy brutto na koniec okresu	4 092	4 049
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(15)	(14)
- odpis z tytułu utraty wartości – Alior Bank	(746)	-
- odpis z tytułu utraty wartości – Pekao	(555)	-
- różnice kursowe	-	(1)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(1 316)	(15)
Wartość firmy netto na koniec okresu	2 776	4 034

27.3 Testy na utratę wartości

Testy na utratę wartości firmy sporządzono na 31 grudnia 2020 roku dla wszystkich CGU, do których zaalokowano wartość firmy. W wyniku przeprowadzonych testów nie stwierdzono konieczności dokonywania odpisów z tytułu utraty wartości.

W związku z wywołanym pandemią COVID-19 pogorszeniem koniunktury gospodarczej, co doprowadziło do serii obniżek stóp procentowych NBP oraz do wzrostu ryzyka kredytowego w działalności bankowej, w ciągu 2020 roku przeprowadzono testy na utratę wartości CGU Pekao oraz Alior Banku. Test przeprowadzony w odniesieniu do Pekao na 30 czerwca 2020 roku wykazał utratę wartości, w związku z czym dokonano odpisu wartości firmy w kwocie 555 mln zł. Odpis ujęto w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałe koszty operacyjne i obciążał on wynik finansowy netto przypisywany właścicielom jednostki dominującej kwotą 555 mln zł. Testy przeprowadzone na 31 marca oraz 30 czerwca 2020 roku w odniesieniu do Alior Banku wykazały niedobory, które skutkowały koniecznością dokonania odpisu wartości firmy w kwocie 746 mln zł oraz wartości niematerialnych – wartości znaku towarowego i relacji z klientami – w kwocie 161 mln zł. W wyniku dokonanych odpisów, wartość bilansowa wartości firmy, znaku towarowego oraz relacji z klientami na 31 grudnia 2020 roku wynosi zero. Odpisy z tytułu utraty wartości ujęto w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałe koszty operacyjne. Łączny wpływ na wynik finansowy netto przypisywany właścicielom jednostki dominującej odpisów z tytułu trwałej utraty wartości wszystkich ww. aktywów dotyczących Alior Banku dokonanych w ciągu 2020 roku wyniósł 788 mln zł. Odpisy te wynikają z istotnego pogorszenia warunków biznesowych dla sektora bankowego, na które złożyły się m.in. obniżenie stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej oraz podwyższone ryzyko kredytowe i dodatkowe odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, powiązane ze spowolnieniem gospodarczym.

Test na utratę wartości polega na porównaniu wartości bilansowych (łącznie z przypisaną wartością firmy) i wartości odzyskiwalnych CGU, do których zaalokowano wartość firmy. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości CGU ujmuje się w rachunku zysków i strat, gdy wartość odzyskiwalna CGU jest niższa od jego wartości bilansowej.

Ośrodki wypracowujące środki pieniężne (CGU)

Wartość firmy przypisuje się do poszczególnych spółek (stanowiących CGU na potrzeby testu na utratę wartości) i na tym poziomie poddaje monitorowaniu. W trakcie ostatecznego rozliczenia ceny nabycia, wartość firmy z tytułu nabycia Link4 została w całości alokowana do segmentu ubezpieczeń masowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych, który ze względu na skalę integracji działalności Link4 z PZU w ramach realizacji strategii dwóch marek, zakładającej osiągnięcie synergii z tytułu zarządzania portfelem klientów masowych oraz sprzedaży dodatkowych produktów ubezpieczeniowych jest najmniejszym CGU, do której wartość firmy może być przypisana. Wartość firmy z tytułu nabycia PIM została w całości alokowana do Pekao, gdyż jest to najniższy poziom, na którym wartość firmy jest monitorowana na poziomie Grupy.

Wartość bilansowa

Wartość bilansowa obejmuje aktywa netto CGU, włącznie z wartościami niematerialnymi, takimi jak znaki towarowe oraz relacje z klientami, które zostały ujawnione w związku z nabyciem CGU oraz wartość firmy. W przypadku podmiotów, w których

występują udziały niekontrolujące wartość bilansową na potrzeby testu powiększa się o część wartości firmy przypisywanej do udziałów niekontrolujących (nie jest ona wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej).

Na potrzeby testu wartość bilansowa netto segmentu ubezpieczeń masowych została ustalona w oparciu o alokację aktywów netto Grupy PZU. Alokacji dokonano w proporcji, w jakiej hipotetyczny kapitałowy wymóg wypłacalności, który można przypisać do segmentu ubezpieczeń masowych, pozostaje do całkowitego kapitałowego wymogu wypłacalności. Do alokacji kapitałowego wymogu wypłacalności zastosowano metodę Eulera. Polega ona na przypisaniu do segmentu miar ryzyka, które są oparte na regulacjach Wypłacalność II i uwzględniają efekty dywersyfikacji.

Wartość odzyskiwalna

Wartość odzyskiwalną CGU ustalono w oparciu o wartość użytkową jednostek, metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych w oparciu o najbardziej aktualne zatwierdzone projekcje finansowe, których okres, nieprzekraczający 5 lat, przedstawiono w tabeli poniżej. Projekcje finansowe CGU uwzględniają ofertę produktów oraz perspektywy wzrostu rynków, strukturę bilansu i dostępne nadwyżki kapitałowe, dotychczasowe wyniki oraz oczekiwane parametry makroekonomiczne, takie jak poziom stóp procentowych oraz wzrost gospodarczy. Stopy dyskontowe użyte na potrzeby testu jednostek ubezpieczeniowych ustalono na poziomie kosztu kapitału własnego. W przypadku spółek medycznych użyto średniego ważonego kosztu kapitału (ang. *Weighted average cost of capital, WACC*). Koszt kapitału własnego został ustalony zgodnie z modelem CAPM. Ponadto w uzasadnionych przypadkach dokonano poprawek z tytułu wielkości firmy (ang. *size premium*). Stopy wolne od ryzyka ustalono w oparciu o rentowność 10-letnich obligacji rządowych kraju siedziby CGU, współczynniki beta oparto o współczynniki podobnych podmiotów notowanych. Premie rynkowe wyniosły 6,0% (w 2019 roku: 5,5%). W przypadku podmiotów regulowanych (banki, zakłady ubezpieczeń, instytucje finansowe) prognozowane przepływy pieniężne uwzględniają konieczność utrzymania odpowiedniego poziomu środków własnych (kapitału ekonomicznego). Przepływy pieniężne segmentu ubezpieczeń masowych zostały określone w oparciu o kwotę hipotetycznych dywidend, które segment ten mógłby wypłacić, gdyby działał jako oddzielny zakład ubezpieczeń. Wysokość dywidend zależy od prognoz wyników technicznych tego segmentu po podatku dochodowym i podatku od instytucji finansowych oraz nadwyżek kapitałowych przypisanych do tego segmentu na datę bilansową i w kolejnych okresach. Wskaźniki wzrostu po okresie prognozy ustalono uwzględniając długoterminowe perspektywy rozwoju rynku, na którym działa dana jednostka. Wskaźniki wzrostu nie przekraczają długoterminowych prognoz rozwoju PKB danego kraju w ujęciu nominalnym.

Jednostka generująca przepływy pieniężne	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019		
	Stopa dyskontowa	Stopa wzrostu po okresie prognoz	Horyzont projekcji finansowych	Stopa dyskontowa	Stopa wzrostu po okresie prognoz	Horyzont projekcji finansowych
Pekao	8,7%	3,5%	6 lat	8,7%	3,5%	3 lata
Alior Bank	nd.	nd.	nd.	8,8%	3,5%	5 lat
Lietuvos Draudimas AB	6,1%	3,0%	5 lat	5,7%	3,0%	3 lata
Segment ubezpieczeń masowych	7,5%	2,5%	3 lata	7,4%	2,5%	3 lata
AAS Balta	6,1%	3,0%	5 lat	6,1%	3,0%	3 lata
Spółki medyczne	5,7%-6,3%	2,0%-3,0%	3 lata	5,8%-6,4%	2,0%-3,0%	3 lata

Analiza wrażliwości

Oszacowanie wartości odzyskiwalnej jest procesem złożonym i wymaga od Zarządu jednostki dominującej wypracowania profesjonalnych osądów oraz wykorzystania skomplikowanych i subiektywnych założeń. Stosunkowo niewielkie zmiany w kluczowych założeniach mogą mieć istotny wpływ na wycenę wartości odzyskiwalnej. Kluczowymi założeniami w procesie szacowania wartości odzyskiwalnej są: stopy wzrostu w okresie rezydualnym, stopy dyskonta, oczekiwany poziom rentowności, przyszłe wymogi kapitałowe oraz minimalny poziom adekwatności kapitałowej jako warunek wypłaty dywidend przez podmioty regulowane.

W tabeli na kolejnej stronie podano nadwyżkę wartości odzyskiwalnych ponad wartości księgowe oraz maksymalne stopy dyskontowe i minimalne krańcowe stopy wzrostu po okresie prognoz, przy których następuje zrównanie wartości bilansowych i odzyskiwalnych poszczególnych CGU. Kwota nadwyżki została podana na udziale PZU.

Jednostka generująca przepływy pieniężne	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019		
	Nadwyżka (w mln zł)	Wartość krańcowa stopy dyskontowej	Wartość krańcowa stopy wzrostu po okresie prognoz	Nadwyżka (w mln zł)	Wartość krańcowa stopy dyskontowej	Wartość krańcowa stopy wzrostu po okresie prognoz
Pekao	170	8,8%	2,7%	1 084	9,6%	2,5%
Alior Bank	nd.	nd.	nd.	136	9,0%	2,4%
Lietuvos Draudimas AB	320	6,9%	2,1%	333	6,5%	0,4%
AAS Balta	253	8,4%	0,3%	502	11,2%	(3,2%)
Segment ubezpieczeń masowych	8 864	23,4%	nd. ¹⁾	10 103	34,9%	nd. ¹⁾
Spółki medyczne	720 ²⁾	6,2%-28,1%	(41,0%)-2,3%	442	7,2%-16,0%	(10,5%)-1,4%

¹⁾ Wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych w okresie prognozy jest wyższa niż wartość bilansowa przypisana do segmentu ubezpieczeń masowych, w związku z czym nie zaprezentowano wartości krańcowej stopy wzrostu po okresie prognozy.

²⁾ Wzrost nadwyżki wynika z ujęcia Tommy, której nadwyżka na 31 grudnia 2020 roku wyniosła 284 mln zł. Nabyta w grudniu 2019 roku Tomma nie podlegała testom na 31 grudnia 2019 roku.

Test na utratę wartości wartości firmy Pekao

Wartość odzyskiwalną ustalono w oparciu o wartość użytkową metodą zdyskontowanych przepływów dywidendowych. Na potrzeby testu użyto projekcji finansowych na lata 2021-2026. Wydłużenie prognoz na okres przekraczający 5 lat pozwoliło w pełni uwzględnić wpływ zakładanych zmian makroekonomicznych na sytuację banków. Wobec niepewności dotyczącej długości trwania pandemii oraz jej dotkliwości dla gospodarki wartość użytkową oszacowano dla szeregu scenariuszy, w których uwzględniono różne przyszłe poziomy stóp procentowych, kosztów ryzyka i kosztów działania. Najistotniejszym założeniem wpływającym na przyszłe przepływy pieniężne jest poziom przyszłych stóp procentowych. Na potrzeby testu założono, że stopa referencyjna NBP pozostanie na obecnym poziomie co najmniej do końca 2022 roku, po czym - zależnie od scenariusza - zmieni się o 0,0-1,4 p.p. Wartość użytkową oszacowano jako wartość średnią ważoną prawdopodobieństwem wystąpienia scenariuszy. Ze względu na dużą niepewność, szacunki mogą ulegać w przyszłości istotnym zmianom wraz z pozyskiwaniem wiedzy co do dalszego rozwoju sytuacji.

28. Wartości niematerialne

28.1 Zasady rachunkowości

Składniki wartości niematerialnych rozpoznaje się, jeżeli są one możliwe do zidentyfikowania, sprawowana jest nad nimi kontrola, jest prawdopodobne, że osiągnięte zostaną przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi i można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika.

Wartości niematerialne wycenia się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne, a także o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sposób ustalenia wartości godziwej wartości niematerialnych nabywanych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych zaprezentowano w punkcie 5.7.

Składniki wartości niematerialnych obejmują w szczególności: oprogramowanie komputerowe, autorskie prawa majątkowe, licencje oraz koncesje, a także składniki nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych - znaki towarowe, relacje z klientami (w tym relacje z klientami posiadającymi rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe), relacje z brokerami, przyszłe zyski z zakupionego portfela umów ubezpieczenia itp.

Składniki wartości niematerialnych podlegają amortyzacji przez szacowany okres użyteczności:

- składniki inne niż składniki wartości niematerialnych nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych – przy zastosowaniu metody liniowej przez okres od dwóch do pięciu lat. W uzasadnionych przypadkach, po indywidualnej analizie, dopuszcza się stosowanie innej stawki amortyzacji adekwatnej do przewidywanego okresu użytkowania danego składnika wartości niematerialnych. W związku z podjętą decyzją dotyczącą planowanego okresu użytkowania systemu produktowego w PZU przez okres dziesięciu lat, przyjęto dla niego roczną stawkę amortyzacji 10%;
- składniki wartości niematerialnych nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych (z wyjątkiem nabytych znaków towarowych) – przez okres od jednego do piętnastu lat w oparciu o wartości generowanych zysków w poszczególnych latach;
- znaki towarowe nabyte w transakcjach połączenia jednostek gospodarczych, jako wartości niematerialne o okresie użytkowania ustalonym jako nieokreślony nie podlegają amortyzacji, lecz na koniec każdego roku obrotowego oraz każdorazowo, gdy istnieją przesłanki, że mogło dojść do utraty wartości, poddaje się je testom na utratę wartości.

Utrata wartości

Na koniec okresu sprawozdawczego przeprowadzany jest przegląd składników aktywów w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty ich wartości. W przypadku stwierdzenia takich przesłanek, przeprowadza się test na utratę wartości danego składnika aktywów mający na celu określenie jego wartości odzyskiwalnej.

Ze względu na pandemię COVID-19 Grupa PZU analizowała w ciągu 2020 roku wpływ, jaki pandemia mogła mieć na możliwość wystąpienia utraty wartości wartości niematerialnych. Grupa PZU dokonała odpisów z tytułu utraty wartości znaku towarowego oraz relacji z klientami powstałych w wyniku nabycia Alior Banku. Aktywa te zostały odpisane w całości na 30 czerwca 2020 roku w ramach testu dotyczącego Alior Banku, o którym mowa w punkcie 27.3.

Uznaje się, że utrata wartości składników wartości niematerialnych wystąpiła, jeżeli w wyniku zmian technologicznych, przeznaczenia do likwidacji, wycofania z użytkowania lub wystąpienia innych przesłanek wskazujących na zmniejszenie przydatności danego składnika aktywów obniżyła się wartość przewidywanych korzyści ekonomicznych związanych ze składnikiem wartości niematerialnych lub rzeczowych aktywów trwałych.

W razie konieczności dokonuje się odpisu aktualizującego do wartości odzyskiwalnej. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla najmniejszej możliwej do zidentyfikowania grupy aktywów generujących niezależne wpływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości wykazywane są jako koszt w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne”.

Jeżeli występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach ubiegłych przestał istnieć lub uległ zmniejszeniu, szacuje się wartość odzyskiwalną takiego składnika aktywów. Ujęty w ubiegłych okresach odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości odwraca się do wartości odzyskiwalnej, nieprzekraczającej wartości bilansowej, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby poprzednio w ogóle nie ujęto odpisu. Odwrócenie odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości ujmuje się jako przychód w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

28.2 Dane ilościowe

Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2020	Oprogramowanie, licencje i podobne wartości	Znaki towarowe	Relacje z klientami	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne, razem
Wartość brutto na początek okresu	2 955	612	1 975	463	85	6 090
Zmiany:	487	10	24	102	14	637
- zakupy i wytworzone we własnym zakresie	82	-	-	773	5	860
- zmiana składu Grupy	-	-	-	-	-	-
- przeniesienia	648	-	-	(655)	7	-
- sprzedaż i likwidacja	(249)	-	-	(7)	(2)	(258)
- różnice kursowe i pozostałe	6	10	24	(9)	4	35
Wartość brutto na koniec okresu	3 442	622	1 999	565	99	6 727
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(1 662)	-	(1 177)	-	(68)	(2 907)
Zmiany:	(209)	-	(196)	-	(8)	(413)
- amortyzacja za okres	(450)	-	(173)	-	(7)	(630)
- sprzedaż i likwidacja	242	-	-	-	2	244
- przeniesienia	-	-	-	-	-	-
- różnice kursowe i pozostałe	(1)	-	(23)	-	(3)	(27)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(1 871)	-	(1 373)	-	(76)	(3 320)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(15)	-	-	(11)	-	(26)
Zmiany odniesione w pozostałe koszty operacyjne	(8)	(100)	(61)	(12)	-	(181)
Inne zmiany	-	-	-	6	-	6
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(23)	(100)	(61)	(17)	-	(201)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	1 548	522	565	548	23	3 206

Zmiana stanu wartości niematerialnych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2019 (dane przekształcone)	Oprogramowanie, licencje i podobne wartości	Znaki towarowe	Relacje z klientami	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne, razem
Wartość brutto na początek okresu	2 563	611	1 900	365	80	5 519
Zmiany:	392	1	75	98	5	571
- zakupy i wytworzone we własnym zakresie	43	-	-	486	5	534
- zmiana składu Grupy	-	3	78	1	1	83
- przeniesienia	370	-	-	(377)	(1)	(8)
- sprzedaż i likwidacja	(22)	-	-	(3)	-	(25)
- różnice kursowe i pozostałe	1	(2)	(3)	(9)	-	(13)
Wartość brutto na koniec okresu	2 955	612	1 975	463	85	6 090
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(1 299)	-	(947)	-	(64)	(2 310)
Zmiany:	(363)	-	(230)	-	(4)	(597)
- amortyzacja za okres	(383)	-	(233)	-	(8)	(624)
- sprzedaż i likwidacja	22	-	-	-	-	22
- przeniesienia	-	-	-	-	4	4
- różnice kursowe i pozostałe	(2)	-	3	-	-	1
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(1 662)	-	(1 177)	-	(68)	(2 907)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(14)	-	-	(11)	(4)	(29)
Zmiany odniesione w pozostałe koszty operacyjne	(1)	-	-	(2)	-	(3)
Inne zmiany	-	-	-	2	4	6
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(15)	-	-	(11)	-	(26)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	1 278	612	798	452	17	3 157

Amortyzacja wartości niematerialnych według miejsca wykazania w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Odszkodowania, świadczenia oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	27	23
Koszty akwizycji	25	36
Koszty administracyjne	397	326
Pozostałe koszty operacyjne ¹⁾	181	239
Amortyzacja, razem	630	624

¹⁾ W tym amortyzacja wartości niematerialnych nabytych w transakcjach przejęcia spółek w kwocie 173 mln zł (w 2019 roku: 233 mln zł).

29. Inne aktywa

Inne aktywa	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Rozliczenia z tytułu reasekuracji	282	279
Szacowane regresy i odzyski	189	182
Odroczone koszty informatyczne	91	79
Zarachowane należności z bezpośredniej likwidacji szkód	51	58
Koszty do rozliczenia w czasie	67	75
Zapasy	40	36
Zarachowane prowizje	14	14
Pozostałe składniki aktywów	19	11
Inne aktywa, razem	753	734

Inne aktywa	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Krótkoterminowe	648	615
Długoterminowe	105	119
Inne aktywa, razem	753	734

30. Odroczone koszty akwizycji

30.1 Zasady rachunkowości

Odroczone koszty akwizycji podlegają testom na utratę wartości poprzez ich uwzględnienie w teście adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

30.1.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Koszty akwizycji dotyczące ubezpieczeń majątkowych i osobowych odraczane są na zasadach stosowanych przy ustalaniu rezerwy składek i amortyzowane w ciężar rachunku zysków i strat przez okres ochrony ubezpieczeniowej (wykazywane w pozycji „Koszty akwizycji”).

Odraczaniu w czasie podlegają prowizje akwizycyjne oraz część pośrednich kosztów akwizycji związanych z zawieraniem i odnawianiem polis ubezpieczeniowych w szczególności koszty działań związane bezpośrednio z procesami sprzedażowymi, które nie mogą zostać zakwalifikowane jako bezpośrednie koszty akwizycji, przede wszystkim koszty działań związanych z procesami: zawierania umów i *underwritingu* w jednostkach sprzedażowych (wyodrębnianych na podstawie ankiet czasu pracy), automatycznym i manualnym wprowadzaniem polis do systemów produkcyjnych (ewidencja sprzedaży) oraz funkcjonowaniem contact center w zakresie sprzedaży polis.

30.1.2. Ubezpieczenia na życie

W ubezpieczeniach na życie do rozliczania kosztów akwizycji w czasie w przypadku tradycyjnych produktów z udziałem w zysku (ubezpieczenia na życie lub dożycie oraz zaopatrzenia dzieci) stosuje się metodę Zillmera.

30.2 Dane ilościowe

Odroczone koszty akwizycji	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Krótkoterminowe	1 409	1 450
Długoterminowe	141	124
Odroczone koszty akwizycji, razem	1 550	1 574

Zmiana stanu odroczonej akwizycji	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Wartość netto na początek okresu	1 574	1 546
Ubezpieczenia majątkowe	1 459	1 445
Ubezpieczenia na życie	115	101
Koszty akwizycji dotyczące przyszłych okresów	1 745	1 775
Amortyzacja za okres odniesiona na wynik finansowy	(1 769)	(1 747)
Różnice kursowe	-	-
Wartość netto na koniec okresu	1 550	1 574
Ubezpieczenia majątkowe	1 423	1 459
Ubezpieczenia na życie	127	115

31. Rzeczowe aktywa trwałe

31.1 Zasady rachunkowości

Składniki rzeczowych aktywów trwałych wykazuje się według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o dotychczasowe umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Amortyzuje się wszystkie składniki rzeczowych aktywów trwałych oraz ich istotne komponenty, z wyjątkiem gruntów oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie. Składnik amortyzuje się od momentu, gdy jest on dostępny do użytkowania, to znaczy od momentu jego dostosowania do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami.

Poniżej przedstawiono roczne stawki amortyzacji dla istotnych składników aktywów:

Kategoria aktywów	Stawka
Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego	2,5%
Budynki i budowle	1,5% - 10%
Maszyny i urządzenia techniczne	10% - 40%
Środki transportu	14% - 33%
Sprzęt informatyczny	14,3% - 40%
Pozostałe aktywa trwałe	7% - 20%

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego amortyzuje się przez okres ich użyteczności, o ile występuje racjonalna pewność ich zakupu lub przeniesienia własności. W przeciwnym razie amortyzuje się je przez okres nie dłuższy niż przez okres trwania leasingu.

Zasady dokonywania odpisów z tytułu utraty wartości są analogiczne do tych, które obowiązują dla wartości niematerialnych i zostały opisane w punkcie 28.1.

Na 31 grudnia 2020 roku Grupa PZU analizując przesłanki utraty wartości uwzględniła potencjalny wpływ pandemii COVID-19 na potencjalne odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych. W wyniku tych analiz nie stwierdzono konieczności dokonywania odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych.

31.2 Dane ilościowe

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2020	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Nieruchomości	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe, razem
Wartość brutto na początek okresu	1 227	267	257	3 982	599	6 332
Zmiany:	232	20	(28)	289	58	571
- zakupy i wytworzone we własnym zakresie	86	22	441	21	25	595
- zwiększenie aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-	10	-	284	4	298
- zmiana składu grupy	-	-	-	1	-	1
- sprzedaż i likwidacja	(123)	(19)	(1)	(17)	(33)	(193)
- zmniejszenia aktywów z tytułu prawa do użytkowania (rozwiązanie umów, sprzedaż)	-	(4)	-	(39)	-	(43)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	-	-	-	-	-	-
- przeniesienie do i z nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	-	-	-
- przeniesienia	281	9	(456)	103	63	-
- różnice kursowe i pozostałe	(12)	2	(12)	(64)	(1)	(87)
Wartość brutto na koniec okresu	1 459	287	229	4 271	657	6 903
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(677)	(88)	-	(968)	(260)	(1 993)
Zmiany:	(132)	(26)	-	(388)	(46)	(592)
- amortyzacja za okres	(201)	(20)	-	(126)	(57)	(404)
- amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-	(14)	-	(269)	(2)	(285)
- sprzedaż i likwidacja	69	8	-	7	16	100
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	-	-	-	-	-	-
- różnice kursowe i pozostałe	-	-	-	-	(3)	(3)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(809)	(114)	-	(1 356)	(306)	(2 585)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(9)	-	-	(93)	(8)	(110)
Zmiany odniesione na pozostałe koszty operacyjne	(6)	(1)	-	(18)	(2)	(27)
Zmiany odniesione na pozostałe przychody operacyjne	2	-	-	1	1	4
Inne zmiany	-	-	-	4	(1)	3
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(13)	(1)	-	(106)	(10)	(130)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	637	172	229	2 809	341	4 188
- w tym wartość netto aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-	21	-	973	4	998

Wartość aktywów z tytułu prawa do użytkowania zaprezentowano w punkcie 50.

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych (wg grup rodzajowych) w roku zakończonym 31 grudnia 2019 (dane przekształcone)	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Nieruchomości	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe, razem
Wartość brutto na początek okresu	1 109	226	198	2 780	485	4 798
Ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania na moment zastosowania MSSF 16	76	3	-	1 168	3	1 250
Zmiany:	42	38	59	34	111	284
- zakupy i wytworzone we własnym zakresie	107	37	295	21	18	478
- zwiększenie aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-	40	-	168	-	208
- zmiana składu grupy	4	1	1	33	63	102
- sprzedaż i likwidacja	(84)	(55)	-	(55)	(18)	(212)
- zmniejszenia aktywów z tytułu prawa do użytkowania (rozwiązanie umów, sprzedaż)	(57)	-	-	(78)	-	(135)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	(25)	(1)	-	(82)	(4)	(112)
- przeniesienie do i z nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	(3)	-	(3)
- przeniesienia	102	44	(231)	43	42	-
- różnice kursowe i pozostałe	(5)	(28)	(6)	(13)	10	(42)
Wartość brutto na koniec okresu	1 227	267	257	3 982	599	6 332
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(576)	(88)	-	(617)	(233)	(1 514)
Zmiany:	(101)	-	-	(351)	(27)	(479)
- amortyzacja za okres	(172)	(23)	-	(139)	(45)	(379)
- amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania	(19)	(13)	-	(264)	(1)	(297)
- sprzedaż i likwidacja	66	36	-	21	16	139
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	24	1	-	30	3	58
- różnice kursowe i pozostałe	-	(1)	-	1	-	-
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(677)	(88)	-	(968)	(260)	(1 993)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(4)	-	-	(85)	(11)	(100)
Zmiany odniesione na pozostałe koszty operacyjne	(5)	-	-	(5)	(1)	(11)
Inne zmiany	-	-	-	(3)	4	1
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(9)	-	-	(93)	(8)	(110)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	541	179	257	2 921	331	4 229
- w tym wartość netto aktywów z tytułu prawa do użytkowania	-	30	-	994	2	1 026

W pozycjach „przeniesienia do i z nieruchomości inwestycyjnych” przedstawiono wartości analogiczne do wyjaśnionych w punkcie 32.

32. Nieruchomości inwestycyjne

32.1 Zasady rachunkowości

Nieruchomości inwestycyjne utrzymuje się w celu osiągnięcia przychodów z czynszów lub uzyskania korzyści wynikających ze wzrostu ich wartości, bądź obu tych pożytków równocześnie. Nieruchomości inwestycyjne nie są wykorzystywane w działalności operacyjnej.

Nieruchomości inwestycyjne ujmuje się początkowo według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, powiększonych o koszty transakcji. Po początkowym ujęciu, wycenia się je w wartości godziwej, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 9.1.6. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej” w okresie, w którym powstały.

W przypadku gdy nieruchomość wykorzystywana na własne potrzeby staje się nieruchomością inwestycyjną, do dnia reklasyfikacji naliczana jest amortyzacja i dokonywane są ewentualne odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości, a następnie:

- jeżeli ustalona na ten dzień wartość bilansowa jest wyższa niż wartość godziwa, to różnica ujmowana jest w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe koszty operacyjne”;
- jeżeli dotychczasowa wartość bilansowa jest niższa od wartości godziwej, to różnicę ujmuje się w pierwszej kolejności w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne” jako odwrócenie odpisu aktualizującego (do wysokości wcześniej dokonanego odpisu, przy czym kwota ujęta w skonsolidowanym rachunku zysków i strat nie może przekroczyć kwoty doprowadzającej wartość nieruchomości do takiej wartości, jaka zostałaby ustalona po odjęciu umorzenia, gdyby w ogóle nie dokonano odpisu), a pozostałą część różnicy - w innych całkowitych dochodach w pozycji „Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych”.

Przy późniejszym zbyciu nieruchomości inwestycyjnej kapitał z aktualizacji wyceny przenosi się do kapitału zapasowego.

32.2 Szacunki i założenia

Pandemia COVID-19 ma wpływ na rynek nieruchomości, powodując spadek wolumenów transakcji i płynności. Ograniczoną aktywność rynkową zaobserwowano we wszystkich sektorach rynku nieruchomości. Na 31 grudnia 2020 roku (dzień wyceny znacznej części portfela nieruchomości inwestycyjnych Grupy PZU) niektóre sektory rynku nieruchomości zaczęły funkcjonować normalnie, co znalazło odzwierciedlenie w wycenie.

Wpływ czynników mających istotny wpływ na wycenę nieruchomości inwestycyjnych zaprezentowano w punkcie 9.2.1.2.

32.3 Dane ilościowe

Zmiana stanu nieruchomości inwestycyjnych	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Wartość księgowa netto na początek okresu	1 981	1 697
Ujęcie aktywów z tytułu prawa do użytkowania na moment zastosowania MSSF 16	-	45
Zwiększenia:	538	215
- zakup	228	195
- zwiększenie aktywów z tytułu prawa do użytkowania	14	-
- przeniesienia z nieruchomości przeznaczonych na potrzeby własne	-	3
- przeniesienie z kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	296	17
Zmniejszenia:	(260)	(30)
- sprzedaż i likwidacja	(2)	(14)
- przeniesienie do kategorii przeznaczonych do sprzedaży wg MSSF 5	(257)	(16)
- zmniejszenie aktywów z tytułu prawa do użytkowania	(1)	-
Zysk (strata) z tytułu aktualizacji wyceny do wartości godziwej	234	54
- odniesiony na wynik finansowy	233	46
- odniesiony na inne całkowite dochody	1	8
Wartość księgowa netto na koniec okresu, w tym	2 493	1 981
- budynki i budowle	2 262	1 798
- grunty własne	170	135
- prawo wieczystego użytkowania gruntu i spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	61	48

Pozycja „Prawo wieczystego użytkowania gruntu” zawiera prawo do odpłatnego wykorzystywania gruntu przez okres do 99 lat. Prawo takie może być przedmiotem obrotu handlowego.

W pozycji „przeniesienia z nieruchomości przeznaczonych na potrzeby własne” przedstawiono wartości wyceny nieruchomości wg wartości bilansowej (koszt historyczny pomniejszony o skumulowane umorzenie oraz odpisy z tytułu utraty wartości) na dzień przeniesienia, czyli dzień zmiany sposobu użytkowania.

Wartość godziwa nieruchomości inwestycyjnych wynika z wycen przeprowadzonych głównie w 2020 roku przez niezależnych rzeczoznawców.

33. Jednostki wyceniane metodą praw własności

33.1 Zasady rachunkowości

Jednostki stowarzyszone to jednostki, na które wywierany jest znaczący wpływ, czyli władza pozwalająca na uczestniczenie w podejmowaniu decyzji na temat polityki finansowej lub operacyjnej jednostki, w której dokonano inwestycji, niepolegająca jednak na sprawowaniu kontroli lub współkontroli.

Wspólne przedsięwzięcia to ustalenie umowne, w ramach którego strony sprawujące współkontrolę nad ustaleniem umownym mają prawa do aktywów netto tego ustalenia.

Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia wycenia się metodą praw własności, zgodnie z którą w momencie początkowego ujęcia inwestycja ujmowana jest według ceny nabycia. Wartość firmy wynikająca z nadwyżki ceny nabycia ponad wartość godziwą możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań jednostki stowarzyszonej jest ujmowana w wartości bilansowej inwestycji. W kolejnych okresach wartość bilansowa jest korygowana w celu ujęcia udziałów inwestora w zyskach lub stratach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia oraz ewentualnych odpisów z tytułu utraty wartości. Udział Grupy PZU w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Udział w zyskach netto jednostek wycenianych metodą praw własności”, natomiast udział w zmianach stanu innych całkowitych dochodów – w innych całkowitych dochodach. Otrzymane wypłaty z zysku wypracowanego przez jednostkę stowarzyszoną lub wspólne przedsięwzięcie obniżają wartość bilansową inwestycji.

33.2 Dane ilościowe

Jednostki stowarzyszone	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
RUCH	65	-
PayPo sp. z o.o.	5	9
GSU Pomoc Górniczy Klub Ubezpieczonych SA	1	1
Sigma BIS SA	1	1
Jednostki stowarzyszone, razem	72	11

Informacje o udziale w kapitale i głosach poszczególnych jednostek stowarzyszonych zaprezentowano w punkcie 2.2. Nie istnieją ograniczenia (np. wynikające z ustaleń w zakresie pożyczek, wymogów regulacyjnych lub umów) możliwości transferu środków przez jednostki stowarzyszone w postaci dywidend pieniężnych.

34. Należności od klientów z tytułu kredytów

34.1 Zasady rachunkowości

Należności od klientów z tytułu kredytów wycenia się na koniec okresu sprawozdawczego w następujący sposób:

- w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – aktywa spełniające test SPPI i zaklasyfikowane do modelu biznesowego, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składnika aktywów;

- w wartości godziwej przez wynik finansowy – aktywa niespełniające testu SPPI, ze względu na występujący w umowach element dźwigni finansowej, zwiększający zmienność przepływów pieniężnych (m. in. kredyty studenckie, kredyty z dopłatami Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz niektóre ekspozycje korporacyjne);
- w zamortyzowanym koszcie – dla pozostałych aktywów, spełniających test SPPI i utrzymywanych w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy.

Informacje na temat testu SPPI zaprezentowano w punkcie 36.1.1.

Odsetki od należności od klientów z tytułu kredytów wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej rozpoznaje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody netto z inwestycji”.

Zmianę wartości godziwej należności od klientów z tytułu kredytów ujmuje się:

- dla wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – w kapitale z aktualizacji wyceny;
- dla wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy – w rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Informacje o wpływie pandemii COVID-19 na kalkulację oczekiwanych strat kredytowych dotyczących należności od klientów z tytułu kredytów zaprezentowano w punkcie 38.1.1.

Modyfikacje aktywów finansowych

W przypadku zmian warunków umowy aktywa finansowego dokonuje się porównania przepływów zmodyfikowanych i oryginalnych. Jeżeli zidentyfikowana różnica jest istotna, to pierwotne aktywo finansowe usuwa się ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a zmodyfikowane aktywo finansowe ujmuje się w jego wartości godziwej.

Wynik powstały na dzień ustalenia skutków istotnej modyfikacji rozpoznaje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”.

W przeciwnym przypadku modyfikacja nie powoduje usunięcia aktywa finansowego ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a jedynie wyliczenie nowej wartości bilansowej brutto oraz ujęcie wyniku z modyfikacji w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”.

Ocena, czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną zależy od spełnienia kryteriów jakościowych i ilościowych.

Do oceny istotności modyfikacji stosuje się kryteria:

- jakościowe – zmiana waluty (o ile nie wynika z istniejących postanowień umownych lub wymogów obowiązujących regulacji prawnych), zmiana (zastąpienie) dłużnika (z wyłączeniem dodania/ odejścia solidarnego dłużnika lub przejęcia kredytu w spadku), konsolidacja kilku ekspozycji w jedną w ramach aneksu lub umowy ugody/ restrukturyzacji, zmiana rodzaju oprocentowania;
- ilościowe – m. in. progi procentowe zmiany marży, zwiększenia kwoty finansowania i zmiany okresu rezydualnego finansowania.

Wystąpienie przynajmniej jednego w tych kryteriów skutkuje wystąpieniem istotnej modyfikacji.

34.2 Dane ilościowe

Należności od klientów z tytułu kredytów	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	195 626	193 244
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 475	1 381
Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	187	243
Należności od klientów z tytułu kredytów, razem	197 288	194 868

Należności od klientów z tytułu kredytów	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Segment detaliczny	110 230	105 912
Kredyty operacyjne	244	234
Kredyty konsumpcyjne	27 286	29 416
Kredyty consumer finance	3 852	2 778
Kredyty na zakup papierów wartościowych	26	65
Kredyty w rachunku karty kredytowej	993	1 087
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	76 782	71 301
Pozostałe kredyty hipoteczne	772	807
Pozostałe należności	275	224
Segment biznesowy	87 058	88 956
Kredyty operacyjne	26 722	32 760
Kredyty samochodowe	4	11
Kredyty inwestycyjne	27 295	26 820
Skupione wierzytelności (faktoring)	7 049	6 524
Kredyty w rachunku karty kredytowej	56	71
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	233	190
Pozostałe kredyty hipoteczne	10 641	9 278
Leasing finansowy	12 330	10 985
Pozostałe należności	2 728	2 317
Należności od klientów z tytułu kredytów, razem	197 288	194 868

35. Pochodne instrumenty finansowe

35.1 Zasady rachunkowości

Pochodne instrumenty finansowe obejmują zarówno instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu, jak i stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej lub przepływów pieniężnych.

Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu ujmuje się w księgach rachunkowych w wartości godziwej na dzień zawarcia transakcji i w późniejszych okresach wycenia się w wartości godziwej, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 9.1.4.

Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa finansowe, jeżeli ich wartości godziwa jest dodatnia lub jako zobowiązania finansowe, jeżeli jest ujemna.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych niebędących instrumentami zabezpieczającymi ujmuje się w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

Na 31 grudnia 2020 roku spółki Grupy PZU nie były stronami umów zawierających wbudowane instrumenty pochodne, których charakter i związane z nimi ryzyka nie byłyby ściśle powiązane z umową zasadniczą.

Grupa PZU skorzystała z opcji dostępnej w MSSF 9 i kontynuuje stosowanie rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z zapisami MSR 39.

Rachunkowość zabezpieczeń służy do symetrycznego ujmowania w rachunku zysków i strat kompensujących się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej. Rachunkowość zabezpieczeń stosowana jest, gdy spełnione są następujące warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego i zabezpieczanego, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób oceny efektywności zabezpieczenia;
- oczekuje się wysokiej efektywności zabezpieczenia, tj. wysokiej skuteczności w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą konkretnego powiązania zabezpieczającego;

- w przypadku przepływów pieniężnych istnieje wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia transakcji zabezpieczanej, która jest narażona na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych, wpływających na rachunek zysków i strat;
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, co oznacza możliwość wiarygodnej wyceny przepływów pieniężnych lub wartości godziwej związanych z pozycją zabezpieczaną oraz instrumentem zabezpieczającym;
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Grupa PZU zaprzestaje stosowania rachunkowości zabezpieczeń, jeśli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania), zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub unieważnia się powiązanie zabezpieczające.

Ocena wpływu reformy IBOR na rachunkowość zabezpieczeń

Grupa PZU zamierza kontynuować ustanowione powiązania zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń, pomimo:

- niepewności w zakresie wysokości i momentu wystąpienia przepływów pieniężnych w następstwie reformy IBOR w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych,
- niepewności w zakresie możliwości jednoznacznej identyfikacji i zastąpienia wskaźnika referencyjnego w instrumentach zabezpieczanych i zabezpieczających w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

W ramach ustanowionych relacji zabezpieczających Grupa PZU identyfikuje następujące wskaźniki referencyjne stopy procentowej: WIBOR, EURIBOR, LIBOR CHF, LIBOR USD. Na 31 grudnia 2020 roku wymienione wskaźniki referencyjne są codziennie kwotowane i dostępne do stosowania, a wynikające z nich przepływy pieniężne są normalnie wymieniane z kontrahentami.

Grupa oceniła, że w przypadku WIBOR i EURIBOR nie istnieje obecnie niepewność dotycząca terminów lub kwot przepływów pieniężnych wynikająca z reformy IBOR. Oba wskaźniki przeszły reformę i są opracowywane przez administratorów posiadających zezwolenia zgodnie z Rozporządzeniem Unii Europejskiej w sprawie wskaźników referencyjnych (Rozporządzenie BMR). Grupa PZU nie przewiduje konieczności zmiany zabezpieczanego ryzyka na inne wskaźniki referencyjne.

W przypadku LIBOR CHF i LIBOR USD ustanowione relacje zabezpieczające przekraczają ogłoszone daty zaprzestania opracowywania obydwu wskaźników, tj. 31 grudnia 2021 roku dla LIBOR CHF i 20 czerwca 2023 roku dla LIBOR USD. Grupa PZU oczekuje, że wskaźniki te zostaną zastąpione przez nowe wskaźniki referencyjne: LIBOR CHF przez wskaźnik SARON (Swiss Averaged Rate Overnight) administrowany przez SIX Swiss Exchange i LIBOR USD przez wskaźnik SOFR (Secured Overnight Financing Rate) administrowany przez Federal Reserve Bank of New York, ale istnieje niepewność co do terminów i kwot przepływów pieniężnych dla nowych wskaźników. Taka niepewność może wpłynąć na oceny: skuteczności powiązania i wysokiego prawdopodobieństwa pozycji zabezpieczanej. Na potrzeby tych ocen Grupa PZU zakłada, że wskaźniki referencyjne stopy procentowej na której bazują przepływy pieniężne z pozycji zabezpieczanej lub instrumentu zabezpieczającego nie ulegną zmianie w wyniku reformy IBOR.

Grupa PZU opracowała plan działania na wypadek istotnych zmian lub zaprzestania opracowywania wskaźnika referencyjnego. Jednym z działań ww. planu jest wprowadzenie odpowiednich klauzul w umowach z kontrahentami. Odnośnie instrumentów zabezpieczających Grupa PZU aktywnie współpracuje z kontrahentami w celu wprowadzenia zasad postępowania zgodnych z metodyką ISDA (ISDA Fallbacks Protocol).

35.2 Rodzaje strategii zabezpieczeń

35.2.1. Zabezpieczenia wartości godziwej

Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów finansowych wyznaczonych jako pozycje zabezpieczane odnoszone są – w części wynikającej z zabezpieczanego ryzyka – do rachunku zysków i strat. W pozostałej części zmiany wyceny bilansowej księgowane są zgodnie z ogólnymi zasadami dla danej klasy instrumentów finansowych.

Zmiany w wycenie do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych jako pozycja zabezpieczająca w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej są w całości księgowane w rachunku zysków i strat w tej samej pozycji, w której są prezentowane wyniki zmiany wartości pozycji zabezpieczanej.

Korekta z tytułu zabezpieczanego ryzyka na odsetkowej pozycji zabezpieczanej jest amortyzowana do rachunku zysków i strat nie później niż w momencie zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Głównymi zidentyfikowanymi potencjalnymi źródłami nieefektywności w zabezpieczeniach wartości godziwej są:

- wpływ ryzyka kredytowego kontrahenta oraz własnego ryzyka kredytowego na wartość godziwą transakcji zabezpieczających, które nie jest odzwierciedlone w wartości godziwej pozycji zabezpieczanej,
- różnice pomiędzy terminami zapadalności transakcji IRS a terminami zapadalności dłużnych papierów wartościowych,
- różnice w wysokości kuponów odsetkowych generowanych przez pozycję zabezpieczaną i instrumenty zabezpieczające.

Zabezpieczenie wartości godziwej statokuponowych dłużnych papierów wartościowych denominowanych w złotych, euro i dolarach amerykańskich

Pekao zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej związaną ze zmianą wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikającej ze zmienności rynkowych stóp procentowych poprzez transakcje IRS. W ten sposób zabezpiecza się komponent ryzyka stopy procentowej związany ze zmianą wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikającą wyłącznie ze zmienności rynkowych stóp procentowych (WIBOR, EURIBOR, LIBOR USD). Zabezpieczany komponent ryzyka odpowiadał w przeszłości za znaczącą część zmian wartości godziwej pozycji zabezpieczanej.

Tabela prezentuje wartości nominalne i oprocentowanie instrumentów zabezpieczających:

	Waluta	31 grudnia 2020 Termin zapadalności					31 grudnia 2019 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna		280	-	-	200	480	-	-	280	200	480
Średnie oprocentowanie nogi stałej	PLN	0,3	-	-	0,3	0,3	-	-	1,8	1,8	1,8
Wartość nominalna		-	346	309	681	1 336	-	471	605	628	1 704
Średnie oprocentowanie nogi stałej	EUR	-	(0,1)	0,8	(0,2)	0,1	-	1,2	0,4	(0,1)	0,4
Wartość nominalna		-	-	631	112	743	-	-	637	114	751
Średnie oprocentowanie nogi stałej	USD	-	-	2,0	0,2	1,8	-	-	3,7	2,0	3,5
Razem		280	346	940	993	2 559	-	471	1 522	942	2 935

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019		
	Zabezpieczenie papierów wycenianych w zamortyzowanym koszcie	wartości godziwej	Razem	Zabezpieczenie papierów wycenianych w zamortyzowanym koszcie	wartości godziwej	Razem
Instrumenty zabezpieczające						
Wartość nominalna	200	2 359	2 559	200	2 735	2 935
Wartość bilansowa – aktywa	-	-	-	-	1	1
Wartość bilansowa – zobowiązania	27	171	198	15	146	161
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	(11)	(34)	(45)	(6)	(37)	(43)
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	(1)	(1)	-	(1)	(1)
Pozycje zabezpieczane						
Wartość bilansowa - aktywa	225	2 596	2 821	214	2 973	3 187
Skumulowana kwota korekty do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej uwzględniona w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej ujętej w bilansie – aktywa	25	188	213	14	175	189
Zmiana wartości pozycji zabezpieczanej wykorzystana jako podstawa do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	11	34	45	5	36	41
Skumulowana kwota korekty do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej pozostająca w bilansie dla tych pozycji zabezpieczanych, dla których zaprzestano korygowania pozycji bilansowej o korekty do wartości godziwej	-	-	-	-	-	-

Zabezpieczenie wartości godziwej stałokuponowych dłużnych papierów wartościowych

Alior Bank zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej nabytych dłużnych papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody lub w zamortyzowanym koszcie z tytułu zmian krzywej swapowej stóp procentowych. W ramach tej strategii, Alior Bank tworzy powiązania zabezpieczające, w których instrumentem zabezpieczanym są stałokuponowe dłużne papiery wartościowe denominowane w danej walucie, a instrumentem zabezpieczającym są swapy stopy procentowej (IRS) w tej samej walucie. W ramach tej strategii Alior Bank zabezpiecza ryzyko wynikające ze zmian krzywej swapowej stóp procentowych (ryzyko zmienności rynkowych swapowych stóp procentowych) z wyłączeniem innych efektów wpływających na zmianę wyceny (w tym asset swap spread).

Tabela prezentuje wartości nominalne i oprocentowanie instrumentów zabezpieczających:

	Waluta	31 grudnia 2020 Termin zapadalności					31 grudnia 2019 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna		-	430	250	-	680	-	-	-	-	-
Średnie oprocentowanie nogi stałej	PLN	-	2,4	0,2	-	1,6	-	-	-	-	-
Wartość nominalna		-	-	46	108	154	-	-	-	13	13
Średnie oprocentowanie nogi stałej	EUR	-	-	0,7	0,7	0,7	-	-	-	0,7	0,7
Razem		-	430	296	108	834	-	-	-	13	13

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019		
	Zabezpieczenie inwestycyjnych (lokacyjnych) aktywów finansowych wycenianych w		Razem	Zabezpieczenie inwestycyjnych (lokacyjnych) aktywów finansowych wycenianych w		Razem
	zamortyzowanym koszcie	wartości godziwej		zamortyzowanym koszcie	wartości godziwej	
Instrumenty zabezpieczające						
Wartość nominalna	680	154	834	-	13	13
Wartość bilansowa – aktywa	-	-	-	-	-	-
Wartość bilansowa – zobowiązania	6	2	8	-	-	-
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	(2)	(1)	(3)	-	-	-
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	3	2	5	-	-	-
Pozycje zabezpieczane						
Wartość bilansowa - aktywa	674	153	827	-	14	14
Skumulowana kwota korekty do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej uwzględniona w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej ujętej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej – aktywa	2	-	2	-	-	-
Zmiana wartości pozycji zabezpieczanej wykorzystana jako podstawa do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	5	3	8	-	-	-
Skumulowana kwota korekty do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej pozostająca w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dla tych pozycji zabezpieczanych, dla których zaprzestano korygowania pozycji bilansowej o korekty do wartości godziwej	-	-	-	-	-	-

35.2.2. Zabezpieczenia przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat.

Wynik wyceny efektywnej części zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Część nieefektywną zabezpieczenia ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej”.

W przypadku zabezpieczania ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego portfeli kredytów i depozytów sposób zarządzania tymi portfelami umożliwia regularne włączanie do relacji zabezpieczającej nowych transakcji oraz wyłączenie transakcji na skutek spłaty lub zaklasyfikowania do pozycji zagrożonych. Skutkuje to ciągłą zmianą ekspozycji tych portfeli na ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe. W związku z częstymi zmianami struktury terminowej portfeli, wyznaczanie pozycji zabezpieczanych odbywa się dynamicznie przy dopuszczeniu dopasowania pozycji zabezpieczających do tych zmian.

W zakresie relacji zabezpieczających przepływy pieniężne głównymi zidentyfikowanymi potencjalnymi źródłami nieefektywności są:

- wpływ ryzyka kredytowego kontrahenta oraz własnego ryzyka kredytowego na wartość godziwą instrumentów zabezpieczających, tj. swapów na stopę procentową (IRS), walutowych swapów na stopę procentową (basis swap) oraz swapów walutowych (FX swap), które nie jest odzwierciedlone w wartości godziwej pozycji zabezpieczanej,
- różnice pomiędzy częstotliwościami przeszacowania instrumentów zabezpieczających i zabezpieczanych kredytów i depozytów.

35.2.2.1. Zabezpieczenie portfela należności od klientów z tytułu kredytów i papierów wartościowych o zmiennym oprocentowaniu w złotych

Pekao zabezpiecza ryzyka stopy procentowej związane ze zmiennością rynkowych stawek referencyjnych (WIBOR) generowane przez portfel należności od klientów z tytułu kredytów i papiery wartościowe o zmiennym oprocentowaniu denominowane w złotych za pomocą swapów stopy procentowej (IRS).

	Waluta	31 grudnia 2020 Termin zapadalności					31 grudnia 2019 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna		-	-	12 337	3 355	15 692	600	1 400	7 000	3 200	12 200
Średnie oprocentowanie nogi stałej	PLN	-	-	1,9	0,8	1,7	3,9	3,6	2,3	2,0	2,4

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	15 692	12 200
Wartość bilansowa – aktywa	767	290
Wartość bilansowa – zobowiązania	2	8
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	475	50
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	-	-
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	8	(1)
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasifikacyjna	-	-
Pozycje zabezpieczane		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	(467)	(50)
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	669	201
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	-	-

35.2.2.2. Zabezpieczenie portfela depozytów w złotych i euro

Pekao zabezpiecza ryzyka stopy procentowej związane ze zmiennością rynkowych stawek referencyjnych (WIBOR, EURIBOR), generowane przez portfele depozytów denominowanych w złotych i euro, które ekonomicznie odpowiadają długoterminowemu zobowiązaniu o zmiennym oprocentowaniu za pomocą swapów stopy procentowej (IRS).

	Waluta	31 grudnia 2020 Termin zapadalności				Razem	31 grudnia 2019 Termin zapadalności				Razem
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	
Wartość nominalna	PLN	-	85	168	266	519	-	47	215	289	551
Średnie oprocentowanie nogi stałej		-	0,3	0,3	0,7	0,5	-	1,8	1,8	1,9	1,9
Wartość nominalna	EUR	-	636	-	-	636	-	29	624	-	653
Średnie oprocentowanie nogi stałej		-	(0,5)	-	-	(0,5)	-	(0,4)	(0,4)	-	(0,4)

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	1 155	1 204
Wartość bilansowa – aktywa	7	3
Wartość bilansowa – zobowiązania	48	29
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	(15)	(11)
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	-	-
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	-
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasifikacyjna	-	-
Pozycje zabezpieczane		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	15	11
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	(37)	(22)
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	-	-

35.2.2.3. Zabezpieczenie portfela kredytów o zmiennym oprocentowaniu we frankach szwajcarskich oraz portfela depozytów w złotych

Pekao zabezpiecza ekspozycję na ryzyko stopy procentowej związane ze zmiennością rynkowych stawek referencyjnych (WIBOR, LIBOR CHF) oraz ekspozycji na ryzyko walutowe generowane przez portfele kredytów o zmiennym oprocentowaniu denominowane we frankach szwajcarskich oraz depozytów w złotych, które ekonomicznie odpowiadają długoterminowemu zobowiązaniu o zmiennym oprocentowaniu za pomocą walutowych swapów stopy procentowej (basis swap). Transakcje CIRS podlegają dekompozycji na składnik zabezpieczający portfel aktywów oraz portfel zobowiązań.

	Waluta	31 grudnia 2020 Termin zapadalności					31 grudnia 2019 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna	CHF/ PLN	-	299	1 279	1 036	2 614	-	274	863	1 541	2 678

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	2 614	2 678
Wartość bilansowa – aktywa	-	-
Wartość bilansowa – zobowiązania	561	391
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	14	32
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	-	-
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	-
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasifikacyjna	-	-
Pozycje zabezpieczane		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	(17)	(49)
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	(39)	(54)
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	-	-

35.2.2.4. Zabezpieczenie portfela kredytów o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w euro oraz depozytów terminowych i negocjowanych denominowanych w dolarach amerykańskich

Pekao zabezpiecza ekspozycję na ryzyko stopy procentowej związane ze zmiennością rynkowych stawek referencyjnych (EURIBOR, LIBO USD) i ekspozycji na ryzyko walutowe generowane przez portfele kredytów o zmiennym oprocentowaniu denominowane w euro oraz depozytów terminowych i negocjowanych denominowanych w dolarach amerykańskich, które ekonomicznie odpowiadają długoterminowym pasywowi zmiennoprocentowym za pomocą swapów walutowych (FX Swap).

Od 1 stycznia 2019 roku Grupa PZU utworzyła nowe powiązanie, analogiczne do już istniejącego, w którym zabezpieczane jest wyłącznie ryzyko walutowe. Nowym powiązaniem obejmowane były wszystkie transakcje FX Swap desygnowane do rachunkowości zabezpieczeń po 31 marca 2019 roku. Poprzednie powiązanie wygasło w lutym 2020 roku.

	Waluta	31 grudnia 2020 Termin zapadalności					31 grudnia 2019 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna	EUR/ PLN	6 494	3 115	461	-	10 070	1 996	1 300	-	-	3 296
Średni kurs		4,5	4,6	4,6		4,5	4,4	4,4	-	-	4,4
Wartość nominalna	EUR/ USD	2 323	1 361	-	-	3 684	1 022	681	-	-	1 703
Średni kurs		1,2	1,2	-	-	1,2	1,1	1,2	-	-	1,1
Wartość nominalna	USD/ PLN	324	132	-	-	456	95	569	-	-	664
Średni kurs		3,7	3,8	-	-	3,7	3,9	3,9	-	-	3,9

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	14 210	5 663
Wartość bilansowa – aktywa	5	83
Wartość bilansowa – zobowiązania	264	25
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	(1)	2
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	-	-
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	-
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasifikacyjna	-	-
Pozycje zabezpieczone		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	1	(2)
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	1	2
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	-	-

35.2.2.5. Zabezpieczenie portfela kredytów i obligacji podporządkowanych o zmiennym oprocentowaniu

Alior Bank zabezpiecza ryzyko stopy procentowej związane ze zmiennością rynkowych stawek referencyjnych (WIBOR), generowane przez portfel kredytów i obligacji podporządkowanych denominowanych w złotych za pomocą swapów stopy procentowej (IRS).

	Waluta	31 grudnia 2020 Termin zapadalności					31 grudnia 2019 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna		1 091	1 366	15 167	-	17 624	168	2 244	7 272	222	9 906
Średnie oprocentowanie nogi stałej	PLN	2,2	2,1	1,0	-	1,2	1,8	2,0	2,0	1,8	2,0
Wartość nominalna		-	-	46	-	46	-	-	43	-	43
Średnie oprocentowanie nogi stałej	EUR	-	-	(0,1)	-	(0,1)	-	-	(0,1)	-	(0,1)

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	17 670	9 949
Wartość bilansowa –aktywa	335	135
Wartość bilansowa – zobowiązania	78	41
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	188	61
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	223	40
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	1
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasifikacyjna	(80)	(25)
Pozycje zabezpieczane		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	(185)	(57)
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	192	50
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	-	-

35.2.2.6. Zabezpieczenie portfela obligacji o stałym oprocentowaniu denominowanych w euro, dolarze amerykańskim lub funcie brytyjskim

PZU zabezpiecza przepływy w walucie obcej generowane przez portfele obligacji o stałym oprocentowaniu denominowane w euro, dolarze amerykańskim lub funcie brytyjskim za pomocą walutowych swapów stopy procentowej (CIRS). W ten sposób zabezpiecza się komponent ryzyka walutowego, związany ze zmiennością kursów walutowych.

	Waluta	31 grudnia 2020 Termin zapadalności					31 grudnia 2019 Termin zapadalności				
		Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Wartość nominalna	EUR / PLN	-	-	443	663	1 106	-	-	288	966	1 254
Średni kurs		-	-	1,5	2,2	1,9	-	-	1,3	2,1	1,9
Wartość nominalna	USD / PLN	-	-	285	160	445	-	-	65	380	445
Średni kurs		-	-	4,2	5,2	4,6	-	-	4,8	4,7	4,7
Wartość nominalna	GBP / PLN	-	-	77	508	585	-	-	15	594	609
Średni kurs		-	-	3,3	4,4	4,3	-	-	3,1	4,4	4,4

Wpływ relacji zabezpieczającej na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz wynik finansowy

	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Instrumenty zabezpieczające		
Wartość nominalna	2 136	2 308
Wartość bilansowa – aktywa	4	31
Wartość bilansowa – zobowiązania	40	10
Zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego będąca podstawą oszacowania nieefektywności zabezpieczenia	(57)	21
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia pozycji netto, ujęte w odrębnej linii innych całkowitych dochodów	43	13
Kwota nieefektywności zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	-	(10)
Kwota przeniesiona z kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych do rachunku zysków i strat jako korekta reklasifikacyjna	(100)	18
Pozycje zabezpieczane		
Kwota zmiany wartości godziwej hipotetycznego instrumentu pochodnego reprezentującego pozycję zabezpieczaną, będącą podstawą do oszacowania nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie	58	(31)
Saldo pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń będzie kontynuowana po zakończeniu danego okresu sprawozdawczego	57	13
Saldo pozostające w pozycji kapitału z tytułu rachunkowości zabezpieczeń dla tych relacji, dla których rachunkowość zabezpieczeń nie jest już stosowana	-	-

35.2.2.7. Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny oraz udziałów niekontrolujących z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń

Kapitał z aktualizacji wyceny oraz udziały niekontrolujące wynikające z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Stan na początek okresu	190	83
Zyski lub straty wynikające z zabezpieczenia – ujęte w innych całkowitych dochodach	653	107
Ryzyko stopy procentowej	596	59
Ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe	57	48
Stan na koniec okresu	843	190

35.3 Dane ilościowe

Instrumenty pochodne wg stanu na 31 grudnia 2020 roku	Kwota bazowa wg terminów wymagalności					Aktywa	Zobowiązania
	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem		
Związane ze stopą procentową	22 096	50 251	175 484	45 384	293 215	5 453	5 212
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą – transakcje <i>SWAP</i>	280	776	1 236	1 101	3 393	-	206
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje <i>SWAP</i>	1 091	2 386	29 802	5 988	39 267	1 113	729
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	20 725	47 089	144 446	38 295	250 555	4 340	4 277
- transakcje <i>FRA</i>	3 306	1 176	-	-	4 482	1	1
- transakcje <i>SWAP</i>	16 964	44 563	141 616	37 883	241 026	4 333	4 274
- opcje call (zakup)	-	891	2 426	385	3 702	5	1
- opcje put (sprzedaż)	455	-	404	27	886	1	1
- opcje cap floor	-	459	-	-	459	-	-
Związane z kursami walut	57 722	19 473	6 936	27	84 158	660	877
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje <i>SWAP</i>	9 141	4 608	461	-	14 210	5	264
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	48 581	14 865	6 475	27	69 948	655	613
- kontrakty terminowe	26 427	8 192	3 634	27	38 280	340	277
- transakcje <i>SWAP</i>	18 811	2 796	787	-	22 394	225	257
- opcje call (zakup)	2 162	2 602	1 304	-	6 068	67	38
- opcje put (sprzedaż)	1 181	1 275	750	-	3 206	23	41
Związane z cenami papierów wartościowych	237	1 935	667	-	2 839	93	61
- opcje <i>call</i> (zakup)	229	1 935	667	-	2 831	93	61
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	8	-	-	-	8	-	-
Związane z cenami towarów	1 222	1 572	184	-	2 978	133	131
- kontakty terminowe	235	115	-	-	350	3	7
- transakcje <i>SWAP</i>	622	887	117	-	1 626	74	72
- opcje call (zakup)	216	570	67	-	853	19	1
- opcje put (sprzedaż)	149	-	-	-	149	37	51
Razem	81 277	73 231	183 271	45 411	383 190	6 339	6 281

Instrumenty pochodne wg stanu na 31 grudnia 2019 roku	Kwota bazowa wg terminów wymagalności					Aktywa	Zobowiązania
	Do 3 mies.	Powyżej 3 mies. do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem		
Związane ze stopą procentową	27 485	76 367	125 874	40 309	270 035	2 402	2 483
Instrumenty zabezpieczające wartość godziwą – transakcje <i>SWAP</i>	-	471	1 522	955	2 948	1	161
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje <i>SWAP</i>	768	3 994	16 385	7 192	28 339	459	479
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	26 717	71 902	107 967	32 162	238 748	1 942	1 843
- transakcje <i>FRA</i>	628	-	-	-	628	-	-
- transakcje <i>SWAP</i>	25 610	68 418	105 006	31 868	230 902	1 933	1 841
- opcje call (zakup)	252	241	2 406	267	3 166	2	1
- opcje put (sprzedaż)	-	1 976	189	27	2 192	7	1
- opcje cap floor	227	1 267	366	-	1 860	-	-
Związane z kursami walut	40 008	21 368	9 341	42	70 759	540	420
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne – transakcje <i>SWAP</i>	3 113	2 550	-	-	5 663	83	25
Instrumenty wykazywane jako przeznaczone do obrotu, w tym:	36 895	18 818	9 341	42	65 096	457	395
- kontrakty terminowe	8 631	7 243	4 570	-	20 444	170	169
- transakcje <i>SWAP</i>	23 067	4 445	1 393	42	28 947	192	133
- opcje call (zakup)	2 568	3 565	1 683	-	7 816	49	19
- opcje put (sprzedaż)	2 629	3 565	1 695	-	7 889	46	74
Związane z cenami papierów wartościowych	439	2 859	2 376	-	5 674	119	72
- kontrakty terminowe	26	-	1	-	27	-	-
- opcje <i>call</i> (zakup)	227	1 469	1 383	-	3 079	118	4
- opcje <i>put</i> (sprzedaż)	186	1 390	992	-	2 568	1	68
Związane z cenami towarów	1 064	1 408	693	-	3 165	46	43
- kontakty terminowe	151	73	-	-	224	7	5
- transakcje <i>SWAP</i>	377	864	440	-	1 681	14	14
- opcje call (zakup)	324	471	253	-	1 048	21	4
- opcje put (sprzedaż)	212	-	-	-	212	4	20
Razem	68 996	102 002	138 284	40 351	349 633	3 107	3 018

36. Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe

36.1 Zasady rachunkowości

36.1.1. Ujęcie i klasyfikacja

Aktywa finansowe ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, iż ponosi ryzyko i staje się beneficjentem korzyści związanych z instrumentem finansowym. W przypadku transakcji zawieranych na zorganizowanym rynku, nabycie bądź sprzedaż aktywów finansowych ujmuje się w księgach w dacie zawarcia transakcji.

Klasyfikacji instrumentu dokonuje się w momencie rozpoznania instrumentu po raz pierwszy. Zmiany klasyfikacji możliwe są wyłącznie w rzadkich przypadkach zmiany modelu biznesowego. Klasyfikacja aktywów finansowych uzależniona jest od:

- modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz
- charakterystyki umownych przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych.

Zgodnie z MSSF 9 aktywa finansowe klasyfikuje się do wyceny w:

- zamortyzowanym koszcie;
- wartości godziwej przez wynik finansowy;
- wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Modele biznesowe

Składniki aktywów finansowych zarządzane są zgodnie z modelami biznesowymi, służącymi do przekazywania informacji do celów zarządczych. Dokonując analizy modeli biznesowych, Grupa PZU uwzględniła m.in.:

- sposób, w jaki wyniki modelu biznesowego i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego są oceniane i przekazywane kluczowemu personelowi kierownicemu jednostki;
- rodzaje ryzyka, które mają wpływ na wyniki modelu biznesowego (i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego), a w szczególności sposób, w jaki zarządza się tym ryzykiem.

Charakterystyka modeli biznesowych	Aktywa utrzymywane w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy	Aktywa utrzymywane zarówno w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i ze sprzedaży aktywów	Pozostałe aktywa finansowe
Zarządzane ryzyka	Długoterminowe ryzyko stopy procentowej, ryzyko kredytowe	Długoterminowe ryzyko stopy procentowej, ryzyko kredytowe, płynność długoterminowa	Krótkoterminowe ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, zmiany cen akcji, indeksów, towarów oraz zarządzanie płynnością krótkoterminową.
Warunki sprzedaży aktywów z modelu	<ul style="list-style-type: none"> • sporadyczność transakcji • nieznaczna wartość sprzedanych aktywów w stosunku do łącznej wartości aktywów w modelu • bliski termin wymagalności sprzedawanych aktywów przy przychodzie zbliżonym do wartości pozostałych do uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, gdyby składnik aktywów był utrzymywany w portfelu do pierwotnego terminu wymagalności • pogorszenie jakości kredytowej 	Dopuszczalny poziom sprzedaży jest wyższy niż w modelu aktywów utrzymywanych w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jednak znacznie niższy niż w przypadku aktywów przeznaczonych do obrotu.	Brak ograniczeń sprzedaży.

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz te, które są utrzymywane w modelu zarządzanym na podstawie wartości godziwej, zaklasyfikowano do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Test SPPI

W celu oceny, czy umowne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie spłaty kwoty głównej i odsetek dokonywany jest specjalny test (tzw. test SPPI, ang. *solely payments of principal and interest*). Pod pojęciem kwoty głównej rozumie się wartość godziwą składnika aktywów finansowych w momencie początkowego ujęcia. Odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem kredytów, a także marżę zysku.

W trakcie testu SPPI analizuje się, czy składnik aktywów finansowych zawiera warunki umowne, które mogłyby zmienić terminy lub kwoty umownych przepływów pieniężnych tak, aby warunek uzyskiwania wyłącznie kwoty głównej i odsetek nie był spełniony. Dokonując oceny, Grupa PZU rozważyła:

- zdarzenia warunkowe, które mogłyby zmienić kwoty i terminy przepływów pieniężnych;
- czynniki modyfikujące oprocentowanie;
- warunki przedpłaty i przedłużenia płatności;
- warunki ograniczające prawo do pozyskiwania przepływów pieniężnych;
- czynniki modyfikujące wartość pieniądza w czasie, w tym okresowe resetowanie stopy procentowej.

Test SPPI przeprowadza się dla aktywów finansowych klasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy lub modelu biznesowego, którego celem jest uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i ze sprzedaży.

Test SPPI przeprowadza się:

- zbiorczo – dla homogenicznych grup produktów standardowych;
- na poziomie pojedynczego kontraktu – dla produktów niestandardowych;
- na poziomie kodu ISIN – dla dłużnych papierów wartościowych.

Gdy składnik aktywów finansowych zawiera warunki powodujące modyfikację wartości pieniądza w czasie, dokonuje się tak zwanego *benchmark testu* weryfikującego, jak różniłyby się niedyskontowane przepływy pieniężne wynikające z umowy od niedyskontowanych przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmodyfikowana (poziom referencyjny przepływów pieniężnych). W przypadku, gdy ta różnica jest istotna, instrument nie spełnia testu SPPI i jest wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy.

36.1.2. Zasady wyceny

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Jako aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje się składniki aktywów finansowych, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy;
- spełniają test SPPI - warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie zalicza się m. in.:

- przekazaną zapłatę za dłużne papiery wartościowe nabyte w ramach kontraktu, z którego wynika, iż zbywający zachował niemalże wszystkie ryzyka i korzyści związane z tymi papierami (transakcje *buy-sell-back* i *reverse repo*);
- dłużne papiery wartościowe;
- lokaty terminowe w instytucjach kredytowych;
- udzielone pożyczki.

Na moment początkowego ujęcia aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie ujmuje się w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji tych aktywów.

Wyniki wyceny w zamortyzowanym koszcie ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Aktywa finansowe wyceniane są w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych;

- spełniają test SPPI - warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Odsetki od instrumentów dłużnych, naliczone z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej rozpoznaje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody odsetkowe wyliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej”.

Zasady wyceny do wartości godziwej opisano w punkcie 9.1. Skutki zmian wartości godziwej ujmuje się w innych całkowitych dochodach do momentu wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy to skumulowane efekty wyceny przenoszone są do rachunku zysków i strat, do pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania instrumentów finansowych i inwestycji”.

Odpis na oczekiwane straty kredytowe ujmowany jest w innych całkowitych dochodach i drugostronnie w rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”. Wartość ujętego odpisu nie obniża wartości bilansowej składnika aktywów.

Do tej kategorii aktywów finansowych klasyfikuje się również instrumenty kapitałowe, dla których dokonano nieodwołalnego wyboru wyceny w wartości godziwej z ujęciem późniejszych zmian wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Decyzję o takiej klasyfikacji podejmuje się indywidualnie dla każdego instrumentu. Portfel instrumentów kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody obejmuje aktywa, które uznano za istotne z punktu widzenia Grupy PZU. W przypadku sprzedaży takich aktywów, wynik ze sprzedaży przenosi się do kapitałów zapasowych.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do kategorii tej klasyfikowane są pozostałe instrumenty finansowe nie spełniające warunków zaklasyfikowania do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. W szczególności dotyczy to:

- aktywów finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- jednostek uczestnictwa nie będących instrumentami kapitałowymi i których nie dotyczy warunek charakterystyki przepływów pieniężnych stanowiących jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek;
- aktywów finansowych niespełniających testu SPPI - dla których warunki umowne powodują, że przepływy pieniężne nie stanowią jedynie spłaty kwoty głównej i odsetek;
- aktywów finansowych utrzymywanych zgodnie z modelem biznesowym innym, niż którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy lub zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych;
- instrumentów kapitałowych, które nie zostały nieodwołalnie wyznaczone do wyceny według wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Zasady wyceny do wartości godziwej opisano w punkcie 9.1. Skutki zmiany wyceny instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej, w tym odnoszące się do nich przychody z tytułu odsetek oraz zmiany wartości zobowiązań z tytułu kontraktów inwestycyjnych na rachunek i ryzyko klienta ujmuje się w pozycji „Zmiana netto wartości godziwej aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej” w okresie, którego dotyczą.

36.1.3. Wyłączenie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składniki aktywów finansowych wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy wygasają lub są przenoszone na inny podmiot umowne prawa do przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów. Przeniesienie występuje także, gdy umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów zostają zatrzymane, ale przyjmowany jest umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy PZU.

Przenosząc składniki aktywów finansowych ocenia się, w jakim stopniu zachowane zostaje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów:

- jeżeli przenoszone jest zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza się składnik aktywów finansowych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej;

- jeżeli zachowuje się zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje się składnik aktywów finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej;
- jeżeli nie przenosi się ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, ustala się czy została zachowana kontrola nad tym składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli składnik jest ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej wyłączany.

36.2 Dane ilościowe

Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	31 grudnia 2020				31 grudnia 2019			
	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem	w zamortyzowanym koszcie	w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	w wartości godziwej przez wynik finansowy	Razem
Instrumenty kapitałowe	nd.	605	946	1 551	nd.	518	845	1 363
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	nd.	nd.	5 298	5 298	nd.	nd.	4 820	4 820
Dłużne papiery wartościowe	57 871	63 643	3 566	125 080	35 930	54 693	4 602	95 225
Rządowe	50 632	48 250	3 443	102 325	29 187	37 476	4 393	71 056
Krajowe	50 417	45 577	3 262	99 256	28 985	35 373	4 255	68 613
Oprocentowanie stałe	47 227	37 420	2 695	87 342	25 785	22 820	3 054	51 659
Oprocentowanie zmienne	3 190	8 157	567	11 914	3 200	12 553	1 201	16 954
Zagraniczne	215	2 673	181	3 069	202	2 103	138	2 443
Oprocentowanie stałe	215	2 673	181	3 069	202	2 103	138	2 443
Pozostałe	7 239	15 393	123	22 755	6 743	17 217	209	24 169
Oprocentowanie stałe	2 466	7 671	53	10 190	892	9 032	40	9 964
Oprocentowanie zmienne	4 773	7 722	70	12 565	5 851	8 185	169	14 205
Pozostałe, w tym:	8 993	-	-	8 993	10 008	-	-	10 008
Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	4 657	-	-	4 657	4 064	-	-	4 064
Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	952	-	-	952	1 454	-	-	1 454
Pożyczki	3 384	-	-	3 384	4 490	-	-	4 490
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe, razem	66 864	64 248	9 810	140 922	45 938	55 211	10 267	111 416

Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	31 grudnia 2020		31 grudnia 2019	
	Wartość godziwa	Dywidendy ujęte w okresie	Wartość godziwa	Dywidendy ujęte w okresie
Grupa Azoty SA	198	-	232	-
Biuro Informacji Kredytowej SA	240	24	177	20
PSP sp. z o.o.	59	-	50	-
Polimex-Mostostal SA	51	-	29	-
Krajowa Izba Rozliczeniowa SA	19	1	14	1
Astaldi SpA	15	-	-	-
Pozostałe	23	1	16	1
Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, razem	605	26	518	22

37. Należności

Należności - wartość bilansowa	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich, w tym:	2 399	2 727
- należności od ubezpieczających	2 288	2 591
- należności od pośredników ubezpieczeniowych	98	112
- inne należności	13	24
Należności z tytułu reasekuracji	55	58
Inne należności	3 792	2 952
- należności z tytułu sprzedaży papierów wartościowych i depozytów zabezpieczających ¹⁾	1 861	1 065
- należności z tytułu rozliczeń kart płatniczych	807	937
- należności z tytułu dostaw i usług	303	249
- należności od budżetu, inne niż z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	144	169
- należności z tytułu prowizji dotyczących produktów pozabilansowych	175	153
- rozliczenia prewencyjne	38	47
- należności z tytułu likwidacji bezpośredniej w imieniu innych zakładów ubezpieczeń	18	26
- należności z tytułu wykonywania czynności komisarza awaryjnego	10	13
- należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	76	28
- należności z tytułu kaucji i wadium	38	39
- należności międzybankowe i międzyoddziałowe	4	35
- pozostałe	318	191
Należności, razem	6 246	5 737

¹⁾ W pozycji wykazuje się przede wszystkim należności związane z zawartymi, lecz nierozliczonymi transakcjami dotyczącymi instrumentów finansowych.

Zarówno na 31 grudnia 2020 roku, jak i na 31 grudnia 2019 roku wartość godziwa należności nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej, głównie ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz politykę tworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Należności - wg wymagalności wynikającej z warunków umowy	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Do 1 roku ¹⁾	5 978	5 531
Powyżej 1 roku do 5 lat	177	205
Powyżej 5 lat	91	1
Należności - wg wymagalności wynikającej z warunków umowy, razem	6 246	5 737

¹⁾ W tym należności przeterminowane.

38. Utrata wartości aktywów finansowych

38.1 Zasady rachunkowości i znaczące szacunki

Ocenę, czy występują obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, przeprowadza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

W przypadku wystąpienia obiektywnych dowodów utraty wartości wynikających ze zdarzeń zaistniałych po pierwotnym ujęciu składników aktywów finansowych i powodujących zmniejszenie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych dokonuje się stosownych odpisów w ciężar kosztów bieżącego okresu.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości zalicza się informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenie albo zaleganie ze spłaceniem odsetek lub nominału;
- przyznanie pożyczkobiorcy przez pożyczkodawcę (ze względów ekonomicznych lub prawnych, wynikających z trudności finansowych pożyczkobiorcy) udogodnienia, którego w innym przypadku pożyczkodawca by nie udzielił (*forbearance*);
- wysokie prawdopodobieństwo likwidacji, upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy;

- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe emitenta;
- obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu ich początkowego ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:
 - negatywne zmiany dotyczące statusu płatności pożyczkobiorców w grupie (np. zwiększona ilość opóźnionych płatności) lub
 - niekorzystne zmiany sytuacji gospodarczej w danej branży, regionie itp., które wpływają na pogorszenie zdolności płatniczej dłużników;
- niekorzystne zmiany środowiska technologicznego, rynkowego, gospodarczego, prawnego lub innego, w którym działa emitent instrumentów kapitałowych wskazujące na możliwość nieodzyskania kosztów inwestycji w ten instrument kapitałowy.

Dla aktywów, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy Grupa PZU rozpoznaje oczekiwane straty kredytowe – ECL. Dotyczy to:

- należności od klientów z tytułu kredytów;
- pożyczek;
- dłużnych papierów wartościowych;
- transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży;
- należności leasingowych;
- lokat terminowych w instytucjach kredytowych;
- zobowiązań do udzielenia kredytów i pożyczek oraz udzielonych gwarancji finansowych.

Dla aktywów dłużnych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz w wartości godziwej przez inne całkowite dochody utrata wartości jest mierzona jako:

- ECL w całym okresie życia – oczekiwane straty kredytowe wynikające z wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w całym oczekiwanym okresie życia instrumentu finansowego;
- 12-miesięczne ECL – część oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia, która reprezentuje oczekiwane straty kredytowe wynikające ze zdarzeń niewykonania zobowiązania w ramach instrumentu finansowego, które są możliwe w ciągu 12 miesięcy po dniu sprawozdawczym.

Grupa PZU wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej ECL w całym okresie życia, za wyjątkiem następujących instrumentów, dla których rozpoznawany jest 12-miesięczny ECL:

- instrumenty finansowe, dla których ryzyko kredytowe nie wzrosło znacząco od momentu początkowego ujęcia;
- dłużne papiery wartościowe charakteryzujące się niskim ryzykiem kredytowym na dzień sprawozdawczy. Jako dłużne papiery wartościowe charakteryzujące się niskim ryzykiem kredytowym przyjmuje się papiery wartościowe posiadające zewnętrzny rating na poziomie inwestycyjnym oraz
- ekspozycje wobec banków i NBP.

Odpis wyznacza się w trzech kategoriach:

- koszyk 1 – portfel z niskim ryzykiem kredytowym – rozpoznaje się 12-miesięczny ECL;
- koszyk 2 – portfel, w którym nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego – rozpoznaje się ECL w całym okresie życia;
- koszyk 3 – portfel z utratą wartości – rozpoznaje się ECL w całym okresie życia.

Sposób kalkulacji odpisu na oczekiwane straty kredytowe ma również wpływ na sposób rozpoznania przychodu odsetkowego – dla koszyków 1 i 2 wyznacza się na bazie ekspozycji brutto, natomiast w koszyku 3 – na bazie ekspozycji netto.

Grupa PZU ujmuje skumulowane zmiany ECL w całym okresie życia od momentu początkowego ujęcia jako odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu składników aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI).

Zmiany wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”.

Rezerwy na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich

W związku z orzeczeniem TSUE z 3 października 2019 roku Grupa PZU identyfikuje ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich.

W odniesieniu do ekspozycji niespłaconych na 31 grudnia 2020 roku Grupa PZU uznaje, że ryzyko prawne ma wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne z ekspozycji kredytowej, a kwota rezerwy stanowi element straty kredytowej, tj. różnicy pomiędzy oczekiwanymi przepływami pieniężnymi z danej ekspozycji, a przepływami kontraktowymi.

W związku z powyższym Grupa PZU ujmuje kwotę rezerwy dotyczącą ekspozycji kredytowych niespłaconych na 31 grudnia 2020 roku (obejmujących pozwy istniejące i możliwe przyszłe) w odpisach aktualizujących wartość należności od klientów z tytułu kredytów i odpowiednio w „zmianie wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”.

Dodatkowe informacje dotyczące szacowania rezerw związanych z ryzykiem prawnym walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich zaprezentowano w punkcie 47.3.

38.1.1. Zmiany w kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych w związku z pandemią COVID-19

Pandemia COVID-19 doprowadziła do spadku aktywności gospodarczej w Polsce i w jej otoczeniu. Jej negatywny wpływ na gospodarkę (m. in. wstrzymania lub ograniczenia działalności w niektórych sektorach, zakłócenia łańcuchów dostaw, niedostępności i zwolnienia pracowników, zmiany zachowań konsumentów, spowolnienie gospodarcze u partnerów handlowych) może doprowadzić do istotnego pogorszenia sytuacji finansowej części kredytobiorców. Grupa PZU podejmuje działania, których celem jest zmniejszenie ryzyka kredytowego oraz wsparcie klientów. Do takich działań należy zaliczyć m. in. wzmożony monitoring portfela kredytowego ze szczególnym uwzględnieniem branż podwyższonego ryzyka, wzmocnienie stosowanych instrumentów ograniczających ryzyko kredytowe, w tym prawnych zabezpieczeń wierzytelności, zarówno na etapie finansowania jak i monitorowania, zweryfikowanie procedur w obszarze kredytowania poszczególnych linii biznesowych i dostosowanie ich do zaistniałej sytuacji, udzielanie kredytów z gwarancjami BGK zabezpieczającymi do 80% wartości ekspozycji, odroczenie na wniosek klienta płatności rat kapitałowo-odsetkowych przez okres maksymalnie 6 miesięcy, odroczenie stosowania sankcji wynikających z braku realizacji klauzul umownych.

Grupa PZU dostosowała swoje podejście do kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych, przyjmując rozwiązania adekwatne do specyfiki poszczególnych jednostek. Ze względu na specyfikę obecnej sytuacji związanej z pandemią COVID-19, kalkulacja oczekiwanych strat kredytowych obarczona jest szczególną niepewnością, a przyjęte założenia eksperckie mogą ulegać zmianom w kolejnych okresach.

Grupa PZU dąży do adekwatnego odzwierciedlenia w oczekiwanych stratach kredytowych dla koszyka 1 i 2 potencjalnego przyszłego pogorszenia jakości portfela kredytowego oraz do kalkulacji odpowiednich odpisów dla portfela niepracującego (koszyk 3), mając na uwadze możliwe trudności z odzyskaniem środków. Wzrost odpisów wynika w dużej mierze z prognoz przyszłych zmian jakości portfela kredytowego, uwzględnionych w kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych, a nie obecnej ewolucji. Grupa PZU nie stwierdziła istotnego wzrostu skali niewykonania zobowiązań przez klientów, skutkującego znacznym przyrostem kredytów niepracujących.

Punktem wyjścia do szacowania oczekiwanych strat kredytowych są prognozy dotyczące sytuacji makroekonomicznej. Według wstępnego szacunku Głównego Urzędu Statystycznego PKB w 2020 roku spadek o 2,7% w porównaniu do 2019 roku. Grupa PZU zakłada jednocześnie wzrost gospodarczy w 2021 roku o ok. 4%. Stopa bezrobocia wzrosła do ok. 6,2% na koniec 2020 roku (wobec 5,2% w grudniu 2019 roku). Grupa PZU oczekuje stabilizacji tego wskaźnika w 2021 roku.

Oczekiwane pogorszenie sytuacji makroekonomicznej w 2020 roku odzwierciedlono w zmianie parametrów ryzyka (PD oraz LGD) wykorzystywanych w kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych na podstawie analizy danych historycznych, uzupełnionych o ocenę ekspercką (ze względu na wyjątkowość aktualnej sytuacji) – dotyczącą m. in. skali spowolnienia gospodarczego, wsparcia ze strony rządu oraz instytucji państwowych. Ze względu na wyjątkowy charakter obecnej sytuacji skala osądu eksperckiego w ocenie ryzyka kredytowego jest zwiększona w stosunku do poprzednich okresów.

Grupa PZU nie zmieniła podejścia do identyfikacji istotnego pogorszenia ryzyka kredytowego, będącego podstawą do kwalifikacji ekspozycji do koszyka 2. Kryteria stosowane są jednak adekwatnie do obecnej sytuacji, zgodnie z Wytocznymi EBA.

Zgodnie z tymi wytycznymi, udzielenie wakacji kredytowych lub innych działań łagodzących skutki pandemii COVID-19 nie powoduje automatycznej reklasyfikacji ekspozycji do koszyka 2. Taką reklasyfikację może spowodować jednak wzrost ryzyka kredytowego będący następstwem problemów konkretnego dłużnika. W przypadku identyfikacji istotnego pogorszenia sytuacji ekonomiczno – finansowej klienta działającego w branżach uznanych za zagrożone dokonywano reklasyfikacji ekspozycji do koszyka 2 lub 3.

Koszt odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych oraz odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów z tytułu kredytów wyniósł w 2020 roku 1 672 mln zł. Grupa PZU szacuje, że część tej kwoty jest związana z pandemią COVID -19 i wynika m. in. z pogorszenia parametrów PD i LGD, wzrostu odpisów z tytułu reklasyfikacji do koszyka 2 ze względu na przeprowadzone przeglądy branżowe i działania o podobnym charakterze oraz wzrostu odpisów z tytułu zmniejszenia potencjalnych przyszłych odzysków. Należy zaznaczyć, że część ryzyk (m. in. przeklasyfikowanie ekspozycji ze względu na przeglądy branżowe czy wzrost odpisów z tytułu mniejszych potencjalnych przyszłych odzysków) zmaterializowałaby się niezależnie od pandemii COVID-19 i nie jest możliwe rozstrzygnięcie czy dotworzenie odpisu wynikało jedynie z pandemii COVID-19 czy także z sytuacji, która wystąpiłaby niezależnie od niej.

Moratoria wdrożone w 2020 roku ze względu na COVID-19

W 2020 roku ze względu na pandemię COVID-19 Grupa PZU wprowadziła następujące programy dotyczące spłaty kredytów:

- moratoria opracowane z inicjatywy Grupy PZU (moratoria pozaustawowe) – możliwość zawieszania spłaty rat kapitałowo-odsetkowych lub prolongata polegająca na zawieszeniu płatności rat kapitałowych z jednoczesnym wydłużeniem okresu kredytowania, uproszczone prolongaty limitów kredytowych.

Możliwość skorzystania z moratoriów przez klientów zależała od terminowości obsługi spłat posiadanego kredytu i oceny sytuacji finansowej danego klienta.

- moratoria opracowane przez Grupę PZU zgodnie z Wytycznymi EBA (moratoria pozaustawowe) – 29 maja 2020 roku UKNF notyfikował do EBA stanowisko banków wypracowane pod patronatem Związku Banków Polskich w sprawie Wytycznych EBA, które zostało przez Grupę PZU wprowadzone dla umów kredytowych zawartych przed 13 marca 2020 roku na następujących zasadach:
 - dla klientów indywidualnych, mikro i małych przedsiębiorców Grupa wprowadziła możliwość odroczenia spłat rat kapitałowych lub kapitałowo-odsetkowych na wskazany przez klienta okres wynoszący maksymalnie 6 miesięcy (niezależnie od liczby złożonych wniosków przez danego klienta). Warunkiem skorzystania z ww. moratorium jest terminowa obsługa kredytu przez klienta indywidualnego oraz posiadanie zdolności kredytowej z uwzględnieniem COVID-19 (w przypadku przedsiębiorców),
 - dla średnich przedsiębiorstw (o obrotach do 50 milionów EUR) Grupa wprowadziła możliwość odroczenia spłat rat kapitałowych lub kapitałowo-odsetkowych, zgodnie z wnioskiem klienta, na wskazany przez niego okres, wynoszący maksymalnie odpowiednio: 6 miesięcy (raty kapitałowe) i 3 miesiące (raty kapitałowo-odsetkowe), pod warunkiem posiadania przez klienta zdolności kredytowej na koniec 2019 roku, a dla dużych przedsiębiorstw (o obrotach powyżej 50 milionów EUR) Grupa wprowadziła możliwość odroczenia spłat rat kapitałowych zgodnie z wnioskiem klienta, na wskazany przez niego okres, wynoszący maksymalnie 6 miesięcy pod warunkiem posiadania przez klienta zdolności kredytowej na koniec 2019 roku.
- zawieszenie wykonania umowy na podstawie postanowień ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (moratoria ustawowe), tj.:
 - przysługuje klientom, którzy jako konsumenci po 13 marca 2020 roku utracili pracę lub inne główne źródło dochodu,
 - w okresie trwania zawieszenia wykonania umowy klient nie jest zobowiązany do dokonywania płatności wynikających z umowy, w tym rat kredytowych, z wyjątkiem opłat z tytułu ubezpieczeń powiązanych z tymi umowami oraz nie są naliczane odsetki.

Program obowiązuje do czasu obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Wszystkie powyższe moratoria podlegały ocenie przez Grupę PZU pod kątem spełnienia kryteriów modyfikacji w rozumieniu MSSF 9. Biorąc pod uwagę charakter powyższych moratoriów stanowiły one modyfikacje nieistotne. Na 31 grudnia 2020 roku wartość bilansowa brutto portfela kredytowego objętego ww. moratoriami wynosiła 21,2 mld zł.

Dodatkowo banki z Grupy PZU podpisały szereg umów gwarancji portfelowych z BGK, ograniczających skutki COVID-19.

W segmencie ubezpieczeniowym Grupy PZU, w obszarze ryzyka kredytowego, wpływ pandemii COVID-19 był niewielki, podobnie jak w 2019 roku na portfelu nie odnotowano przesłanek utraty wartości, tym samym żadna ekspozycja nie została zakwalifikowana do koszyka 3 (instrumenty dla których stwierdzono trwałą utratę wartości). W trakcie 2020 roku zmieniała się istotnie struktura posiadanych instrumentów finansowych; udział ekspozycji korporacyjnych, które co do zasady charakteryzują się wyższymi parametrami ryzyka (PD, LGD) został ograniczony na rzecz zakupu polskich obligacji skarbowych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa.

Udział odpisów w portfelu kredytowym (rozumiany jako relacja skumulowanych odpisów z tytułu ryzyka kredytowego do wartości bilansowej brutto wszystkich aktywów Grupy PZU obciążonych ryzykiem kredytowym podlegających reżimowi MSSF 9) w 2020 uległ obniżeniu w porównaniu do 2019 roku, ze względu na zmianę struktury portfela na bardziej bezpieczny, przesunięcie struktury ratingowej, powiązanej z ogólną poprawą wyników finansowych podmiotów oraz poprawy wewnętrznych prognoz makroekonomicznych dla Polski w stosunku do negatywnych scenariuszy związanych z pandemią COVID-19 z I kwartału. Wartość odpisów w portfelach dłużnych inwestycyjnych (lokacyjnych) aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody oraz w zamortyzowanym koszcie i pożyczek wzrosła w ciągu 2020 roku o 24 mln zł, podczas gdy wartość bilansowa tych aktywów wzrosła w tym czasie o 29 785 mln zł.

38.1.2. Wyznaczanie parametrów PD i LGD

Do oszacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe Grupa PZU wykorzystuje parametry PD oraz LGD.

W przypadku emitentów oraz ekspozycji, które posiadają rating zewnętrzny, PD przypisuje się na podstawie średnich rynkowych poziomów niewypłacalności (ang. *default rate*) dla danych klas ratingowych. W pierwszej kolejności określa się rating wewnętrzny podmiotu/emisji zgodnie z obowiązującą metodyką nadawania ratingów wewnętrznych. Do szacowania średniego poziomu PD wykorzystuje się tablice publikowane przez zewnętrzne agencje ratingowe.

Dla emitentów obligacji korporacyjnych i pożyczek korporacyjnych, w przypadku których nie ma ratingu zewnętrznego, stosowany jest model RiskCalc Moody's. Do oszacowania PD stosuje się parametr EDF (ang. *expected default frequency*). W przypadku szacowania PD dla całego okresu życia dla ekspozycji, których termin zapadalności przekracza 5 lat (w modelu RiskCalc krzywa Forward EDF dotyczy okresu 5 letniego) przyjmuje się założenie, że w kolejnych latach parametr PD jest stały i odpowiada wartości wyznaczonej przez model w 5 roku.

Dla należności od klientów z tytułu kredytów PD szacowany jest w oparciu o wewnętrzne modele w zależności od grupy segmentowej, indywidualnej jakości kredytowej klienta oraz fazy cyklu życia ekspozycji.

Dla emitentów obligacji korporacyjnych i pożyczek korporacyjnych parametr LGD 12-miesięczny oraz dla całego okresu życia ustalany jest w oparciu o model RiskCalc Moody's (moduł LGD). W przypadku szacowania LGD dla całego okresu życia dla instrumentów, których termin zapadalności przekracza 5 lat przyjmuje się, że w kolejnych latach parametr LGD jest stały i odpowiada wartości wyznaczonej przez moduł dla 5 roku.

Jeżeli danemu instrumentowi agencja ratingowa przyznała oddzielny rating odzysku wówczas wykorzystuje się ten parametr. Dla danego parametru RR (ang. *recovery rate*) stosuje się formułę: $LGD = 1 - RR$.

W przypadku braku możliwości zastosowania modelu RiskCalc do szacowania poziomów LGD oraz w przypadku, gdy instrument nie ma nadanego przez zewnętrzną agencję ratingową parametru LGD, przyjmuje się średni poziom RR na podstawie danych rynkowych (odpowiednio różnicując na klasy długu korporacyjnego oraz skarbowego), których dostawcami są zewnętrzne agencje ratingowe przy zastosowaniu formuły: $LGD = 1 - RR$. W przypadku konieczności szacowania LGD w całym okresie życia przyjmuje się, że wartość parametru jest stała. Przy wyborze danych w zakresie parametru LGD uwzględnia się stopień podporządkowania długu.

38.1.3. Zmiana ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa PZU dokonuje oceny, czy ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od dnia jego początkowego ujęcia. Dokonując takiej oceny, Grupa PZU posługuje się zmianą ryzyka niewykonania zobowiązania w oczekiwanym okresie życia instrumentu finansowego, a nie zmianą kwoty oczekiwanych strat

kredytowych. W celu dokonania takiej oceny porównuje się parametr PD dla danego instrumentu finansowego na dzień sprawozdawczy z parametrem PD na dzień początkowego ujęcia, biorąc pod uwagę racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań.

Jeżeli instrument finansowy charakteryzuje się niskim ryzykiem kredytowym (tzn. posiada zewnętrzny rating na poziomie inwestycyjnym) zarówno na moment początkowego ujęcia, jak i na dzień sprawozdawczy, uznaje się, że nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego związanego z tym instrumentem. W szczególności dotyczy to obligacji skarbowych.

Dla instrumentów finansowych Grupa PZU ocenia czy ryzyko kredytowe znacząco wzrosło poprzez porównanie parametru PD w całym pozostałym okresie życia na dzień sprawozdawczy z parametrem PD w całym pozostałym okresie życia oszacowanym w momencie początkowego ujęcia.

Grupa PZU regularnie monitoruje efektywność kryteriów przyjętych do identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego w celu potwierdzenia, że:

- kryteria pozwalają na identyfikację znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego zanim nastąpi utrata wartości danej ekspozycji;
- średni czas pomiędzy identyfikacją znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego a utratą wartości jest racjonalny;
- ekspozycje, co do zasady, nie są przenoszone bezpośrednio z koszyka 1 (12-miesięczny ECL) do koszyka 3 (utrata wartości);
- nie występują nieuzasadnione zmienności odpisów na oczekiwane straty kredytowe wynikające z przeniesień pomiędzy 12-miesięcznym ECL a ECL w całym okresie życia.

W przypadku należności od klientów z tytułu kredytów identyfikacja istotnego wzrostu ryzyka kredytowego opiera się o analizę przesłanek jakościowych (m. in. występowanie przeterminowania powyżej 30 dni, klasyfikację klienta na listę podwyższonego ryzyka – ang. *watch list, forbearance*) i ilościowych.

38.1.4. Aktywa finansowe ze zidentyfikowaną utratą wartości (koszyk 3)

Grupa PZU klasyfikuje aktywa finansowe do koszyka 3, gdy zostaną spełnione przesłanki wystąpienia utraty wartości, do których zalicza się m. in. opóźnienie w spłacie powyżej 90 dni przy jednoczesnym spełnieniu progu istotności kwoty niespłaconej, objęcie ekspozycji procesem restrukturyzacji lub wystąpienie innej jakościowej przesłanki utraty wartości.

W 2021 roku Grupa PZU wdroży wytyczne EBA/GL/2016/07 w zakresie przesłanek jakościowych, zgodnie z którymi w przypadku ekspozycji detalicznych stosowana będzie definicja niewykonania zobowiązania na poziomie poszczególnych instrumentów kredytowych zamiast w stosunku do ogółu zobowiązań kredytobiorcy (z wyłączeniem istotnych dla całej relacji zaległości), a w przypadku ekspozycji komercyjnych stosowana będzie definicja niewykonania zobowiązania na poziomie dłużnika.

38.1.5. Aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)

Aktywa finansowe nabyte lub udzielone z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI) to aktywa, które mają stwierdzoną utratę wartości w momencie początkowego ujęcia. Klasyfikacja do POCI nie ulega zmianie przez cały okres życia instrumentu, aż do momentu zaprzestania ujmowania (ang. *derecognition*).

Aktywa POCI powstają w wyniku:

- nabycia kontraktu spełniającego definicję POCI (np. przy połączeniu z inną jednostką lub kupnie portfela);
- zawarcia kontraktu, który jest POCI w momencie pierwotnego udzielenia (np. udzielenie kredytu klientowi w złej kondycji finansowej);
- modyfikacji kontraktu (np. w toku restrukturyzacji) skutkującej wyłączeniem aktywa ze sprawozdania z sytuacji finansowej i rozpoznaniem nowego aktywa spełniającego definicję POCI.

Na moment początkowego ujęcia aktywa POCI ujmują się w wartości godziwej, bez rozpoznawania odpisu na oczekiwane straty kredytowe.

38.1.6. Należności od ubezpieczających

Zgodnie z zapisami MSSF9 pkt. 5.5.15, dla należności od ubezpieczających, które nie zawierają istotnego komponentu finansowania, stosowany jest model uproszczony, zgodnie z którym przeprowadza się zbiorczą ocenę utraty wartości i szacuje wartość odpisów w kwocie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia.

Należności grupuje się według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego. Dla należności niewymagalnych ustalana jest wartość należności, która prawdopodobnie stanie się wymagalna na podstawie historycznej analizy udziału należności niespłacanych w terminie. Kwotę odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych ustala się na podstawie wskaźnika nieściągalności należności zapadłych dla najkrótszego okresu przeterminowania.

Dla należności zapadłych sporządzana jest struktura wiekowa, w zależności od czasu przeterminowania. Dla tej grupy wartość odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych oblicza się w poszczególnych przedziałach przeterminowania na podstawie wskaźników nieściągalności należności zapadłych ustalonych na podstawie analizy historycznej.

38.2 Dane ilościowe

Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w zamortyzowanym koszcie	1 stycznia - 31 grudnia 2020					1 stycznia - 31 grudnia 2019				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	170 284	17 609	10 980	6 054	204 927	159 612	16 069	7 855	7 165	190 701
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	47 445	-	-	1	47 446	58 360	-	-	5	58 365
Zmiany z tytułu wyceny, sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(39 726)	(694)	(816)	(734)	(41 970)	(39 687)	(1 855)	(511)	(1 116)	(43 169)
Zmiana wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych dotyczących instrumentu	(7)	(1)	(3)	-	(11)	(2)	-	-	-	(2)
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	(1 822)	(39)	(1 861)	-	(50)	(1 015)	-	(1 065)
Reklasyfikacja do koszyka 1	4 833	(4 765)	(68)	-	-	6 125	(6 064)	(61)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(17 442)	17 887	(445)	-	-	(11 063)	11 380	(317)	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	(2 463)	(1 784)	4 247	-	-	(2 789)	(1 997)	4 786	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	194	(14)	256	9	445	(272)	126	243	-	97
Stan na koniec okresu	163 118	28 238	12 329	5 291	208 976	170 284	17 609	10 980	6 054	204 927
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(800)	(1 321)	(5 247)	(4 315)	(11 683)	(870)	(1 189)	(3 601)	(4 801)	(10 461)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(657)	-	-	(1)	(658)	(815)	-	-	(3)	(818)
Zmiany z tytułu wyceny, poziomu ryzyka kredytowego, sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu, z wyłączeniem reklasyfikacji	610	(853)	(2 478)	243	(2 478)	1 007	(501)	(2 186)	452	(1 228)
Aktywa spisane ze sprawozdania z sytuacji finansowej	-	-	1 805	39	1 844	-	50	1 015	-	1 065
Reklasyfikacja do koszyka 1	(303)	280	23	-	-	(371)	347	24	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	113	(239)	126	-	-	134	(238)	104	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 3	151	323	(474)	-	-	132	224	(356)	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(23)	(66)	(272)	(14)	(375)	(17)	(14)	(247)	37	(241)
Stan na koniec okresu	(909)	(1 876)	(6 517)	(4 048)	(13 350)	(800)	(1 321)	(5 247)	(4 315)	(11 683)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	162 209	26 362	5 812	1 243	195 626	169 484	16 288	5 733	1 739	193 244

Należności od klientów z tytułu kredytów wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 stycznia - 31 grudnia 2020					1 stycznia - 31 grudnia 2019				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa										
Stan na początek okresu	772	609	-	-	1 381	1 511	-	-	-	1 511
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	100	-	-	-	100	571	-	-	-	571
Zmiana wyceny	43	57	-	-	100	-	(6)	-	-	(6)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(76)	(51)	-	-	(127)	(686)	(16)	-	-	(702)
Reklasyfikacja do koszyka 2	(132)	132	-	-	-	(624)	624	-	-	-
Inne zmiany	13	8	-	-	21	-	7	-	-	7
Stan na koniec okresu	720	755	-	-	1 475	772	609	-	-	1 381
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(4)	(17)	-	-	(21)	(14)	-	-	-	(14)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	-	-	-	-	-	(2)	-	-	-	(2)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(2)	(2)	-	-	(4)	2	(9)	-	-	(7)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	-	-	-	-	-	3	-	-	-	3
Reklasyfikacja do koszyka 2	1	(1)	-	-	-	8	(8)	-	-	-
Inne zmiany	1	(2)	-	-	(1)	(1)	-	-	-	(1)
Stan na koniec okresu	(4)	(22)	-	-	(26)	(4)	(17)	-	-	(21)

Odpis dotyczący należności od klientów z tytułu kredytów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny i nie pomniejsza on wartości bilansowej aktywów.

Dłużne inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	1 stycznia - 31 grudnia 2020					1 stycznia - 31 grudnia 2019				
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	35 614	368	34	-	36 016	34 657	35	33	2	34 727
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	31 790	-	-	-	31 790	9 538	-	-	-	9 538
Zmiana wyceny	820	-	-	-	820	683	-	-	-	683
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(10 834)	(33)	-	-	(10 867)	(9 112)	-	-	(2)	(9 114)
Reklasyfikacja do koszyka 1	299	(299)	-	-	-	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(38)	38	-	-	-	(332)	332	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	199	(1)	-	-	198	180	1	1	-	182
Stan na koniec okresu	57 850	73	34	-	57 957	35 614	368	34	-	36 016
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(33)	(19)	(34)	-	(86)	(35)	(7)	(33)	-	(75)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(20)	-	-	-	(20)	(6)	-	-	-	(6)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	9	-	-	-	9	(4)	(3)	-	-	(7)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	11	1	-	-	12	5	-	-	-	5
Reklasyfikacja do koszyka 1	(16)	16	-	-	-	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	-	-	-	-	-	9	(9)	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(1)	-	-	-	(1)	(2)	-	(1)	-	(3)
Stan na koniec okresu	(50)	(2)	(34)	-	(86)	(33)	(19)	(34)	-	(86)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	57 800	71	-	-	57 871	35 581	349	-	-	35 930

Dłużne inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 stycznia - 31 grudnia 2020					1 stycznia - 31 grudnia 2019				
	Ko- szyk 1	Ko- szyk 2	Ko- szyk 3	POCI	Razem	Ko- szyk 1	Ko- szyk 2	Ko- szyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa										
Stan na początek okresu	54 537	156	-	-	54 693	38 142	73	-	-	38 215
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	405 843	-	-	-	405 843	203 057	-	-	-	203 057
Zmiana wyceny	1 054	(1)	-	-	1 053	725	(5)	-	-	720
Zmiana wynikająca z modyfikacji przepływów pieniężnych dotyczących instrumentu	(12)	-	-	-	(12)	(8)	-	-	-	(8)
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(398 632)	(49)	-	-	(398 681)	(187 893)	-	-	-	(187 893)
Reklasyfikacja do koszyka 1	13	(13)	-	-	-	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	(163)	163	-	-	-	(87)	87	-	-	-
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	747	-	-	-	747	601	1	-	-	602
Stan na koniec okresu	63 387	256	-	-	63 643	54 537	156	-	-	54 693
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(41)	(2)	-	-	(43)	(37)	(3)	-	-	(40)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(35)	-	-	-	(35)	(18)	-	-	-	(18)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	(5)	(10)	-	-	(15)	(1)	2	-	-	1
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	11	1	-	-	12	14	-	-	-	14
Reklasyfikacja do koszyka 1	(1)	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Reklasyfikacja do koszyka 2	3	(3)	-	-	-	1	(1)	-	-	-
Stan na koniec okresu	(68)	(13)	-	-	(81)	(41)	(2)	-	-	(43)

Odpis dotyczący dłużnych inwestycyjnych (lokacyjnych) aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny i nie pomniejsza on wartości bilansowej aktywów.

Wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe dotyczące transakcji z przyrzeczeniem odsprzedaży wynosi zero.

Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	1 stycznia - 31 grudnia 2020					1 stycznia - 31 grudnia 2019				
	Ko-szyk 1	Ko-szyk 2	Ko-szyk 3	POCI	Razem	Ko-szyk 1	Ko-szyk 2	Ko-szyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	1 455	1	-	-	1 456	2 770	1	9	-	2 780
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	110 971	-	-	-	110 971	228 598	-	-	-	228 598
Zmiana wyceny	26	-	-	-	26	4	-	-	-	4
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(111 481)	-	-	-	(111 481)	(229 902)	-	-	-	(229 902)
Inne zmiany, w tym różnice kursowe	(18)	(1)	-	-	(19)	(15)	-	(9)	-	(24)
Stan na koniec okresu	953	-	-	-	953	1 455	1	-	-	1 456
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(2)	-	-	-	(2)	(2)	-	(9)	-	(11)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	-	-	-	-	-	(6)	-	-	-	(6)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Inne zmiany	1	-	-	-	1	4	-	9	-	13
Stan na koniec okresu	(1)	-	-	-	(1)	(2)	-	-	-	(2)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	952	-	-	-	952	1 453	1	-	-	1 454

Pożyczki	1 stycznia - 31 grudnia 2020					1 stycznia - 31 grudnia 2019				
	Ko- szyk 1	Ko- szyk 2	Ko- szyk 3	POCI	Razem	Ko- szyk 1	Ko- szyk 2	Ko- szyk 3	POCI	Razem
Wartość bilansowa brutto										
Stan na początek okresu	4 517	-	-	-	4 517	4 595	-	-	-	4 595
Ujęcie instrumentów w momencie nabycia, powstania, udzielenia	1 173	-	-	-	1 173	547	-	-	-	547
Zmiana wyceny	56	-	-	-	56	14	-	-	-	14
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	(2 349)	-	-	-	(2 349)	(577)	(61)	-	-	(638)
Reklasyfikacja do koszyka 2	(79)	79	-	-	-	(61)	61	-	-	-
Inne zmiany	-	-	-	-	-	(1)	-	-	-	(1)
Stan na koniec okresu	3 318	79	-	-	3 397	4 517	-	-	-	4 517
Oczekiwane straty kredytowe										
Stan na początek okresu	(27)	-	-	-	(27)	(60)	-	-	-	(60)
Utworzenie odpisów dla instrumentów nowo nabytych, powstałych, udzielonych	(5)	-	-	-	(5)	(2)	-	-	-	(2)
Zmiany z tytułu wyceny lub poziomu ryzyka kredytowego (z wyłączeniem reklasyfikacji)	3	-	-	-	3	33	(2)	-	-	31
Zmiany z tytułu sprzedaży, wyłączenia lub wygaśnięcia instrumentu	16	-	-	-	16	1	3	-	-	4
Reklasyfikacja do koszyka 2	6	(6)	-	-	-	1	(1)	-	-	-
Stan na koniec okresu	(7)	(6)	-	-	(13)	(27)	-	-	-	(27)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	3 311	73	-	-	3 384	4 490	-	-	-	4 490

Należności	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Wartość bilansowa brutto		
Stan na początek okresu	6 825	7 282
Zmiany w okresie	508	(457)
Stan na koniec okresu	7 333	6 825
Oczekiwane straty kredytowe		
Stan na początek okresu	(1 088)	(939)
Zmiany w okresie	1	(149)
Stan na koniec okresu	(1 087)	(1 088)
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	6 246	5 737

39. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

39.1 Zasady rachunkowości

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują między innymi środki pieniężne w kasie oraz na bieżących rachunkach bankowych, w tym na rachunku w NBP.

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej.

39.2 Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania

W skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych jako środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania wykazano środki funduszy prewencyjnych zakładów ubezpieczeń oraz środki na wydzielonych rachunkach VAT (tzw. *split-payment*). Na gruncie polskich przepisów i opartych na nich wewnętrznych regulacjach spółek Grupy PZU, środki te mogą być wydatkowane tylko w ściśle określonych celach w ramach działalności prewencyjnej lub rozliczeń z tytułu VAT.

39.3 Dane ilościowe

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Środki w banku centralnym ¹⁾	1 098	2 655
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	6 841	5 132
Pozostałe	-	1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, razem	7 939	7 788

¹⁾ Kwota dotyczy rezerwy obowiązkowej utrzymywanej przez Pekao i Alior Bank na rachunku bieżącym w NBP, w wysokości zgodnej z decyzjami Rady Polityki Pieniężnej.

40. Kapitały przypadające właścicielom jednostki dominującej

40.1 Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy ujmuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej i zarejestrowanej w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Wszystkie akcje zostały w pełni opłacone.

Stan na 31 grudnia 2020 i 31 grudnia 2019

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	na okaziciela	brak	brak	604 463 200	60 446 320	gotówka	23.01.1997	27.12.1991
B	na okaziciela	brak	brak	259 059 800	25 905 980	aport	31.03.1999	01.01.1999
Liczba akcji razem				863 523 000				
Kapitał zakładowy razem					86 352 300			

Strukturę akcjonariatu PZU oraz informacje o transakcjach dotyczących znacznych pakietów akcji PZU przedstawiono w punkcie 3.

40.2 Podział zysku jednostki dominującej

W odniesieniu do podziału zysku za 2020 rok i za lata poprzednie, podziałowi podlega wyłącznie zysk wykazany w jednostkowym sprawozdaniu finansowym PZU sporządzonym zgodnie z PSR.

40.2.1.1. Podział zysku za 2019 rok

26 maja 2020 roku Zarząd PZU ZWZ PZU dokonało podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku, w kwocie 2 651 mln zł przeznaczając:

- 2 644 mln zł na kapitał zapasowy;
- 7 mln zł na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Proponowany podział zysku był zgodny ze stanowiskiem KNF wyrażonym w piśmie z 26 marca 2020 roku, skierowanym do zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, w którym KNF wskazuje, iż mając na uwadze obecną sytuację, związaną z ogłoszonym w Polsce stanem epidemii oraz możliwymi dalszymi negatywnymi konsekwencjami gospodarczymi tego stanu, jak również ich spodziewanym wpływem na sektor ubezpieczeniowy, organ nadzoru oczekuje, że zakłady ubezpieczeń, niezależnie od wszelkich podjętych już w tym zakresie działań, zatrzymają całość wypracowanego w poprzednich latach zysku. KNF podkreśliła ponadto, że wskazane jest niepodejmowanie przez zakłady, bez uzgodnienia z nadzorem, innych działań, w szczególności pozostających poza zakresem bieżącej działalności biznesowej i operacyjnej, mogących skutkować osłabieniem bazy kapitałowej.

40.2.1.2. Podział zysku za 2020 rok

Do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd PZU nie podjął uchwały w sprawie propozycji podziału zysku za rok 2020.

40.3 Pozostałe kapitały

40.3.1. Zasady rachunkowości

Akcje własne nabyte i zatrzymane przez konsolidowane jednostki Grupy PZU wykazuje się w cenie nabycia.

W pozycji „Kapitał zapasowy” ujmuje się:

- efekt dystrybucji zysku, zgodnie z regulacjami prawnymi kraju siedziby spółki (w Polsce zgodnie z postanowieniami Kodeksu spółek handlowych) oraz statutów spółek Grupy PZU;
- kapitał powstały przy sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych, uprzednio przeniesionych z nieruchomości własnych, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 32;
- różnicę pomiędzy zmianą wartości udziału niekontrolującego a wartością godziwą zapłaty w transakcjach z udziałowcami niekontrolującymi.

W pozycji „Kapitał z aktualizacji wyceny” ujmowane są skutki:

- przeszacowania aktywów finansowych zaliczonych do kategorii aktywów wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- przeszacowania wartości nieruchomości do ich wartości godziwej na dzień ich przekwalifikowania z nieruchomości wykorzystywanych na własne potrzeby do nieruchomości inwestycyjnych;
- wyceny instrumentów zabezpieczających, w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych;

po uwzględnieniu korespondującej zmiany aktywów lub rezerwy z tytułu podatku odroczonego.

Pozycja „Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych” obejmuje kwoty wynikające ze wzrostu lub obniżenia wartości bieżącej zobowiązań z tytułu określonych świadczeń na skutek zmian założeń aktuarialnych i korekt założeń aktuarialnych ex post – demograficznych (np. umieralności, wskaźnika rotacji pracowników) oraz finansowych (np. stopy dyskontowej czy prognozowanej stopy wzrostu wynagrodzeń).

„Różnice kursowe z przeliczenia” zawierają różnice powstałe na skutek przeliczeń danych finansowych podmiotów zagranicznych według kursów walutowych, zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 5.6.

40.3.2. Dane ilościowe

Pozostałe kapitały	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Akcje własne	(9)	(7)
Kapitał zapasowy	15 848	13 113
Sprzedaż akcji powyżej ich wartości nominalnej	538	538
Podział wyników spółek Grupy PZU	15 264	12 523
Pozostały	46	52
Kapitał z aktualizacji wyceny	891	294
Wycena instrumentów dłużnych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	888	432
Wycena instrumentów kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(262)	(263)
Reklasyfikacja nieruchomości z rzeczowych aktywów trwałych do inwestycyjnych	71	77
Jednostki wyceniane metodą praw własności	-	-
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	194	48
Pozostałe kapitały rezerwowe	295	(324)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych	3	1
Różnice kursowe z przeliczenia	65	(41)
Lietuvos Draudimas AB	94	5
AAS Balta	31	4
PZU Ukraina	(54)	(40)
PZU Ukraina Życie	(12)	(12)
Pozostałe	6	2
Pozostałe kapitały, razem	17 093	13 036

41. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

41.1 Zasady rachunkowości

41.1.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

Rezerwa składek i rezerwa na ryzyka niewygaście

Rezerwę składek ustala się na koniec każdego okresu sprawozdawczego metodą indywidualną, z dokładnością do jednego dnia. Rezerwę na ryzyka niewygaście tworzy się jako uzupełnienie do rezerwy składek, na pokrycie przyszłych odszkodowań, świadczeń i kosztów, z uwzględnieniem odroczonego kosztów akwizycji, w odniesieniu do umów ubezpieczenia, które nie wygasają z ostatnim dniem okresu sprawozdawczego. Kalkulację rezerwy na ryzyka niewygaście przeprowadza się dla grup ubezpieczeń na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

Ogólną kwotę rezerwy na ryzyka niewygaście ustala się dla tych grup, dla których wskaźnik szkodowości bieżącego roku jest większy niż 100%, jako różnicę pomiędzy iloczynem rezerwy składek i wskaźnika szkodowości bieżącego roku obrotowego a rezerwą składek – dotyczącymi tego samego okresu ubezpieczenia.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje:

- rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia za szkody i wypadki zaistniałe i zgłoszone do końca okresu sprawozdawczego;
- rezerwę na szkody i wypadki zaistniałe do końca okresu sprawozdawczego i niezgłoszone;

- rezerwę na koszty likwidacji szkód.

RBNP ustala się w wysokości określonej metodą indywidualną przez komórki likwidacji szkód lub też, jeśli posiadane informacje nie pozwalają na ocenę wysokości rezerwy, w wysokości średniej szkody ustalonej metodą aktuarialną. Utworzona rezerwa uwzględnia udział własny ubezpieczonego, oczekiwany wzrost cen towarów i usług naprawczych i nie może przekraczać sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej. Rezerwę aktualizuje się niezwłocznie po uzyskaniu informacji mających wpływ na jej wysokość, metodą indywidualnej oceny lub szacunku szkód i świadczeń.

IBNR tworzy się na szkody i świadczenia niezgłoszone do dnia bilansowego, na który tworzona jest rezerwa. IBNR wylicza się przy wykorzystaniu metod analizy trójkątów szkód: uogólnionej metody *Chain Ladder*, a w przypadku niewielkiej liczby lub wartości szkód - metody Bornhuettera-Fergusona w podziale na lata, w których powstały szkody. Podstawą do wyliczeń są roczne trójkąty zarówno szkód wypłaconych, jak i szkód zgłoszonych. Dla ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych dla klienta masowego rezerwa IBNR ustalana jest na podstawie wielokrotnych symulacji modelu rozwoju szkód (tzw. bootstrap), w celu uzyskania oszacowania rozkładu przyszłych odszkodowań i świadczeń.

Rezerwę na bezpośrednie koszty likwidacji dla szkód zgłoszonych ustala się indywidualnie dla każdej szkody, zaś dla szkód zaistniałych i niezgłoszonych – przy wykorzystaniu uogólnionej metody *Chain Ladder* (na podstawie analizy trójkątów kosztów w podziale na lata, w których powstały szkody).

Rezerwę na pośrednie koszty likwidacji szkód tworzy się metodą aktuarialną jako iloczyn wskaźnika udziału pośrednich kosztów likwidacji w wypłaconych odszkodowaniach oraz bezpośrednich kosztach likwidacji szkód i sumy rezerwy na szkody zgłoszone i niewypłacone, rezerwy na szkody i wypadki zaistniałe i niezgłoszone oraz rezerwy na bezpośrednie koszty likwidacji szkód.

Rezerwy I i II oraz rezerwę na koszty likwidacji szkód ujmuje się w wartości nominalnej, tj. bez ich dyskontowania.

Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent

Rezerwę na skapitalizowaną wartość rent wylicza się indywidualnie, jako wartość obecnej renty (dożywotniej lub czasowej), płatnej z góry.

Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent pochodzących ze szkód zaistniałych i nieujawnionych jako renty do dnia, na który ustala się rezerwę (tj. rezerwa IBNR na renty), tworzona jest na podstawie przewidywanej liczby nowych rent oraz przewidywanej przeciętnej wartości przyszłych rent.

Test adekwatności rezerw

W ubezpieczeniach majątkowych i osobowych test adekwatności rezerw nie jest wymagany, jednakże przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, przeprowadzana jest procedura analogiczna do testu adekwatności rezerw w ubezpieczeniach na życie, mająca na celu weryfikację wystarczalności rezerw szkodowych w ramach poszczególnych produktów. Wykorzystuje się przy tym aktualnie obserwowane trendy dotyczące wypadkowości, tempa zgłaszania szkód i wypłat odszkodowań. Jeśli oszacowania uwzględniające aktualne trendy są wyższe od rezerw szkodowych, rezerwy podnoszone są do wysokości tych oszacowań.

Mechanizm tworzenia rezerwy na ryzyka niewygaście w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych odpowiada minimalnym wymaganiom dla testu adekwatności rezerw.

41.1.2. Ubezpieczenia na życie

Rezerwa składek i rezerwa na ryzyka niewygaście

Rezerwę składek tworzy się jako tę część składki przypisanej, która przypada na przyszłe okresy sprawozdawcze proporcjonalnie do okresu, na który składka jest przypisana.

Rezerwę na ryzyka niewygaście tworzy się dla rocznych odnawialnych ubezpieczeń, w których wystąpił deficyt przyszłych składek, w stosunku do oczekiwanych świadczeń i innych wypływów (kosztów i prowizji). Rezerwę tworzy się zbiorczo dla całego portfela ubezpieczeń, jako wartość oczekiwanej przyszłej straty w okresie odpowiedzialności.

Rezerwa ubezpieczeń na życie

Rezerwy ubezpieczeń na życie określa się metodami aktuarialnymi prospektywnymi, indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia przy zastosowaniu tzw. metody składki netto (ang. *net premium reserves*) i odpowiadają różnicy pomiędzy:

- oczekiwaną wartością bieżącą gwarantowanych świadczeń, jakie mogą wyniknąć w związku z udzieloną ochroną ubezpieczeniową;
- wartością bieżącą oczekiwanych składek, jakie do końca obowiązywania tych umów będą jeszcze opłacone.

W ubezpieczeniach związanych z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi rezerwę ubezpieczeń na życie tworzy się w celu pokrycia bieżących świadczeń z tytułu udzielonej ochrony ubezpieczeniowej ponad wartość środków zgromadzonych w funduszu i odpowiada części pobranych opłat z tytułu udzielonej ochrony ubezpieczeniowej przypadającej na przyszłe okresy sprawozdawcze.

W kalkulacji rezerw ubezpieczeń na życie uwzględnia się również narzuty na koszty, zaś samych rezerw nie pomniejsza się o wartość odroczonego kosztów akwizycji.

Rezerwa dla ubezpieczeń na życie jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający

Rezerwy dla ubezpieczeń na życie jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający tworzy się w wysokości wartości lokaty dokonanej zgodnie z postanowieniami zawartej umowy.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwę na niewypłacone odszkodowania i świadczenia tworzy się niezależnie na:

- świadczenia zgłoszone niewypłacone – metodą indywidualną, a w przypadku braku możliwości oceny wysokości świadczenia (jeżeli występowanie świadczeń jest zjawiskiem masowym) metodą średniej wysokości świadczenia z ostatniego kwartału poprzedzającego kwartał sprawozdawczy;
- świadczenia zaistniałe niezgłoszone – metodą ryczałtową jako procent świadczeń wypłaconych za okres ostatnich dwunastu miesięcy.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje również rezerwę na koszty likwidacji świadczeń.

Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych

Rezerwę tworzy się w wysokości uwzględniającej przewidywane kwoty, o które będą powiększane przyszłe świadczenia lub pomniejszane przyszłe składki, zgodnie z aktualną metodą przyznawania premii i rabatów.

Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie obejmują:

- rezerwę na rewaloryzację świadczeń z ubezpieczeń jednostkowych na życie i rent przejętych z Państwowego Zakładu Ubezpieczeń;

- rezerwę na prowadzone procesy sądowe oraz świadczenia w związku z orzeczeniami sądowymi (na podstawie art. 358 § 3 ustawy z 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2019 roku poz. 1145 z późn. zm.) w sprawie zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego;
wartość rezerwy wyznaczono w oparciu o wartość oczekiwanych przyszłych dodatkowych świadczeń wynikających ze spraw sądowych i ugód. Wartość tych świadczeń ustalono poprzez ekstrapolację historycznego trendu świadczeń, oszacowanego na bazie liczby zakończonych procesów sądowych i ugód oraz wartości zasądzonych kwot;
- rezerwę na wypadek wystąpienia niskich stóp procentowych - związaną z przewidywanym obniżeniem się rentowności aktywów stanowiących pokrycie rezerw ubezpieczeń na życie dla tradycyjnych indywidualnych ubezpieczeń na życie i zaopatrzenia dzieci oraz rent. Rezerwa tworzona jest metodą aktuarialną indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy:
 - wysokością rezerw matematycznych ustalonych przy użyciu odpowiednich formuł matematycznych i zastosowaniu zmodyfikowanych stóp technicznych uwzględniających przewidywaną ich obniżkę w przyszłości oraz
 - wysokością rezerw matematycznych ustalonych zgodnie z obowiązującymi regulaminami tworzenia rezerw, przy oryginalnej stopie technicznej, jaka miała zastosowanie w taryfikacji tych produktów.

Testy adekwatności rezerw

Na koniec każdego roku, dla poszczególnych produktów portfela ubezpieczeń na życie, dokonuje się porównania wysokości rezerw techniczno – ubezpieczeniowych ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym z wartością obecną przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych tj. wartością ekonomiczną zobowiązań. Prognozy tych przepływów obejmują przychody z tytułu składek, wydatki z tytułu świadczeń, kosztów, prowizji i są wyznaczane w oparciu o szereg założeń dotyczących: śmiertelności, szkodowości, rezygnacji, kosztów obsługi, krzywych stóp zwrotu oraz innych specyficznych dla danego produktu założeń (np. indeksacji).

Wykorzystywane do prognoz przepływów pieniężnych założenia o przewidywanym przyszłym poziomie śmiertelności, szkodowości, rezygnacji oraz inne specyficzne dla danego produktu założenia są co roku weryfikowane i aktualizowane w oparciu o bieżące doświadczenia oraz obserwowane trendy. Wraz z oceną dotyczącą ich dalszego kształtowania stanowią najlepsze oczekiwanie (ang. *best estimate assumption*) w zakresie dalszego rozwoju śmiertelności, szkodowości, rezygnacji itd.

Przyszłe indeksacje sum ubezpieczeń i składek, wynikające z prawa do udziału w zyskach, określonego jako nadwyżka osiągniętych stóp zwrotu z lokat ponad stopę techniczną, oparte są na prognozie przyszłych stóp zwrotu z obecnego portfela aktywów na pokrycie rezerw dla tych produktów wraz z przewidywanymi w przyszłości ich reinwestycjami przy aktualnej strukturze terminowej stóp procentowych, tj. zgodnie z aktualnymi oczekiwaniami rynkowymi.

Prognozy przyszłych kosztów dokonuje się w oparciu o przewidywaną liczbę umów pozostających w portfelu w kolejnych okresach i średni jednostkowy koszt obsługi przypadający na umowę. Założenia dotyczące kosztów jednostkowych ustalane są w oparciu o przewidywane przyszłe koszty utrzymania i obsługi portfela wraz z kosztami zarządzania aktywami oraz kosztami likwidacji szkód. Przyjmuje się, że jednostkowe koszty obsługi podlegają zwiększeniu w kolejnych latach projekcji o wskaźnik wzrostu kosztów. Wysokość przyszłych prowizji ustalana jest w oparciu o umówione stawki prowizyjne dla poszczególnych umów w kolejnych latach ich obowiązywania.

Do określenia wartości obecnej przyszłych przepływów finansowych wykorzystywane są czynniki dyskonta ustalone w oparciu o nieskorygowaną rentowność polskich obligacji skarbowych zgodnie z ich aktualnymi notowaniami rynkowymi.

W ramach testu porównuje się obecną wartość prognozowanych przepływów pieniężnych z wysokością rezerw wykazywaną na koniec każdego roku. W przypadku stwierdzenia niewystarczalności rezerw w stosunku do wartości zdyskontowanych przepływów wprowadza się zmiany do dotychczasowych zasad wyznaczania rezerw, dokonując tym samym korekty ich wartości.

Celem testu adekwatności rezerw jest ocena wystarczalności wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, a nie ocena adekwatności poszczególnych założeń. Test adekwatności rezerw nie prowadzi więc do bezpośredniej identyfikacji stopnia wystarczalności lub nieadekwatności poszczególnych założeń przyjętych w oszacowaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

41.1.3. Udział reasekuratorów

Udział reasekuratorów w rezerwie składek, rezerwie na ryzyka niewygasłe, rezerwach na niewypłacone odszkodowania i świadczenia ustala się w wysokości zgodnej z warunkami odpowiednich umów reasekuracyjnych.

Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach ustala się dla tych grup ubezpieczeń, dla których istnieje pokrycie reasekuracyjne, w takiej części, w jakiej reasekuratorzy uczestniczą w odszkodowaniach i świadczeniach, zgodnie z odpowiednimi umowami reasekuracyjnymi.

41.2 Szacunki i założenia

Grupa PZU dokonała analizy ryzyk, będących efektem pandemii COVID-19 na działalność ubezpieczeniowych spółek Grupy PZU.

41.2.1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe

W zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych ryzyka związane z pandemią COVID-19 w największym stopniu mogą dotyczyć m. in. ubezpieczeń kredytów kupieckich, gwarancji finansowych, ubezpieczeń utraty pracy lub utraty zysków czy ubezpieczeń komunikacyjnych.

W zakresie gwarancji finansowych Grupa PZU nie odnotowała wzrostu szkodowości w związku z wpływem COVID-19 na realizowane przez naszych klientów kontrakty. Około 60% wartości ekspozycji w portfelu gwarancyjnym stanowią klienci z branży budowlanej, na którą wpływ pandemii COVID-19 był nieznaczny.

W segmencie ubezpieczeń kredytu bankowego wzrost szkodowości może wynikać ze wzrostu stopy bezrobocia i zaprzestania spłaty kredytów hipotecznych przez kredytobiorców. Ryzyko to jest ograniczane poprzez moratoria spłat kredytów, udzielane przez banki.

Grupa PZU nie zaobserwowała także wzrostu wskaźnika szkodowości w segmencie ubezpieczeń straty finansowej oraz ubezpieczeń wiarytelności pieniężnych. Elementami stabilizującymi sytuację rynkową są rządowe programy pomocowe oraz zrównoważone działanie ubezpieczycieli kredytu kupieckiego, którzy nie anulują masowo limitów, co w perspektywie mogłoby wywołać efekt domina niewypłacalności.

Epidemia COVID-19 może potencjalnie wpłynąć na obniżenie rezerw na skapitalizowaną wartość rent, ze względu na zwiększoną śmiertelność i zmniejszenie portfela rentobiorców. W przypadku rezerw nierentowych – uwzględniają one aktualną szkodowość, wynikającą ze zmniejszonej ekspozycji w niektórych produktach. Grupa PZU nie przewiduje, aby obserwowane trendy miały mieć długotrwały charakter, w związku z czym nie dokonano zmian założeń w stosowanych modelach kalkulacji rezerw.

W wyniku przeprowadzonych analiz Grupa PZU nie wprowadziła istotnych zmian w podejściu, a w konsekwencji – w poziomie rezerw techniczno – ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych. Rozwój sytuacji jest stale monitorowany i w przypadku zaobserwowania istotnych zmian w szkodowości założenia przyjmowane do kalkulacji rezerw zostaną odpowiednio dostosowane.

Przy ustalaniu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia uwzględnia się niepewność związaną z zadośćuczynieniami w szkodach osobowych. W przypadku tego typu roszeń zmiany w otoczeniu prawnym i nieugruntowane orzecznictwo mogą wpływać na ostateczną wartość wypłaconych świadczeń.

Przy wyliczaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent, przyszły wzrost średniej renty szacuje się na podstawie danych historycznych z uwzględnieniem innych informacji mogących mieć wpływ na przyszły wzrost rent (przykładowo wzrost świadomości ubezpieczeniowej, zmiany legislacyjne, itp.).

Zarówno na 31 grudnia 2020 roku, jak i na 31 grudnia 2019 roku dla wszystkich rent przyjęto stopę dyskonta na poziomie -0,3%.

Dla rent dożywotnich okres, przez jaki renta będzie wypłacana ustala się na podstawie publicznie dostępnych statystyk (w Polsce – PTTŻ). Dodatkowo, przy ustalaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent uwzględnia się koszt przyszłej ich obsługi w wysokości 3% wartości wypłaconych świadczeń.

Szacowaną wartość ostateczną wypłacanych odszkodowań i świadczeń w trójkątach rozwoju rezerw, a także analizę wrażliwości wyniku netto oraz kapitałów własnych na zmianę założeń wykorzystywanych przy wyliczaniu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent zaprezentowano w punkcie 7.5.2.1.

41.2.2. Ubezpieczenia na życie

Wysokość rezerw ubezpieczeń na życie odpowiada wartości zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczeń. Ustalana jest jako różnica pomiędzy wartością bieżącą oczekiwanych świadczeń, a wartością bieżącą oczekiwanych składek. W kalkulacji rezerw uwzględnia się wszystkie świadczenia oraz składki przewidziane w umowach jako kontraktowe zobowiązania i należności, bez względu na fakt, czy umowa będzie przez ubezpieczającego realizowana do końca umówionego okresu, czy będzie przez niego wypowiedziana. Przyjęte założenia dotyczące częstotliwości występowania zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową, tj. śmiertelność, zachorowalność i wypadkowość ustala się na podstawie publicznie dostępnych statystyk, w Polsce przykładowo PTTŻ lub w oparciu o statystyki własne opracowane na podstawie danych historycznych z poszczególnych grup produktów znajdujących się w portfelu.

Założenia stosowane w kalkulacji rezerw ubezpieczeń na życie określa się odrębnie dla poszczególnych produktów ubezpieczeniowych w momencie ustalania taryf składek i wprowadzenia danego produktu do sprzedaży. Założenia te obarczone są naturalną niepewnością wynikającą z długiego horyzontu czasowego. Jednocześnie, co roku poszczególne przyjmowane założenia są weryfikowane pod względem ich adekwatności. Analizie poddawane są dane w szczególności pod kątem zachowania całego portfela, a nie pojedynczych przypadków. W przypadku stwierdzenia nieadekwatności danego założenia, jest ono weryfikowane i zmieniane, co bezpośrednio prowadzi do zmiany wysokości zobowiązań prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

W czerwcu 2020 roku Grupa PZU dokonała rewizji niektórych założeń stosowanych przy wyliczaniu rezerw w ubezpieczeniach na życie.

Spadek rentowności obligacji, wynikający z obniżek stóp procentowych, powoduje obniżenie prognozowanych stóp zwrotu z aktywów stanowiących pokrycie rezerw. Grupa PZU podjęła więc decyzję o obniżeniu stopy technicznej dla portfela ubezpieczeń kontynuowanych i grupowych do poziomu 1,5% (dotychczas wynosiła ona od 1,5% do 3% w zależności od daty zawarcia, bądź modyfikacji polisy).

W kalkulacji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych Grupa PZU wykorzystuje m. in. PTTŻ lub inne, dostępne publicznie statystyki. Dla portfela ubezpieczeń grupowych i kontynuowanych w kalkulacji rezerw przyjmowane są również założenia dotyczące prawdopodobieństw posiadania współubezpieczonych (małżonka, rodziców i teściów). Założenia te, z uwagi na ich długoterminowy charakter, obarczone są naturalną niepewnością, co do faktycznego rozwoju portfela. W ostatnich latach Grupa PZU obserwowała w zakresie tych założeń narastające niedopasowanie realizowanych świadczeń w stosunku do prognozowanych na podstawie przyjmowanych założeń. Niedopasowanie to wynika z ogólnego spadku śmiertelności i wydłużenia się trwania życia. Z tego względu podjęto decyzję o dopasowaniu założeń do obserwowanej sytuacji demograficznej.

Dla współczynnika śmiertelności zastosowano PTTŻ z 2018 roku z dodatkowymi narzutami dla głównych ubezpieczonych (uzależnionymi od wieku ubezpieczonego). Dokonano również aktualizacji prawdopodobieństw posiadania osób współubezpieczonych.

Grupa PZU dokonała także zmiany sposobu kalkulacji rezerw dla portfela ubezpieczeń grupowych i zastosowała do nich metodę indywidualną, zamiast dotychczas stosowanej – hipotetycznej struktury portfela.

Efekt wpływu zmian w przyjętych założeniach na wysokość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ubezpieczeniach na życie zaprezentowano w poniższej tabeli.

Wpływ dokonanych zmian założeń na wartość rezerw w ubezpieczeniach na życie	
Portfel ubezpieczeń kontynuowanych	
Wpływ zmiany stopy technicznej	2 473
Wpływ zmiany założeń dotyczących śmiertelności oraz prawdopodobieństw posiadania osób współubezpieczonych	(2 523)
Portfel ubezpieczeń grupowych	
Wpływ zmiany metody na indywidualną	34
Wpływ zmiany stopy technicznej	39
Wpływ zmiany założeń dotyczących śmiertelności oraz prawdopodobieństw posiadania osób współubezpieczonych	(29)

Dla portfela ubezpieczeń grupowych będących ubezpieczeniami rocznymi odnawialnymi na 31 grudnia 2020 roku zawiązano rezerwę na ryzyka niewygaste w wysokości 51 mln zł. Ma ona na celu pokrycie deficytu przyszłych składek, w stosunku do oczekiwanych świadczeń i innych wypływów (kosztów i prowizji), powstałego z tytułu zwiększonej śmiertelności spowodowanej pandemią COVID-19.

Analizę wrażliwości wyniku netto oraz kapitałów własnych na zmianę założeń wykorzystywanych przy wyliczaniu rezerw technicznych w ubezpieczeniach na życie zaprezentowano w punkcie 7.5.2.2.

41.3 Dane ilościowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	25 276	(2 100)	23 176	24 457	(1 856)	22 601
Rezerwa składek	8 645	(924)	7 721	8 765	(856)	7 909
Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygastego	32	-	32	14	-	14
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	10 371	(903)	9 468	9 676	(785)	8 891
- na szkody zgłoszone	3 590	(738)	2 852	3 414	(670)	2 744
- na szkody niezgłoszone (IBNR)	4 573	(146)	4 427	4 210	(90)	4 120
- na koszty likwidacji szkód	2 208	(19)	2 189	2 052	(25)	2 027
Rezerwa na skapitalizowaną wartość rent	6 226	(273)	5 953	5 999	(215)	5 784
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	2	-	2	3	-	3
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	23 195	(1)	23 194	22 872	-	22 872
Rezerwa składek	106	(1)	105	106	-	106
Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygastego	51	-	51	-	-	-
Rezerwa ubezpieczeń na życie	16 309	-	16 309	16 346	-	16 346
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	613	-	613	622	-	622
- na szkody zgłoszone	175	-	175	167	-	167
- na szkody niezgłoszone (IBNR)	433	-	433	449	-	449
- na koszty obsługi świadczeń	5	-	5	6	-	6
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	6	-	6	6	-	6
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	190	-	190	214	-	214
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	5 920	-	5 920	5 578	-	5 578
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	48 471	(2 101)	46 370	47 329	(1 856)	45 473

41.3.1. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych

Rezerwy wg klas rachunkowych określonych w dziale II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Następstwa wypadków i choroba (grupa 1 i 2)	708	(23)	685	520	(28)	492
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna (grupa 10)	15 030	(643)	14 387	14 639	(416)	14 223
Komunikacyjne pozostałe (grupa 3)	3 006	(30)	2 976	3 058	(34)	3 024
Morskie, lotnicze i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7)	169	(82)	87	137	(66)	71
Od ognia i innych szkód majątkowych (grupy 8 i 9)	2 797	(794)	2 003	2 721	(798)	1 923
Odpowiedzialność cywilna (grupy 11,12,13)	2 519	(187)	2 332	2 374	(193)	2 181
Kredyt i gwarancje (grupy 14,15)	237	(105)	132	244	(102)	142
Świadczenie pomocy (grupa 18)	375	(2)	373	357	(1)	356
Ochrona prawna (grupa 17)	20	-	20	15	-	15
Pozostałe (grupa 16)	415	(234)	181	392	(218)	174
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	25 276	(2 100)	23 176	24 457	(1 856)	22 601

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	31 grudnia 2020			31 grudnia 2019		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Krótkoterminowe	5 216	(550)	4 666	5 124	(501)	4 623
Długoterminowe	20 060	(1 550)	18 510	19 333	(1 355)	17 978
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	25 276	(2 100)	23 176	24 457	(1 856)	22 601

Jako rezerwy długoterminowe wykazano rezerwy, z których prognozowane przepływy pieniężne nastąpią po upływie więcej niż 12 miesięcy od zakończenia okresu sprawozdawczego, czyli od 31 grudnia 2020 roku.

Zmiana stanu rezerw

Zmiana stanu rezerwy składek w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 grudnia 2020			1 stycznia - 31 grudnia 2019		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	8 765	(856)	7 909	8 416	(594)	7 822
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w roku bieżącym	7 684	(732)	6 952	6 991	(753)	6 238
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w latach poprzednich	(7 851)	659	(7 192)	(6 649)	494	(6 155)
Różnice kursowe w okresie	47	5	52	7	(3)	4
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, razem	8 645	(924)	7 721	8 765	(856)	7 909

Zmiana stanu rezerwy na pokrycie ryzyka niewygaśniętego	1 stycznia - 31 grudnia 2020			1 stycznia - 31 grudnia 2019		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	14	-	14	10	-	10
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w roku bieżącym	26	-	26	11	-	11
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących polis zawartych w latach poprzednich	(10)	-	(10)	(7)	-	(7)
Różnice kursowe w okresie	2	-	2	-	-	-
Stan na koniec okresu	32	-	32	14	-	14

Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 grudnia 2020			1 stycznia - 31 grudnia 2019		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	9 676	(785)	8 891	9 098	(724)	8 374
Wypłacone świadczenia dotyczące szkód zaistniałych w latach poprzednich, w tym:	(2 964)	282	(2 682)	(3 170)	248	(2 922)
- wypłacone odszkodowania	(2 559)	278	(2 281)	(2 745)	243	(2 502)
- koszty likwidacji szkód	(405)	4	(401)	(425)	5	(420)
Wzrost (spadek) rezerw, w tym:	3 635	(406)	3 229	3 734	(302)	3 432
- dotyczących szkód zaistniałych w bieżącym roku	3 595	(217)	3 378	3 831	(264)	3 567
- dotyczących szkód zaistniałych w latach poprzednich	40	(189)	(149)	(97)	(38)	(135)
Pozostałe zmiany	-	(4)	(4)	-	(1)	(1)
Różnice kursowe w okresie	24	10	34	14	(6)	8
Stan na koniec okresu	10 371	(903)	9 468	9 676	(785)	8 891

Zmiana stanu rezerwy na skapitalizowaną wartość rent w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	1 stycznia - 31 grudnia 2020			1 stycznia - 31 grudnia 2019		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	5 999	(215)	5 784	5 981	(194)	5 787
Wypłacone świadczenia dotyczące szkód zaistniałych w latach poprzednich	(272)	7	(265)	(309)	8	(301)
Wzrost (spadek) rezerw dotyczących szkód zaistniałych w latach poprzednich	196	(76)	120	66	(30)	36
Zmiany w założeniach wynikające ze zmiany stóp technicznych	(10)	-	(10)	(16)	-	(16)
Wzrost rezerw dotyczących szkód zaistniałych w bieżącym roku	305	12	317	274	1	275
Pozostałe zmiany	8	(1)	7	3	-	3
Stan na koniec okresu	6 226	(273)	5 953	5 999	(215)	5 784

41.3.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie

Zmiana stanu rezerwy ubezpieczeń na życie, rezerwy na premie i rabaty oraz pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych - umowy ubezpieczeniowe	1 stycznia - 31 grudnia 2020			1 stycznia - 31 grudnia 2019		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	16 566	-	16 566	16 464	-	16 464
Wzrost (spadek) rezerw dotyczący polis zawartych w roku bieżącym	357	-	357	392	-	392
Wzrost (spadek) rezerw dotyczący polis zawartych w latach poprzednich	(409)	-	(409)	(303)	-	(303)
Różnice kursowe	(9)	-	(9)	13	-	13
Stan na koniec okresu	16 505	-	16 505	16 566	-	16 566

Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający	1 stycznia - 31 grudnia 2020			1 stycznia - 31 grudnia 2019		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	5 578	-	5 578	5 176	-	5 176
Zwiększenia funduszu z tytułu składek	1 273	-	1 273	1 183	-	1 183
Pobrane opłaty	(105)	-	(105)	(102)	-	(102)
Przychody z lokat funduszu	354	-	354	385	-	385
Zmniejszenia funduszu z tytułu świadczeń, wykupów, itp.	(1 143)	-	(1 143)	(1 024)	-	(1 024)
Pozostałe zmiany	(37)	-	(37)	(40)	-	(40)
Stan na koniec okresu	5 920	-	5 920	5 578	-	5 578

Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	1 stycznia - 31 grudnia 2020			1 stycznia - 31 grudnia 2019		
	brutto	udział reasekuratorów	udział własny	brutto	udział reasekuratorów	udział własny
Stan na początek okresu	622	-	622	592	-	592
Wykorzystanie rezerw szkodowych w ciągu roku	(620)	-	(620)	(592)	-	(592)
Utworzenie rezerw szkodowych w ciągu roku	611	-	611	622	-	622
Stan na koniec okresu	613	-	613	622	-	622

42. Zobowiązania podporządkowane

42.1 Zasady rachunkowości

Zobowiązania podporządkowane ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, że ponosi ryzyko związane z instrumentem finansowym.

W kolejnych okresach zobowiązania podporządkowane wycenia się w zamortyzowanym koszcie.

Zobowiązania podporządkowane (lub ich części) wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

42.2 Dane ilościowe

	Wartość nominalna (w mln)	Waluta	Oprocentowanie	Data emisji/ Data wykupu	Wartość bilansowa 31 grudnia 2020 (w mln zł)	Wartość bilansowa 31 grudnia 2019 (w mln zł)
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych PZU						
Obligacje podporządkowane PZU	2 250	PLN	WIBOR 6M + marża	30 czerwca 2017 / 29 lipca 2027	2 265	2 279
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych Pekao						
Obligacje serii A	1 250	PLN	WIBOR 6M + marża	30 października 2017 / 29 października 2027	1 254	1 257
Obligacje serii B	550	PLN	WIBOR 6M + marża	15 października 2018 / 16 października 2028	552	554
Obligacje serii C	200	PLN	WIBOR 6M + marża	15 października 2018 / 14 października 2033	201	201
Obligacje serii D	350	PLN	WIBOR 6M + marża	4 czerwca 2019 / 4 czerwca 2031	350	351
Obligacje serii D1	400	PLN	WIBOR 6M + marża	4 grudnia 2019 / 4 czerwca 2031	401	401
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych Alior Banku						
Obligacje serii F	322	PLN	WIBOR 6M+ marża	26 września 2014 / 26 września 2024	224	225
Obligacje serii G	193	PLN	WIBOR 6M + marża	31 marca 2015 / 31 marca 2021	195	196
Obligacje serii I oraz I1	183	PLN	WIBOR 6M+ marża	4 grudnia 2015 / 6 grudnia 2021	147	148
Obligacje serii K oraz K1	600	PLN	WIBOR 6M+ marża	20 października 2017 / 20 października 2025	604	605
Obligacje Meritum Bank serii B	67	PLN	WIBOR 6M+ marża	29 kwietnia 2013 / 29 kwietnia 2021	68	68
Obligacje serii EUR001	10	EUR	LIBOR 6M+ marża	4 lutego 2016 / 4 lutego 2022	47	44
Obligacje serii P1A	150	PLN	WIBOR 6M+ marża	27 kwietnia 2016 / 16 maja 2022	151	151
Obligacje serii P1B	70	PLN	WIBOR 6M+ marża	29 kwietnia 2016 / 16 maja 2024	70	70
Obligacje serii P2A	150	PLN	WIBOR 6M+ marża	14 grudnia 2017 / 29 grudnia 2025	150	150
Zobowiązania podporządkowane					6 679	6 700

Niższa wartość bilansowa zobowiązań podporządkowanych w stosunku do wartości nominalnej wynika z faktu, iż część wyemitowanych przez Alior Bank obligacji została objęta przez konsolidowane fundusze inwestycyjne.

Zobowiązania podporządkowane wg wymagalności	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Do 1 roku	410	-
Powyżej 1 roku do 5 lat	1 246	902
Powyżej 5 lat	5 023	5 798
Zobowiązania podporządkowane wg wymagalności, razem	6 679	6 700

43. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych

43.1 Zasady rachunkowości

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, że ponosi ryzyko związane z instrumentem finansowym.

W kolejnych okresach wycenia się je w zamortyzowanym koszcie.

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych (lub ich części) wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy obowiązek określony w umowie został wypłacony, umorzony lub wygał.

43.2 Dane ilościowe

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Obligacje	4 597	3 976
Certyfikaty depozytowe	1 611	3 940
Listy zastawne	1 324	1 357
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych, razem	7 532	9 273

Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych wg wymagalności	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Do 1 roku	6 189	6 726
Powyżej 1 roku do 5 lat	1 051	2 185
Powyżej 5 lat	292	362
Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych wg wymagalności, razem	7 532	9 273

44. Zobowiązania wobec banków

44.1 Zasady rachunkowości

Zobowiązania wobec banków ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, że ponosi ryzyko związane z instrumentem finansowym.

W kolejnych okresach wycenia się je w zamortyzowanym koszcie.

Zobowiązania wobec banków (lub ich części) wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

44.2 Dane ilościowe

Zobowiązania wobec banków	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Depozyty bieżące	914	412
Depozyty jednodniowe	1 826	419
Depozyty terminowe	123	41
Kredyty otrzymane	6 439	5 427
Pozostałe zobowiązania	449	305
Zobowiązania wobec banków, razem	9 751	6 604

Zobowiązania wobec banków wg wymagalności	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Do 1 roku	5 014	1 847
Powyżej 1 roku do 5 lat	3 744	4 116
Powyżej 5 lat	993	641
Zobowiązania wobec banków wg wymagalności, razem	9 751	6 604

45. Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów

45.1 Zasady rachunkowości

Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, że ponosi ryzyko związane z instrumentem finansowym.

W kolejnych okresach wycenia się je w zamortyzowanym koszcie.

Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów (lub ich części) wyłącza się ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

45.2 Dane ilościowe

Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Depozyty bieżące	210 212	151 417
Depozyty terminowe	30 849	66 414
Pozostałe zobowiązania	914	757
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów, razem	241 975	218 588

Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów wg wymagalności	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Do 1 roku	241 238	216 990
Powyżej 1 roku do 5 lat	720	1 534
Powyżej 5 lat	17	64
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów wg wymagalności, razem	241 975	218 588

46. Inne zobowiązania

46.1 Zasady rachunkowości

Zobowiązania finansowe ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie, gdy jednostka Grupy PZU staje się stroną wiążącego kontraktu, z którego wynika, iż ponosi ryzyko związane z instrumentem finansowym. W przypadku transakcji zawieranych na zorganizowanym rynku, nabycie bądź sprzedaż zobowiązań finansowych ujmuje się w księgach w dacie zawarcia transakcji.

Zobowiązanie finansowe (lub jego część) jest wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zaklasyfikowano w szczególności:

- zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych (krótka sprzedaż);
- kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (unit-linked);
- zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych.

Do zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie zaklasyfikowano w szczególności zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu.

Ze względu na krótkoterminowy charakter, zobowiązania z tytułu dostaw i usług wykazuje się w wartości wymaganej zapłaty.

Koszty do zapłacenia wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz jednostek Grupy PZU przez kontrahentów zewnętrznych lub z obowiązku wykonania świadczeń, których wartość można oszacować, mimo że data powstania zobowiązania nie jest jeszcze znana wycenia się w kwocie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Koszt urlopów pracowniczych uznaje się na bazie memoriałowej, stosując metodę zobowiązań. Zobowiązanie z tytułu urlopów pracowniczych ustala się w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników,

a stanem jaki istniałby, gdyby urlopy były wykorzystywane proporcjonalnie do upływu czasu w okresie, za które te urlopy przysługują pracownikom.

46.2 Dane ilościowe

Inne zobowiązania	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019 (przekształcone)
Zobowiązania wyceniane w wartości godziwej	1 389	675
Zobowiązania z tytułu pożyczek papierów wartościowych (krótka sprzedaż)	851	293
Kontrakty inwestycyjne na rachunek i ryzyko klienta (<i>unit-linked</i>)	268	259
Zobowiązania wobec uczestników konsolidowanych funduszy inwestycyjnych	265	90
Zobowiązanie z tytułu rozliczenia nabycia akcji Tomma	5	33
Koszty do zapłacenia	1 963	2 030
Zarachowane koszty prowizji agencyjnej	359	390
Zarachowane koszty wynagrodzeń	609	635
Zarachowane koszty reasekuracji	731	706
Pozostałe	264	299
Przychody pobierane z góry	395	322
Pozostałe zobowiązania	8 687	7 572
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 154	599
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 064	1 066
Zobowiązania z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	1 044	905
Zobowiązania wobec banków z tytułu dokumentów płatniczych rozliczanych w systemach rozliczeń międzybankowych	1 140	1 096
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	915	892
Zobowiązania z tytułu rozliczeń kart płatniczych	354	408
Rozrachunki publiczno-prawne	223	289
Zobowiązania z tytułu składek na rzecz BFG	514	356
Zobowiązania z tytułu reasekuracji	223	197
Oszacowane zobowiązania pozaubezpieczeniowe	143	161
Zobowiązania wobec pracowników	42	47
Oszacowane zwroty wynagrodzeń w związku z rezygnacją lub odstąpieniem klientów banków od ubezpieczeń zawieranych przy sprzedaży produktów kredytowych	30	69
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	611	258
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	355	352
Zobowiązanie z tytułu urlopów pracowniczych	156	139
Zobowiązania wobec budżetu inne niż z tytułu podatku dochodowego	116	182
Zobowiązania z tytułu darowizn	21	23
Zobowiązania Alior Banku z tytułu ubezpieczeń produktów bankowych oferowanych klientom banku	21	12
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	14	15
Zobowiązanie z tytułu zwrotu kosztów kredytu	88	106
Zobowiązania z tytułu likwidacji bezpośredniej	31	29
Pozostałe	428	371
Inne zobowiązania, razem	12 434	10 599

Na 31 grudnia 2020 roku i na 31 grudnia 2019 roku wartość godziwa innych zobowiązań nie odbiegała istotnie od ich wartości bilansowej, głównie ze względu na fakt, że ponad 90% to zobowiązania krótkoterminowe.

Inne zobowiązania wg wymagalności	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019 (przekształcone)
Do 1 roku	11 246	9 592
Powyżej 1 roku do 5 lat	759	544
Powyżej 5 lat	429	463
Inne zobowiązania wg wymagalności, razem	12 434	10 599

47. Rezerwy

47.1 Zasady rachunkowości

Rezerwy to zobowiązania, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Podstawą utworzenia rezerwy jest bieżący obowiązek, wynikający ze zdarzeń przeszłych, którego wypełnienie spowoduje wypływ środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Kwota rezerwy ustalana jest w oparciu o wiarygodny szacunek tego wypływu na dzień bilansowy.

Rezerwy na udzielone gwarancje i poręczenia ustala się jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością ekspozycji bilansowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z ekspozycji bilansowej powstałej z udzielonego zobowiązania.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się tylko wówczas, gdy oprócz ogólnych kryteriów ujmowania rezerw spełnione są także kryteria szczegółowe dotyczące rezerw na koszty restrukturyzacji. Należą do nich m. in. posiadanie szczegółowego, formalnego planu restrukturyzacji i wzbudzenie uzasadnionego oczekiwania u stron, których plan dotyczy, że zostaną przeprowadzone działania restrukturyzacyjne (poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie jego głównych elementów).

W związku z przyjętymi zasadami rachunkowości oraz faktem, iż spółki Grupy PZU nie wydzieliły aktywów programów określonych świadczeń, wartość bilansowa rezerw programów określonych świadczeń równa się wartości bieżącej odpowiadających im zobowiązań.

Do programów określonych składek zalicza się ponoszone przez pracodawcę koszty składek stanowiących ustawowe narzuty na wynagrodzenia pracownicze. Obejmują one m. in. części składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz całość składek na ubezpieczenie wypadkowe, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Koszty programów określonych składek obciążają rachunek zysków i strat w okresie, którego dotyczą.

Do programów określonych świadczeń zalicza się m. in. koszty odpraw emerytalnych i świadczeń pośmiertnych. Koszty programów określonych świadczeń oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

Zyski i straty aktuarialne rozpoznaje się w całości w okresie, w którym wystąpiły w pozycji „Zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw pracowniczych” w innych całkowitych dochodach. Dodatkowe informacje przedstawiono w punkcie 40.3.1.

47.2 Szacunki i założenia

Rezerwy na sprawy sporne ustala się metodą indywidualną, z uwzględnieniem prawdopodobieństwa wystąpienia wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne dla wypełnienia ciężącego obowiązku. Wypływ środków uznaje się za prawdopodobny, jeśli bardziej możliwe jest, że do zaistnienia zdarzenia dojdzie, niż to, że do niego nie dojdzie, czyli gdy prawdopodobieństwo zaistnienia zdarzenia jest większe od prawdopodobieństwa, że zdarzenie nie nastąpi.

Szczegółowe opisy i kwoty rezerw na sprawy sporne zaprezentowano w punkcie 55.

Rezerwy na odprawy emerytalne i świadczenia pośmiertne szacowane są metodami aktuarialnymi z zastosowaniem odpowiednich technik i założeń aktuarialnych – stóp dyskontowych, zgodnych z krzywą rentowności obligacji zerokuponowych Skarbu Państwa, wskaźnika śmiertelności przyjmowanego na poziomie określonym w PTTŻ, przewidywanej stopy wzrostu wynagrodzeń w poszczególnych jednostkach Grupy PZU, wskaźnika rotacji pracowników (różnicowanego ze względu m. in. na wiek, staż pracy i płeć pracownika) oraz wskaźnika inwalidztwa (odejść na rentę) przyjmowanego jako odpowiedni procent wartości wskaźnika śmiertelności.

47.3 Dane ilościowe

Rezerwy	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019 (przekształcone)
Krótkoterminowe	543	530
Długoterminowe	835	681
Rezerwy, razem	1 378	1 211

Zmiana stanu rezerw w okresie zakończonym 31 grudnia 2020	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia	358	512	-	(318)	3	555
Rezerwa na odprawy emerytalne	319	42	(31)	(16)	9	323
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	80	27	(18)	(4)	(5)	80
Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytów	254	144	(270)	-	-	128
Rezerwa na ryzyko podatkowe	-	4	-	(89)	85	-
Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich	22	77	-	(8)	-	91
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK	85	11	-	(57)	-	39
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	34	144	(85)	-	-	93
Rezerwa na świadczenia pośmiertne	25	5	-	-	2	32
Pozostałe	34	21	(7)	(11)	-	37
Rezerwy, razem	1 211	987	(411)	(503)	94	1 378

Zmiana stanu rezerw w okresie zakończonym 31 grudnia 2019 (dane przekształcone)	Stan na początek okresu	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia	316	331	-	(289)	-	358
Rezerwa na odprawy emerytalne	313	48	(27)	(16)	1	319
Rezerwa na roszczenia sporne i potencjalne zobowiązania	67	48	(26)	(12)	3	80
Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytów	-	272	(18)	-	-	254
Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich	-	22	-	-	-	22
Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK	85	-	-	-	-	85
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	20	85	(78)	-	7	34
Rezerwa na świadczenia pośmiertne	22	2	-	-	1	25
Pozostałe	31	16	(8)	(5)	-	34
Rezerwy, razem	854	824	(157)	(322)	12	1 211

Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów kredytu

11 września 2019 roku opublikowano wyrok TSUE w sprawie C-383/18. Rozstrzygając sprawę, TSUE orzekł, że artykuł 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta.

Na podstawie posiadanych interpretacji prawnych Grupa PZU zastosowała liniową formułę rozliczania się z kredytobiorcami z kosztów kredytu, która proporcjonalność odnosi do okresu pomiędzy rzeczywistą datą spłaty kredytu a datą spłaty określoną w umowie i nakazuje równy podział kosztu jednorazowego na poszczególne terminy płatności.

W przypadku przedpłat kredytów konsumenckich i hipotecznych dokonanych przed dniem wyroku TSUE Grupa PZU szacuje kwoty oczekiwanych wypłat zgodnie z MSR 37 i tworzy na ten cel rezerwę, która obciąża pozostałe koszty operacyjne.

W trakcie 2020 roku wykorzystanie rezerwy wyniosło 270 mln, a jej wartość na 31 grudnia 2020 roku – 128 mln zł (na 31 grudnia 2019 roku: 254 mln zł). Jej wysokość stanowi najlepszy możliwy szacunek oparty na danych historycznych dotyczących wcześniejszych spłat kredytów konsumenckich oraz na obserwowanej historycznej ilości wpływających reklamacji dotyczących proporcjonalnego zwrotu prowizji, w tym po orzeczeniu TSUE, jak również uwzględniający oczekiwania w zakresie trendów dotyczących poziomu przyszłych reklamacji. Oszacowanie rezerwy wymagało przyjęcia szeregu założeń eksperckich i wiąże się z istotną niepewnością wynikającą m. in. z trudnej do oszacowania zmienności obserwowanych trendów dotyczących liczby i kwot zgłaszanych reklamacji. Z tego względu kwota rezerwy będzie podlegała aktualizacji w kolejnych okresach w zależności od kształtowania się liczby reklamacji i kwot do zwrotu.

Grupa PZU przeprowadziła analizę wrażliwości wpływu zmiany istotnych parametrów rezerwy na jej wysokość.

Parametr	Scenariusz	Wpływ na poziom rezerwy 31 grudnia 2020	Wpływ na poziom rezerwy 31 grudnia 2019
Zmiana liczby reklamacji	+1 000 sztuk	3	2
	-1 000 sztuk	(3)	(2)
Zmiana średniej kwoty zwrotu	+10%	13	25
	-10%	(13)	(25)

Rezerwa na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich

3 października 2019 roku TSUE wydał orzeczenie w sprawie skutków ewentualnej abuzywności postanowień indywidualnej umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego udzielonego przez jeden z banków. TSUE dokonał wykładni przepisów dyrektywy Rady 93/13/EW z 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich na kanwie umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego. TSUE wskazał skutki uznania ewentualnej abuzywności klauzul przeliczeniowych przez sąd krajowy, nie badając jednocześnie w ogóle ewentualnej abuzywności postanowień umownych. TSUE nie przesądził, że w przypadku ustalenia przez sąd krajowy ewentualnej abuzywności automatycznie nastąpić powinno ustalenie przez sąd nieważności całej umowy. Ocena w tym zakresie pozostaje do rozstrzygnięcia przez sąd krajowy, przy czym TSUE nie wykluczył możliwości uzupełnienia luki powstałej w wyniku abuzywności klauzul przeliczeniowych za pomocą krajowych przepisów dyspozytywnych.

Orzeczenie TSUE stanowi ogólne wytyczne dla polskich sądów powszechnych. Ostateczne rozstrzygnięcia podejmowane przez polskie sądy będą dokonywane na podstawie przepisów UE interpretowanych zgodnie z wyrokiem TSUE, mając na uwadze przepisy prawa krajowego i analizę indywidualnych okoliczności każdej sprawy. Jednocześnie trudno nadal mówić o ukształtowanej linii orzeczniczej w sprawach kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich, co potwierdzają często wzajemnie wykluczające się orzeczenia sądów powszechnych, a także służące rozwiązaniu wątpliwości sądów zapytania prawne do TSUE i Sądu Najwyższego. Należy szczególnie zwrócić uwagę na wniosek zgłoszony 29 stycznia 2021 roku przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego w kwestii rozstrzygnięcia zagadnień prawnych związanych z walutowymi kredytami hipotecznymi we frankach szwajcarskich, odnoszących się w szczególności do następujących aspektów:

- czy postanowienia abuzywne odnoszące się do sposobu określania kursu waluty w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego mogą być zastąpione przez przepisy prawa cywilnego, bądź zwyczajowego;
- czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu denominowanego umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie;
- czy w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu umowa może wiązać strony w pozostałym zakresie;
- czy w sytuacji unieważnienia umowy kredytowej zastosowanie znajdzie teoria salda czy teoria dwóch kondykcji;
- co jest momentem określającym rozpoczęcie biegu terminu przedawnienia w przypadku, gdy bank występuje z roszczeniem względem kredytobiorcy o zwrot wypłaconego kredytu;
- czy możliwe jest otrzymanie przez banki i kredytobiorców wynagrodzenia za korzystanie ze środków.

W ocenie Grupy PZU, spodziewane 13 kwietnia 2021 roku orzeczenie Sądu Najwyższego w powyższych kwestiach może mieć istotny wpływ na dalsze kształtowanie się linii orzecznictwa sądowego w tym zakresie. Jednocześnie w Polsce toczą się dyskusje dotyczące wdrożenia możliwych rozwiązań systemowych dotyczących walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich. Zgodnie z propozycją przewodniczącego KNF z 8 grudnia 2020 roku klienci mieliby możliwość konwersji walutowego kredytu hipotecznego na kredyt złotowy (tak, jakby od początku udzielenia kredytu kredytobiorca miał kredyt złotowy, którego oprocentowanie oparte byłoby na WIBOR 3M z marżą adekwatną do poziomów historycznych (zależnie od tego, kiedy kredyt był udzielany).

Na 31 grudnia 2020 roku przeciwko Grupie PZU toczyło się 592 indywidualnych spraw sądowych dotyczących walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich, które zostały udzielone w latach ubiegłych o łącznej wartości przedmiotu sporu w kwocie 160 mln zł (na 31 grudnia 2019 roku: 195 spraw, o wartości przedmiotu sporu 59 mln zł). Główna przyczyna sporu wskazywana przez powodów dotyczy kwestionowania zapisów umowy kredytu w zakresie stosowania przez Grupę PZU kursów przeliczeniowych i skutkuje roszczeniami dotyczącymi orzeczenia częściowej lub całkowitej nieważności umów kredytowych. Na 31 grudnia 2020 roku Grupa PZU w sprawach z powództwa kredytobiorców otrzymała 36 niekorzystnych wyroków sądowych, w tym 3 wyroki mające charakter prawomocny, stwierdzające nieważność umowy kredytu oraz 13 korzystnych wyroków sądowych, w tym 2 wyroki prawomocne oddalające powództwo o ustalenie nieważności umowy kredytu oraz powództwo o zapłatę w związku z nieważnością umowy kredytu (na 31 grudnia 2019 roku: 2 niekorzystne wyroki sądowe - brak wyroków mających charakter prawomocny stwierdzających nieważność umowy kredytu oraz 4 korzystne wyroki nieprawomocne oddalające powództwo o zapłatę).

Biorąc pod uwagę wzrost liczby spraw spornych, których stroną jest Grupa PZU, a także obserwowany w całym sektorze bankowym wzrost liczby pozwów dotyczących walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich wraz z umacniającą się niekorzystną tendencją w orzecznictwie, Grupa PZU na 31 grudnia 2020 roku zaktualizowała oszacowanie rezerwy na ryzyko prawne związane z umowami kredytów hipotecznych walutowych we franku szwajcarskim w łącznej kwocie 436 mln zł (na 31 grudnia 2019 roku: 59 mln zł).

Powyzsza kwota obejmuje rezerwę na indywidualne istniejące sprawy sądowe, których stroną jest Grupa PZU oraz rezerwę portfelową na pozostałe umowy walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich, które są obciążone ryzykiem prawnym związanym z charakterem tych umów.

Na potrzeby oszacowania rezerwy Grupa PZU dokonuje oceny prawdopodobieństwa wpływu ryzyka prawnego dotyczącego walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich na przyszłe oczekiwane przepływy pieniężne z ekspozycji kredytowych oraz na prawdopodobieństwo wypływu środków pieniężnych.

W odniesieniu do spraw sądowych już istniejących Grupa PZU dokonuje każdorazowo oceny prawdopodobieństwa przegrania sprawy spornej oraz prawdopodobieństwa określonego wyroku sądowego (w zależności od tego, czego dotyczy pozew). Na 31 grudnia 2020 roku Grupa PZU oszacowała kwotę rezerwy z tego tytułu w łącznej wartości 76 mln zł (na 31 grudnia 2019 roku: 20 mln zł).

W odniesieniu do rezerwy portfelowej, na 31 grudnia 2020 roku Grupa PZU oparła wyliczenia na 3 możliwych scenariuszach, aby w jak najlepszy sposób uwzględnić w szacunkach rezerwy portfelowej różne możliwe rozwiązania dotyczące umów walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich, które są obecnie analizowane w sektorze bankowym. W poprzednich okresach Grupa PZU wykorzystywała jeden scenariusz.

Grupa PZU zdecydowała o wprowadzeniu metody scenariuszowej ze względu na istotne zmiany obserwowane w trakcie 2020 roku na rynku bankowym, w szczególności odnoszące się do istotnych wzrostów spraw spornych, ciągle rosnącej złożoności problemów prawnych oraz dyskutowanych różnorodnych rozwiązaniach sektorowych w obszarze kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich.

Wyliczenie rezerwy przeprowadzone na 31 grudnia 2020 roku opierało się na następujących równoważnych scenariuszach:

- scenariusz bazowy - zakłada, że około 6% kredytobiorców walutowych (posiadających zarówno aktywne, jak i spłacone kredyty) wniosło lub wniesie w horyzoncie 3-letnim pozwy dotyczące kwestionowania umowy kredytowej oraz szacuje prawdopodobieństwo przegrania spraw sądowych, jak również możliwe skutki finansowe w sytuacji przegrania sprawy sądowej, przyjmując jako możliwe rozstrzygnięcia:
 - unieważnienie całej umowy walutowego kredytu hipotecznego we franku szwajcarskim w efekcie uznania klauzuli waloryzacyjnej za niedozwoloną,

- uznanie, że klauzule zawarte w umowie kredytowej stanowią niedozwolone postanowienia umowne skutkujące ustaleniem salda kredytu w PLN oraz pozostawienie oprocentowania kredytu w oparciu o stawkę LIBOR tzw. „odfrankowanie”,
- uznania klauzuli waloryzacyjnej za abuzywną i zastąpienia w jej treści tabeli kursowej Pekao przez kurs średni NBP,
- oddalenia powództwa.

W scenariuszu bazowym na 31 grudnia 2020 roku uwzględniono dotychczasową własną oraz obserwowaną na rynku historię pozwów, a także skorzystano z opinii zewnętrznej kancelarii prawnej w celu ustalenia prawdopodobieństwa przegrania spraw spornych i prawdopodobieństw możliwych rozwiązań. Na 31 grudnia 2020 roku Grupa PZU ocenia, że prawdopodobieństwo przegrania sprawy spornej kształtuje się na poziomie 80% (co stanowi wzrost o 10 p.p. względem założeń w tym zakresie na 31 grudnia 2019 roku).

Dodatkowym elementem szacunków w scenariuszu bazowym jest rozkład prawdopodobieństwa możliwego rozstrzygnięcia sprawy spornej, które wiąże się z określonym poziomem straty. Największy udział w możliwych scenariuszach rozstrzygnięć, wynoszący 70% (na 31 grudnia 2019 roku: 35%), przypisano unieważnieniu umowy kredytowej).

- scenariusz ugód – możliwe będą spory prawne dotyczące walutowych umów kredytowych we frankach szwajcarskich, jednakże klienci będą z nich korzystać w znacznie mniejszym stopniu niż w wariantcie bazowym, gdyż większość z nich (około 75-80%) będzie korzystać z opcji ugód z bankiem, bazując na rozwiązaniach diskutowanych w sektorze bankowym, zgodnie z propozycją przewodniczącego KNF. W scenariuszu ugód skutki finansowe są równe sumie różnic pomiędzy aktualnym saldem walutowego kredytu hipotecznego we franku szwajcarskim, a saldem hipotetycznego kredytu w PLN, opartego o stawkę WIBOR powiększoną o marżę kredytu udzielonego w tym samym czasie i na ten sam okres co kredyt we franku szwajcarskim i spłacanego przez kredytobiorcę zgodnie ze spłatami wykonanymi na kredycie we franku szwajcarskim. Przy obecnych parametrach rynkowych i zakładając, że wszyscy kredytobiorcy, dla których konwersja kredytu na PLN zgodnie z propozycją przewodniczącego KNF byłaby korzystna, zawarliby odpowiednią ugodę z bankiem, strata Grupy PZU z tego tytułu wyniosłaby 350 – 400 mln zł.
- scenariusz negatywny – w przypadku negatywnej dla banków uchwały Izby Cywilnej Sądu Najwyższego w pełnym składzie i w związku z tą uchwałą niekorzystnego orzecznictwa sądów powszechnych dotyczących walutowych kredytów hipotecznych we franku szwajcarskim, liczba możliwych pozwów będzie w przyszłości blisko 3-krotnie większa niż zakładana w scenariuszu bazowym, przy jednoczesnym większym prawdopodobieństwie zarówno w odniesieniu do niekorzystnych wyroków sądowych co do zasady (wzrost do poziomu 95%), jak i ich rozstrzygnięć w postaci stwierdzenia nieważności całej umowy walutowego kredytu hipotecznego we franku szwajcarskim (95% rozstrzygnięć).

Biorąc pod uwagę krótką historię danych dotyczących skali pozwów (w szczególności w zakresie wyroków prawomocnych), istotny poziom skomplikowania różnego rodzaju aspektów prawnych, które mogą wystąpić w odniesieniu do tych umów kredytowych, a w rezultacie nieukształtowany kierunek możliwych rozstrzygnięć sądowych, szacunki dotyczące powyższej rezerwy wymagały przyjęcia przez Grupę PZU wielu eksperckich założeń w oparciu o profesjonalny osąd.

Kolejne orzeczenia, a przede wszystkim oczekiwana uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego i możliwe rozwiązania sektorowe, które będą się pojawiać na rynku polskim w odniesieniu do walutowych kredytów hipotecznych we franku szwajcarskim mogą mieć wpływ na kwotę rezerwy ustaloną przez Grupę PZU i powodować konieczność zmiany poszczególnych założeń przyjętych w wyliczeniach, w szczególności w zakresie wag poszczególnych scenariuszy, prawdopodobieństw niekorzystnych rozwiązań, czy możliwej liczby pozwów. W związku z tą niepewnością możliwe jest, że kwota rezerwy ulegnie zmianie w przyszłości.

Grupa PZU przeprowadziła analizę wrażliwości w odniesieniu do istotnych założeń wyliczenia rezerwy, gdzie zmiana poziomu poszczególnych parametrów miałyby następujący wpływ na kwotę rezerwy na ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych w CHF.

Parametr	Scenariusz	Wpływ na poziom rezerwy
Liczba pozwów	+20%	34
	-20%	(34)
Prawdopodobieństwo przegranej	+10 p.p.	26
	-10 p.p.	(26)
Prawdopodobieństwo scenariusza unieważnienia umowy	+10 p.p.	10
	-10 p.p.	(10)

Grupa PZU uznaje, że ryzyko prawne ma wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne z ekspozycji kredytowej, a kwota rezerwy jest różnicą pomiędzy oczekiwanymi przepływami pieniężnymi z danej ekspozycji, a przepływami kontraktowymi w rozumieniu MSSF 9.

W związku z powyższym w odniesieniu do ekspozycji walutowych kredytów hipotecznych we franku szwajcarskim niespłaconych na 31 grudnia 2020 przyjęto podejście, iż kwota rezerwy (obejmująca pozwy istniejące i możliwe przyszłe) ujmowana jest w „Odpisach aktualizujących wartość należności od klientów z tytułu kredytów” (w korespondencji z pozycją „Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”) do wysokości kwoty ekspozycji kredytowej. Grupa PZU uznaje, że w odniesieniu do portfela kredytów we frankach szwajcarskich nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego od daty początkowego ujęcia i klasyfikuje te kredyty do Koszyka 2.

W przypadku części rezerwy dotyczącej spłaconych walutowych kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich (obejmujących pozwy istniejące i możliwe przyszłe), bądź gdy kwota rezerwy przekracza wartość bilansową netto ekspozycji kredytowej, kwota rezerwy jest ujmowana jako „Rezerwy” (w korespondencji z „Pozostałymi kosztami operacyjnymi”).

Kierując się powyższymi zasadami na 31 grudnia 2020 roku dokonano alokacji łącznej kwoty rezerwy w kwocie 436 mln zł w następujący sposób:

- 345 mln zł (na 31 grudnia 2019 roku: 37 mln zł) na obecne i przyszłe sprawy sporne dotyczące ekspozycji bilansowych ujęte jako element odpisów aktualizujących wartość należności od klientów z tytułu kredytów w korespondencji ze „Zmianą wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych”,
- 91 mln zł (na 31 grudnia 2019 roku: 22 mln zł) na obecne i przyszłe spory prawne dotyczące ekspozycji spłaconych ujęte jako rezerwy w korespondencji z „Pozostałymi kosztami operacyjnymi”.

Podsumowanie ujęcia rezerwy na ryzyko prawne dotyczące walutowych kredytów hipotecznych w CHF w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat przedstawiają poniższe tabele.

Pozycje skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Odpisy aktualizujące wartość należności od klientów z tytułu kredytów	345	37
rezerwa indywidualna	65	17
rezerwa portfelowa	280	20
Inne rezerwy	91	22
rezerwa indywidualna	11	3
rezerwa portfelowa	80	19
Razem	436	59

Pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Zmiana wartości odpisów na oczekiwane straty kredytowe i odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	(309)	37
Pozostałe koszty operacyjne	(68)	22
Razem	(377)	59

Rezerwa na udzielone gwarancje i poręczenia

Pozycja zawiera rezerwy tworzone przez banki na potencjalne utraty korzyści ekonomicznych wynikających z ekspozycji pozabilansowych (np. udzielonych gwarancji lub ekspozycji kredytowych).

Rezerwa na kary nałożone przez UOKiK

Szczegółowe informacje na temat rozwiązania rezerwy w wysokości 57 mln zł, dotyczącej kary nałożonej w postępowaniu Prezesa UOKiK wobec PZU zaprezentowano w punkcie 55.2.

Kwota 28 mln dotyczy kary zwróconej przez UOKiK do Pekao. Ze względu na potencjalne ryzyko wypływu środków w związku z tą sprawą Grupa PZU utrzymuje rezerwę z tego tytułu.

Kwota 11 mln zł dotyczy kary nałożonej przez Prezesa UOKiK w wyniku decyzji, w której uznał on, że stosowane przez Pekao w aneksach do umów postanowienie dotyczące zasad ustalania kursów walut obcych stanowi niedozwolone postanowienie umowne. Pekao zamierza wnieść odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do sądu.

Rezerwa na ryzyko podatkowe

PZU Finance AB (publ.), spółka zależna od PZU, w latach 2014-2015 wyemitowała 5-letnie obligacje w kwocie nominalnej 850 mln EUR, które zapadły w lipcu 2019 roku. Wpływy z emisji zostały przekazane do PZU w formie dwóch pożyczek na łączną kwotę 850 mln EUR. Płatności z tytułu pożyczek były dopasowane do płatności z tytułu obligacji pod względem terminu płatności oraz kwoty. PZU spłacił pożyczki wobec PZU Finance AB 28 czerwca 2019 roku.

W 2018 roku, w związku z wątpliwościami dotyczącymi opodatkowania na podstawie ustawy Swedish Conversion Act (2000:46) różnic kursowych w sytuacji, gdzie walutą sprawozdawczą jest euro, PZU Finance AB (publ.) wystąpiła o indywidualną interpretację do Szwedzkiej Rady ds. Interpretacji Podatkowych (Skatterättsnämnden). 13 marca 2019 roku PZU Finance AB (publ.) otrzymała interpretację, zgodnie z którą różnice kursowe z tytułu spłaty pożyczki powinny zostać opodatkowane, natomiast różnice kursowe z tytułu spłaty obligacji – nie podlegają opodatkowaniu. W ocenie Grupy PZU interpretacja Rady oznaczałaby stosowanie na terytorium Szwecji odmiennego podejścia wobec spółek raportujących w euro w porównaniu do spółek raportujących w koronach szwedzkich, co byłoby niezgodne z założeniami do ww. ustawy oraz byłoby sprzeczne z art. 63 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) dotyczącym konieczności zapewnienia swobodnego przepływu kapitału w UE lub art. 49 i 54 TFUE dotyczącymi swobody przedsiębiorczości.

3 kwietnia 2019 PZU Finance AB (publ.) zaskarżyła indywidualną interpretację podatkową Szwedzkiej Rady ds. Interpretacji Podatkowych do Naczelnego Sądu Administracyjnego (Högsta förvaltningsdomstolen). 4 maja 2020 roku Naczelny Sąd Administracyjny uchylił indywidualną interpretację i odrzucił wniosek PZU Finance AB (publ.) uznając, że nie wykazano dostatecznych podstaw do wydania indywidualnej interpretacji podatkowej, w związku z czym interpretacja nie powinna zostać wydana.

Jednocześnie, 27 sierpnia 2020 roku PZU Finance AB (publ.) złożyła zeznanie podatkowe w ramach postępowania wyjaśniającego za rok 2019 („disclosure procedure”), zgodnie z którym przedstawiła sytuację opisaną powyżej oraz przyjęła do kalkulacji zobowiązania podatkowe, iż różnice kursowe z tytułu spłaty obligacji stanowią koszt uzyskania przychodu. 22 grudnia 2020 roku PZU Finance AB (publ.) otrzymała decyzję podatkową z urzędu skarbowego potwierdzającą poprawność wyliczenia podatku. Decyzja nie jest ostateczna. W związku z powyższym Grupa PZU ocenia prawdopodobieństwo konieczności zapłaty podatku na mniej niż 50%. W konsekwencji rozwiązano rezerwę (na 31 grudnia 2019 roku wykazywaną jako zobowiązanie w wysokości 79 mln zł) rozpoznając przychód (w pozostałych przychodach operacyjnych) w kwocie 89 mln zł, ujmując jednocześnie zobowiązanie warunkowe.

Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji

Zarząd Pekao poinformował, że 20 lutego 2020 roku, zgodnie z postanowieniami ustawy o zasadach rozwiązywania stosunków pracy, podjął uchwałę o zamiarze przeprowadzenia zwolnień grupowych i rozpoczęciu procedury konsultacji w sprawie zwolnień grupowych.

Zamiarem Zarządu Pekao było rozwiązanie umowy o pracę z maksymalnie 1 200 pracownikami oraz zmiana warunków zatrudnienia maksymalnie 1 350 pracownikom w okresie od 13 marca 2020 roku do 31 października 2020 roku, przy czym Pekao mógł podjąć jednostronną decyzję o wydłużeniu procesu o nie więcej niż 5 miesięcy.

Całość kosztów związanych z rozwiązaniem umów o pracę i zmianą warunków zatrudnienia pracowników Pekao w ramach zwolnień grupowych, a także restrukturyzacją sieci placówek oszacowano na 144 mln zł i w tej wysokości utworzono rezerwę restrukturyzacyjną. Wartość rezerwy na 31 grudnia 2020 roku wyniosła 81 mln zł i dotyczy wypłat, które będą realizowane w 2021 roku.

Na pozostałą część salda składa się:

- 9 mln zł – dotyczące procesu restrukturyzacji prowadzonego w PZU i PZU Życie (na 31 grudnia 2019 roku: 10 mln zł);
- 3 mln – dotyczące procesów restrukturyzacyjnych w Alior Banku, w tym rezerwa utworzona w 2019 roku w związku z przejęciem SKOK Jaworzno (na 31 grudnia 2019 roku: 5 mln zł).

48. Odroczonego podatek dochodowy

48.1 Zasady rachunkowości

Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się metodą bilansową przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego od osób prawnych, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywały w momencie realizacji aktywa lub rezerwy, zgodnie z przepisami prawa podatkowego w krajach siedzib poszczególnych spółek Grupy PZU, wydanymi do końca okresu sprawozdawczego.

Dla wszystkich konsolidowanych spółek uczestniczących w PGK kompensuje się aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego przy założeniu, że umowa PGK będzie przedłużana na kolejne okresy, dlatego na potrzeby tej kompensaty nie analizuje się okresu, w którym spodziewane jest odwrócenie się różnic przejściowych.

48.2 Szacunki i założenia

Spółki Grupy PZU dokonały oszacowania przyszłego dochodu do opodatkowania pod kątem możliwości realizacji ujemnych różnic przejściowych z tytułu strat podatkowych poniesionych przez te spółki. W wyniku tych szacunków nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego dotyczącego części strat podatkowych.

48.3 Dane ilościowe

48.3.1. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Nierozpoznane aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające ze straty podatkowej wg dopuszczalnego prawem terminu realizacji	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
do 1 roku	6	1
powyżej 1 roku do 5 lat	21	14
powyżej 5 lat	3	3
termin nieograniczony przepisami prawa	2	2
Razem	32	20

Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2020	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na koniec okresu
Należności od klientów z tytułu kredytów	1 143	162	(4)	-	1 301
Prowizje bankowe pobrane z góry	620	(27)	-	5	598
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	68	(42)	-	-	26
Wartości niematerialne – znaki towarowe i relacje z klientami	(246)	47	-	-	(199)
Instrumenty finansowe	121	244	(267)	2	100
Nieruchomości	(52)	2	-	3	(47)
Zarachowane przychody i koszty reasekuracyjne	18	(3)	-	-	15
Rezerwy na świadczenia pracownicze	70	7	2	-	79
Rezerwy na premie	63	(8)	-	-	55
Inne rezerwy i zobowiązania	468	47	-	15	530
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	36	-	-	1	37
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	4	12	-	-	16
Aktywa z tytułu odroczonego podatku, razem	2 313	441	(269)	26	2 511

Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2019	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na koniec okresu
Należności od klientów z tytułu kredytów	1 158	(25)	(4)	14	1 143
Prowizje bankowe pobrane z góry	580	36	-	4	620
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	58	9	-	1	68
Wartości niematerialne – znaki towarowe i relacje z klientami	(291)	50	-	(5)	(246)
Instrumenty finansowe	237	(79)	(38)	1	121
Nieruchomości	(61)	12	-	(3)	(52)
Zarachowane przychody i koszty reasekuracyjne	34	(16)	-	-	18
Rezerwy na świadczenia pracownicze	72	(2)	-	-	70
Rezerwy na premie	74	(15)	-	4	63
Inne rezerwy i zobowiązania	332	119	-	17	468
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	37	(1)	-	-	36
Rezerwa na koszty z tytułu restrukturyzacji	4	-	-	-	4
Aktywa z tytułu odroczonego podatku, razem	2 234	88	(42)	33	2 313

48.3.2. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zmiana stanu rezerwy z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2020	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	Pozostałe zmiany	Stan na koniec okresu
Instrumenty finansowe	350	93	86	(1)	528
Należności regresowe	8	5	-	-	13
Nieruchomości	75	56	-	(10)	121
Odroczone koszty akwizycji	282	10	-	-	292
Zarachowane przychody i koszty reasekuracyjne	(6)	(16)	-	-	(22)
Wartości niematerialne – znaki towarowe i relacje z klientami	71	(4)	-	1	68
Rezerwy na świadczenia pracownicze	(18)	-	1	-	(17)
Rezerwa na premie	(52)	-	-	-	(52)
Zobowiązania niewypłacone osobom fizycznym (z tytułu umów zlecenia, agencyjne, etc.)	(77)	5	-	-	(72)
Inne rezerwy i zobowiązania	(104)	(4)	-	2	(106)
Fundusz przewencyjny	13	(2)	-	-	11
Rezerwa na wyrównanie szkodowości	144	(33)	-	-	111
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	(17)	(1)	-	(1)	(19)
Pozostałe różnice	77	19	-	(3)	93
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, razem	746	128	87	(12)	949

Zmiana stanu rezerwy z tytułu podatku odroczonego w roku zakończonym 31 grudnia 2019 (przekształcone)	Stan na początek okresu	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na inne całkowite dochody	Zmiana składu Grupy i pozostałe zmiany	Stan na koniec okresu
Instrumenty finansowe	122	153	74	1	350
Należności regresowe	9	(1)	-	-	8
Nieruchomości	57	(7)	1	24	75
Odroczone koszty akwizycji	277	5	-	-	282
Zarachowane przychody i koszty reasekuracyjne	(6)	-	-	-	(6)
Wartości niematerialne – znaki towarowe i relacje z klientami	58	2	-	11	71
Rezerwy na świadczenia pracownicze	(15)	(3)	-	-	(18)
Rezerwa na premie	(53)	(4)	-	5	(52)
Zobowiązania niewypłacone osobom fizycznym (z tytułu umów zlecenia, agencyjne, etc.)	(73)	(4)	-	-	(77)
Inne rezerwy i zobowiązania	(105)	(3)	-	4	(104)
Fundusz przewencyjny	14	(1)	-	-	13
Rezerwa na wyrównanie szkodowości	145	(1)	-	-	144
Straty podatkowe do rozliczenia w latach następnych	(17)	3	-	(3)	(17)
Pozostałe różnice	73	-	-	4	77
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, razem	486	139	75	46	746

49. Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży

49.1 Zasady rachunkowości

Aktywa i zobowiązania lub grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, gdy istnieje plan ich sprzedaży oraz trwa aktywny program znalezienia nabywcy.

Aktywa i zobowiązania przeznaczone do sprzedaży lub grupy do zbycia wyceniane są w kwocie niższej z dwóch wartości: dotychczasowej wartości bilansowej oraz wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży.

49.2 Dane ilościowe

Aktywa przeznaczone do sprzedaży wg klasyfikacji przed przeniesieniem	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Aktywa	517	504
Nieruchomości inwestycyjne	439	454
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	28	-
Wartości niematerialne	2	-
Rzeczowe aktywa trwałe	4	-
Należności	5	9
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	6
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	33	34
Inne aktywa	6	1
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	121	29
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	76	-
Inne zobowiązania	30	22
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	14	6
Inne rezerwy	1	1
Inne aktywa przeznaczone do sprzedaży	73	76
Rzeczowe aktywa trwałe	10	33
Nieruchomości inwestycyjne	63	43
Aktywa i grupy aktywów przeznaczone do sprzedaży	590	580
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami zakwalifikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	121	29

W pozycji „Nieruchomości inwestycyjne” i w sekcji „Grupy przeznaczone do sprzedaży” zaprezentowano przede wszystkim nieruchomości przeznaczone do sprzedaży przez fundusze inwestycyjne sektora nieruchomości ze względu na osiągnięcie przewidywanego horyzontu inwestycyjnego.

Dane uwzględnione w wycenie nieruchomości inwestycyjnych prezentowanych jako przeznaczone do sprzedaży zaprezentowano w punkcie 9.2.1.2.

50. Leasing

50.1 Zasady rachunkowości

Spółki Grupy PZU są stroną umów leasingowych, zarówno jako leasingodawcy, jak i leasingobiorcy.

Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, gdy na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie.

50.1.1. Grupa PZU jako leasingobiorca

W dacie, w której przedmiot leasingu jest dostępny do wykorzystania, Grupa PZU ujmuje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązanie z tytułu leasingu.

Zgodnie z pkt. 4 MSSF 16 Grupa PZU nie stosuje tego standardu dla wartości niematerialnych.

Okres leasingu stanowi długość nieodwołalnego okresu korzystania ze składnika aktywów i określa się go, biorąc pod uwagę:

- opcje przedłużenia lub skrócenia, jeżeli są one zasadniczo pewne;
- istotne inwestycje w przedmiocie leasingu podejmowane w okresie obowiązywania umowy, które zgodnie z przewidywaniami mają przynieść znaczne korzyści ekonomiczne dla jednostki Grupy PZU, na podstawie których podjęte zostaną decyzje czy przedłużyć umowę bądź wypowiedzieć;
- koszty związane z wypowiedzeniem leasingu, takie jak koszty negocjacji, koszty relokacji, koszty poszukiwania innego lokalu/nieruchomości odpowiadającego potrzebom biznesowym jednostki, kary za wypowiedzenie umowy oraz koszty związane z dostosowaniem zwracanego przedmiotu umowy do określonego stanu;
- znaczenie składnika aktywów dla działalności jednostki Grupy PZU, biorąc pod uwagę czy jest to wyspecjalizowany składnik aktywów, jego umiejscowienie i dostępność odpowiednich rozwiązań alternatywnych;
- uwarunkowania związane ze skorzystaniem z opcji (tj. jeżeli można skorzystać z opcji w sytuacji, w której spełniono jeden lub większą liczbę warunków) i prawdopodobieństwo, że te warunki zaistnieją.

Oceniając prawdopodobieństwo wykonania opcji, o których mowa powyżej, uwzględnia się wszystkie istotne fakty i okoliczności, które stanowią zachętę ekonomiczną do tego, aby skorzystać z opcji przedłużenia leasingu lub nie skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Okres leasingu dla umów na czas nieokreślony Grupa PZU wyznacza uwzględniając czynniki ekonomiczne, dotychczasową praktykę i dostępne informacje, które mogą być pomocne w określeniu czasu korzystania ze składnika aktywów. Dla wyznaczenia okresu leasingu Grupa PZU stosuje profesjonalny osąd. W szczególności – dla prawa wieczystego użytkowania gruntów okres leasingu wyznacza się jako czas pozostały od dnia wdrożenia MSSF 16 lub od dnia nabycia prawa wieczystego użytkowania gruntu (jeżeli zostało nabyte po 1 stycznia 2019 roku) do dnia wygaśnięcia prawa.

Na moment początkowego ujęcia:

- zobowiązanie z tytułu leasingu wycenia się w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty, w tym stałych opłat leasingowych pomniejszonych o należne zachęty leasingowe, zmiennych opłat leasingowych, które zależą od indeksu lub stawki, kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej, ceny wykonania opcji kupna, jeżeli jest prawdopodobne, że zostanie ona wykorzystana oraz kar pieniężnych za wypowiedzenie leasingu, jeżeli istnieje możliwość skorzystania z takiej opcji;
- aktywa z tytułu prawa do użytkowania wycenia się według kosztu, obejmującego kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu, wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o otrzymane zachęty leasingowe, wszelkie początkowe koszty poniesione przez leasingobiorcę oraz szacunek kosztów, które mają zostać poniesione w związku z demontażem i usunięciem składnika aktywów, przeprowadzeniem renowacji miejsca, w którym się znajdował, jeżeli wynika to z umowy leasingowej.

Grupa PZU rozpoznaje aktywa oraz zobowiązania z tytułu leasingu w kwocie netto. Kwotę VAT ujmuje się w kosztach bieżącego okresu.

Opłaty leasingowe dyskontuje się stopą procentową leasingu, jeżeli można ją łatwo ustalić lub krańcową stopą procentową leasingobiorcy.

Krańcową stopę leasingobiorcy wyznacza się w oparciu o pochodzące z aktywnego rynku bieżące wyceny instrumentów finansowych emitowanych przez PZU lub inne podmioty należące do Grupy PZU. W przypadku braku takich instrumentów, bądź braku aktywnego rynku, krańcową stopę procentową wyznacza się w oparciu o wyceny instrumentów finansowych emitowanych przez inne podmioty o podobnym profilu działalności oraz poziomie ryzyka kredytowego. Dla wszystkich umów kończących się w tej samej dacie i o stałej kwocie miesięcznych płatności (do tej grupy należy większość umów leasingu w Grupie PZU) wyznaczono stałą stopę dyskontową umowy.

W późniejszych okresach:

- składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania wycenia się modelem kosztu pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości lub w wartości godziwej (w przypadku aktywów będących nieruchomościami inwestycyjnymi);
- składnik zobowiązań – według zamortyzowanego kosztu.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania amortyzuje się metodą liniową od daty rozpoczęcia leasingu do końca okresu użytkowania lub do końca okresu leasingu, w zależności od tego, która z tych dat jest wcześniejsza.

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wykazuje się łącznie z rzeczowymi aktywami trwałymi lub odpowiednio nieruchomościami inwestycyjnymi, natomiast zobowiązania z tytułu leasingu – jako zobowiązania finansowe.

Zmiany w opłatach leasingowych (wynikające m. in. ze zmian w indeksie, stawce, okresie leasingu), uwzględnia się, dokonując aktualizacji wyceny zobowiązań z tytułu leasingu i odpowiedniej korekty aktywów z tytułu prawa do użytkowania. Okres leasingu aktualizowany jest w przypadku:

- wystąpienia znaczącego zdarzenia, albo znaczącej zmiany w okolicznościach, które Grupa PZU kontroluje i które wpływają na to, że można z wystarczającą pewnością założyć, że Grupa PZU skorzysta z opcji, która nie została wcześniej uwzględniona w ustaleniach dotyczących okresu leasingu, lub że nie skorzysta z opcji, która została wcześniej uwzględniona w tych ustaleniach;
- zmiany dotyczącej nieodwołalnego okresu leasingu albo ponownego określenia okresu leasingu w przypadku zmiany umowy, jeśli zmiana ta nie została ujęta jako osobny leasing.

Leasing krótkoterminowy i leasing aktywów o niskiej wartości

Grupa PZU nie rozpoznaje aktywów z tytułu prawa do użytkowania w przypadkach umów krótkoterminowych oraz dla leasingów, w odniesieniu do których bazowy składnik aktywów ma niską wartość. Za aktywa o niskiej wartości przyjęto aktywa o wartości początkowej bazowego składnika aktywów równej lub niższej od 20 tys. zł. W tym przypadku Grupa PZU rozpoznaje płatności leasingowe jako koszt w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w okresie trwania leasingu.

50.1.2. Grupa PZU jako leasingodawca

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa PZU klasyfikuje daną umowę leasingową jako:

- leasing finansowy – jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z posiadania bazowego składnika aktywów lub jako
- leasing operacyjny – jeżeli powyższe warunki nie zostały spełnione.

Ustalając klasyfikację danej umowy leasingowej bierze się pod uwagę m. in. fakt, czy okres leasingu stanowi większą część ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów.

Leasing finansowy

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa PZU ujmuje należność w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, czyli bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych oraz ewentualnej niegwarantowanej wartości końcowej przypisanej Grupie PZU. W okresie leasingu Grupa PZU ujmuje przychody odsetkowe od należności leasingowej.

Leasing operacyjny

Umowy leasingu operacyjnego dotyczą przede wszystkim nieruchomości.

Opłaty leasingowe z tytułu umów leasingu operacyjnego ujmuje się w rachunku zysków i strat jako przychody metodą liniową przez okres trwania leasingu.

50.2 Dane ilościowe

50.2.1. Grupa PZU jako leasingodawca

50.2.1.1. Leasing finansowy

Inwestycje leasingowe	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Niedzdykontowane opłaty leasingowe	13 306	10 688
Do 1 roku	4 726	4 156
Od 1 roku do 2 lat	3 405	3 049
Od 2 do 3 lat	2 399	982
Od 3 do 4 lat	1 361	1 279
Od 4 do 5 lat	683	626
Powyżej 5 lat	732	596
Niezrealizowane przychody finansowe	(837)	(903)
Zdykontowane niegwarantowane wartości końcowe	-	-
Inwestycje leasingowe netto	12 469	9 785

50.2.1.2. Leasing operacyjny

Transakcje leasingu operacyjnego dotyczą zasadniczo umów najmu nieruchomości inwestycyjnych. Poniższa tabela prezentuje przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego (kwoty niezdykontowane).

Przyszłe minimalne należności z tytułu opłat leasingowych	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Do 1 roku	235	164
Od 1 roku do 2 lat	186	149
Od 2 do 3 lat	168	137
Od 3 do 4 lat	133	104
Od 4 do 5 lat	72	85
Powyżej 5 lat	158	168
Przyszłe minimalne należności z tytułu opłat leasingowych, razem	952	807

50.2.2. Grupa PZU jako leasingobiorca

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wykazywane jako rzeczowe aktywa trwałe	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Środki transportu	21	30
Inne rzeczowe aktywa trwałe	4	2
Nieruchomości	973	994
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania, razem	998	1 026

Zmianę stanu aktywów z tytułu prawa do użytkowania wykorzystywanego na własne potrzeby zaprezentowano razem ze zmianą stanu rzeczowych aktywów trwałych w punkcie 31.2.

Koszty związane z leasingiem	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania	285	297
Urządzenia techniczne i maszyny	-	19
Środki transportu	14	13
Inne rzeczowe aktywa trwałe	2	1
Nieruchomości	269	264
Odsetki od zobowiązań z tytułu leasingu	28	29
Koszt związany z leasingami krótkoterminowymi	95	114
Koszt związany z leasingami aktywów o niskiej wartości	1	-
Koszt zmiennych opłat leasingowych nieujętych w wycenie zobowiązań z tytułu leasingu	-	-

51. Aktywa stanowiące zabezpieczenie należności, zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych

Aktywa finansowe zastawione jako zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Wartość bilansowa aktywów finansowych zastawionych jako zabezpieczenie zobowiązań	11 671	10 522
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 154	598
Pokrycie Funduszu ochrony środków gwarantowanych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	980	938
Pokrycie zobowiązań do zapłaty na fundusz gwarancyjny na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	216	122
Pokrycie zobowiązań do zapłaty na fundusz przymusowej restrukturyzacji (BFG)	391	302
Kredyt lombardowy i techniczny	5 852	5 758
Inne kredyty	699	709
Emisja hipotecznych listów zastawnych	1 838	1 872
Pokrycie Funduszu Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych na rzecz Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych	43	33
Transakcje pochodne	456	190
Blokada aktywów w związku z umową technicznego limitu kredytowego w Izbie Rozliczeniowej Transakcje pochodne	42	-
Wartość bilansowa aktywów finansowych zastawionych jako zabezpieczenie zobowiązań warunkowych	-	-
Aktywa finansowe zastawione jako zabezpieczenie zobowiązań i zobowiązań warunkowych, razem	11 671	10 522

52. Aktywa i zobowiązania warunkowe

Aktywa i zobowiązania warunkowe	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Aktywa warunkowe, w tym:	7	6
- otrzymane gwarancje i poręczenia	7	6
Zobowiązania warunkowe	65 785	59 437
- z tytułu limitów odnawialnych w rachunkach ROR oraz kart kredytowych	11 324	10 603
- z tytułu kredytów i pożyczek w transzach	33 239	29 867
- udzielone poręczenia i gwarancje	9 826	9 782
- roszczenia ubezpieczeniowe sporne	771	773
- inne roszczenia sporne	222	212
- pozostałe, w tym:	10 403	8 200
- gwarantowanie emisji papierów wartościowych	4 339	3 636
- faktoring	4 136	3 300
- limit intra - day	425	339
- akredytywy i promesy	1 231	732
- pozostałe	272	193

53. Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych

53.1 Zasady rachunkowości

Porozumienia dotyczące kompensowania zawierane przez Grupę to:

- umowy ramowe ISDA (*International Swaps and Derivatives Association Master Agreements*) oraz inne umowy ramowe dotyczące instrumentów pochodnych,
- globalne umowy ramowe (GMRA - Global Master Repurchase Agreement) dotyczące transakcji zakupu/sprzedaży papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu.

Porozumienia dotyczące kompensowania zawierane przez Grupę PZU nie spełniają kryteriów kompensowania w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Zapisy takich porozumień dają bowiem prawo do kompensaty ujętych kwot, które jest wykonalne tylko w przypadku określonego zdarzenia (naruszenia umowy).

Grupa PZU otrzymała i złożyła zabezpieczenia w postaci depozytów zabezpieczających i płynnych papierów wartościowych w odniesieniu do transakcji na instrumentach pochodnych.

Zabezpieczenia te ustanowione są na standardowych warunkach branżowych. Zabezpieczenia w postaci depozytów zabezpieczających wynikają m.in. z tzw. *Credit Support Annex (CSA)* – stanowiących załącznik do umów ramowych ISDA.

53.2 Dane ilościowe

Ujawnienia w tabelach poniżej obejmują aktywa i zobowiązania finansowe, które podlegają egzekwowalnym porozumieniom ramowym lub podobnym porozumieniom dotyczącym kompensowania, niezależnie od tego, czy są one kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Aktywa i zobowiązania finansowe podlegające ewentualnym kompensatom	31 grudnia 2020	31 grudnia 2019
Aktywa finansowe		
Pochodne instrumenty finansowe		
Wartość bilansowa pozycji ze sprawozdania z sytuacji finansowej	6 339	3 107
Wartość bilansowa pozycji nie podlegających ewentualnym kompensatom	375	239
Wartość bilansowa netto – podlegająca ewentualnym kompensatom	5 964	2 868
Potencjalne kwoty kompensaty	5 236	2 596
- instrumenty finansowe (zawiera otrzymane zabezpieczenia na papierach wartościowych)	4 700	2 103
- otrzymane zabezpieczenia pieniężne	536	493
Wartość netto	728	272
Zobowiązania finansowe		
Pochodne instrumenty finansowe		
Wartość bilansowa pozycji ze sprawozdania z sytuacji finansowej	6 281	3 018
Wartość bilansowa pozycji nie podlegających ewentualnym kompensatom	199	157
Wartość bilansowa netto – podlegająca ewentualnym kompensatom	6 082	2 861
Potencjalne kwoty kompensaty	5 647	2 754
- instrumenty finansowe (zawiera otrzymane zabezpieczenia na papierach wartościowych)	4 724	2 136
- otrzymane zabezpieczenia pieniężne	923	618
Wartość netto	435	107

54. Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Zmiana stanu zobowiązań wynikająca z działalności finansowej w okresie zakończonym 31 grudnia 2020	Stan na początek okresu	Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych	Naliczenia i płatności odsetkowe oraz rozliczenia dyskonta i premii	Różnice kursowe	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Kredyty otrzymane	5 427	716	-	296	-	6 439
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	9 273	(1 816)	67	19	(11)	7 532
Obligacje	3 976	583	40	(1)	(1)	4 597
Certyfikaty depozytowe	3 940	(2 355)	27	1	(2)	1 611
Listy zastawne	1 357	(44)	-	19	(8)	1 324
Zobowiązania podporządkowane	6 700	(162)	138	3	-	6 679
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	599	556	5	-	(6)	1 154
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 066	(275)	37	-	236	1 064
Razem	23 065	(981)	247	318	219	22 868

Zmiana stanu zobowiązań wynikająca z działalności finansowej w okresie zakończonym 31 grudnia 2019	Stan na początek okresu	Ujęcie zobowiązań z tytułu leasingu (MSSF 16)	Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych	Naliczenia i płatności odsetkowe oraz rozliczenia dyskonta i premii	Różnice kursowe	Zmiana składu grupy	Inne zmiany	Stan na koniec okresu
Kredyty otrzymane	4 386	-	938	6	33	53	11	5 427
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	12 009	-	(2 828)	103	(1)	-	(10)	9 273
Obligacje	5 922	-	(2 022)	74	2	-	-	3 976
Certyfikaty depozytowe	4 542	-	(631)	29	-	-	-	3 940
Listy zastawne	1 545	-	(175)	-	(3)	-	(10)	1 357
Zobowiązania podporządkowane	6 061	-	453	176	-	10	-	6 700
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	540	-	55	4	-	-	-	599
Zobowiązania z tytułu pożyczek	-	-	(5)	-	-	5	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu	10	1 301	(297)	(24)	(1)	23	54	1 066
Razem	23 006	1 301	(1 684)	265	31	91	55	23 065

55. Sprawy sporne

Podmioty z Grupy PZU biorą udział w licznych sporach sądowych oraz postępowaniach administracyjnych. Do typowych sporów sądowych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą spory związane z zawartymi umowami ubezpieczeniowymi, spory dotyczące stosunku pracy oraz spory dotyczące zobowiązań umownych. Do typowych postępowania administracyjnych, w których biorą udział spółki z Grupy PZU należą postępowania prowadzone przez KNF, dotyczące nieterminowej wypłaty świadczeń, postępowania prowadzone przez Rzecznika Finansowego, dotyczące opóźnień albo braku odpowiedzi na reklamacje, postępowania związane z posiadaniem nieruchomości. Powyższe postępowania i spory mają charakter typowy i powtarzalny, zazwyczaj żadne z nich z osobna nie ma istotnego znaczenia dla Grupy PZU.

Większość sporów z udziałem spółek z Grupy PZU dotyczy czterech spółek: PZU, PZU Życie, Pekao i Alior Banku. Dodatkowo PZU i PZU Życie są stroną w postępowaniach przed Prezesem UOKiK.

Szacując kwoty rezerw na poszczególne sprawy uwzględnia się wszystkie informacje dostępne na datę podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jednak ich wartość może ulec zmianie w przyszłości. W przypadku jednostek ubezpieczeniowych rozszczenia sporne uwzględnia się w procesie tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na szkody znane biorąc pod uwagę prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia sporu oraz szacując wartość prawdopodobnego rozstrzygnięcia.

Na 31 grudnia 2020 roku wartość przedmiotu sporu wszystkich 282 352 (na 31 grudnia 2019 roku: 294 687) spraw toczących się przed sądami, organami właściwymi dla postępowań arbitrażowych lub organami administracji publicznej prowadzonych w podmiotach z Grupy PZU wynosiła łącznie 8 825 mln zł (na 31 grudnia 2019 roku: 8 363 mln zł). W kwocie tej 4 408 mln zł (na 31 grudnia 2019 roku: 4 293 mln zł) dotyczy zobowiązań, a 4 417 mln zł (na 31 grudnia 2019 roku: 4 070 mln zł) wierzytelności spółek z Grupy PZU.

W 2020 roku i do dnia podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego w spółkach z Grupy PZU nie wystąpiły postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczące zobowiązań albo wierzytelności PZU lub jednostki od niego bezpośrednio lub pośrednio zależnej, których jednostkowa wartość byłaby istotna, za wyjątkiem kwestii opisanych w punktach poniżej.

55.1 Uchwały ZWZ PZU w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

Pozwem z 30 lipca 2007 roku wszczęto postępowanie z powództwa Manchester Securities Corporation („MSC”) z siedzibą w Nowym Jorku przeciwko PZU o uchylenie uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006, jako sprzecznej z dobrymi obyczajami i mającej na celu pokrzywdzenie powoda – akcjonariusza PZU.

Zaskarżona uchwała ZWZ PZU podzieliła zysk netto za rok 2006 w kwocie 3 281 mln zł w następujący sposób:

- na kapitał zapasowy przekazano kwotę 3 261 mln zł;
- na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych przekazano kwotę 20 mln zł.

Wyrokiem z 22 stycznia 2010 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w całości uchylił ww. uchwałę ZWZ PZU. PZU wykorzystał wszystkie środki odwoławcze, w tym skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, który 27 marca 2013 roku oddalił tę skargę kasacyjną. Wyrok ten jest prawomocny i nie podlega dalszemu zaskarżeniu.

W ocenie PZU uchylenie ww. uchwały ZWZ PZU nie powoduje po stronie akcjonariuszy powstania roszczenia o wypłatę dywidendy przez PZU.

W związku z uprawomocnieniem się wyroku uchylającego uchwałę nr 8/2007, 30 maja 2012 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę o podziale zysku za rok obrotowy 2006 w sposób odpowiadający podziałowi zysku dokonanej uchyloną uchwałą nr 8/2007. Sprzeciw do uchwały z 30 maja 2012 roku zgłosił MSC i został on zaprotokołowany.

20 sierpnia 2012 roku doręczono PZU odpis pozwu wniesionego przez MSC do Sądu Okręgowego w Warszawie, w którym wymieniona spółka domagała się uchylenia uchwały ZWZ PZU z 30 maja 2012 roku o podziale zysku za rok obrotowy 2006, a wartość przedmiotu sporu została określona przez powoda na 5 mln zł. PZU złożył odpowiedź na pozew domagając się oddalenia powództwa w całości.

17 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy wydał wyrok, którym uwzględnił powództwo w całości i zasądził od PZU na rzecz MSC koszty procesu. 4 marca 2014 roku PZU złożył apelację od ww. wyroku, zaskarżając go w całości. Wyrokiem z 11 lutego 2015 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił w całości wyrok Sądu Okręgowego z 17 grudnia 2013 roku, oddalił powództwo MSC i obciążył MSC kosztami procesu. Wyrok Sądu Apelacyjnego jest prawomocny. MSC zaskarżył w całości wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną z 9 czerwca 2015 roku. PZU złożył odpowiedź na skargę kasacyjną. Postanowieniem z 19 kwietnia 2016 roku Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej MSC do rozpoznania. Postanowienie jest prawomocne, nie podlega dalszemu zaskarżeniu na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego i kończy postępowanie w sprawie.

W międzyczasie 16 grudnia 2014 roku MSC wezwał PZU do zapłaty 265 mln zł z tytułu odszkodowania w związku z uchyleniem uchwały nr 8/2007 ZWZ PZU z 30 czerwca 2007 roku w sprawie podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006. PZU odmówił spełnienia świadczenia ze względu na jego bezzasadność.

23 września 2015 roku PZU doręczono odpis pozwu wraz z załącznikami, w sprawie wszczętej przez MSC przeciwko PZU o zapłatę 169 mln zł wraz z odsetkami ustawowymi od 2 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty. Powództwo obejmuje żądanie

zapłaty odszkodowania z tytułu pozbawienia MSC oraz J.P. Morgan (MSC nabył roszczenie od J.P. Morgan), jako mniejszościowych akcjonariuszy PZU, udziału w zysku za rok obrotowy 2006, w związku z podjęciem 30 czerwca 2007 roku przez ZWZ PZU uchwały nr 8/2007. Sprawa jest prowadzona przed Sądem Okręgowym w Warszawie. 18 grudnia 2015 roku PZU złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości. 1 kwietnia 2016 roku MSC złożył pismo procesowe, w którym odniósł się do twierdzeń, zarzutów i wniosków PZU oraz powołał nowe dowody w sprawie. 30 czerwca 2016 roku PZU złożył replikę na ostatnie pismo procesowe MSC wraz z wnioskami dowodowymi. Postanowieniem z 21 lipca 2016 roku Sąd skierował sprawę do mediacji, na którą PZU nie wyraził zgody. Na kolejnych rozprawach prowadzone jest postępowanie dowodowe.

Zdaniem Zarządu PZU roszczenia MSC są bezzasadne. W konsekwencji, na 31 grudnia 2020 roku nie dokonano zmian w prezentacji kapitałów PZU, mogących potencjalnie wynikać z uchylenia uchwały 8/2007 ZWZ PZU o podziale zysku za rok obrotowy 2006, w tym pozycji „Kapitał zapasowy” i „Zysk (strata) z lat ubiegłych”, a także nie korygowano środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Inne wezwania do zapłaty dotyczące podziału zysku PZU za rok obrotowy 2006

13 listopada 2018 roku Sąd Okręgowy w Warszawie doręczył odpis pozwu złożony przez Wspólną Reprezentację SA w restrukturyzacji, która wytoczyła powództwo przeciwko PZU o zapłatę 34 mln zł z odsetkami ustawowymi od 1 października 2015 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu. Powództwo obejmuje roszczenie o zapłatę odszkodowania z tytułu pozbawienia akcjonariuszy udziału w zysku za rok obrotowy 2006. Powód twierdzi, że roszczenia odszkodowawcze zostały przeniesione przez akcjonariuszy na Powoda na podstawie umów zleceń wraz z powierniczym przelewem wierzytelności a roszczenie dochodzone pozwem stanowi łączną szkodę wyrządzoną akcjonariuszom. PZU nie uznaje roszczeń ze względu na ich bezzasadność i złożył odpowiedź na pozew wnosząc o oddalenie powództwa w całości. PZU nie wyraził zgody na mediację. Na kolejnych rozprawach prowadzone jest postępowanie dowodowe.

55.2 Postępowanie Prezesa UOKiK wobec PZU

Prezes UOKiK decyzją z 30 grudnia 2011 roku nałożył na PZU karę pieniężną w wysokości 57 mln zł za stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję i naruszającej zakaz określony w art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na zawarciu przez PZU i Maximus Broker sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu („Maximus Broker”) porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku sprzedaży grupowego ubezpieczenia NNW dzieci, młodzieży i personelu w placówkach oświatowych, polegającego na podziale rynku zbytu pod względem podmiotowym poprzez przekazanie do obsługi Maximus Broker klientów PZU z terenu województwa kujawsko-pomorskiego w zamian za rekomendowanie tym klientom ubezpieczenia w PZU i jednocześnie zakazał PZU stosowania zarzucanej praktyki.

Zarząd PZU nie zgadzał się z ustaleniami stanu faktycznego i argumentacją prawną zawartą w decyzji, ponieważ przy wydawaniu decyzji nie uwzględniono całokształtu materiału dowodowego i dokonano błędnej kwalifikacji prawnej.

18 stycznia 2012 roku PZU złożył odwołanie od ww. decyzji (skutkujące brakiem jej uprawomocnienia się). W odwołaniu PZU wskazał m.in., że:

- żadne porozumienie (poza kurtażowym) pomiędzy PZU a Maximus Broker nie zostało zawarte;
- Prezes UOKiK błędnie pojmuje zasady zawierania umów ubezpieczenia z udziałem brokera;
- większość umów ubezpieczenia zawieranych przy udziale Maximus Broker była zawierana z zakładami ubezpieczeń innymi niż PZU;
- PZU i Maximus Broker nie mogą i nie mogły prowadzić działalności konkurencyjnej na rynkach, na których działają.

27 marca 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok, w którym uchylił decyzję Prezesa UOKiK z 30 grudnia 2011 roku. Wyrokiem z 6 grudnia 2016 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie, na skutek apelacji Prezesa UOKiK, uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. 31 lipca 2017 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok, w którym uchylił decyzję Prezesa UOKiK z 30 grudnia 2011 roku. 4 października 2017 roku Prezes UOKiK wniósł apelację do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 23 stycznia 2019 roku oddalił apelację Prezesa UOKiK. Wyrok jest prawomocny. Od prawomocnego wyroku Prezes UOKiK wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, na którą PZU

udzielił odpowiedzi. Sąd Najwyższy przyjął do rozpoznania skargę kasacyjną Prezesa UOKiK. 10 czerwca 2020 roku Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną Prezesa UOKiK, co ostatecznie zakończyło sprawę.

W związku z powyższym PZU rozwiązał rezerwę na ww. karę, rozpoznając przychód w wysokości 57 mln zł.

55.3 Zgłoszenie wierzytelności PZU do masy upadłości spółek z Grupy Kapitałowej PBG

PZU jest wierzycielem PBG SA („PBG”) oraz Hydrobudowy Polska SA („Hydrobudowa”) z tytułu wystawionych i zrealizowanych gwarancji ubezpieczeniowych (gwarancji kontraktowych).

W 2012 roku wszczęto postępowania upadłościowe względem PBG oraz Hydrobudowy. 21 września 2012 roku PZU przystąpił do ww. postępowań zgłaszając swoje wierzytelności do mas upadłości tych spółek.

PBG i Hydrobudowa należą do jednej grupy kapitałowej, której podmiotem dominującym jest PBG i wzajemnie poręczały swoje zobowiązania. Wszystkie wierzytelności, które zgłoszono do masy upadłości Hydrobudowy w kwocie 101 mln zł, w konsekwencji zgłoszono równocześnie do masy upadłości PBG.

8 października 2015 roku Sąd Upadłościowy ogłosił postanowienie, w którym zatwierdził układ zawarty z wierzycielami PBG, a 20 lipca 2016 roku wydał postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego. Postanowienie jest prawomocne. W wyniku realizacji układu i dokonanej redukcji wierzytelności do poziomu 20,93% należności zgłoszonej, PZU otrzymał 206 139 obligacji PBG o wartości nominalnej 21 mln zł oraz 24 241 560 akcji PBG o wartości nominalnej 24 mln zł. Wartość bilansowa akcji PBG na 31 grudnia 2020 roku wynosiła 1 mln zł (na 31 grudnia 2019 roku: 0,3 mln zł). Obligacje, których wartość bilansowa została oceniona na zero, zarówno na 31 grudnia 2020 roku, jak i na 31 grudnia 2019 roku były ujmowane wyłącznie w ewidencji pozabilansowej.

Na pierwszej liście wierzytelności, przedstawionej przez syndyka Hydrobudowy sędziemu komisarzowi, została uwzględniona wierzytelność PZU w kwocie 16 mln zł, na czwartej uzupełniającej liście wierzytelności została uwzględniona wierzytelność PZU w kwocie 16 mln zł. Łączna wartość uwzględnionych wierzytelności PZU wynosiła zatem 32 mln zł. W zakresie wierzytelności na kwotę ponad 66 mln zł, 24 października 2018 roku PZU złożył sprzeciw do sędziego komisarza, co do odmowy uznania zgłoszonej wierzytelności. Postanowieniem z 23 stycznia 2020 roku Sąd uwzględnił sprzeciw PZU i podwyższył wierzytelność PZU na czwartej uzupełniającej liście wierzytelności do kwoty 83 mln zł. Lista wierzytelności do masy upadłości Hydrobudowy nie została jeszcze ostatecznie ustalona. Postępowanie upadłościowe względem Hydrobudowy jest w toku, a ustalenie ostatecznej listy wierzytelności stanowi dopiero wstępny etap tego postępowania i poprzedza sporządzenie planu podziału (po przeprowadzeniu likwidacji masy upadłości).

55.4 Pozew zbiorowy przeciwko Alior Bankowi

5 marca 2018 roku osoba fizyczna reprezentująca grupę 84 osób fizycznych i prawnych wniosła przeciwko Alior Bankowi pozew o ustalenie odpowiedzialności Alior Banku za szkodę spowodowaną nienależytym wykonywaniem obowiązków informacyjnych przez Alior Bank wobec klientów oraz nienależytym wykonywaniem umów o świadczenie usług przyjmowania i przekazywania zleceń nabycia lub zbycia certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych zarządzanych poprzednio przez Fincrea TFI SA, a obecnie Raiffeisen Bank International AG (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce. Postanowieniem z 27 września 2019 roku sąd postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu zbiorowym. Grupa PZU przyjmuje, że prawdopodobieństwo wypływu środków z tego tytułu jest szacowane na poziomie niższym niż 50%, wobec tego na 31 grudnia 2020 roku nie utworzono rezerw w odniesieniu do wniesionego pozwu. Na obecnym etapie nie jest możliwe oszacowanie ewentualnych skutków finansowych dla Alior Banku i Grupy PZU w przypadku innego rozstrzygnięcia przez sąd niż zakładane przez Grupę PZU.

55.5 Postępowanie KNF w przedmiocie nałożenia kary na Alior Bank

Decyzją z 6 sierpnia 2019 roku, wydaną na podstawie art. 167 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 167 ust. 1 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, KNF nałożyła na Alior Bank karę pieniężną w wysokości 10 mln zł (Alior Bank zapłacił karę). Postępowanie dotyczyło prawidłowości działania Alior Banku i Biura Maklerskiego Alior Banku w zakresie dystrybucji certyfikatów inwestycyjnych funduszy zarządzanych poprzednio przez Fincrea TFI SA, a obecnie Raiffeisen Bank International AG

(Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce. Po ponownym rozpatrzeniu sprawy (na wniosek Alior Banku), 3 grudnia 2019 roku KNF utrzymał w mocy pierwotną decyzję, którą 3 stycznia 2020 roku Alior Bank zaskarżył do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. 17 czerwca 2020 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wydał wyrok, w którym uchylił decyzję KNF z 3 grudnia 2019 roku, utrzymującą w mocy wcześniejszą decyzję KNF z 6 sierpnia 2019 roku oraz umorzył postępowanie prowadzone przez KNF w tej sprawie. KNF złożyła skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Naczelny Sąd Administracyjny nie rozpatrzył skargi.

56. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

56.1 Kluczowy personel kierowniczy

Za kluczowy personel kierowniczy Grupy PZU uważa się Członków Zarządu PZU oraz Dyrektorów Grupy PZU.

W 2020 i w 2019 roku spółki Grupy PZU nie udzieliły pożyczek ani żadnych podobnych świadczeń członkom kluczowego personelu kierowniczego.

Wynagrodzenia kluczowego personelu kierowniczego oraz członków Rady Nadzorczej PZU

Poniżej przedstawiono wynagrodzenia wypłacone członkom kluczowego personelu kierowniczego PZU (Członkom Zarządu PZU, osobom zarządzającym wyższego szczebla oraz członkom Rady Nadzorczej, którzy pełnili swoje funkcje przez minimum jeden dzień w 2020 lub 2019 roku. Dane dotyczące wynagrodzeń zaprezentowano w tysiącach złotych.

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2020 (w tys. zł)		1 stycznia – 31 grudnia 2019 (w tys. zł)	
		w tym część wynagrodzenia zmiennego za lata 2017 – 2019		w tym część wynagrodzenia zmiennego za lata 2017 i 2018
Zarząd, z czego:	12 892	3 909	10 664	4 412
Beata Kozłowska-Chyła	776	-	nd.	nd.
Ernest Bejda	617	-	nd.	nd.
Marcin Eckert	1 321	391	672	-
Małgorzata Kot	297	-	nd.	nd.
Tomasz Kulik	1 567	637	1 482	627
Maciej Rapkiewicz	1 567	637	1 733	879
Małgorzata Sadurska	1 581	651	1 543	689
Krzysztof Szypuła	415 ¹⁾	-	nd.	nd.
Aleksandra Agatowska	356	282	611	423
Adam Brzozowski	1 395 ²⁾	310	532	-
Elżbieta Häuser – Schöneich	1 395 ³⁾	310	532	-
Paweł Surówka	1 605 ⁴⁾	691	1 799	915
Roger Hodgkiss	nd.	nd.	1 760 ⁵⁾	879

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2020 (w tys. zł)		1 stycznia – 31 grudnia 2019 (w tys. zł)	
	Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU), z czego:	2 374	741	3 530
Aleksandra Agatowska	384	-	239	-
Bartłomiej Litwińczuk	616	244	821	482
Dorota Macieja	616	244	754	415
Małgorzata Kot	140	-	nd.	nd.
Roman Pałac	618 ⁶⁾	253	923	572
Tomasz Karusewicz	nd.	nd.	793 ⁷⁾	565
Rada Nadzorcza, z czego:	2 007	-	1 761	-
Maciej Łopiński	195	-	184	-
Paweł Górecki	193	-	182	-
Robert Śnitko	188	-	167	-
Marcin Chludziński	177	-	167	-
Agata Górnicka	177	-	167	-
Robert Jastrzębski	193	-	176	-
Tomasz Kuczur	177	-	101	-
Elżbieta Mączyńska-Ziemacka	177	-	101	-
Krzysztof Opolski	188	-	101	-
Józef Wierzbowski	106	-	nd.	nd.
Maciej Zaborowski	177	-	167	-
Alojzy Nowak	59	-	182	-
Katarzyna Lewandowska	nd.	nd.	66	-

¹⁾ W tym wynagrodzenie stałe i premia roczna z tytułu pełnionej w okresie 1 stycznia – 9 września 2020 roku funkcji Dyrektora Zarządzającego ds. Strategii Produktów.

²⁾ W tym wynagrodzenie z tyt. zakazu konkurencji 210 tys. zł i odprawa 233 tys. zł.

³⁾ W tym wynagrodzenie z tyt. zakazu konkurencji 210 tys. zł i odprawa 233 tys. zł.

⁴⁾ W tym wynagrodzenie z tyt. zakazu konkurencji 483 tys. zł i odprawa 242 tys. zł.

⁵⁾ W tym wynagrodzenie z tyt. zakazu konkurencji 383 tys. zł i odprawa 192 tys. zł.

⁶⁾ W tym wynagrodzenie z tyt. zakazu konkurencji 193 tys. zł i odprawa 97 tys. zł.

⁷⁾ W tym wynagrodzenie z tyt. zakazu konkurencji 49 tys. zł i odprawa 77 tys. zł.

W 2020 roku Członkom Zarządu PZU wypłacono część świadczeń za lata 2017 – 2019 wynikających z systemu zmiennego wynagradzania. Wypłata pozostałej części premii za lata 2017 – 2020 może mieć miejsce w następujących okresach. Na poczet tych świadczeń utworzono rezerwę, której łączna wysokość na 31 grudnia 2020 roku wyniosła 15 688 tys. zł (łącznie z narzutami pracodawcy, na 31 grudnia 2019 roku: 11 791 tys. zł).

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez pozostałe podmioty z Grupy PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2020 (w tys. zł)		1 stycznia – 31 grudnia 2019 (w tys. zł)	
			w tym część wynagrodzenia zmiennego za lata 2017 – 2019	
Zarząd, z czego:	892	-	1 471	1 012
Marcin Eckert	-	-	48	-
Małgorzata Kot	224	-	nd.	nd.
Tomasz Kulik	-	-	298	298
Maciej Rapkiewicz	-	-	135	135
Krzysztof Szypuła	668 ¹⁾	-	nd.	nd.
Aleksandra Agatowska	nd.	nd.	788	377
Paweł Surówka	-	-	67	67
Roger Hodgkiss	nd.	nd.	135	135

Wynagrodzenia i inne krótkoterminowe świadczenia pracownicze wypłacone przez pozostałe podmioty z Grupy PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2020 (w tys. zł)		1 stycznia – 31 grudnia 2019 (w tys. zł)	
	Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU), z czego:	3 573	1 429	3 831
Aleksandra Agatowska	784	285	nd.	nd.
Bartłomiej Litwińczuk	934	377	979	471
Dorota Macieja	934	377	943	434
Roman Pałac	921 ²⁾	390	1 052	526
Tomasz Karusewicz	nd.	nd.	857 ³⁾	515

¹⁾ W tym wynagrodzenie stałe i premia roczna z tytułu pełnionej w okresie 1 stycznia – 9 września 2020 roku funkcji Dyrektora Zarządzającego ds. Strategii Produktów.

²⁾ W tym wynagrodzenie z tyt. zakazu konkurencji 280 tys. zł i odprawa 140 tys. zł.

³⁾ W tym wynagrodzenie z tyt. zakazu konkurencji 74 tys. zł i odprawa 115 tys. zł.

Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez PZU oraz podmioty zależne PZU	1 stycznia – 31 grudnia 2020 (w tys. zł)		1 stycznia – 31 grudnia 2019 (w tys. zł)	
	Zarząd, z czego:		2 626	
Beata Kozłowska-Chyła		118		nd.
Ernest Bejda		58		nd.
Marcin Eckert		657 ¹⁾		200
Małgorzata Kot		90		nd.
Tomasz Kulik		156		649 ²⁾
Maciej Rapkiewicz		160		227
Małgorzata Sadurska		241		259
Krzysztof Szypuła		101		nd.
Adam Brzozowski		214		148
Paweł Surówka		661 ³⁾		331
Elżbieta Häuser – Schöneich		170		119
Aleksandra Agatowska		nd.		207
Roger Hodgkiss		nd.		102
Osoby zarządzające wyższego szczebla (Dyrektorzy Grupy PZU), z czego:		697		768
Aleksandra Agatowska		214		nd.
Bartłomiej Litwińczuk		235		200
Dorota Macieja		209		197
Roman Pałac		39		228
Tomasz Karusewicz		nd.		143

¹⁾ W tym 445 tys. zł Advanced Management Program at Harvard Business School.

²⁾ W tym 473 tys. zł Advanced Management Program at Harvard Business School.

³⁾ W tym 515 tys. zł Advanced Management Program at Harvard Business School.

56.2 Zawarcie przez PZU lub jednostki zależne istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

W 2020 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie zawarły żadnej transakcji z podmiotami powiązanymi, jeżeli pojedynczo lub łącznie byłyby one istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe.

56.3 Pozostałe transakcje z podmiotami powiązаныmi

Salda i obroty wynikające z transakcji handlowych pomiędzy Grupą PZU a podmiotami powiązаныmi	1 stycznia – 31 grudnia 2020 roku i na 31 grudnia 2020 roku		1 stycznia – 31 grudnia 2019 roku i na 31 grudnia 2019 roku	
	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe pomioty powiązаныe ¹⁾	Kluczowy personel kierowniczy	Pozostałe pomioty powiązаныe ¹⁾
Składka przypisana brutto				
w ubezpieczeniach majątkowych i osobowych	-	3	-	4
w ubezpieczeniach na życie (łącznie z wolumenami z kontraktów inwestycyjnych)	-	-	-	-
Pozostałe przychody	-	-	-	-
Koszty	-	7	-	-
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	-	3	-	-
Należności	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu depozytów	1	-	-	-
Inne zobowiązania	-	6	-	-
Aktywa warunkowe	-	-	-	-
Zobowiązania warunkowe	-	-	-	-

¹⁾ Jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności.

Na etapie nabycia akcji, odpowiednio Alior Banku oraz Pekao, PZU złożył do KNF Oświadczenia o zobowiązaniach, o których mowa w art. 25h ust. 3 ustawy Prawo bankowe, zgodnie z którymi, działając jako inwestor strategiczny zapewni m.in.:

- Banki będą zarządzane tak, aby utrzymywać stale płynność, poziom funduszy własnych oraz współczynniki wypłacalności na stabilnym, wymaganym przepisami prawa poziomie, gwarantującym zdolność Banków do wywiązywania się ze swoich zobowiązań;
- odpowiednie wsparcie kapitałowe bez zbędnej zwłoki, w razie zaistnienia groźby spadku lub spadku wskaźników adekwatności kapitałowej lub płynności Banków poniżej poziomu wymaganego przez przepisy prawa i regulacje oraz rekomendacje polskich organów nadzoru bankowego. Każdorazowe wsparcie Banków wymaga jednakże analizy po stronie PZU, nakierowanej na konieczność utrzymania zaufania do PZU, poprzez zachowanie, nawet w sytuacji kryzysowej, wysokiego poziomu wypłacalności PZU i Grupy PZU jako całości;
- w ramach uprawnień przysługujących PZU jako akcjonariuszowi, wszelkie decyzje dotyczące wypłaty dywidend i reinwestycji zysków Banków będą uwzględniać potrzeby rozwoju Banków i ich stabilność, a także bezpieczeństwo środków finansowych zdeponowanych w Bankach przez ich klientów. W szczególności, w sytuacji, gdy zagrożona będzie płynność lub pozycja kapitałowa Banków, wymagane zgodnie z przepisami prawa lub rekomendacjami właściwych organów nadzoru bankowego adresowanymi do sektora bankowego w Polsce, dywidenda nie będzie wypłacana, a zatrzymane zyski zostaną przeznaczone na podwyższenie funduszy własnych Banków.

56.4 Transakcje z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa

Transakcje z jednostkami zależnymi, współzależnymi i stowarzyszonymi ze Skarbem Państwa stanowiły w przeważającej większości umowy ubezpieczeń majątkowych i osobowych, ubezpieczeń na życie, kontraktów inwestycyjnych oraz usług bankowych. Transakcje te są zawierane i rozliczane na warunkach możliwych do uzyskania przez klientów niebędących stronami powiązаныmi. Należności i zobowiązania wobec stron powiązаныch ze Skarbem Państwa z tytułu umów ubezpieczeniowych mają zazwyczaj charakter krótkoterminowy.

57. Zatrudnienie

Poniższa tabela przedstawia średnie zatrudnienie w etatach w spółkach Grupy PZU.

Wyszczególnienie	1 stycznia - 31 grudnia 2020	1 stycznia - 31 grudnia 2019
Zarządy (liczba osób na koniec okresu sprawozdawczego)	149	151
Kadra kierownicza	3 856	4 085
Pozostali pracownicy	36 800	37 159
Razem	40 805	41 395

58. Pozostałe informacje

58.1 Wynagrodzenie firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie sprawozdań finansowych

W tabeli poniżej zaprezentowano kwoty należne firmie audytorskiej Grupy PZU (KPMG Audyt sp. z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. – „KPMG Audyt” oraz firmy z sieci KPMG) za badanie sprawozdań finansowych podlegających konsolidacji jednostek Grupy PZU, przeprowadzane przez KPMG, wypłacone lub należne za dany okres, powiększone o podatek VAT, określone zgodnie z zasadą memoriału.

Wyszczególnienie	1 stycznia - 31 grudnia 2020 (w tys. zł)	1 stycznia - 31 grudnia 2019 (w tys. zł)
Badanie sprawozdań finansowych	8 698	8 371
Inne usługi poświadczające	4 901	5 148
Razem	13 599	13 519

18 lutego 2014 roku Rada Nadzorcza PZU wybrała firmę KPMG Audyt z siedzibą w Warszawie, ul. Inflancka 4A, 00-189 Warszawa, wpisaną przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów na listę firm audytorskich pod numerem 3546, jako podmiot przeprowadzający badania sprawozdań finansowych za lata 2014 – 2016, a 27 kwietnia 2017 roku Rada Nadzorcza PZU skorzystała z możliwości przedłużenia współpracy na lata 2017 – 2018. 23 maja 2019 roku, po udzieleniu przez KNF zezwolenia na przedłużenie o dwa lata maksymalnego okresu trwania zlecenia na wykonanie badania jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych PZU przez firmę audytorską KPMG Audyt, Rada Nadzorcza PZU podjęła decyzję o ponownym wyborze KPMG Audyt jako firmy audytorskiej do badań sprawozdań finansowych za lata 2019-2020.

W związku z przepisem art. 49 Ustawy z dnia 31 marca 2020 roku o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw („Ustawa”), przedłużającym, poprzez zniesienie ograniczenia zawartego w art. 134 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, do dziesięciu lat maksymalny okres nieprzerwanego trwania zleceń badań ustawowych, 28 maja 2020 roku Rada Nadzorcza PZU wyraziła zgodę na odnowienie na lata 2021-2022, z opcją przedłużenia na rok 2023 zlecenia na przeglądy i badania jednostkowych sprawozdań finansowych PZU i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy PZU dla KPMG Audyt.

W celu wykonania opisanych powyżej prac, do umów zawartych dotychczas z KPMG Audyt zawarto stosowne aneksy.

Dotychczasowa współpraca z KPMG Audyt w zakresie przeglądów i badań jednostkowych sprawozdań finansowych PZU oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy PZU trwa nieprzerwanie od 2014 roku.

58.2 Udzielenie przez PZU lub jednostki zależne poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzielenie gwarancji

W 2020 roku ani PZU, ani jednostki zależne nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki, ani nie udzieliły gwarancji – łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu – jeżeli łączna wartość istniejących poręczeń lub gwarancji byłaby istotna, za wyjątkiem kwestii opisanej poniżej.

2 listopada 2020 roku PZU zawarł z Alior Bankiem Aneks nr 1 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości. Dodatkowo PZU zawarł Aneks nr 1 do Umowy ramowej zlecenia o okresowe udzielanie kontrgwarancji.

Aneks nr 1 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości określa zasady udzielania przez PZU w ramach limitu zaangażowania, na zlecenie i na rzecz Alior Banku, gwarancji ubezpieczeniowych ochrony kredytowej nieruchomości. Limit zaangażowania z tytułu gwarancji udzielanych na podstawie Aneksu nr 1 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości wynosi maksymalnie 4 000 mln zł. Limit obowiązuje przez okres 3 lat i jest odnawialny, co oznacza, że wygaśnięcie gwarancji odnawia limit o uwolnioną kwotę pomniejszoną o kwoty ewentualnych wypłat z gwarancji.

Na wysokość wynagrodzenia za udzielenie gwarancji będzie miała wpływ między innymi amortyzacja portfela oraz premia za kontrgwarancję. Na chwilę obecną nie jest możliwe podanie wielkości wynagrodzenia za gwarancję, gdyż będzie ono uzależnione od wysokości sumy gwarancyjnej oraz od jakości portfela zabezpieczanego gwarancją. Wydanie każdej gwarancji będzie poprzedzone wnioskiem Alior Banku oraz oceną i wyceną przedstawionego do gwarancji portfela. Na zabezpieczenie płatności wynagrodzenia za gwarancję w ramach zawartego Aneksu nr 1 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości, Alior Bank złożył oświadczenie o dobrowolnym podaniu się egzekucji w formie aktu notarialnego.

Maksymalny okres obowiązywania gwarancji wydawanych w ramach Aneksu nr 1 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości wynosi 5 lat. Udział własny Alior Banku w wymagalnych należnościach z tytułu wierzytelności wynosi 10%.

Aneks nr 1 do Umowy zlecenia o okresowe udzielanie gwarancji ochrony kredytowej nieruchomości przewiduje kary umowne, jakie mogą być należne PZU od Alior Banku w razie naruszenia określonych zobowiązań Alior Banku wynikających z Aneksu nr 1 do Umowy. Łączna maksymalna wysokość kar umownych nie może przekroczyć kwoty 3 mln zł. Aneks nr 1 do Umowy nie wyłącza możliwości dochodzenia odszkodowania przewyższającego sumę kar umownych.

Aneks nr 1 do Umowy ramowej zlecenia o okresowe udzielanie kontrgwarancji określa zasady udzielania na zlecenie PZU kontrgwarancji wystawianych na rzecz Alior Banku. Dostępny limit kontrgwarancji wynosi 2 600 mln zł. Dostępny limit będzie pomniejszany każdorazowo przy udzieleniu każdej kolejnej kontrgwarancji o sumę gwarancyjną wskazaną w tej kontrgwarancji, przy czym dostępny limit kontrgwarancji będzie miał charakter odnawialny, co oznacza, że wygaśnięcie kontrgwarancji spowoduje odnowienie limitu.

W 2020 roku w ramach tej umowy nie została wydana żadna gwarancja.

58.3 Kontrole UKNF w PZU i PZU Życie

58.3.1. PZU

W okresie od 27 lipca do 25 września 2020 roku KNF przeprowadziła kontrolę działalności i stanu majątkowego PZU w zakresie likwidacji szkód. 7 stycznia 2021 roku PZU otrzymał zalecenie dotyczące zaniechania naruszania interesów uprawnionych do odszkodowania z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, polegających na stosowaniu w celu ustalania odszkodowania metodą kosztorysową, nieaktualnych, niemiarodajnych danych o stawkach za roboczogodzinę na rynku napraw motoryzacyjnych, nieodpowiadających faktycznym kosztom naprawy z miejsca zamieszkania, siedziby poszkodowanego lub miejsca naprawy pojazdu. 19 lutego 2021 roku PZU poinformował KNF o wykonaniu zalecenia w terminie, a 19 marca 2021 roku przekazał, na wezwanie KNF, dodatkowe dokumenty i wyjaśnienia dotyczące wykonania zalecenia.

58.3.2. PZU Życie

W okresie od 7 do 25 stycznia 2019 roku KNF przeprowadziła kontrolę w zakresie przestrzegania przez PZU Życie obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. 8 kwietnia 2019 roku KNF wydała 5 zaleceń pokontrolnych z terminami realizacji 30 czerwca 2019 roku, 31 grudnia 2019 roku oraz 31 stycznia 2020 roku. 12 lipca 2019 roku PZU Życie poinformował organ nadzoru o wykonaniu zaleceń, dla których termin realizacji upłynął 30 czerwca 2019

roku, a 10 stycznia 2020 roku o wykonaniu zalecenia, którego termin realizacji upływał 31 grudnia 2019 roku. Pismem z 15 października 2019 roku, na wniosek PZU Życie, KNF wyraziła zgodę na przesunięcie terminu realizacji dwóch zaleceń z 31 grudnia 2019 roku oraz 31 stycznia 2020 roku na odpowiednio 30 kwietnia 2020 roku oraz 31 maja 2020 roku. 28 maja 2020 roku PZU Życie poinformował o wykonaniu wszystkich zaleceń. 1 września 2020 roku PZU Życie przekazał do KNF dodatkowe wyjaśnienia i dokumenty, w związku z zapytaniem KNF z 31 sierpnia 2020 roku.

W okresie od 9 stycznia do 8 lutego 2019 roku KNF przeprowadziła wizytę nadzorczą w PZU Życie w zakresie spełnienia wymagań dotyczących systemu zarządzania ryzykiem w zakresie oceny ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia. 2 maja 2019 roku PZU Życie otrzymał pisemne podsumowanie wizyty nadzorczej, w którym organ nadzoru wskazał na naruszenie art. 21 ustawy o działalności ubezpieczeniowej. 16 maja, 19 czerwca i 5 lipca 2019 roku PZU Życie przekazał do KNF swoje stanowisko oraz informacje o podjętych działaniach, mających na celu zapewnienie prowadzenia działalności zakładu zgodnie z przepisami prawa. 25 lipca 2019 roku KNF przekazała zalecenia z terminami realizacji 30 września i 30 listopada 2019 roku oraz 31 marca 2020 roku. 7 października 2019 roku i 9 grudnia 2019 roku PZU Życie poinformował organ nadzoru o wykonaniu zaleceń, dla których termin realizacji upłynął odpowiednio 30 września 2019 roku i 30 listopada 2019 roku. 7 kwietnia 2020 roku PZU Życie poinformował organ nadzoru o wykonaniu wszystkich zaleceń, a 29 maja i 5 czerwca 2020 roku przekazał dodatkowe wyjaśnienia i dowody ich realizacji.

W okresie 1 października – 30 listopada 2019 roku KNF przeprowadziła kontrolę działalności stanu majątkowego PZU Życie w zakresie polityki lokacyjnej. 27 lutego 2020 roku PZU Życie otrzymał zalecenie dostosowania działalności do art. 267 ust. 1 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyptacalność II) z późn. zm. Zalecenie dotyczyło zapewnienia efektywnych systemów i mechanizmów kontrolnych pozwalających na wiarygodną i adekwatną wycenę aktywów i zobowiązań (opcji), dla których istotny element wyceny stanowią szacunki. 6 października 2020 roku PZU Życie poinformował o terminowym wykonaniu zalecenia.

W okresie od 10 września do 9 listopada 2020 roku KNF przeprowadziła w PZU Życie kontrolę w zakresie rezerw techniczno – ubezpieczeniowych dla celów wyptacalności. 16 grudnia 2020 roku PZU Życie otrzymał protokół po kontroli i przekazał uwagi oraz dodatkowe wyjaśnienia do protokołu.

11 grudnia 2020 roku. PZU Życie otrzymał zalecenia, po przeprowadzonej przez KNF w okresie lipiec – listopad 2020 roku analizie dotyczącej wykonywania wybranych obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w zakresie dostosowania procedur wewnętrznych do treści przepisów prawa oraz weryfikacji danych identyfikacyjnych klienta, z terminem wykonania zaleceń wyznaczonym na 30 czerwca 2021 roku.

Zdaniem Zarządu PZU wyniki ww. kontroli nie miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

58.4 Zatwierdzenie prospektu podstawowego programu ofertowego obligacji Alior Banku

4 maja 2020 roku KNF zatwierdziła prospekt podstawowy Alior Banku sporządzony w związku z:

- programem ofertowym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niezabezpieczonych obligacji na okaziciela o wartości nominalnej wynoszącej co najmniej 100 zł każda i do łącznej maksymalnej wartości nominalnej 1 500 mln zł ustanowionym przez Alior Bank w ramach wieloletniego programu emisji obligacji Alior Banku do łącznej maksymalnej wartości nominalnej wynoszącej 5 000 mln zł; oraz
- zamiarem ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu poszczególnych serii obligacji na rynku regulowanym (ryнку podstawowym lub równoległym) dla dłużnych papierów wartościowych prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA lub rynku regulowanym dla dłużnych papierów wartościowych prowadzonym przez BondSpot SA.

58.5 Zatwierdzenie prospektu programu emisji bankowych papierów wartościowych

31 grudnia 2020 roku KNF zatwierdziła prospekt sporządzony przez Alior Bank w związku z ofertą publiczną oraz zamiarem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym bankowych papierów wartościowych emitowanych w ramach Drugiego Programu Emisji Bankowych Papierów Wartościowych o łącznej wartości nominalnej nie wyższej niż 5 000 mln zł.

58.6 Sprawy dotyczące Alior Leasing sp. z o.o.

W grudniu 2020 roku do Alior Banku i Alior Leasing sp. z o.o. wpłynęło od byłych członków zarządu Alior Leasing sp. z o.o. wezwanie na sąd arbitrażowy ad hoc, przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie z tytułu programu menadżerskiego. Alior Bank i Alior Leasing sp. z o.o. nie otrzymały na dzień publikacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego pozwu w ramach powyższego postępowania arbitrażowego. W ocenie Alior Banku i Alior Leasing sp. z o.o. prawdopodobieństwo skutecznego uzyskania orzeczenia zobowiązującego do zapłaty na rzecz powodów odszkodowania z tytułu programu menadżerskiego jest niskie. W związku z powyższym okoliczności te uzasadniają brak uwzględnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym rezerw z tego tytułu.

Alior Leasing sp. z o.o. zidentyfikowała ryzyko wystąpienia możliwych roszczeń wobec Alior Leasing sp. z o.o. ze strony osób trzecich, które mogą wynikać z działań niektórych pracowników i współpracowników Alior Leasing sp. z o.o. Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego roszczenia z tego tytułu nie zostały zgłoszone. W ocenie Grupy PZU nie występują okoliczności uzasadniające tworzenie rezerwy z tego tytułu.

Grupa PZU odstępuje od ujawnienia dalszych informacji dotyczących wyżej wskazanych możliwych roszczeń ze strony osób trzecich, aby nie osłabiać statusu i pozycji procesowej w przypadku ewentualnego postępowania.

58.6.1. Umowa najmu budynku nowej centrali PZU

4 lutego 2020 roku Zarząd PZU podjął uchwałę w sprawie wyboru oferty w postępowaniu na najem siedziby centrali PZU oraz podpisania listu intencyjnego z Bitra Enterprise 1 sp. z o.o., spółką z Grupy Skanska. Zgodnie z przedmiotową uchwałą Zarząd PZU zaakceptował scenariusz postępowania przy wyborze siedziby centrali PZU, polegający na zawarciu umowy najmu powierzchni biurowej, magazynowej oraz miejsc parkingowych z Bitra Enterprise 1 sp. z o.o., z siedzibą przy Al. Solidarności 173, 00-877 Warszawa („Wynajmujący”) oraz zatwierdził wybór budynku Y w budowie, zlokalizowanego w kompleksie Generation Park, przy Rondzie Daszyńskiego 4 w Warszawie („Budynek”), jako nowej siedziby centrali PZU.

30 czerwca 2020 roku Zarząd PZU podjął uchwałę w sprawie zawarcia umowy najmu siedziby Centrali PZU z Wynajmującym. Tego samego dnia podpisano umowę najmu, której przedmiotem jest najem powierzchni biurowej, handlowo-usługowej, magazynowej oraz miejsc parkingowych w Budynku („Umowa najmu”). Umowa najmu zawiera postanowienia przewidujące nałożenie kar umownych dotyczących odpowiedzialności Wynajmującego z tytułu opóźnienia w przekazaniu przedmiotu najmu, utrudnienia bądź uniemożliwienia korzystania z powierzchni najmu oraz naruszenia zakazu konkurencji.

Całkowita, szacunkowa wartość Umowy najmu Budynku w okresie 10 lat jej trwania wynosi ok. 787 mln zł brutto, a koszty dodatkowe związane z relokacją ok. 65 mln zł brutto. Kwoty te mogą ulec zmianom w wyniku szczegółowych ustaleń co do finalnej aranżacji, ostatecznego zakresu jej adaptacji, kosztów dostaw wyposażenia oraz daty przeliczania części kosztów i zachęt finansowych pomiędzy EUR a PLN. Zmiana całkowitej wartości Umowy najmu, według stanu na 31 grudnia 2020 roku, nie powinna przekroczyć 5% wskazanej kwoty.

58.7 Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

58.7.1. Przejęcie Idea Banku

30 grudnia 2020 roku BFG podjął decyzję o zastosowaniu wobec Idea Banku instrumentu przymusowej restrukturyzacji ze względu na spełnienie następujących przesłanek:

- zagrożenia upadłością Idea Banku,
- brak przesłanek wskazujących, że możliwe działania nadzorcze lub działania Idea Banku pozwolą we właściwym czasie usunąć zagrożenie upadłością,
- wszczęcie przymusowej restrukturyzacji wobec Idea Banku było konieczne w interesie publicznym, rozumianym jako stabilność sektora finansowego.

Instrument przymusowej restrukturyzacji zastosowany przez BFG względem Idea Banku polegał na przejęciu z dniem 3 stycznia 2021 roku przez Pekao ze skutkiem określonym w art. 176 ust. 1 ustawy o BFG przedsiębiorstwa Idea Banku, obejmującego ogół jego praw majątkowych oraz zobowiązań według stanu na 31 grudnia 2020 roku („Transakcja”), z wyłączeniem określonych praw majątkowych i zobowiązań wskazanych w decyzji BFG, obejmujących między innymi:

- prawa majątkowe i zobowiązania związane z czynnościami faktycznymi, prawnymi lub czynami niedozwolonymi pozostającymi w związku z:
 - obrotem instrumentami finansowymi oraz pozostałymi czynnościami odnoszącymi się do:
 - instrumentów finansowych emitowanych przez GetBack SA oraz podmioty powiązane GetBack SA,
 - certyfikatów inwestycyjnych, w szczególności certyfikatów inwestycyjnych emitowanych przez Lartiq (dawniej Trigon) [Profit XXII NS FIZ, Profit XXIII, NS FIZ, Profit XXIV NS FIZ] reprezentowane przez Lartiq TFI SA (dawniej Trigon TFI SA), Universe NS FIZ, Universe 2 NS FIZ oraz pozostałe fundusze inwestycyjne reprezentowane przez Altus TFI SA,
 - obejmowaniem ochroną ubezpieczeniową, wykonywaniem czynności pośrednictwa ubezpieczeniowego lub dystrybuowaniem ubezpieczeń w zakresie ubezpieczeń na życie, jeżeli związane są z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe),
 - świadczeniem usług jako agent firmy inwestycyjnej,
 - działalnością Idea Bank S.A., która nie jest objęta statutem Pekao,
- akcji oraz udziałów w spółkach zależnych i stowarzyszonych z Idea Bankiem;
- obligacji korporacyjnych wyemitowanych przez GetBack SA;

dalej jako „Przejmowana Działalność”.

Realizacja przejęcia Przejmowanej Działalności nie ma istotnego wpływu na profil finansowy Pekao, w tym w szczególności na parametry kapitałowe i płynnościowe Pekao.

Idea Bank był bankiem komercyjnym oferującym usługi bankowe świadczone na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, takie jak m. in. przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów, udzielanie kredytów, udzielanie gwarancji bankowych, emitowanie papierów wartościowych. Współczynnik adekwatności kapitałowej Idea Banku według ostatniego dostępnego sprawozdania finansowego sporządzonego na 30 września 2020 roku kształtował się na poziomie 2,51% (względem 10,5% wymaganego przepisami prawa) i był istotnie poniżej wymogów regulacyjnych.

Wszczęcie procesu przymusowej restrukturyzacji pozwoliło na ograniczenie skutków ryzyka upadłości Idea Banku, a w konsekwencji negatywnych skutków dla sektora bankowego związanych z taką ewentualnością.

Przejęcie Idea Banku nie wiązało się z przekazaniem zapłaty przez Pekao. W wyniku Transakcji Grupa PZU przejęła aktywa i zobowiązania Idea Banku, których łączna szacunkowa wartość godziwa była ujemna.

Biorąc pod uwagę powyższe 8 stycznia 2021 roku Pekao otrzymał od BFG wsparcie w postaci przyznanej dotacji w kwocie 193 mln zł w celu pokrycia różnicy pomiędzy wartością przejmowanych zobowiązań i wartością przejmowanych praw majątkowych Idea Banku.

Jako nieodłączny element całości Transakcji Pekao otrzymał również od BFG gwarancję pokrycia strat wynikających z ryzyka związanego z prawami majątkowymi lub zobowiązaniami podmiotu w restrukturyzacji, o której mowa w art. 112 ust. 3 pkt 1 Ustawy o BFG („Gwarancja Pokrycia Strat”), która obejmuje gwarancję pokrycia strat wynikających z ryzyka kredytowego związanego z aktywami kredytowymi („Gwarancja CRM”) oraz gwarancję pokrycia strat (innych niż straty wynikające z ryzyka kredytowego) związanych z Przejmowaną Działalnością („Gwarancja na pozostałe ryzyka”).

Przejęcie wiąże się z przejęciem aktywów kredytowych wchodzących w skład Przejmowanej Działalności i mogłoby skutkować wzrostem kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem (jest ona obliczana przez pomnożenie kwot ekspozycji i wagi ryzyka wynikającej z przepisów Rozporządzenia CRR). Wzrost takich kwot ekspozycji ważonych ryzykiem mógłby wpłynąć na wymogi kapitałowe Pekao.

W związku z powyższym Gwarancja CRM będzie wykorzystywana przez Pekao jako „uznana ochrona kredytowa nierzeczywista” w rozumieniu Rozporządzenia CRR. Pozwoli to, w zakresie ryzyka kredytowego, na przypisanie przejętym ekspozycjom wagi ryzyka właściwej dla podmiotu udzielającego ochrony – BFG, kwalifikowanego jako podmiot sektora publicznego, zgodnie z opinią KNF, o której mowa w art. 116 ust. 4 Rozporządzenia CRR. W konsekwencji uzyskania opinii, o której mowa w art. 116 ust. 4 Rozporządzenia CRR oraz po spełnieniu przez Gwarancję CRM pozostałych przesłanek dla „uznanej ochrony kredytowej nierzeczywistej”, ekspozycje objęte umową Gwarancji Pokrycia Strat będą mogły być traktowane jako ekspozycje wobec rządu centralnego, skutkując znaczącym obniżeniem wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego po stronie Pekao.

Zestawienie aktywów oraz zobowiązań Idea Banku na 31 grudnia 2020 roku według wartości księgowych, tj. nie uwzględniających korekt zastosowanych na potrzeby rozliczenia Transakcji:

Pozycja sprawozdania z sytuacji finansowej	31 grudnia 2020
Wartości niematerialne	144
Inne aktywa	16
Rzeczowe aktywa trwałe	36
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	1
Należności od klientów z tytułu kredytów	12 049
Pochodne instrumenty finansowe	9
Inwestycyjne (lokacyjne) aktywa finansowe	748
Wyceniane w zamortyzowanym koszcie	271
Wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	477
Należności	286
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1 107
Aktywa, razem	14 396
Zobowiązania wobec banków	126
Zobowiązania wobec klientów z tytułu depozytów	13 514
Pochodne instrumenty finansowe	155
Inne zobowiązania	342
Rezerwy	8
Zobowiązania, razem	14 145

Łączna szacunkowa wartość godziwa powyższych aktywów i zobowiązań ustalona przez Pekao na potrzeby złożenia wiążącej oferty nabycia Przejętej Działalności była ujemna i kształtowała się na poziomie od -110 mln zł do -276 mln zł.

Pekao dokona rozliczenia Transakcji stosując zasady wynikające z MSSF 3 Połączenia jednostek w oparciu o dane finansowe dotyczącej Przejętej Działalności na 31 grudnia 2020 roku.

Zastosowanie MSSF 3 wymaga m. in. przeprowadzenia procesu identyfikacji oraz wyceny nabytych aktywów i przejętych zobowiązań do wartości godziwej na dzień przejęcia oraz ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazyjnego nabycia.

Powyższy proces wymaga zebrania i przeanalizowania bardzo dużej ilości danych oraz wykonania w oparciu o te dane szeregu kalkulacji, celem ustalenia wartości godziwej poszczególnych przejętych aktywów i zobowiązań w sposób rzetelny i wiarygodny.

Biorąc pod uwagę fakt, iż Transakcja miała miejsce 3 stycznia 2021 roku, Grupa PZU rozpoczęła powyższy proces, ale nie miała możliwości wykonania rozliczenia nabycia, ani prowizorycznego rozliczenia nabycia pomiędzy dniem objęcia kontroli, a datą publikacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

58.7.2. Program zwolnień grupowych w Pekao

3 marca 2021 roku Pekao, zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2018 roku, poz. 1969), podjął uchwałę o zamiarze przeprowadzenia zwolnień grupowych i rozpoczęciu procedury konsultacji w sprawie zwolnień grupowych.

Zamiarem Pekao jest definitywne rozwiązanie umowy o pracę z nie więcej niż 1 110 pracownikami Pekao oraz zmiana warunków zatrudnienia nie więcej niż 1 250 pracowników Pekao, co stanowi odpowiednio około 8% i 9% wszystkich zatrudnionych w Pekao według stanu na 1 marca 2021 roku. Pekao przewiduje, że zamierzone zwolnienia grupowe rozpoczną się w ostatnim tygodniu marca 2021 roku i zakończą do 30 czerwca 2021 roku.

3 marca 2021 roku Pekao powiadomił działające w Pekao organizacje związkowe i Radę Pracowników o przyczynach zamierzonego grupowego zwolnienia oraz zwrócił się do organizacji związkowych i Rady Pracowników o przystąpienie do konsultacji. Ponadto Pekao powiadomi urząd pracy o zamiarze przeprowadzenia zwolnień grupowych.

Proces zwolnień grupowych jest pochodną długofalowych zmian w sektorze bankowym przyspieszonych przez pandemię Covid-19 oraz elementem reorganizacji sieci placówek i struktur Pekao, mających na celu lepiej dostosować bank do aktualnej sytuacji rynkowej i preferencji klientów.

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU:

Imię i nazwisko	Stanowisko / Funkcja	
Beata Kozłowska – Chyła	Prezes Zarządu PZU (podpis)
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU (podpis)
Ernest Bejda	Członek Zarządu PZU (podpis)
Marcin Eckert	Członek Zarządu PZU (podpis)
Małgorzata Kot	Członek Zarządu PZU (podpis)
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU (podpis)
Małgorzata Sadurska	Członek Zarządu PZU (podpis)
Krzysztof Szypuła	Członek Zarządu PZU (podpis)

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

Katarzyna Łubkowska	Dyrektor Biura Rachunkowości (podpis)
---------------------	---------------------------------	-------------------

Warszawa, 24 marca 2021 roku